MAKTEL-İ HÜSEYN

KERBELA HADİSESİ

ŞÂDÎ MEDDÂH

TÜRKİYE YAZMA ESERLER KURUMU BAŞKANLIĞI YAYINLARI: 51

Edebiyat ve Sanat Serisi : 13

Kitabın Adı : MAKTEL-İ HÜSEYN
Kerbela Hadisesi

Müellifi : Şâdî Meddâh
(14. yy.)

Özgün Dili : Osmanlıca

Yayına Hazırlayanlar : Prof. Dr. Erdoğan Erbay
Atatürk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi,
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Öğr. Üyesi

Yrd. Doç. Dr. Selahattin Tozlu
Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi,
Orta Öğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Bölümü, Öğr. Üyesi

Editörler : Prof. Dr. Alemdar Yalçın
Prof. Dr. Gıyasettin Aytaş

Arşiv Kayıt : Milli Kütüphane, Yazmalar A, No. 06 HK 45

Kapak Görseli : Süleymaniye Yazma Eserler Ktp., Yazma Bağışlar, No: 4041

Kitap Tasarım : Yüksel Yücel

Baskı : Karist Baskı Çözümleri Ltd. Şti. Yeşilköy Mah. Atatürk
Havalimanı Cad. B2 Blok, No: 8/20 Bakırköy / İstanbul
Tel.: 0 212 465 92 48 Sertifika No: 22827

Baskı Yeri ve Yılı : İstanbul 2015

Baskı Miktarı : 1. Baskı, 1.500 adet

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI

Library of Congress A CIP Catalog Record

Şâdî Meddâh
Kerbela Hadisesi, *Maktel-i Hüseyn*

1. Edebiyat, 2. Maktel, 3. Alevî - Bektâşî Klasikleri, 4. Kerbela, 5. İslam Tarihi

ISBN: 978-975-17-3764-9

Copyright © Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı. Her hakkı mahfuzdur.
Bütün yayın hakları *Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı*'na aittir. Başkanlığın izni olmaksızın tümüyle veya kısmen, hiçbir yolla ve hiçbir ortamda yayınlanamaz ve çoğaltılamaz.

T.C. Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı
Süleymaniye Mh. Kanuni Medresesi Sk. No: 5 34116 Fatih / İstanbul
Tel.: +90 (212) 511 36 37
Faks: +90 (212) 511 37 00
info@yek.gov.tr
www.yek.gov.tr

MAKTEL-İ HÜSEYN

KERBELA HADİSESİ

(GİRİŞ - METİN - TIPKIBASIM)

ŞÂDÎ MEDDÂH
(14. yy.)

Yayına Hazırlayanlar
Erdoğan Erbay - Selahattin Tozlu

Editörler
Alemdar Yalçın - Gıyasettin Aytaş

TÜRKİYE
YAZMA
ESERLER
KURUMU
BAŞKANLIĞI

TAKDİM

İnsanlık tarihi, akıl ve düşünce sahibi bir varlık olan insanın kurduğu medeniyetleri, medeniyetler arasındaki ilişkileri anlatır. İnsan, zihnî faaliyetlerde bulunma kabiliyetiyle bilim sanat ve kültür değerleri üretir, ürettiği kültür ve düşünce ile de tarihin akışına yön verir.

Medeniyetler, kültürler, dinler, ideolojiler, etnik ve mezhebî anlayışlar arasındaki ilişkiler kimi zaman çatışma ve ayrışmalara, kimi zaman da uzlaşma ve iş birliklerine zemin hazırlamıştır.

İnsanların, toplumların ve devletlerin gücü, ürettikleri kültür ve medeniyet değerlerinin varlığıyla ölçülmüştür. İnsanoğlu olarak daha aydınlık bir gelecek inşâ edebilmemiz, insanlığın ortak değeri, ortak mirası ve ortak kazanımı olan kültür ve medeniyet değerlerini geliştirebilmemizle mümkündür.

Bizler, Selçuklu'dan Osmanlı'ya ve Cumhuriyet'e kadar büyük devletler kuran bir milletiz. Bu büyük devlet geleneğinin arkasında büyük bir medeniyet ve kültür tasavvuru yatmaktadır.

İlk insandan günümüze kadar gök kubbe altında gelişen her değer, hakikatin farklı bir tezahürü olarak bizim için muteber olmuştur. İslam ve Türk tarihinden süzülüp gelen kültürel birikim bizim için büyük bir zenginlik kaynağıdır. Bilgiye, hikmete, irfana dayanan medeniyet değerlerimiz tarih boyunca sevgiyi, hoşgörüyü, adaleti, kardeşlik ve dayanışmayı ön planda tutmuştur.

Gelecek nesillere karşı en büyük sorumluluğumuz, insan ve âlem tasavvurumuzun temel bileşenlerini oluşturan bu eşsiz mirasın etkin bir şekilde aktarılmasını sağlamaktır. Bugünkü ve yarınki nesillerimizin gelişimi, geçmişimizden devraldığımız büyük kültür ve medeniyet mirasının daha iyi idrak edilmesine ve sahiplenilmesine bağlıdır.

Felsefeden tababete, astronomiden matematiğe kadar her alanda, Medine'de, Kahire'de, Şam'da, Bağdat'ta, Buhara'da, Semerkant'ta, Horasan'da, Konya'da, Bursa'da, İstanbul'da ve coğrafyamızın her köşesinde üretilen değerler, bugün tüm insanlığın ortak mirası hâline gelmiştir. Bu büyük emanete sahip çıkmak, bu büyük hazineyi gelecek nesillere aktarmak öncelikli sorumluluğumuzdur.

Yirmi birinci yüzyıl dünyasına sunabileceğimiz yeni bir medeniyet projesinin dokusunu örecek değerleri üretebilmemiz, ancak sahip olduğumuz bu hazinelerin ve zengin birikimin işlenmesiyle mümkündür. Bu miras bize, tarihteki en büyük ilim ve düşünce insanlarının geniş bir yelpazede ürettikleri eserleri sunuyor. Çok çeşitli alanlarda ve disiplinlerde medeniyetimizin en zengin ve benzersiz metinlerini ihtiva eden bu eserlerin korunması, tercüme ya da tıpkıbasım yoluyla işlenmesi ve etkin bir şekilde yeniden inşâ edilmesi, Büyük Türkiye Vizyonumuzun önemli bir parçasıdır. Bu doğrultuda yapılacak çalışmalar, hiç şüphesiz tarihe, ecdadımıza, gelecek nesillere ve insanlığa sunacağımız eserleri üretmeye yönelik fikrî çabaların hasılası olacaktır. Her alanda olduğu gibi bilim, düşünce, kültür ve sanat alanlarında da eser ve iş üretmek idealiyle yeniden ele alınmaya, ilgi görmeye, kaynak olmaya başlayan bu hazinelerin ülkemize ve tüm insanlığa hayırlar getirmesini temenni ederim. Aziz milletimiz, bu kutsal emaneti yücelterek muhafaza etmeyi sürdürecektir.

Recep Tayyip Erdoğan
T. C.
Cumhurbaşkanı

SUNUŞ

Büyük medeniyetler kültür ve düşünce alanındaki yapıtlarıyla sadece muasırlarını değil, sonraki kuşakları da etkileyebilen medeniyetlerdir. Batı'da on ikinci asırdan itibaren tercüme edilmeye başlanan ve uzun yıllar bilim ve felsefe metinlerinin inşasına kaynaklık eden İslam el yazmaları, medeniyetimizin kültürel değerlerinin somut göstergeleridir. İnsanlık bilgi birikiminin hemen her alanında kaleme alınmış olan bu eserlerin, farklı coğrafyalarda yaşayan toplumların çok geniş bir yelpazedeki düşüncelerinin yansıtıldığı en güzel örnekler olduğunu da görmekteyiz.

Bugün, dünya coğrafyasının pek çok noktasında izlerini görebildiğimiz kültürel ve ilmî mirasımızın bilgiye, hikmete ve irfana dayalı eserlere dönüşerek günümüzü nasıl etkilediğini kavrayabildiğimiz takdirde, geleceğin inşasına yönelik daha tutarlı ve bütüncül bir bilinci elde etmemiz mümkün olacaktır. Zira güçlü bir gelecek inşası, ancak bir bütün olarak geçmişimizden devralmış olduğumuz bu büyük kültür ve medeniyet mirasının aslına uygun bir şekilde korunması ve doğru anlaşılmasıyla gerçekleşecektir.

Alevîlik ve Bektâşîlik, tarihimizin seyrinde ve kültürümüzün gelişiminde önemli bir yer tutmaktadır. Alevî-Bektâşî kültürünün kökenleri ve inşa süreci Orta Asya'dan Balkanlar'a kadar uzanan geniş bir coğrafyada hayat bulmuştur. Gelenek içinde Hoca Ahmed Yesevî, Hacı Bektaş Velî, Baba İlyas-ı Horasanî, Dede Garkın gibi önde gelen şahsiyetler hatırı sayılır bir yere sahip olmuşlar, düşünce ufuklarının çizgilerini kendilerinden sonra gelen yüzlerce, binlerce mütefekkir ve düşünce insanına miras bırakmışlardır.

Buyruk, Erkânnâme, Vilâyetnâme, Menakıbnâme, Makâlat, Fütüvvetnâme, Destan vb. türlerde yazılmış olan bu eserlerde Alevî-Bektâşî tarihinin seyri kadar, ahlaki ve tasavvufi birikimi de billur bir şekilde yansıtılmıştır. İşte bu

birikimin ortaya çıkarılması ve objektif bir şekilde yansıtılması sosyal ve kültürel çevremizin ortak sorumluluğudur.

Bakanlığımız, ülkemizin farklı kültür ve inanç gruplarına ait dini, edebi ve tarihi olayları yansıtan klasikleri yayımlamayı, üzerindeki sorumluluğun bir gereği olarak görmektedir. Bu kapsamda kütüphanelerimizdeki el yazmaları değerlendirilerek yayımlamaya başladığımız Alevî-Bektâşî klasikleri sayesinde bir yandan Alevî toplumunun öz kaynaklarına ulaşmasına katkı sağlamayı, diğer yandan bu eserler vesilesiyle eserlerin yazıldığı tarihsel dönemlerin sosyal ve kültürel özelliklerine ışık tutmayı amaçladık.

Kültürümüzün zenginliğini daha çok anladıkça, müşterek değerlerimizin yarattığı toplumsal kabiliyetlerimize dair sahip olduğumuz öz güven daha da artacaktır. Bu zenginlik aynı zamanda, sadece kendi toplumsal sistemimizde değil, bölgemizde ve dünyada yaşanan toplumsal sorunlara yönelik çözüm arayışlarına da katkı sağlayacaktır.

Ömer Çelik
T. C.
Kültür ve Turizm Bakanı

İÇİNDEKİLER

TAKDİM 4
SUNUŞ 6
EDİTÖRÜN ÖNSÖZÜ 11
ÖNSÖZ 17
GİRİŞ 20
Kerbela Vak'ası ve Etkileri 20
Arap, Fars Edebiyatlarında Kerbela Hadisesi ve Maktel Türünün Gelişmesi 25
Türk Edebiyatı'nda Maktel-i Hüseynler 27
Şâdî Meddâh'ın Maktel-i Hüseyn'i 28
Eser Üzerinde Yapılan Çalışmalar 32
Eserin İncelenen Nüshaları 33
Konusu ve Tertibi 35
KAYNAKÇA 37
Maktel-i Hüseyn ('aleyhi's-selâm) 42
Hazâ Kitâb-ı Makâlet-i İmâm Hüseyin Şehîd-i Kerbelâ ibn Aliyyü'l-Murtazâ 42
Hazâ Şi'r-i 'Abdullâh ibn-i 'Abbâs Radıyallâh 72
Hazâ Şi'r-i İmâm Hüseyn ibn-i 'Aliyyü'l-Murtazâ (Radiyallâhu 'anhu) 74
Nazm-ı Sühan 74
Meclisü's-Sânî 90
Şi'r-i Müslim ibn-i 'Akîl 102
Şi'r-i Muhammed ve İbrâhîm ibn-i Müslim 104
Nazm-ı Sühan 106
Meclisü's-Sâlis 132
Şi'r-i Hüseyn ibn-i 'Alî (Radiyallâhu 'anhu) 146
Nazm-ı Sühan 148
Şi'r-i İmâm Hüseyin ('aleyhi's-selâm) 162
Nazm-ı Sühan 162
Cevâb-ı Akrabâ-yı Hüseyin ibn-i 'Alî 164
Nazm 166
Meclisü'r-Râbî' 174
Şi'r-i İmâm Hüseyn ('aleyhi's-selâm) 182
Nazm-ı Sühan 182
Şi'r-i 'Abdullâh ibn-i Müslim 198
Nazm-ı Sühan-ı 'Abdullâh ibn-i Müslim Pehlüvân 200

Şi‘r-i Goften-i Hurr-i Şehîd-i Kerbelâ 212
Nazm-ı Sühan-ı Goften Hurr-i Şehîd-i Nev-cüvân 214
Meclisü’l- Hâmis 218
Şi‘r-i İmâm Hüseyin (‘aleyhi’s-selâm) 222
Nazm-ı Sühan-ı Îmâm Hüseyin (‘aleyhi’s-selâm) 224
Şi‘r-i Vâlide-i Kâsım ibn-i Hasan 230
Şi‘r-i Kâsım ibn-i İmâm Hasan 230
Nazm-ı Sühan-ı Kâsım ibn-i Hasan (‘aleyhi’s-selâm) 232
Şi‘r-i Kâsım ibn-i Hasan-i Cedd-i ‘Âlî 232
Nazm-ı Sühan-ı Kâsım bin Hasan 234
Meclisü’s-Sâdis 254
Şi‘r-i Vâlide-i Kâsım ve ‘Abdullâh 256
Nazm-ı Sühan 256
Şi‘r-i ‘Avn ibn-i ‘Alî (‘aleyhi’s-selâm) 262
Nazm-ı Sühan 264
Şi‘r-i Ebî Bekr-i ‘Alî Radiyallâhu ‘Anhümâ Kerremallâhu Vecheh 270
Nazm-ı Sühan-ı Ebâ Bekr-i ‘Alî (Radiyallâhu ‘anhu) 272
Şi‘r-i İmâm Hüseyn (‘aleyhi’s-selâm) 282
Nazm-ı Sühan 286
Şi‘r-i İmâm Hüseyn (‘aleyhi’s-selâm) 296
Şi‘r-i ‘Alî Ekber bin İmâm Hüseyn (‘aleyhi’s-selâm) 296
Nazm-ı Sühan 298
Meclisü’s-Sâbi‘ Şehîd İmâm Hüseyn (‘aleyhi’s-selâm) 300
Şi‘r-i ‘Alî Ekber ibn-i İmâm Hüseyn (‘aleyhi’s-selâm) 304
Şi‘r-i İmâm Hüseyn (‘aleyhi’s-selâm) 316
Nazm-ı Sühan 318
Meclisü’s-Sâmin 344
Şi’r-i Kerden-i Sırr-ı Hüseyn Bâ-Ruhbân 382
Nazm-ı Sühan 384
Meclisü’t-Tâsi‘ 386
Meclisü’l-‘Âşir 428
Şi‘r-i Zeyne’l-’Âbidîn (ibn-i) İmâm Hüseyn ibn-i ‘Alî 452
Nazm-ı Sühan-ı İmâm Zeyne’l-’Âbidîn (‘aleyhi’s-selâm) 456

NOTLAR 475
DİZİN 477

EDİTÖRÜN ÖNSÖZÜ

Alevî-Bektâşî öğretisinin yazılı kayıtlarının bulunmadığı ve sözlü bir gelenek olarak zamanımıza kadar geldiği yolunda yaygın bir inanış vardı. Bu inanış sebebiyle Alevî-Bektâşî öğretisi ile ilgili bazen birbiriyle çelişen ve taban tabana zıt tanımlamalar yapılmakta, birçok farklı inanış ile ilgili kavramlar Alevî-Bektâşî öğretisi gibi gösterilmekteydi.

Son 20 yıl içinde üniversiteler, araştırma merkezleri, bazı vakıf ve kuruluşların yaptıkları araştırmalar sonunda Anadolu Alevîliğinin ve Bektâşîliğin çok sayıda yazılı belgesinin bulunduğu ortaya çıktı. Bu yazılı belgelerin bir kısmı Ankara, İstanbul ve İzmir gibi büyük merkezlerde faaliyet gösteren ihtisas kütüphanelerinde bulunmaktadır. Bir kısmı ise illerdeki İl halk kütüphanelerine kayıtlı iken Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından Milli Kütüphanede toplanmaya başlanmıştır. Halen özel kütüphanelerde ve arşivlerde de çok sayıda bilgi ve belge bulunmaktadır.

Alevîlik ve Bektâşîlikle ilgili olarak önemli bilgi ve belgelerin bir kısmı ise İran'da İslam Şurası, Mar'aşi, Asitan-ı Kuts-ı Rezevi kütüphanelerindedir. Bu eserler arasında Türkçe, Farsça ve Arapça olmak üzere çok sayıda kitabın bulunduğunu biliyoruz. İran'da bulunan eserlerin bir kısmı son dört yüzyıllık zaman dilimi içinde Anadolu'dan gitmiş yazılı belgelerdir. Ayrıca Türkmenistan, Özbekistan ve Tacikistan'dan da İran'daki kütüphanelere çok sayıda yazılı belge ve kitabın geldiğini biliyoruz. Bunun önemli sebeplerinden birisi Asitan-ı Kuts-i Rezevi Kütüphanesi'nin On iki İmam arasında ilmiyle öne çıkmış olan İmam Rıza'nın külliyesine ait olmasıdır. Bulunan yazma kitaplar halk tarafından kutsal bir merkez olan bu külliyeye getirilerek teslim edilmektedir. Bu yüzden burada önemli sayıda yazma eser birikmiştir. Bunlar arasında tıp, astronomi ve matematikle ilgili 9. yüzyıldan itibaren yazılmış çok sayıda Türkçe eser de bulunmaktadır. Asitan-ı Kuts-ı Rezevi'de bulunan Alevî-Bektâşî kültürü ile ilgili

yazmaların 40'ının mikro filmleri iki ülke arasında yapılan kültür anlaşmaları çerçevesinde Gazi Üniversitesi tarafından getirilmiş, bunlardan bazıları bilimsel dergilerde yayınlanmıştır. Ancak halen sayısının binleri bulduğunu düşündüğümüz Türkçe yazma eser bu kütüphanede bulunmaktadır.

Alevî-Bektâşî yazılı belgelerinin önemli bir kısmı da Azerbaycan Cumhuriyeti kütüphanelerinde bulunmaktadır. Henüz katalogları bu açıdan incelenmemiş olan Azerbaycan Cumhuriyetinde Seyyid Nesimi, Horasan Tarihi ve bu bölgede meydana gelen olaylarla ilgili yazma eserlerin yanında bilim adamları ve tarihçiler tarafından yazılmış birçok kitabın bulunduğunu biliyoruz.

Alevîlik ve Bektâşîlikle ilgili olarak Suriye ve Irak'taki kütüphanelerde de önemli eserlerin bulunduğunu öne sürmek iddialı bir görüş değildir. Çünkü bu bölgelerde Emevi Devletinin son yıllarından başlayarak uzun bir süre ilahiyat, kültür ve sanat üzerine Türkçe, Arapça ve Farsça birçok eserin yazıldığını biliyoruz. Son siyasi olaylardan sonra bunların ailelerin elinde bulunanları ve bazı kütüphanelerdekilerin ciddi tahribata uğraması da üzücü gelişmeler arasındadır.

Alevî ve Bektâşî yazılı belgelerinin Balkan ülkelerinde de önemli bir kısmının yer aldığını yaptığımız alan araştırmaları sırasında gözlem ve bulgularımızdan biliyoruz. Yunanistan'daki kütüphanelerde hem Osmanlıca, hem de Yunanca olarak yazılı eserler bulunmakta, bazı Yunanlı bilim adamları da bunlar üzerinde çalışmaktadır. Son zamanlarda Yunan bilim adamları Çağdaş Yunanistan'ın tarihini yazarken Bektâşîliğin Yunanistan'da yayılması üzerine ciddi bilimsel çalışmalar yapmakta, arşiv belgeleri toplamaktadırlar. Bulgaristan kütüphaneleri ve özel kütüphanelerde Osmanlı döneminden kalma eserlerin arasında Alevî-Bektâşî kültürü ile ilgili yazma belgelerin bulunduğu ancak diğer ülkelerde olduğu gibi bir katalogunun çıkarılmadığı son zamanlarda yapılan çalışmalarda ortaya çıkmıştır.

Alevî-Bektâşî inancı ile ilgili olarak en çok yazılı belgenin bulunduğu ülkelerden birisi de Arnavutluk'tur. Arnavutluk'ta Enver Hoca döneminde Bektâşîliğe ait bütün bilgi ve belgeler toplanarak Arnavutluk Devlet Arşivlerine kaldırılmıştır. Halen özel kütüphanelerde çok sayıda yazma bulunmaktadır.

Devlet Arşivlerinde yapılan araştırmalar sırasında Hacı Bektaş Dergahından bazı yazma eserlerin Salih Niyazi Dedebaba tarafından bu ülkeye götürüldüğü anlaşılmıştır. Kahire'de Babü'l Mukaddam'da bulunan Kaygusuz Abdal Dergahından da yazma eserlerin Ahmet Sırrı Dedebaba tarafından 1940'lı yılların başında Arnavutluğa götürüldüğü anlaşılmaktadır. Burada yaptığımız araştırmalar sırasında Türkiye'den ve Mısır'dan gelen bu yazmaların listelerinin ayrı ayrı tutulduğu görülmektedir.

Arnavutluk'taki yazma eserlerin kataloğu Türkçe, İngilizce ve Arnavutça olarak Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi tarafından yayınlanmıştır. Bunlardan başka Makedonya, Kosova, Saraybosna ve Macaristan'da da yazma eserlerin bulunduğu kesinlikle öne sürülebilir. Çünkü Alevîlik ve Bektâşîlik özellikle Osmanlı Devletinin yükseliş çağlarında bir kültür politikası gereği olarak çok geniş bir coğrafyaya yaygınlaştırılmıştır. Bu coğrafyalarda Alevî-Bektâşî dergâhlarının kültür ve eğitim faaliyetleri sürdürmeleri sebebiyle cönk, divan, tarih, erkân-name, mersiye, Maktel-i Hüseyin, nutuk ve nefesler başta olmak üzere çok sayıda yazma eserin bu bölgelerde kütüphane ve arşivlerde yer aldığını biliyoruz. Son üç yüz içinde Osmanlı Devletinin gerilemesi, göçler ve savaşlarda bu eserlerin büyük bir kısmı tahrip olmuşsa da kalanların sayısı azımsanamaz.

Bu konuda tematik bir katalogun hazırlanmaması sebebiyle kesin sayısı bilinmediği gibi tarihsel süreç içinde ilk kaynak özelliği taşıyan kitap ve belgelere dayalı olarak sağlıklı bir Alevî-Bektâşî tarihi de yazılamamaktadır. Üniversitelerimizin, kamu ve özel kurumların bu konuda gösterecekleri çaba ile kültürümüzün önemli bir unsuru olan Alevî-Bektâşî kültürü ile ilgili kaynağından ve doğru bilgilerin ortaya çıkarılması mümkün olacaktır. Böylece Alevîlik ve Bektâşîlikle ilgili oluşan bilgi boşluğu ortadan kaldırılacak, yanlış algı ve anlaşılmalar engellenmiş olacaktır.

Maktel-i Hüseyin, Kerbela Mersiyesi gibi yazmalar bu alandaki en önemli eserler arasında yer almaktadır. Halen hem Anadolu ve Balkanlarda, hem de kütüphanelerimizde çok sayıda maktel ve mersiye bulunmaktadır.

İslam tarihinde yaşanan olaylar içinde, en etkileyici hadiselerden biri de Kerbelâ faciasıdır. Bu facianın etkileri yüzyıllar boyunca sürmüş ve günümüzde de etkilerini en taze haliyle devam ettirmektedir. Bir taraftan Hak ve adalet arayan Ehl-i Beyt yanlıları, diğer taraftan Hak ve adaleti ayaklar altına alanların mücadelesinde, zulme uğrayanların çektiği acılar aynı zamanda edebiyatın da konusu olmuş, bu trajediyi dile getiren yüzlerce eser kaleme alınmıştır. Bunlar içinde en çok bilinenler Maktel-i Hüseyin'lerdir.

Bundan asırlar evvel yaşanmış bir olayın günümüze nasıl yansıdığını anlamanın yanında, benzer durumların bir daha yaşanmaması için neler yapılması gerektiğinin tartışılması ve bu konuda kafa yorulması çok daha önemlidir. Her ne kadar, eserlerden yola çıkarak bazı meseleleri anlamak, anlamlandırmak ve yorumlamak mümkün gibi görünse de bu eserlerin yazılma gerekçesi de önemlidir. Kerbelâ'nın her anını bir film şeridi gibi gözlerimizin önünde canlandıran ve bunu o günün şartları ve anlayışı çerçevesinde dile getiren eserlerin herhangi bir kısıtlamaya gitmeden yayımlamak ve bunları gün yüzüne çıkarmak gerekmektedir.

Bir düşünceyi veya inancı anlayabilmek için, o düşünceyi oluşturan tarihsel ve kültürel arka planı çok iyi bilmek gerekmektedir. Alevîlik açısından önemli olduğu kadar, her Müslümanın acısını derinden hissettiği ve hissetme mecburiyetinde olduğu Kerbelâ, bir bakıma insanlığın kendini yeniden sorgulaması zeminini de oluşturmaktadır. İnsanlığın büyük bir çıkmazın içine girdiği, neyin doğru, neyin yanlış olduğunun tartışıldığı bir dönemde, inançlarımızı ve onun değer yargılarını yeniden ele almak ve sorgulamak gerekmektedir

İslam dünyasında ortaya çıkan taht kavgaları ve bu kavgaların inanç figürü ile perdelenmeye çalışıldığı dönemlerde, yapılan her türlü eylem ve söylemde, inancın kişisel hırslara alet edilerek yapılan kötülüklerin etkisi günümüzde de devam etmektedir. Bunların ortadan kaldırılmasının tek çaresi, var olanı doğru anlamak, olması gereken hakkında ise doğru karar verebilmektir.

İslam dinini kabul eden Türkler, Arap ve İran edebiyatından etkilenmiş ve bu edebiyatlarda kaleme alınan eserlerin benzerlerini telif etmişlerdir. Bunlar

arasında Mektel-i Hüseyin'ler önemli yer tutmaktadır. Her ne kadar bu tür eserler İran edebiyatında çok yaygın olsa da Türk edebiyatında yazılanlar kendine özgü ve orijinal bir yapı arz eder.

Şurası unutulmamalıdır ki, kimi eserlerin tarihsel bir değeri olmakla birlikte, bunlar asla bir tarih kitabı değildir. Bir başka söyleyişle, bunları tarihsel kaynak olarak almak doğru değildir. Kimileri, bu eserlerde anlatılanlara itibar ederek tarihsel hükümler vermek gibi bir yanlışlığın içine düşmektedir. Bu açıdan bakıldığında Maktel-i Hüseyin de bir tarih kitabı değildir. Onun önemi, eseri kaleme alanın tarihî bir konuyu ele alması ve burada yaşananları kendi duyuş, düşünüş ve his dünyası ile dile getirmesidir. Eserde bahsi geçen hususların tarihsel gerçeklerle ilgilisini tartışmak yerine, bu tarihî olayın oluşturduğu etkiyi görmek ve bunun yansımasını anlamak açısından son derece önemlidir.

Şâdî Meddâh'nin Maktel-i Hüseyin'i bu alandaki yazmaların en önemlileri arasında yer almaktadır. Elinizdeki eser, birden fazla yazması olan Maktel-i Hüseyin'in Milli Kütüphane 06 HK 45 nolu yazmanın baskısıdır. Kitabın basılmasındaki amaç Alevî-Bektâşî İslam yorumunun dayandığı temel unsurların en önemlisinin Kerbela olayına dayanmış olmasıdır. Şâdî Meddâh'nin bu eseri Kerbela olayının Alevî-Bektâşî inancında nasıl algılandığını gösteren en eski yazmalar arasında yer almaktadır.

Eserin dilinin ufak bir dikkatle günümüzde geniş kitleler tarafından kolayca algılanacak özelliklere sahip olduğu yalın ve akıcı bir anlatımla aruz vezninin ustaca birleştirildiği görülmektedir. Zaman zaman vezne uyma konusunda güçlüklerle karşılaşılsa da bu kadar uzun bir metinde aruz vezninin kullanılmasında bazı aksamaların olması son derece önemlidir.

Eserde dikkat çeken bir özellik de meclis şeklinde ayrılmış olan bölümlerle Kerbela faciasının öncesi, oluşu ve sonrasının kronolojik olarak ele alınmasıdır. Bu ve her meclisin giriş bölümündeki üslup bize günümüzde halen devam eden bir geleneğin o dönemde de yaşatıldığını göstermesi bakımından önemlidir. Bilindiği gibi Muharrem ayında Alevî ve Bektâşî inançlı yurttaşlarımız oruç tutmakta, oruçlarını kendi evlerinde açtıktan sonra cem olarak on gün boyunca

kısım kısım Kerbela olayını Maktel-i Hüseyin veya Kerbela mersiyesi kitaplarından okumaktadırlar. Elimizdeki yayınlanan nüshada da meclislerin belirli günlere dağıtılmış olduğu görülmektedir.

Maktel-i Hüseyin yayınlanırken metnin aslına aynen sadık kalmaya büyük özen gösterilmiş, kolay okunması için de transkripsiyon alfabesinin kullanılmamasına özen gösterilmiştir. Terkipler hariç, metinde zaman zaman karşılaşılan 16. yüzyıl dil ve anlatımının doğal özellikleri de aynen korunmaya çalışılmıştır.

Prof. Dr. Alemdar YALÇIN
Prof. Dr. Gıyasettin AYTAŞ

ÖNSÖZ

Bu çalışmayla neşre hazırlanan eser, Hazret Hüseyin ve yanındakilerin katledilişini anlatan "Maktel-i Hüseyn" türü nazım eserlerden biri olup, 14.yüzyılın ikinci yarısında, m.1362 yılında Şâdî Meddâh tarafından kaleme alınmıştır. Yayımı yapılan bu yazma eser, Millî Kütüphane'de 06 HK 45 numarada kayıtlı bir istinsahtır.

Şâdî Meddâh'nin "Maktel-i Hüseyn" yazmalarından İstanbul kütüphanelerinde üç nüshanın bulunduğu tespit edilmiştir. Bunlardan Üsküdar Selimağa Kütüphanesi Kemankeş bölümünde 528 numara ile kayıtlı bulunan nüsha esas alınarak, üç nüsha üzerinden bir doktora tezi hazırlanmıştır[1].

Eserin mütercim/yazarı olan Şâdî (veya Şâzî) hakkında hemen hiçbir bilgi yoktur. Öte yandan neşre hazırlanan bu eserde Şâdî'ye ait bir iz de bulunmamaktadır. Oysa Şâdî'nin kaleme aldığı bir başka nüshanın sonlarında, eserin Kastamonu'da yazıldığı ve Celâleddîn Bâyezîd'e takdim edildiği şöyle belirtilir:

"Kastamonu şehri içinde bunu
Eyledük bunu bünyâd yekşenbe günü

...

Yol Celâlüddîn şâh beg Bâyezîd
Ömrile devleti olsun mezîd"

---

1 Nurcan Öznal-Güder, *Kastamonulu Şâzî: Mektel-i Hüseyn (İnceleme, Metin, Sözlük, Adlar Dizini)*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul 1997, s. XXI-XXII. Diğer taraftan Âşıkî'nin kaleme aldığı "Maktel-i Hüseyn" de, doktora tezi olarak çalışılmıştır (Özlem Demirel, *Âşıkî'nin Maktel-i Hüseyn'i Üzerine Bir Dil İncelemesi*), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul 2007).

Nihayet eserin sonunda da:

"Bu günâhlu Şâzî-yi meddâhuna
Rahmet eyle iy ganî Allah ana"[1].

diyerek, kendisinden tekrar bahseder[2].

Yayıma hazırlanan bu eser, 1b'deki "Maktel-i Hüseyn 'Aleyhi's-selâm Hazâ Kitâb-ı Makâlet-i İmâm Hüseyn Şehîd-i Kerbelâ ibn-i Aliyyü'l-Murtazâ" başlığıyla başlamaktadır. On meclis olarak kaleme alınan eserin ilk meclisinin başlığı yoktur, ikinci meclis ise 13b'nin sonuna yazılmış ve 14a'dan itibaren ikinci meclis anlatılmıştır.

Neşre hazırlanan eserin müstensihi, Hacı Hasan oğlu Murtazâ Halîfe'dir ve bunu kitabın sonunda iki defa yazmıştır[3]. Eserin istinsahı, 1049 yılının Zilkade ayının ortasında bir Cuma günü tamamlanmıştır[4]. Bu da 1640 yılının Mart ayının başlarına rastlamaktadır. Çünkü, 1049 yılının Zilkade ayının ikinci on günü (evâsıtı), Mart ayını göstermektedir.

Her bir sayfası on beş satır olan bu nüshanın yayımında beyit numaraları tarafımızdan verilmemiştir. Bu yazmada sayfa numaraları varak usulüne göre verilmemiştir. Yazmanın her yaprağı iki sayfa olup, birinci sayfanın sağ tarafına "2", sol tarafına ise "3" yazılmıştır. Bu haliyle 9'uncu sayfaya kadar numaralanan eser, 10'uncu sayfadan itibaren çift numara olması gereken bütün sayfalara numara yazılmamış, son sayfasına (sayfa 213) kadar yalnızca tek numaralar yazılmıştır. Eseri yayına hazırlarken ise varaklara göre numaralandırdık.

Yayıma hazırlanan yazmanın diğer nüshalara göre noksan ve hatta yazarının bile adının geçmediği ortada ise de, asıl amacın bir "Maktel-i Hüseyn" yayımlamak olduğu belirtilmelidir. Dolayısıyla bu çalışma akademik hüviyeti

---

1 Nurcan Öznal-Güder, *Aynı Tez*, s. 389-390.

2 Nurcan Öznal-Güder, *Aynı Tez*, s. 391.

3 Kitabın sonunda; "Ketebehu el-hakîr el-fakîr Murtazâ Halîfe ibn el-Hâc Hasan inşâallâhu te'âla" ve "Kâtib el-hakîr el-fakîr Murtazâ ibn el-Hâcı" ifadeleri vardır.

4 Kitabın son sayfasında bitiriliş tarihi şöyle yazılmıştır: "Tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i Zîlka'deti'ş-şerîfe el-yevm Cum'a fî vakti'l-'asri fî-sene tis'a ve erba'în ve elf"

olmayan sade bir Latin harflerine aktarma çalışmasıdır. Bu sebeple de eserin hazırlanmasında transkripsiyon işaretleri kullanılmamıştır. Yalnızca Arapça ve Farsça kelimelerdeki asli uzunluk ve işaretler gösterilmiştir.

Eserin aslında bulunan ve mutlaka düzeltilmesi gereken bazı yazım yanlışları dışında, müstensihin yanlış yazım tercihlerine bile dokunulmamıştır. Bu meselenin metni vezne uydurmak kaygısından kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

Bektâşî ve Alevîler bakımından önemli bir yer tutan bu tür eserlerin ayrı ayrı yayımlanması ve halka ulaştırılması kültürümüz bakımından faydalı olacaktır.

Prof. Dr. Erdoğan ERBAŞ
Yrd. Doç. Dr. Selahattin TOZLU

GİRİŞ

KERBELA VAK'ASI VE ETKİLERİ

Devlet yönetimi için gereken en önemli hususlar olan cesaret, bilgi ve askerî deha gibi özellikleri taşıdığına "Ali'den gayrı yiğit, Zülfikar'dan gayrı kılıç yoktur" ve "Ben ilmin şehriyim, Ali de kapısıdır" hadis-i şerifleri yeterli bir kanıt olmasına ve üstelik şura tarafından halife seçilmesine rağmen Hz. Ali'ye Şam valisi Muaviye ve bir kısım sahabe karşı çıkarak hilafetini tanımayınca sırayla Cemel Vak'ası, Sıffin Savaşı Hakem Olayı yaşanmıştır. İtaat etmeyen Muaviye'nin ordusu ile savaşan Hz. Ali, 110 gün sürdüğü belirtilen Sıffin Savaşı'nda zafere yaklaşmışken karşı tarafın mızrak uçlarına Kur'an-ı Kerim sayfaları takarak aman dilemeleri üzerine savaş sona ermiş, anlaşma yolları aranmaya başlanmıştır. Zafere yaklaşılmışken anlaşma için savaşa ara verilmesini kabul etmeyen bazı Hz. Ali taraftarları ayrılarak Harura isminde bir yerde toplandılar. Hakem Olayı olarak bilinen olayda Hz. Ali kendisine Ebû Mûsâ el-Eş'ârî'yi, Muaviye ise Amr bin Âs'ı hakem seçti. Önce yaşça büyük olan Ebû Mûsâ el-Eş'ârî söz alarak halifenin yeniden seçilmesi için Hz. Ali'yi halifelikten aldığını söyledi. Daha sonra söz alan Amr bin Âs ise İslam ve insanlık ahlakında hiçbir yeri olmayan hile yoluna başvurarak Muaviye'yi halife ilan etti. Burada anlaşma sağlanamadı ve Hz. Ali taraftarlarından bir kısım daha ayrılarak Harura'da toplananlarla birleştiler. Hâriciler olarak anılan bu insanlar kendileri gibi düşünmeyen herkesi öldürmeye başladılar. Bu durumu haber alan Hz. Ali, Muaviye ile savaşma hazırlığındayken önce Hâriciler'in üzerine yürüdü ve çoğunu ortadan kaldırdı. H. 40 (m. 661) yılında Hâriciler'in düzenlediği suikast ile İbn-i Mülcem tarafından şehit edildi.

Hz. Ali'nin şehit edilmesi üzerine büyük oğlu Hz. Hasan Kûfelilerin desteği ile Irak'ta halife seçildiken sonra İran, Mekke, Medine ve Yemen'den de destek görmeye başladı. Suriye ve Mısır'dan biat alan Muaviye ise bu halifeliği tanımayarak Hz. Hasan üzerine yürüdü. Zaten güçlü bir ordusu olmayan Hz. Hasan, çevresi tarafından yapılan tüm itirazlara rağmen tekrar müslüman kanı dö-

külmemesi için Muaviye ile anlaşıp halifelik hakkından vazgeçerek Medine'ye yerleşti. H. 49 (m. 669) yılında Medine'de iken Yezidle evlendirilme vaadiyle kandırıldığı rivayet edilen karısı aracılığıyla zehirletilerek şehit edildi.

Hz. Hasan'ın zehirletilerek şehit edilmesinden sonra Muaviye, aralarında yaptıkları anlaşmaya aykırı şekilde oğlu Yezid'i veliaht tayin etti. Ölümünden sonra herhangi bir muhalefetle karşılaşmaması için Hicaz'a kadar giderek sahabelerden ve çocuklarından Yezid'e biat etmelerini istedi. Dört halife döneminde uygulanan şuranın terk edilerek saltanatı ortaya çıkarması ve Yezid'in gayr-ı İslami hayat tarzı nedeniyle[1] dillerde dolaşan fasıklığı yüzünden isteği kabul edilmeyince o insanları tehdit ederek zorla biat almak istedi. Muaviye'nin ölümü üzerine Yezid, Mekke valisi Velid bin Utbe'yi her ne şekilde olursa olsun Hz. Hüseyin ve henüz biat etmemiş diğer ileri gelenlerden kendi adına biat alması için görevlendirdi. Biat etmeyi kabul etmeyen Hz. Hüseyin ailesi ile birlikte Medine'ye geçti. Hz. Hüseyin'in biat etmediğini duyan Kûfelilerin bazı ileri gelenleri onun kendilerine halife olmasını istediklerini anlatan mektuplar gönderdiler. Durumu çevresindekilerle değerlendiren Hz. Hüseyin amcasının oğlu Müslim bin Akil'i Kûfe'ye gönderdi. Kûfe'ye ulaşan Müslim, Hz. Hüseyin adına biat almaya başladı ve durumu anlatan bir mektup göndererek Hz. Hüseyin'in buraya gelebileceğini haber verdi. Bu gelişmeleri duyan Yezid'in görevlendirdiği Basra valisi Ubeydullah bin Ziyad, Kûfe'ye hareket ederek oranın halkını tehditle sindirmeye çalışmış, Müslim'in evine sığındığı Hânî bin Urve ve daha sonra da Müslim'i şehit ettirmiştir. Bütün bu yaşananlardan habersiz olan Hz. Hüseyin, Abdullah bin Abbas'ın ısrarla itiraz etmesine rağmen ailesi ve yanındakilerle beraber yola çıkmış, yolda karşılaştığı kişilerden Kûfe'de meydana gelenleri öğrenince büyük bir üzüntü yaşamıştır. Bir rivayete göre Peygamber Efendimiz'i rüyasında gördüğü için Allah'ın takdirine razı olarak yoluna devam etmeye karar vermiş, diğer bir rivayete göre ise dönmek istemişse de şehit edilen Müslim bin Akil'in akrabalarının ısrarı üzerine yola devam etmiştir. Bunun üzerine yanındakilere isteyenin ayrılabileceğini bildirince aile fertleri dâhil yanında kalan

---

1 Ünal Kılıç, "Kerbela Vakası (Tarihi Süreç)", Çeşitli Yönleriyle Kerbela Sempozyumu Bildirileri Kitabı, 1. cilt, s.20, Sivas 2010

70 civarında kişi ile beraber Kerbelâ'da konakladılar. Hz. Hüseyin'in Kûfe'ye yaklaştığını haber alan Ubeydullah bin Ziyad, onun şehre girmesini engellemek için Hurr bin Yezid komutasındaki orduyu kafileyi muhasara altına alarak su ile irtibatını kesmek üzere görevlendirdi. Hz. Hüseyin'i davet edenlerden biri olan Ömer bin Sa'd'ı da Rey valiliğini vererek tarafına çekti ve Hz. Hüseyin'den Yezid adına biat alması için bir orduyla Kerbelâ'ya gönderdi. Bu gelişmeler üzerine Hz. Hüseyin anlaşma yollarını aramaya başladı. Kendisini Kûfelilerin davet ettiğini, müsade etmeleri halinde geri dönmek, bir sınırda yerleşerek orada cihat etmek veya Yezid'le bizzat görüşmek istediğini bildirdiyse de bu talepleri Şimr bin Zülcevşen'in de etkisiyle Ubeydullah bin Ziyad tarafından kabul edilmedi. Hz. Hüseyin'in yaptığı konuşmalardan etkilenen Hurr, yaptıklarına pişman olarak Hz. Hüseyin'in tarafına geçti. Hz. Hüseyin'in tüm çabalarına rağmen dünya menfaatleri için savaşan Yezid'in komutanları insafa gelmeyince sayıca kıyaslanamayacak kadar tezat oluşturan iki ordu savaşmaya başladı. Bire bir mücadele şeklinde başlayan savaşta Hz. Hüseyin'in haremi dışında yanındaki herkes sırayla şehit oldu. Tek başına kalan Hz. Hüseyin düşman safları arasına girerek kahramanca savaşmaya başladı. Susuzluktan ve yorgunluktan iyice bitkin hale düşen Hz. Hüseyin'in etrafı Şimr bin Zülcevşen'in emriyle sarıldı, aldığı darbelerle atından düşürüldü. Kimse öldürmek istemeyince Sinan bin Enes önce saçlarını daha sonra da mübarek başını keserek onu şehit etti. (h. 10 Muharrem 61 / m. 10 Ekim 680). Diğerleri de cesedini soyup hareminin çadırlarına girerek onları yağmaladı. Yezid'in ordusu şehit olanların cesetlerini öylece bırakarak Hz. Hüseyin'in kesilen başı, oğlu Zeynelabidin ve haremindeki hanımlar ile birlikte Yezid'in sarayının bulunduğu Şam'a doğru yola çıktı.

Bu olaylardan sonra Müslümanlar arasındaki ihtilaf iyice artmış, siyasi ve akidevî bir durum almaya başlamıştır. Hz. Ali, Hz. Hüseyin ve Kerbelâ isimleri ise günümüze kadar hak için mücadelenin, adaletin, masumiyet ve mazlumiyetin simgesi olarak anılagelmiştir. Bağdat'ın yaklaşık 100 km. güneybatısında yer alan Kerbelâ'nın İslam tarihindeki öneminden dolayı gerek yazılı gerek sözlü olarak ulaşan eserler sayesinde bir Kerbelâ literatürü oluşmuştur.[1] "Kerbelâ is-

1 Bu konuda geniş bir bibliyografya için bkz. Ali Aksu, "Kerbela Literatürü", Çeşitli Yönleriyle Kerbela Sempozyumu Bildirileri Kitabı, 2. Cilt, s. 341-376. 2010 Sivas.

minin Akadca "sivri külah" anlamındaki **karballatu** kelimesinin Orta İbranice ve Ârâmice'de aldığı **karbalâ** şeklinden, Arapça "Babil çevresi" manasına gelen **küver Bâbil**'den ve yine Arapça "ayakların yumuşak zemine batması" anlamındaki **kerbele** kökünden geldiği yolunda bazı görüşler ileri sürülmüşse de kesin bir sonuca varılamamıştır."[1] Bu isim Osmanlı edebiyatında da hüzün ve matemin simgesi olmuş, "kerb" ve "bela" kelimeleri arasındaki anlam ilişkisi vurgulanarak maktel ve mersiyelerin dışında diğer nazım şekillerinde de işlenmiştir. "Kerbelâ, Osmanlı tarihi boyunca Türk hacılarının uğrak yeri olarak Ehl-i Beyt sevgisini tazelemiş, özellikle Türk tasavvuf kültürünü derinden etkilemiştir. Mezhep farkı gözetilmeden bütün müslümanlarca rağbet edilerek bir nevi kutsallık kazanan Kerbelâ hakkında gitgide özel bir ziyaret kültürü oluşmuş, bilhassa Şiî müelliflerce "Fazlü ziyâreti'l-Hüseyn" gibi kitaplar, "Hz. Hüseyin Ziyaretnamesi" gibi tercüman ve gülbankler yazılması geleneği teşekkül etmiş, "Kâmilü'z-ziyârât" gibi eserlere konu olan ziyaret âdâbı gelişmiştir."[2]

Mâh-ı Muharrem oldı meserret harâmdur
Mâtem bugün şerî'ate bir ihtirâmdur
(Hadîkatü's-Süedâ, s. 481)

Fuzûlî'nin yukarıdaki beyitte söylediği gibi Kerbelâ acısını yaşatanlar ve canlı tutanlar her Muharrem ayında matem tutmuş, hak ve adalet için başlattıkları mücadelede şehit olan insanları anmışlardır. Bu törenlerde bu elim hadiseyi anlatan eserler okunduğu gibi, yazılan eserlerde de bu anma törenlerinin izlerine ve hissiyatına rastlanmaktadır. Osmanlı devrinde bu törenlerde en çok okunan maktellerden biri olan Fuzûlî'nin *Hadîkatü's-Süedâ*'sında yer alan aşağıdaki iki kıt'ada bu hadiseyi anıp şehitlere ağlayanların kıyamet gününün susuzluğundan ve cehennem ateşinden emin olduğu; Hz. Hüseyin'in şehadetine başta Hz. Âdem, Hz. Nuh gibi peygamberlerin ruhları ve Cebrail olmak üzere tüm kâinatın toplanıp ağladığı anlatılmaktadır.

---

1 Mustafa Öz, "Kerbela", **TDVİA**, c. 25, s. 271. İstanbul 2002.
2 Mustafa Uzun, "Türk Edebiyatında Kerbela", **TDVİA**, c. 25, s. 274. İstanbul 2002.

Kerbelâ teşnelerin yâd kılup eşk töken
'Ataş-ı rûz-ı cezâdan elem ü gam çekmez
Şühedâ hâlin anup şevkle yanup yakılan
Elem-i şu'le-i nîrân-i cehennem çekmez
(Hadîkatü's-Süedâ, s. 43)

Kerbelâ deştinde şâh-ı Kerbelâ'nun hâline
İttifâk-ı 'âm olup mecmû'-ı 'âlem ağladı
Pâye-i 'arş-ı mu'allâda töküp Cibrîl eşk
Ravza-i Rıdvânda rûh-i Nûh u Âdem ağladı
(Hadîkatü's-Süedâ, s.105)

Yine aynı eserinde Fuzûlî, bu hadisesin akılla anlaşılabilecek bir olay olmadığını, merhametsizlik ve bela meydanı olan Kerbela ovasının musibetlerin toplandığı bir yer olduğunu ifade etmektedir. İnsanların her yıl toplanıp bu hadiseyi anlatmalarına ve asırlarca yazılmasına rağmen denizlerin mürekkep olması halinde bile bu hadise yeterince anlatılamayacaktır.

Sehl sanman Kerbelâ gavgâsın ey ehl-i hıred
'Arsa-i bîdâd ü meydân-ı belâdur Kerbelâ
Sorsalar kim kansı menzildür mesâyib mecma'ı
Ün virür kasr-ı felek kim Kerbelâdur Kerbelâ
(Hadîkatü's-Süedâ, s. 303)

Sûret-i tahrîre gelmez olsa deryâlar midâd
Şerh-i bîdâd ü belâ-yı rezmgâh-ı Kerbelâ
(Hadîkatü's-Süedâ, s. 344)

Eyleyüp her yıl cemî'-i ehl-i 'âlem ittifâk
Şerh iderler mâcerâ-yı Kerbelâ ahbârını
Ne tükenmez kıssadur kim hergiz âhir olmadı
Şerhi 'âciz eyledi ehl-i cihânun varını
(Hadîkatü's-Süedâ, s. 397)

Daha yaşadığı asırda sesi ülkeleri dolaşmış ve çağları aşarak zamanımıza kadar gelmiş bir şair olarak Fuzûlî; insanın dilini lâl eden, yüreğini susturan, aklını durduran bu hadisenin hiçbir şekilde layıkıyla anlatılamayacağını anla-

mışçasına eserinin sonunda insanlığın yüreğinde her zaman kanayan bir yara olarak devam eden bu hadiseden dolayı bir nebze olsun sevinen veya bir an da olsa üzüntü hissetmeyenler için beddua etmektedir:

Şâd olmasun bu vâkı'adan şâd olan gönül
Bir dem melâl u gussadan âzâd olan gönül
(Hadîkatü's-Süedâ, s.481)

ARAP, FARS EDEBİYATLARINDA KERBELA HADİSESİ VE MAKTEL TÜRÜNÜN GELİŞMESİ

Arapça "katl" kökünden türeyen ve "katletmek; katledilen yer, mekan" anlamına gelen maktel kelimesi, Peygamber Efendimiz döneminden itibaren İslam uğrunda yapılan cihatlar ve hilafet mücadelelerinden kaynaklanan ölümler için kullanılmıştır. Meşhur kişi veya kişilerin ölümünü anlatan eserler için kullanılan bu isim daha sonra terimleşerek Ehl-i Beyt mensuplarının özelikle de Hz. Hüseyin'in Kerbelâ'da şehit edilmesini anlatan eserler için kullanılmıştır.[1] Önceleri tarihi bir olay olarak tabakât ve tarih kitaplarında yer alan bu hadise, bu hadiseyi dile getiren şiir ve mersiyelerin söylenmesiyle edebi bir hüviyet kazanmaya başlamıştır. Hidayete ve ebedi kurtuluşa ulaşmalarına vesile olan rahmet peygamberinin torununu ve beraberindekileri çöl sıcaklığında 10 gün susuz bırakarak hunharca şehit eden zalimleri tarih affetmemiş, bu kişiler günümüze kadar lanetle anılarak zulüm ve vefasızlığın sembolü olmuşlardır.

Kerbela hadisesine dair bilinen ilk eser Arap tarihçi Ebû Mihnef Lut bin Yahya'nın yazdığı *Kitâbu Makteli'l-Hüseyn* adlı eserdir. Bu eser içerik ve yapı açısından kendisinden sonraki müellifleri etkilemiş, yazılan tarihî ve edebî eserlere kaynaklık etmiştir. Eser, tarihî gerçekliklerin yanı sıra menkıbevî açıdan oldukça zengindir.

Arapça yazılmış maktellerden biri de Ebu'l-Ferec İsfahânî tarafından yazılan *Makâtilu't-Tâlibiyyîn*'dir. Ca'fer-i Tayyar'ın şehadetiyle başlayan eserde, Ebû Tâlib soyunun maruz kaldığı katliamlar anlatılmaktadır. Eserde Kerbelâ hadisesi de çok geniş bir şekilde ele alınmıştır.

---

1 Şeyma Güngör, "Maktel", **TDVİA**, c. 27, s. 455. İstanbul 2003.

Ebû İshak İsferâyînî'nin yazdığı *Nûru'l-Ayn fi Meşhedi'l-Hüseyn* de sevilmiş ve okunmuş Arapça maktellerden birisidir.

Masra'-i Tâûsî olarak da bilinen Seyyid Radiyyüddîn Ebu'l-Kâsım Alî et-Tâûsî tarafından yazılan *Kitâbu'l-Melhûf fî Katli't-Tufûf* adlı eser de Kerbelâ hadisesini tarihî ve menkıbevî-destanî özellikler taşıyacak şekilde işlemiştir. Müellif Kerbelâ hadisesinin bir facia değil de Şiîler için ilâhî bir lütuf olarak gerçekleştiğini anlatarak özellikle kendisinden sonra İran'da yazılan maktelleri meseleye yaklaşım açısından etkilemiştir.[1]

Esbağ bin Nubâte, Câbir bin Yezîd el-Cûfî, Hişâm bin Muhammed el-Kelbî, Muhammed bin Ömer el-Vâkıdî, Nasr bin Muzâhim el-Minkârî, Ma'mer bin Müsennâ, Ebu'l-Hasan Medâinî, Muhammed bin Zekeriyya el-Gallâbî gibi isimler de Arapça maktel yazdıkları söylenen müelliflerdendir.[2]

Şiîliğin İran'da daha yaygın olmasından dolayı maktel türü eserler Fars edebiyatında zengin bir yankı bulmuştur. Seyyid Radiyyüddin et-Tâûsî'nin yazdığı maktelden sonra Hz. Hüseyin'in olacakları bile bile oraya gittiğini ve Müslümanların günahlarının affedilmesi için kendini kurban ettiğine, bu durumun Şiîlerin inançlarını canlı kılmak için ilâhî bir lütuf olduğuna dair inanç yaygınlık kazanmıştır. Özellikle Büveyhîlerin ve daha sonra Safevîlerin Kerbela hadisesini milli ve dinî bir tören olarak anmaları böyle bir ortamın gelişmesini sağlamıştır. Fars edebiyatında yazılan en önemli maktel Hüseyin Vâiz-i Kâşîfî'nin yazdığı 10 bölüm ve bir hatimeden oluşan *Ravzatü'ş-Şühedâ* adlı eserdir. Maktel türünün zirvesi olarak değerlendirilen bu eser, Safevîler döneminde ravzahanlar tarafından ravza denilen meclislerde ezbere okunmuş, başta Fuzûlî'nin *Hadîkatu's-Suedâ*'sına ve başka maktellere örnek teşkil etmiş, Osmanlı sahasında Âşık Çelebi ve Câmî-i Rûmî tarafından tercüme edilmiştir. Uzun bir dönem bu eserin etkisinde kalan maktel edebiyatı Kaçarlar döneminde canlanmış, bu devirde *Belâ vü İbtilâ, Envâr-i Hüseynî, Mâtemgede, Dâstân-i Gam, Esrâru'ş-Şehâde, Hikmet-i Şehâdet* gibi pek çok eser kaleme alınmıştır.[3]

---

1 Şeyma Güngör, FUZÛLÎ, Hadikatü's-Süeda, s. XXIV, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara 1987.

2 Kenan Özçelik, *Yusuf-i Meddah ve Maktel-i Hüseyn*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2008.

3 Şeyma Güngör, *a.g.e.*, s. XXV-XXVI; "Maktel-i Hüseyn", **TDVİA**, c. 27, s. 456, İstanbul 2003.

TÜRK EDEBİYATI'NDA MAKTEL-İ HÜSEYNLER

Kerbela hadisesi ve Hz. Hüseyin ile beraberindekilerin çoğunun eziyet ile şehit edilmesi edebiyatımızda da işlenmiş, bu konuda kuruluş devrinden itibaren pek çok eser yazılmıştır. "Genel olarak dinî-tasavvufî Türk edebiyatında, özellikle de Alevîlik-Bektâşîlik gibi zümre edebiyatlarıyla divan, halk ve âşık edebiyatında Kerbelâ hadisesiyle ilgili olarak müstakil eserler, mersiye ve manzumeler telif edilmiş, ayrıca başta divan şairleri olmak üzere konuya eğilen sanatkârların, halk âşıklarının his ve hayal dünyalarının ortaya konmasında Kerbelâ adı önemli bir mazmuna dönüşmüştür."[1]

Edebiyatımızda bilinen ilk maktel, 1362 yılında Kastamonu'da yazılan ve bazı araştırmacılar tarafından Şâdî'ye, bazıları tarafından da Yûsuf-i Meddâh'a nisbet edilen *Dâsitân-ı Maktel-i Hüseyn* adlı eserdir.[2] Çalışmamızın konusu olduğu için esere dair diğer bilgiler aşağıda verilecektir.

Yahya bin Bahşî'nin h. 11 Şaban 910 Perşembe gününde tamamladığı 972 beyitlik *Maktel-i Hüseyin* de diğer eserler gibi meclislerde okunmak için yazılmıştır. Eserin bilinen iki nüshası Ankara Dil-Tarih-Coğrafya Fakültesi Ktp. Muzaffer Ozak No. 1/248 ve Bursa Yazma ve Eski Basmalar, Ulucami No. 8074/1'de kayıtlıdır.[3]

Hacı Nûreddîn Efendi tarafından h. 940'ta yazılan 10 bölümlük ve 1745 beyitlik eser, kaynaklarda ve basılan kitapların ilk sayfasında *Vâkıa-i Kerbelâ* olarak geçmesine rağmen eserin sonlarında yer alan beyitten eser isminin *Hüseyn'in Makteli* olduğu anlaşılmaktadır.[4]

Asrının ve edebiyat tarihimizin en kudretli şairlerinden Fuzûlî'nin yazdığı *Hadîkatü's-Süedâ*'nın Türkiye ve yurt dışında 229 yazmasının bulunması ve 9 defa basılması sahip olduğu şöhreti göstermesi açısından önemlidir. Fuzûlî,

---

1 Mustafa Uzun, "Türk Edebiyatında Kerbela", **TDVİA**, c. 25, s. 274. İstanbul 2002.

2 Kenan Özçelik, *Yusuf-i Meddah ve Maktel-i Hüseyn*, Yayımlanmamış Yüksek Lisan Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2008.

3 Süleyman Eroğlu, "Yahya bin Bahşi ve Maktel-i Hüseyn'i", Çeşitli Yönleriyle Kerbela Sempozyumu Bildirileri Kitabı, 2. Cilt, s. 43-59, Sivas 2010.

4 Abdulmecit İslamoğlu, "Hacı Nureddin Efendi ve Hüseyn'in Makteli Adlı Eseri", Çeşitli Yönleriyle Kerbela Sempozyumu Bildirileri Kitabı, 2. Cilt, s. 21, Sivas 2010.

eserini yazarken genelde Kâşifî'nin *Ravzatü'ş-Şühedâ*'sından istifade etmekle beraber başka kaynaklardan da yararlandığını dile getirmektedir.[1] Eserin bu derece yaygınlık kazanması aynı türde başka eserlerin yazılmasını azaltmıştır.

Türk edebiyatındaki önemli maktellerden biri de 16. asırda yaşamış üretken şairlerimizden Lâmiî Çelebi'nin yazdığı *Kitâb-ı Maktel-i Âl-i Resûl* adlı 1000 beyit civarındaki mesnevidir. Şairin tüm maktel ve mersiyelerde lanet ve hakaret edilen Yezid'e lanet etmenin sakıncalı olduğunu iddia etmesi[2] bu eseri diğer maktellerden ayırmaktadır.

Âşık Çelebi (ö. 1572) tarafından yazılan *Tercüme-i Ravzatü'ş-Şühedâ* da Kâşifî'nin eserinin bir tercümesidir. Eser Kenan Özçelik tarafından doktora tezi olarak hazırlanmaktadır.

Kâşifî'nin eserinden yapılan diğer bir tercüme de Câmî-i Rûmî'nin *Saâdetnâme* adlı eseridir. Kütüphanelerde 20 civarında nüshası bulunan eser, edebi açıdan yüksek bir değere sahiptir. Cihan Okuyucu tarafından bir makale[3] ile geniş bir şekilde tanıtılmıştır.

Edebiyatımızdaki makteller yukarıda sayılanlarla sınırlı olmayıp çalışmamız esnasında karşılaştığımız gibi yazma eserlerimizin kataloglanmasındaki eksiklik ve yanlışlıklar nedeniyle kütüphanelerimizdeki manzum ve mensur maktellerin doğru bir listesini vermek mümkün görünmemektedir. Tanzimat Fermanı'ndan sonra edebiyatımıza yeni türlerin girmesiyle Kerbelâ hadisesi roman türünde de anlatılmış,[4] Cumhuriyet döneminde yazılan romanların yanı sıra *Hadîkatü's-Süedâ* başta olmak üzere bazı maktellerin sadeleştirilmesi yapılmıştır.

Şâdî Meddâh'ın Maktel-i Hüseyn'i

Şâdî Meddâh hakkında kaynaklarda hiçbir bilgiye ulaşılamamaktadır. Elde ettiğimiz bilgiler eserinin bazı nüshalarının hatimesinde yer almaktadır. Buna

---

1 Şeyma Güngör, a.g.e. s. LXIII-LXXI.

2 Harun Arslan, *Lâmiî-i Çelebi, Kitâb-ı Maktel-i Âl-i Resûl,* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2001.

3 Cihan Okuyucu, "Câmî-i Rûmî (Mısrî) ve Saâdetnâme'si", Türkiyat Mecmuası, s. 297-327, C. 21/Bahar, 2011.

4 Bünyamin Çağlayan, *Kerbela Mersiyeleri*, s. 41, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1997 Ankara. Ayrıca bkz. Erol Oğur, "Tarihi Romanımızda Kerbela" s. 335-349, Çeşitli Yönleriyle Kerbela Sempozyumu Bildirileri Kitabı, 2. Cilt, Sivas 2010.

göre Şâdî Meddâh, beyit sayısını 3313 olarak verdiği eserine Kastamonu şehrinde, adil bir padişah olarak vasfettiği Âdil Bey oğlu Celâleddin Bayezid devrinde h. 763 yılının Şevval ayının bir pazar günü başlamış, eserini Zilhicce ayının sonlarına doğru bitirmiştir.

Türk edebiyatında bilinen en eski *Maktel-i Hüseyn* olan bu eser 1362 (h. 763) yılında yazılmış ve bazı araştırmacılar tarafından Yûsuf-i Meddâh'a ait gösterilmekle beraber genel olarak Şâdî'ye ait olduğu bilinen 3313 beyitlik mesnevi nazım şeklindeki eserdir. Bu ihtilaf veya yanılgı yapılan çalışmalara ve neşirlere rağmen günümüze kadar fark edilememiştir. Bu çelişkiyi ilk defa fark eden Kenan Özçelik yaptığı yüksek lisans çalışmasında eserin Yûsuf-i Meddâh'a ait olduğunu kanıtlamaya çalışmıştır. Bu çalışmada ifade edildiğine göre bu eserden ilk bahseden Fuad Köprülü, eserin Şâdî veya Şeyyâd adlı birine; Abdulkadir Karahan ve Amil Çelebioğlu Kastamonulu Şâdî'ye ait olduğunu kesin bir şekilde ifade etmiştir[1]. Uzunçarşılı ise eserinin 125. sayfasında makteli "Meddâh" mahlaslı Yusuf'a, 215. sayfasında ise "Meddâh mahlaslı bir zat"a[2]; İ. Hikmet Ertaylan[3] "Yûsufî-i Meddâh'a; Iréne Mélikoff[4] ise Şâdî Meddâh'a ait göstermiştir. Kenan Özçelik'in bu çalışmasından sonra Şeyma Güngör[5], ve Hasan Aksoy[6] gibi araştırmacılar eserin Yûsuf-i Meddâh'a ait olduğunu kabul etmişlerdir. Kenan Erdoğan'ın bir tebliğde[7] tanıttığı nüshanın sonunda "Meddahı 'abdullâh.." ibaresinin geçmesi o dönemde halk arasında dolaşarak kıssa ve destan anlatan meddahların bu tür eserleri sahiplendiklerini ve kendilerine göre dönüştürmüş olabileceklerini, bu eserin asıl müellifinin belirlenmesinin zorluğunu göstermektedir.

---

1 Kenan Özçelik, *a.g.t.* s. 60-82.

2 İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu, Karakoyunlu Devletleri*, s. 125, s. 215, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2. Baskı, Ankara 1969.

3 İ. Hikmet Ertaylan, "Yûsufî-i Meddâh Yeni İki Varaka ve Gülşah Nüshası – Hamûşnâme – Dasitan-ı İblis Aleyhilla'ne ve Maktel-i Hüseyn", Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, s.105-121, c. 1, sayı 2, Nisan 1946.

4 Iréne Mélikoff, Türk Destanlarında Kerbela Dramı I, II, (çev: Muzaffer Uyguner), Türk Folkloru Araştırmaları, sayı 74, s. 5-8, sayı 75, s. 20-21.

5 Şeyma Güngör, "Maktel Geleneği ve Hadikatü's-Süeda", Diyanet Aylık Dergi, s. 61, sayı 252, Aralık 2011.

6 Hasan Aksoy, "Yusuf Meddah", **TDVİA**, c. 44, s.19, İstanbul 2013.

7 Kenan Erdoğan, "Maktel-i Hüseyin, Manisa Nüshası ve Sünni ve Harici Kavramları Üzerine", Çeşitli Yönleriyle Kerbela Sempozyumu Bildirileri Kitabı, 2. Cilt, s. 64, Sivas 2010.

Kemankeş 528

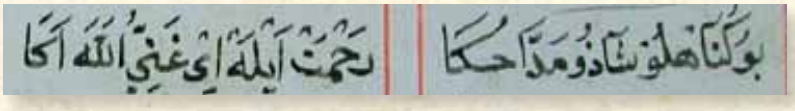

Yazma Bağ. 4041

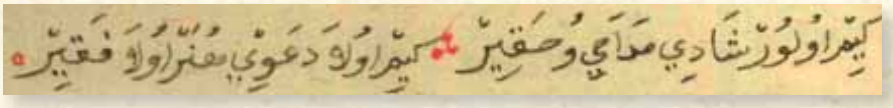

03 Gedik 17179

06 Mil A Yz 8887

AE MNZ 1314

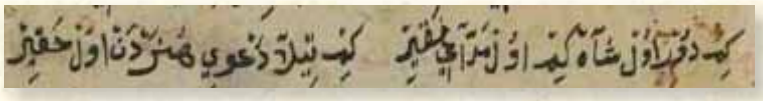

06 Hk 45

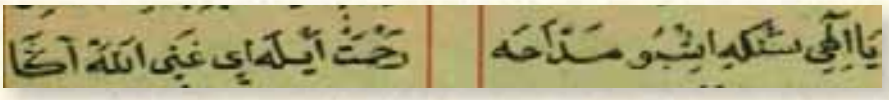

06 Mil Yz A 8082

Nüshaların sonlarından aldığımız ve müellif isimlerinin geçtiği yukarıdaki beyitlere bakıldığında beşinde "Şâdî/Şâzî" kelimesinin "Meddâh" kelimesi ile birlikte geçtiği görülmektedir. Kelimenin tezat diyeceğimiz bir şekilde günâh-kâr / günâhlu kelimesiyle birlikte kullanılmış olması müellif ismi olma ihtimalini kuvvetlendirmektedir.

Yusuf-i Meddah ise aşağıda yer alan beyitlerde görüleceği gibi kendisine nisbet edilen bu *Maktel-i Hüseyn* dışındaki tüm eserlerinde "Yûsuf-i Meddâh" mahlasını kullanmıştır. Müellifin dört eserinin ve *Maktel-i Hüseyn*'in aynı vezinle yazılmış olması vezin zaruriyeti dolayısıyla farklı mahlaslar kullanmış olma ihtimalini ortadan kaldırmaktadır.

Dâsitân-i İblis 'Aleyhi'l-La'ne:	Yûsuf-i Meddâh eger yolda kala Ol şehün 'ışkı irüre menzile[1]
Hikâyet-i Kız u Cuhûd:	Mevlanânın yüzi suyı hürmeti Yûsuf-ı Meddâhı sen tutma katı
Kadı ve Uğru Destanı:	Yûsuf-i Meddâh bî-çâre fakîr İlmi yokdur lâ-cerem oldı hakîr[2]
Varka ve Gülşâh:	Yûsuf-ı Meddâh bî-çâre anun 'Işkı yolında fidâ eyle canun[3]

Meddâh kelimesinin o dönemler halk arasında dolaşarak bu tür destan ve hikâye okuyanlar için meslek adı olarak kullanıldığının bilinmesi, araştırdığımız kadarıyla hiçbir nüshasında Yusuf ibaresine rastlanmaması, müellifler tarafından değiştirilmiş olsa bile müellif adı olarak anlaşılabilecek Şâdî / Şâzî kelimesine 5 nüshada rastlanması gibi durumlar dikkate alınarak müellif isminin şimdilik kesin bir şekilde "Yûsuf-i Meddâh" değil de "Meddâh" veya ihtiyatlı bir şekilde Şâdî Meddâh olarak söylenebileceği kanaatindeyiz. Şâdî diye birinin hayatı hakkında hiçbir kaynakta herhangi bir bilgiye rastlanmaması öyle birinin bir maktel yazmış olma ihtimalini ortadan kaldırmaz. Elimizdeki bilgiler müellif ismi noktasında kesin bir tespit için yetersizdir. Kataloglardaki yanlışlıkların yol açtığı hatalar dikkate alınarak yurt içinde ve yurt dışında ulaşılabilen bütün maktel nüshaları değerlendirilerek kurulacak bir tenkitli metin çalışmasında sorunun halledilebileceği ümidindeyiz.

---

1 İ. H. Ertaylan, *a.g.m.*, s. 116.

2 Bu iki beyit sayın Özçelik'in çalışmasının 15 ve 20. sayfalarından alınmıştır.

3 Kazım Köktekin, *Yusuf-i Meddah – Varka ve Gülşah,* s. 294; b. 1731, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2007.

Eser Üzerinde Yapılan Çalışmalar

Eser üzerinde ilk çalışmalar İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde mezuniyet tezi olarak Yaşar Türkay (*Kastamonulu Şâdî'nin Maktel-i Hüseyn'i (1b- 28a)* 1974) ve Dursun Boztosun (*Kastamonulu Şâdî'nin Maktel-i Hüseyn'i (28b-54a)* 1973) tarafından yapılmıştır.

Daha sonra Nurcan Öznal Güder tarafından eser üzerinde bir doktora tezi çalışması yapılmıştır.[1] Söz konusu çalışmada Güder, İstanbul kütüphanelerinde esere ait üç nüshaya ulaştığını belirterek AE MNZ 1313, AE MNZ 1314'te kayıtlı nüshalardan kısaca bahsettikten sonra çalışmasını 1521 yılında Ali bin Mûsâ tarafından istinsah edilen Kemankeş 528'de kayıtlı nüsha üzerinde kurduğunu ifade etmektedir.[2] Çalışmaya esas nüshada eserin 3313 beyitten oluştuğuna dair bir beyit olmasına rağmen Güder'in çalışması 3034 beyitten oluşmaktadır.

Kenan Özçelik'in çalışmasında belirttiği gibi diğer bir çalışma Özlem Demirel[3] tarafından doktora tezi olarak yapılmış ve eserin farklı bir nüshası bu kez Âşıkî adlı birisine ait gösterilmiştir. 2094 beyitten oluşan çalışmaya esas nüshanın 2a'dan ve Abdullah bin Müslim çocuklarının şehit edilmesiyle başlaması eksik bir nüsha olduğunu göstermektedir. Eserde mesnevi beyitleri arasında Âşıkî mahlaslı bir şairin gazelleri, sonunda ise Safî mahlaslı Cezerî Kâsım Paşa'nın "vah Hüseyin" redifli kasidesi bulunmaktadır. Türk Dil Kurumu kütüphanesinde kayıtlı olduğu belirtilen nüsha 71b'de sona ermektedir. Bu eser de 10 meclisten oluşmakta, neşrimize esas aldığımız nüsha ve diğer nüshalar ile olay akışı ve beyit benzerliği açısından Âşıkî'ye aitliği şüpheli, Şâdî Meddâh'ın eklemeler yapılmış bir nüshası olma ihtimali yüksek bir eserdir.

Kenan Özçelik ise hazırladığı yüksek lisans tezi çalışmasında bugüne kadar makteller üzerinde yapılan çalışmaları değerlendirdikten sonra dört nüshayı tanıtır ve eserin 06 Mil Yz A 8082'de kayıtlı nüshasını esas alarak metnini oluşturur. Bu çalışmanın en önemli özelliği Köprülü'den itibaren farklı kişilere

---

1 Nurcan Öznal Güder, *Kastamonulu Şâzî – Maktel-i Hüseyn (İnceleme -Metin - Sözlük - Adlar Dizini),* Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1997 İstanbul.

2 Nurcan Öznal Güder, *a.g.e.* s. XXI.

3 Özlem Demirel, *Âşıkî'nin Maktel-i Hüseyn'i Üzerine Dil İncelemesi*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2007.

nisbet edilerek üzerinde makaleler yazılan, tezler hazırlanan eserin aslında tek bir müellife ait olduğunun ilk defa fark edilmesi ve eserin Yûsuf-i Meddâh'ın *Varka ve Gülşah* mesnevisi ile karşılaştırılarak ona ait olduğunun kanıtlanmaya çalışılmasıdır.

Yapılan son çalışmada ise malesef katalog kayıtlarındaki yanlışlıklar ve çalışma esnasındaki dikkatsizlikler neticesinde eser, Kemterî İbrahim adındaki bir müstensihe nisbet edilmiştir.[1] Nüshanın 107a varakında

Kim olur Şâdî-yi Meddâh-ı hakîr
Kim ola da'vî hünerden ola fakîr

beyti olmasına rağmen açık bir şekilde müstensih tarafından yazılmış olan 107b'deki

Kâtibinün Kemterî'dür mahlası
Asıl ismi İbrâhîm'dür bir 'âsî

beyti anlaşılmadığından bu çalışmada da eser Kemterî İbrâhîm adlı birine mal edilmiştir.

Eserin İncelenen Nüshaları

Milli Kütüphane, 06 Hk 45: Neşrimize esas aldığımız bu nüsha, h. 1040 yılının Zilka'ide ayı ortalarında (16. gün) bir Cuma günü Murtaza Halife bin Hacı Hasan tarafından istinsah edilmiştir. 145x104-205x145 mm. boyutunda olan eserin her sahifesinde 15 beyit bulunmaktadır. Eser kataloğa Kastamonulu Şadi'ye ait Maktel-i Hüseyn şeklinde kaydedilmiştir. Eserin 1a yüzünde ramazan ayının faziletleri hakkında eksik ve tahrip olmuş bir şiir bulunmaktadır. Eserin başladığı 1b yüzünde ise kırmızı mürekkeple yazılmış "Hâzâ kitâbu makâleti İmâm Hüseyn Şehîd-i Kerbelâ ibn 'Aliyyi'l-Murtazâ" başlığı bulunmaktadır. Bu başlığın hemen üstünde ise siyah kurşun kalemle "Maktel-i Hüseyn 'Aleyhi's-selâm" yazılmıştır. 309 varak olan eser sahife esas alınarak numaralandırılmış, 9. sahifeden sonra ise sadece tek rakamla biten sahifeler numaralandırılmıştır. Harekeli nesihle yazılmış olan nüshada meclis ve şiir başlıkları kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Nüsha geç sayılabilecek bir dönemde (m. 1631)

1 Jale Zümrüt Menteş, *Kemterî İbrahim Maktel-i İmam Hüseyin (inceleme-çeviri yazı-sözlük)*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş 2013.

istinsah edilmiş olmasına rağmen Eski Anadolu Türkçesi olarak tabir edilen dönemin imla ve dil özelliklerini taşımaktadır.

Hacı Selim Ağa Yazma Eser Ktp., Kemankeş 528: H. 927 (m. 1521) yılında istinsah edilen nüshanın müstensihi Ali bin Mûsâ'dır. 102 varaktan oluşan bu nüshanın boyutları 245x163 – 215x125 mm. olarak verilmiştir. Başlıklar Farsça ve kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Başlarda değişse de her sahifede genel olarak 15 beyit vardır. İnce ve harekeli bir nesihle yazılmıştır.

Süleymaniye Yazma Eser Ktp. Yazma Bağışlar 4041: İstinsah bilgisine dair herhangi bir kayıt bulunmayan bu nüsha 100 varaktır. Boyut ölçüleri ise 150x92-208x145 mm. olarak verilmiştir. Baştaki vikaye yapraklarında *Hadîkatü's-Süedâ*'dan bazı beyitler çok özenli bir hatla yazılmıştır. Her sahifede 13 beyit vardır. Nesih hatla yazılan nüshada cetveller ve başlıklar kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Eserin sonunda bir dua bulunmaktadır.

Millet Yazma Eser Kütüphanesi, AE MNZ 1313: Hâfız Bekir bin Muhammed tarafından h. 1248 yılının Safer ayında salı günü harekeli nesih hattıyla istinsah edilmiştir. 133 varaklık bu nüshanın her sahifesinde 11 beyit bulunmaktadır. Başlıklar kırmızı mürekkeple yazılmıştır.

Millet Yazma Eser Kütüphanesi, AE MNZ 1314: 86 varaklık bu nüshanın müstensihi ve istinsah tarihine ait herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Her sahifede genel olarak 17 beyit bulunmaktadır. Nesih hatlı bu nüshada başlıklar ve cetveller kırmızı mürekkeple yazılmıştır.

Milli Kütüphane, 03 Gedik 17179: 107 varak olan nüsha, h.1024 yılının Zilhicce ayının ortalarında (17. gün) Perşembe günü kuşluk vaktinde Kemterî mahlaslı İbrâhîm tarafından yazılmıştır. Nesih hatla yazılmış olan nüshanın her sahifesinde 13 beyit bulunmaktadır. Başlıklar kırmızı mürekkeple yazılmıştır.

Milli Kütüphane, 06 Mil Yz A 8082: 95 varak olan bu nüsha, h.1128 / (m. 1716) yılında Seyyid Hacı Süleyman adlı biri tarafından istinsah edilmiştir. Harekeli nesihle yazılan nüshanın boyutları, 215x155 - 170x115 mm. olarak verilmiştir. Her sahifede genel olarak 15 beyit bulunmaktadır. Cetveller ve Farsça olan başlıklar, kırmızı mürekkeple yazılmıştır.

Konusu ve Tertibi

İncelediğimiz nüshalar arasında en çok beytin olduğu nüsha 3174 beyit ile neşrimize esas olan 06 HK 45'te kayıtlı nüshadır. Böylece müellif nüshasına göre sadece 139 beyit eksik kalmaktadır.

Ebû Mihnef'in yazdığı *Maktelü'l-Hüseyn* veya ondan uyarlama yoluyla yazılan diğer makteller gibi bu eser de Muharrem'in ilk on günü her gün bir meclis okunmak üzere 10 meclisten oluşmaktadır. Neşrimize esas aldığımız nüshada Tevhid ve Peygamber övgüsünden sonra eser, Hz. Hüseyin efendimizin ailesiyle birlikte Mekke'de oturduğunu, olumsuz sıfatlarla anılan Yezid'in ise dönemin beyi olduğunu anlatarak başlar. Birinci meclise dair herhangi bir başlık olmamakla beraber bu meclisin 15. beyit ile başladığı görülmektedir.

İşidünüz imdi siz ey dostân
Söyleyelüm bir 'acâyib dâsitân (15)

Kim neler oldı cihânda iy safâ
Âl ü evlâd-i Muhammed Mustafâ (16)

Eserin devamında ise; Hz. Hüseyin'in çevresiyle yaptığı istişarelere uyarak Müslim bin Akil'i Kûfe'ye göndermesi, orada Hz. Hüseyin adına biat alınması, durumu öğrenen Yezid'in Ubeydullah bin Ziyad'ı sorunu çözmek için oraya vali ataması, Biat eden halkın sindirilmesi ve Müslim ile Hânî bin Urve'nin şehit edilmesi, Hz. Hüseyin'in Kûfe'ye doğru yola çıkması, Yolda Kûfe'de yaşananları haber alması, Yanında kalan 70 civarındaki kişi ile Kerbelâ'da muhasara altına alınması, Taraflar arasında anlaşma sağlama çabaları, Hz. Hüseyin'in tüm çabasına rağmen şartlarının reddedilmesi, Hz. Hüseyin ve yanındakilerin maruz kaldığı eziyet, Maruz kaldıkları eziyete rağmen teslim olmayıp kahramanca savaşmaları, Savaş boyunca Hz. Hüseyin efendimizin safında olanların gösterdiği kahramanlıklar ve şehit olmaları, Hz. Hüseyin'in şehit edilmesi ve mübarek başının kesilmesi, Ehl-i Beyt'in çadırlarının yağmalanması, Yezid ordusunun şehit olanları defnetmeden Hz. Hüseyin'in kesik başı, oğlu Zeynelabidin ve ailesi ile birlikte Şam'a doğru yola çıkması, Civarda ikamet eden Yahudi

kabilesinin gelip şehitleri defnetmesi, Kafilenin Şam yolunda yaşadığı olaylar ve kesik başın etrafında gerçekleşen olağanüstülükler, Kafilenin Yezid sarayına varması ile orada yaşanan olaylar, Yezid'in sarayındaki misafirler tarafından kınanması, Hz. Zeynelabidin ile Yezid arasındaki sözlü mücadele, Ehl-i Beyt'in Medine'ye gönderilmesi gibi durumlar anlatılmaktadır.

Yazmada sayfaya göre numaralandırılma yapılmış olsa da neşirde varaklara göre yeni bir numaralandırma yapılmıştır.

Yazmanın oldukça orjinal diyebileceğimiz imla özellikleri korunmaya çalışılmış, sadece yayınımızın muhatabı olan kitle dikkate alınarak terkiplerde birlik sağlanmıştır.

Kelimelerin eksik yazıldığı, anlamın bozulduğu nadir yerlerde ise metin tamiri yapılmaya çalışılmış, bu durum notlarla izah edilmiştir.

Uzm. Yrd. İsmet İPEK
Yazma Eserler Kurumu
Çeviri ve Yayım Dairesi

KAYNAKÇA

1. Abdulmecit İslamoğlu, "Hacı Nureddin Efendi ve Hüseyn'in Makteli Adlı Eseri", Çeşitli Yönleriyle Kerbela Sempozyumu Bildirileri Kitabı, Sivas 2010.
2. Ali Aksu, "Kerbela Literatürü", Çeşitli Yönleriyle Kerbela Sempozyumu Bildirileri Kitabı, s. 341-376, Sivas 2010.
3. Bünyamin Çağlayan, *Kerbela Mersiyeleri*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 1997.
4. Cihan Okuyucu, "Câmî-i Rûmî (Mısrî) ve Saâdetnâme'si", Türkiyat Mecmuası, s. 297-327, c. 21/Bahar, 2011.
5. Erol Oğur, "Tarihi Romanımızda Kerbela" s. 335-349, Çeşitli Yönleriyle Kerbela Sempozyumu Bildirileri Kitabı, 2. Cilt, Sivas 2010.
6. Harun Arslan, *Lâmiî-i Çelebi, Kitab-ı Maktel-i Âl-i Resûl*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2001.
7. Hasan Aksoy, "Yûsuf Meddâh", **TDVİA**, c. 44, İstanbul 2013.
8. Iréne Mélikoff, "Türk Destanlarında Kerbela Dramı I, II", (çev: Muzaffer Uyguner), Türk Folkloru Araştırmaları, sayı 74, s. 5-8, sayı 75, s. 20-21.
9. İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu, Karakoyunlu Devletleri,* Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2. Baskı, Ankara 1969.
10. İ. Hikmet Ertaylan, "Yûsufî-i Meddâh Yeni İki Varaka ve Gülşah Nüshası – Hamûşnâme – Dasitan-ı İblis Aleyhilla'ne ve Maktel-i Hüseyn", Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, s.105-121, c. 1, sayı 2, Nisan 1946.
11. Jale Zümrüt Menteş, *Kemterî İbrahim Maktel-i İmam Hüseyin (inceleme-çeviri yazı-sözlük),* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş 2013.

12. Kazım Köktekin, *Yusuf-i Meddah – Varka ve Gülşah,* Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2007.

13. Kenan Erdoğan, "Maktel-i Hüseyin, Manisa Nüshası ve Sünni ve Harici Kavramları Üzerine", Çeşitli Yönleriyle Kerbela Sempozyumu Bildirileri Kitabı, Sivas 2010.

14. Kenan Özçelik, *Yûsuf-i Meddâh ve Maktel-i Hüseyn*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2008.

15. Mustafa Öz, "Kerbela", **TDVİA**, c.25, İstanbul 2002.

16. Mustafa Uzun, "Türk Edebiyatında Kerbela", **TDVİA**, c. 25, İstanbul 2002.

17. Nurcan Öznal Güder, *Kastamonulu Şâdî – Maktel-i Hüseyn (İnceleme-Metin-Sözlük-Adlar Dizini)*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 1997.

18. Özlem Demirel, *Âşıkî'nin Maktel-i Hüseyn'i Üzerine Dil İncelemesi*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2007.

19. Süleyman Eroğlu, "Yahya bin Bahşi ve Maktel-i Hüseyn'i", Çeşitli Yönleriyle Kerbela Sempozyumu Bildirileri Kitabı, Sivas 2010.

20. Şeyma Güngör, FUZÛLÎ, *Hadikatü's-Suedâ*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara 1987.

21. Şeyma Güngör, "Maktel", **TDVİA**, c. 27, İstanbul 2003.

22. Şeyma Güngör, "Maktel-i Hüseyn", **TDVİA**, c. 27, İstanbul 2003.

23. Şeyma Güngör, "Maktel Geleneği ve Hadikatü's-Süeda", Diyanet Aylık Dergi, sayı 252, Aralık 2011.

24. Ünal Kılıç, "Kerbela Vakası (Tarihi Süreç)", Çeşitli Yönleriyle Kerbela Sempozyumu Bildirileri Kitabı, Sivas 2010.

MAKTEL-İ HÜSEYN

KERBELA HADİSESİ

METİN

TIPKIBASIM

Maktel-i Hüseyn (‘aleyhi’s-selâm)

Hazâ Kitâb-ı Makâlet-i İmâm Hüseyin Şehîd-i Kerbelâ ibn Aliyyü’l-Murtazâ

1 Evvelâ zikr-i Hudâ-vend-i Kadîm
Ol-durur bilgil Alîm ü hem Rahîm

2 Kâdir ü Kahhâr-ı şâh-ı Lâ-Yezâl
Sâtir ü Settâr-ı Rabb-i Zü’l-Celâl

3 Râzık u Rezzâk-ı bu ins ü melek
Hâkim-i arz ve âsmân ü felek

4 Ol-durur hem bî-şerîk ü bî-misâl
Âfitâb-ı rahmetidür bî-zevâl

5 Bil anun zikri-durur vâcib olan
Ehl-i imân gönlüni rûşen kılan

6 Ba’dehu medh-i Muhammed Mustafâ
Vâcib oldur bize ey kân-ı safâ

7 Ol-durur bilgil habîb-i Kirdigâr
İhtiyâr oldur kamudan ihtiyâr

8 Ol Rasûlullâh-ı âlem şâh-ı dîn
Fahr-i âlem rahmeten li’l-âlemîn

9 Küfri dünyâdan götürdi ol Emîn
Ol getürdi âleme îmân ü dîn

10 Âdem andan buldu fahrı kıldı nâz
Hem Halîlullâh kim oldur dil-nevâz

11 Mûsâ andandur Kelîmullâh olan
Îsâ anun ile Rûhullâh olan

12 Yazuğumuz derdine dermân olur
Cümle mü’minler dîn ü îmân bulur

13 Ol Muhammed Mustafâ kân-ı kerem
Seyyid-i hayrü’l-beşer ol muhterem

14 Es-salâtü ve’s-selâm etbâ‘ına
Ve muhibb-i âline ve ashâbına

[1b]

مقتل حسین [علیه السلام]

هذا کتاب مقتل امام حسین شهید کربلا ابن علی المرتضی

اولادکر خدا وندی قدیم ٥ اولدرر بلکل علیم هم رحیم ٥
قادر واقهار شاه لایزال ٥ ساتر ستار رب ذوالجلال ٥
رازق رزاق بو انس و ملک ٥ حاکم ارض و اسمانه فلک ٥
اولدرر همدی شریک بی مثال ٥ آفتاب رحمتی درر بی زوال ٥
بل انک ذکری درر واجب اولان ٥ اهل ایمان کلمه سی روشن قلان ٥
بعده مدحی محمد مصطفا ٥ واجب اولدر بیله ای کان صفا ٥
اولدرر بلکل حبیبی کردکار ٥ اختیار اولدر فؤادن اختیار ٥
اول رسول الله عالم شاه دین ٥ فخری عالم رحمة للعالمین ٥
کفری دنیادن کتورردی اول امین ٥ اول کتورردی عالمه ایمان دین ٥
آدم اندن بولدی فخری قلدی ناز ٥ هم خلیل الله کیم اولدر دیل نواز ٥
موسی اندندر کلیم الله اولان ٥ عیسی آنک بیله روح الله اولان ٥
یازو عمر درر دینه درر مان اولور ٥ جمله مؤمنلر دینی ایمان بلور ٥
اول محمد مصطفی کان کرم ٥ سیدی خیر البشر اول محترم ٥
الصلوة والسلام اتباعینه ٥ وحب آلینه واصحابینه ٥

[٣١]

15 İşidünüz imdi siz ey dostân
Söyleyelüm bir ‘acâyib dâsitân

16 Kim neler oldı cihânda iy safâ
Âl-i evlâd-i Muhammed Mustafâ

17 Nûr-ı çeşm-i Ahmed’i ey mü’minân
Kim neler itdi Hâricî-yi zâlimân

18 Ol Muhammed Mustafâ’nun dîdesi
Nice oldı Kerbelâ’da nicesi

19 Maktelinden ol Emîre’l-Mü’minîn
Ben Hüseyn’ün binde birin eydeyin

20 Ol ciger-gûş-ı Rasûl-i Kirdigâr
Kerbelâ’da oldı ana kâr u zâr

21 Cân kulağıyla işidün bu sözi
Mustafâ yarın unutmaya sizi

22 Ol zemânda hem Yezîd bir beg-idi
Seg-i kemter ol hasûddan yig-idi

23 Çün Dımışk-idi ana hem taht-gâh
Beklemişdi ol Yezîd-i pür-günâh

24 Dinle imdi n’itdi ol dûn-ı değâ
Gümreh-i Âl-i Aliyyü’l-Murtazâ

25 Ol zemân kim Şâm’da olurdı Yezîd
Oku la‘net cânına benden işit

26 Ka‘be’ye irmiş-idi anda Hüseyn
Buldı anda dîn-i Ahmed çünki zeyn

27 Kavm u kartaşları ve yâranları
Akrabâsı ve kabîle hep varı

28 Kim ferâgat idüp oturmış-idi
Dünyâdan elini götürmiş-idi

29 Anun-içün kim Muhammed Mustafâ
İtdi vasiyyet ‘Aliyyü’l-Murtazâ

[2a]

ایشیدیکز امدی سیز ای دوستلر ۞ سویلیه لم بز عجایب داستان
کیم نلر اولدی جهاندن ای صفا ۞ آل اولادی محمد مصطفا
نوری چشم احمدی ای مومنان ۞ کیم نلر ایدی خاریجی ظالمان
اول محمد مصطفی دیده نور ۞ نجه اولدی کربلا ده بیله سیر
مقتلندن اول امیر المومنین ۞ بن حسینک بیکده برین ایدین
اول چکر کوش رسول کردکار ۞ کربلاده اولدی اکا کار زار
جان قولاغیله ایشیدک بو سوزی ۞ مصطفی یارین اونتمایه سیرزی
اول زمانده هم یزید بز بکی دی ۞ سکی کمتر اول حسود دن یکی دی
چون دمشق ایدی الماهم تختکاه ۞ قلمشدی اول یزید و بز کناه
دخلی ایشمدی نیتدی اول دون دعا ۞ کمره آل علی المرتضا
اول زمانکیم سنامده اولور دیدیلر ۞ اوقوالقنت جانینه بندن ایشیت
کعبه ایر مشیدی اندن حسین ۞ بولدی اندن دین احمد چون یکدرین
قوم قرطاشلری و یارنلری ۞ اقربا سی و قبیله هب واری
کم فراغت ایدوب اونتر مشیدی ۞ دنیادن الینی کتور مشیدی
آنوکی چونکیم محمد مصطفا ۞ ایتدی وصیت علی المرتضا

[۲أ]

30 Kim ciger-gûşum cihânda siz dahi
Çekmenüz tîg ey vefâ-dâr-ı sehî

31 Çün vasiyyet dutuben oldı mukîm
Ya'ni ol ibn-i 'Alî şâh-ı kerîm

32 Ol zemânda kim Havâric çoğ-idi
Mü'minler az-idi güci yoğ-idi

33 Dünyâya hükmin giçürdi ol pelîd
Ol Yezid-i bî-imân misl-i merîd

34 İşid imdi ol Yezîd'i n'eyledi
Uş bu sözi gör ki nice söyledi

35 Eytdi düşman bana kim olmış-durur
Ol 'Alî oğlu Hüseyn kalmış-durur

36 Bir gün ola anı dahi yitürem
'Âkibet ben kendü işim bitürem

37 Böyle dirdi beglerine dem-be-dem
Ol Havâric ve Yezîd ehl-i cahem

38 Çün mukadder oldı ana taht ü tâc
Yidi iklîmden gelür idi harâc

39 Beglerinün adın eydeyin sana
Dut kulağun bir zemân benden yana

40 Birisi Mervân biri Serhayl idi
Birisinün 'Amr-i 'Âs-idi adı

41 Ol birisiydi Ziyâd-ı bed-gümân
Bulmaya Hak'dan münâfıklar emân

42 Hem biri 'Ubeydullah ibn-i Ziyâd
Hem birine oldı Nu'mân bilgil ad

43 Ol biri 'Abdü'l-Melik Mervân-ı har
Her ne olur ol la'în itden biter

44 Her birine çün Yezîd bir şâr virür
Sancağı nekkâre ile göndürür

[2b]

کیم جگر کوشم جهاندہ سز دیجی ٭ جگمکورز تیغ ای وفادار سجی ٭
جوز وحیتک دوستو با اولدی مقیم ٭ یعنی اول ابن علی شاه کریم ٭
اول زماندہ کیم خوارج جفیدی ٭ مؤمنلر آزیدی کوجی یوغیدی ٭
دنیایه حکمین کچردی اول بلیدر ٭ اول یزیدی ایمان مثل مریدر ٭
ایشدامدی اول یزیدی نیلدی ٭ اوش بوسوزی کوزکه بنجه سیلدی ٭
ایتدی دشمان بکا کیم اولمشدر ٭ اول علی اوغلی حسین قالمشدر ٭
بزکوزنا اوله آیی داخی بیتورم ٭ عاقبت بن کندو ایشیم بیتورم ٭
بوئله دیردی بکا رینه دمبدم ٭ اول خوارج ویدی اهل حجم ٭
چون مقدر اولدی اما تخت تاج ٭ یدی اقلیدک ملوز یدی خراج ٭
بکا رینک آدین ایدہ بن سکا ٭ دون قلاغک بزرمان بنده یکا ٭
برسی مروان بری سز خیلدی ٭ برسینک عمر عاصی دی آدی ٭
اول برسیدی زیاد بدکمان ٭ بولمیا حقدن منافقلر امان ٭
هم بری عبید الله ابن زیاد ٭ هم برینه اولدی نعمان بن بشیر ٭
اول بری عبد الملک مروان حر ٭ هر نه اولور اول لعین ایلدی باتر ٭
هر برینه چون یدید بر شار و بر ٭ سنجاغی نعاره یله کندورر ٭

عمری واه

45 ‘Amr-i Âs’ı Mısr’a göndürdi hemîn
Basra’da idi ol ‘Abdullâh-i la‘în

46 Virdi Kûfe şehrini Nu‘mân’a ol
Gitdi tabl u ‘alem ile ol fuzûl

47 Ol ‘Abdullâh-ı la‘în ol pelîd
Çünki Basra şehrine girdi ol it

48 Mekr ü hîle ile âl idi işi
Olmış-idi çün Yezîd’in yoldaşı

49 Hâricîlerün biri Nu‘mân idi
Kûfe şehrinde ulu sultân idi

50 Gönli içi dolu-y-ıdı kibr ü kîn
Körliğine vir salavât ey Emîn

51 Kûfe şehrine hüküm eyler-idi
Mustafâ kavminden anda var-idi

52 El götürdi ol la‘în-i bed-fi’âl
Mustafâ kavmine ide hîle âl

53 Kıldı bî-dâd işler ol bed-baht-ı şûm
Munzar oğlu Nu‘mân idi ol zalûm

54 Seyyid’in ashâbı Kûfe’de olur
Kimi şehirde kimi köyde olur

55 İbn-i Mahnef Lût oğlı söyledi
Yazdı Yahyâ’dan rivâyet eyledi

56 Bir dahi işid rivâyet eyleyen
Sa‘d-ı Vakkâs oğlı idi söyleyen

57 Kim Rasûl ashâbınun oğulları
Kûfe şehrinde olurdı her biri

58 Yitmiş iki pehlüvân idi bular
Kamu bir gün bir yire cem‘ oldılar

59 Danışık eylediler bunlar hemîn
Bir yire dizildi cümle müslimîn

[3ª]

عمر عاصی مصره کندوردی همین ۵ بصره ده ایدی اول عبد الله لعین ۵
ونیردی کوفه شهری نی نعمانه اول ۵ کندی طبل علم ایله اول فضول ۵
اول عبد الله لعینی اول بلیدی ۵ چونکی بصره شهرینه کیردی اول ۵ ایت
مکر حیله ایله آل یدی ایسه ۵ اول ملعونی چرن یدیدک یولدا ۵
خار حیله ک بری نعمان ایدی ۵ کوفه شهرنده اولوا سلطانیدی ۵
کوملی ایچی دولو یدی کیروکیت ۵ کور لکینه ونیر صلوة ای امیت ۵
کوفه شهرینه حکم ایلر ایدی ۵ مصطفا قومندن انده وار ایدی ۵
آل کتوردی اول لعین بدفعال ۵ مصطفی قومنه ایده حیله آل ۵
قلدی بیدا داشله اول بدبخت شوم ۵ منزه اوغلی نعمان ایدی اول ظلوم ۵
سیدک اصحابی کوفه ده اولور ۵ کمی شهرده کمی کونیره اولور ۵
ابن مخنف لوط اوغلی سوبلدی ۵ یازدی یخیادن روایت ایلدی ۵
بزدی ایشیدر روایت ایله بن ۵ سعد وقاص اوغلی بلدی سوبلدی ۵
کیم رسول اصحابنک اولتری ۵ کوفه شهرنده اولوردی هر بری ۵
بیمش ایکی بهلوان یدی بولار ۵ قامو بر کون بزیره جمع اولدیلر ۵
دانی شیق ایلدیلر بونلر همین ۵ بزیره دیرلدی جهله مسلمین ۵

60 Bunlarun içinde bir er var-idi
Kim Şerîh Kâdî[1] ana dirler-idi

61 Şehr içinde andan ulu yoğ-idi
'Âlim ve pîr-idi mâlı çoğ-idi

62 İki oğlı pehlüvân idi be-nâm
Mü'min-idi sâdık-idi ol hümâm

63 Yitmiş iki pehlüvânlar geldiler
Kâdî evinde bular cem' oldılar

64 Eytdiler ki ey İmâmi'l-Müslimîn
Zulme meşgûl oldı yavlak bu la'în

65 İşbu Munzar oğlı Nu'mân zî-habît
El götürdi bize zulm eyler bu it

66 Bunlarun kasdı bizüm ile yavuz
Biz bularınla 'aceb ne kılavuz

67 İmdi biz bir yire cem' olmak gerek
Bu işün tedbîrini kılmak gerek

68 Kâdî eydür bizde olmaz bu haber
Zîrâ bize bu halk çok gelür gider

69 Yâ sahâbe bize bir halvet makâm
Vâcib oldı isteyelüm ya kirâm

70 Maslahat gördi bu sözi kamusı
Hem var-idi anlarun bir ulusı

71 Mustafâ devrinden hem ol var-idi
Hânî bin 'Urve ana dirler-idi

72 Hânî'yi hem ol Muhammed Mustafâ
Oğlı kimi bislemişdi ol safâ

73 Ol yârenler kamusı cem' oldılar
Hânî bin 'Urve evine geldiler

74 Yitmiş iki pehlüvân bunlar tamâm
Bir kaçınun adını kılam be-nâm

[3b]

٦

بونلرك اچنده بر ار واريدي ٥ كه شريح قاضي اكا ديرلر ايدي ٥
شهر اچنده اندن اولو يوغيدي ٥ عالم وبر ايدي مالي چوغيدي ٥
ايكي اوغلي پهلوان ايدي مسلم ٥ مؤمنلري صادق ايدي اول همام ٥
يتمش ايكي پهلوانلر كلديلر ٥ قاضي اونده بولر جمع اولديلر ٥
ايتديلر كه ايها امام المسلمين ٥ ظلمه مشغول اولدي بو لق بو لعين ٥
اشبو منزلده اوغلي نعمان دي خبيث ٥ ال كتوردي بيزه ظلم ايلر بو ابيث ٥
بونلر اول قصدي بزوم ايله ياوز ٥ بز بولدر سلمه عجبمانه قلاوز ٥
امدي بز بر بيره جمع اولمق كرك ٥ بو ايشوك تدبريني قلمق كرك ٥
قاضي ايدر بزده اولمز بو خبر ٥ زيرا بيزه بو خلق چوق كلور كدر ٥
ياصحابه بيزه بر خلوت مقام ٥ واجب اولدي استيه لوم باكرام ٥
مصلحت كوردي بو سوزي قاموس ٥ هم واريدي انلر اول بر اولوس ٥
مصطفى دوزندن هم اول واريدي ٥ هاني بن عروه اكا ديرلر ايدي ٥
هاني هم اول محمد مصطفا ٥ اوغلي كبي بنسلمشدي اول صفا ٥
اول يارنلر قاموسي جمع اولديلر ٥ هاني بن عروه اوينه كلديلر ٥
يتمش ايكي پهلوان بونلر تمام ٥ بر قچينك آدينى قيلمه بنام ٥

75 Biri Süleymân-ı Nasru Hurdâ'îdi
Biri adı Hârût-ı Râ'î-y-idi

76 Bir Kesîr oğlı Muhammed'dür be-nâm
Birisi Muhtâr idi ol şâd-kâm

77 Biri Münâm oğlı 'Abdullâh-idi
Biri Târık biri 'Abdullâh-idi

78 'Abdu Rahman Mahnef oğlıdur biri
Müslim idi birisi ey dîn eri

79 Nevfil oğlı Varkâ durur biri
Dahi Eş'as[2] oğlı Ahmed'dür biri

80 Biri Sa'd-i Vakkâs oğlı 'Amr idi
Biri 'Alî'nün nökeri Şimr idi

81 Mü'min evvel sonra Hâricî olur
Dinle imdi bunları gör ne kılur

82 Cem' oluben cümlesi danışdılar
Oğlı kızı milk ü mâldan geçdiler

83 Dilediler 'Alî 'ışkına bular
Cümle cânı başı fidâ kılalar

84 Didiler ki işbu yolda cânumız
Fidâ oğlı kızı hânimânumuz

85 El tutuben ahd ü peymân itdiler
Terk-i cân-ile hânümân itdiler

86 Oynayalım dîn yolunda cân u baş
Allah ola çünki bu işde yoldaş

87 Yârî kılursa bize Perverdigâr
Hâricîlerden götürelüm tamar

88 Bir kişi gerek bize kim baş ola
Bu işlerde hem bize yoldaş ola

89 Eytdiler meğer Hüseyn-i ber-güzîn
Mekke'den gele Emîre'l-Mü'minîn

[4a]

٧

بری سلمان نصر و حرّ دا عیدی ٥ بری آدی حارث را عیدی ٥
بر کثیر اوغلی محمد دور بنا ٥ بری بی مختار ایدی اول شاد کام ٥
بری منام اوغلی عبد الله یدی ٥ بری طاریق بری عبد الله یدی ٥
عبد الرحمان مخنف اغلی در بری ٥ مسلم ایدی بری بی ای دین اری ٥
نوفل اغلی ورقا دور ر هم بری ٥ دانی اشعث اوغلی احمد در بری ٥
بری سعدی وقاص اوغلی عمر ایدی ٥ بری علینک نکری شهر ایدی ٥
مؤمن اول صکره حارثی اولور ٥ دخلمه امدی بونلری کوزه قلور ٥
بلغ اولوبا جمله بی دانشدیلر ٥ اوغلی قیری ملک مالدن کچدیلر ٥
دیلدیلر علی عشقینه بولاسن ٥ جمله جانی باشی فیدا قیلسه لر ٥
دیدیلر که اشبو یولده جا نمز ٥ فیدا اوغلی قیری جانی ما نمز ٥
ال طوتوبا عهد و پیمان ایتدیلر ٥ ترک جانیله خانو مان ایتدیلر ٥
اونیتیالیم دین یولنده جانو باش ٥ الله اوله جونکه بو ایشده یولداش ٥
یاری قیلوز سسه بوه بزوردسمان ٥ خار بحیلر دن کتوره لوم طمان ٥
بر کشی کرک بوه کنه باش اوله ٥ بو ایشلرده هم بوه یولداش اوله ٥
ایتدیلر مکر ختن بر کوزین ٥ مکدن حله امیر المؤمنین ٥

[٤أ]

90 Ol Kesîr oğlı Muhammed söyledi
Bir sözüm var eydeyin dinleñ didi

91 Ey cemâ'at ger Hüseyn'e bir haber
Viresiz de sonra kopa şûr-i şer

92 Ol işi işlen ki başa iltesiz
Olmasun ki girü peşmân yitesiz

93 Anı yerinden idesiz siz cüdâ
Ahdinüze kılmayasız çün vefâ

94 Kim ferâgatdür Emîre'l-Mü'minîn
Kendi vaktinde oturmışdur hemîn

95 Hâricîler devridür uşbu zemân
Olmasun ki işimüz ola ziyân

96 Nâgâh anı Hâricîler anlaya
İş kılalar bize 'âlem danlaya

97 Olmasun işi ziyâne iltesiz
Tengri dergâhında küfre yitesiz

98 Döndi Muhtâr eydür ey sâhib-nazar
Gerçeğin eydür Muhammed bu haber

99 Maslahat idi ki söyledi size
Olmasun ki od gele yüzünize

100 Ol cemâ'at söylediler cem'-ile
Vâcib oldur ki Hüseyn bunda gele

101 Kim 'Alî oğlı Hüseyn'i şîr-i ner
Ol gelürse bizüm işimüz biter

102 Pes Şerîh Kâdî'nin oğlına bular
Nâme yazdurup karâr eylediler

103 Her birisi nâmede kıldı beyân
'Ahd-i bey'at kılduğın cümle 'ayân

104 Hem Hüseyn'e nice dürlü çok selâm
Yazdılar ki tiz irişgil yâ İmâm

[4b]

٨

اول كتبز اوغلي محمد سويلدي ٥ بو سوزومي وار ايده ب دخلك دديي ٥
اي جماعت كوز حسينه بو خبر ٥ ويره سيز ده ضكر قوبه شور شر ٥
اول ايشه اشلك كه باشه الله سيز ٥ اولما سونكه كيرو يشمان بيه سيز ٥
آني يريدن ايده سيز سز جدي ٥ عهد يكوره قلميا سيز جون وفا ٥
كيم فراغتدن امير المؤمنين ٥ كندي وقتنده اوتوز مشدن همين ٥
خارجيلر دوريدن اوشبو زمان ٥ اولما سونكه ايشيمز اولدز ياه ٥
نكاه آني خارجيلر اكله يه ٥ اشغل لرين غالب دكله يه ٥
اولمسون ايشي زيانه الله سيز ٥ شكري درسما هنده كفر ايته سز ٥
دوندي محتار ايدن اي صاحب نظر ٥ كوز جكين ايدن محمد بو خبر ٥
مصلحة ايديكه سويلدي سيز ٥ اولمسونكه اودكله يوزوكيز ٥
اول جماعت سويلديلر جمعيله ٥ واجب اولدر كه حسين بند عمله ٥
كيم علي اوغلي حسينه شير و شر ٥ اول سلور سز بونه ايشمز بشر ٥
بس شريح قاضينك اوغلينه بولر ٥ نامه يازدوب فوراً ايلديلر ٥
هر بري بيك نامه ده قلدي بيان ٥ عهدي بيعت قلدوغين جماعيات ٥
همه حسينه بجه دوز بو جوق سسلدم ٥ يازديلر كه تيز ايرشكل يا امام ٥

105 Yâ Emîre'l-Mü'minîn eyle meded
Sen bu mü'minler sözini kılma red

106 Hâşâ siz de kim bizi yâd idesiz
Maksûdumız ol ki bunda gelesiz

107 Yâ Emîr uş bunda yarağ eyledük
Nâmede biz vasf-ı hâli söyledük

108 On sekiz bin leşker-i mü'min tamâm
Yitmiş iki pehlüvânlardur be-nâm

109 Uşda leşker kamusı oldı yakîn
Eksügümiz siz Emîre'l-Mü'minîn

110 Lutf kılkıl yâ Hüseyn-i pâk-i dîn
Kûfe şehrine değin gelgil hemîn

111 Bâkî bunda hâzır olmışdur çeri
Pâdişâhımuz bize kılsa yârî

112 Tâ kırarduk biz Havârici tamâm
Ger bizüm-ile bile olsa İmâm

113 Böyle diyü yazdılar ol nâmede
Kudret-i Hak bunlara gör kim n'ide

114 Yazdılar nâmeyi ol dem durdılar
Mühr urup Muhtâr önünde kodılar

115 Nâmeyi Muhtâr Muhammed'e virür
Aldı Muhammed anı gör ne kılur

116 Sâlih adlu bir kulı vardur meğer
Virdi nâmeyi ana ol şîr-i ner

117 Yarağ itdi ol kulunı göndürür
Ol yazılan nâmeyi ana virür

118 Aldı Sâlih nâmeyi oldı revân
Dinle imdi ne kılur ol Müste'ân

119 Râvîsi böyle rivâyet eyledi
İbn-i Mahnef Lût oğlı söyledi

[5a]

یا امیر المؤمنین ایله مدد ۞ سن بو مؤمنه سوز بنی قله رد ۞
خاشه سیندده کم بری یا ذایده سیز ۞ مقصودومز اول که بوندن کله سیز ۞
یا امیر اوش بوندن یراغ ایلدوک ۞ نامه ده بز وصف حالی سویلدوک ۞
اون سکز بیک لشکری مؤمنین تمام ۞ یمش ایکی بهلوانلر در بنام ۞
اوشده لشکر قاموسی اولدی یقین ۞ اکسوکومز سیز امیر المؤمنین ۞
لطف قلغیل یا حسین پاک دین ۞ کوفه شهرینه ده کن کل همین ۞
باقی بوندن حاضر اولمشدر جری ۞ پادشاهمز بزه قلسه یاری ۞
ناقرادوک بز حوارجی عمام ۞ کوربز ومیله بله اونسه ایسمام ۞
بویله دیو یازدیلر اول نامه ده ۞ قدری حق بونلره کورکنده ۞
یازدیلر نامه اولدم دوردیلر ۞ مهر اورب مختار اوکنده قودیلر ۞
نامه مختار محمده ویردیلر ۞ الدی محمد آنی کورنه قلدیلر ۞
صالح اذلو بز قولی وارذر مکر ۞ ویردی نامه انکا اول شیر ویر ۞
یراغ ایندی اول قولوی کوندردی ۞ اول یازیلن نامه انکا ویردی ۞
الدی صالح نامه اولدی روانه ۞ کلمه امدی نه قلور اول مستعان ۞
راوی بویله روایت ایلدی ۞ ابن مخنف لوط اوغلی سویلدی ۞

[٥أ]

120 Kim sekiz günde irişdi ol gulâm
Mekke şehrinde oturmışdı İmâm

121 Kıldılar ol dem haber ki yâ Emîn
Kûfe'den bir kâside irdi hemîn

122 Pes Hüseyin eydür gelsün görelüm
Neye geldi bunda ana soralum

123 Aldılar anı hemân-dem geldiler
Tâ Hüseyn'ün tapusına irdiler

124 Geldi ilçi yüz yire urdı revân
Sundı nâmeyi Hüseyn'e ol zemân

125 Nâmeyi aldı Hüseyn-i bâ-safâ
Okudı bildi anı ol bâ-vefâ

126 Her ne yazıldı-y-ise bildi kamu
Ehl-i Beyt'i dirleyüb geldi 'amû

127 Okudı kardaşları dahi gelür
Cümlesi bir araya hep cem' olur

128 Geldiler Hüseyn'e virdiler selâm
Cümlenün aldı selâmın ol İmâm

129 Hem dahi Müslim gelür anda bile
Hâşimî kamu dizildi cem-'ile

130 Söyledi ol dem Hüseyn-i şîr-i ner
Kim ola ki bizden ilte bir haber

131 Müslim eydür ben varam anda i yâr
Ol 'Alî'nün kardaşı oğlı kibâr

132 Râzî oldı Kûfe'ye varmaklığa
Tâ bularun hâline irmekliğe

133 Cem' oluben Hâşimîler geldiler
Nâmenün hükmin kamusı bildiler

134 Bunlara eydür Hüseyn-i pehlüvân
Nâme hükmine ne dirsiz dir hemân

[5b]

کمسکنه کوندره ایرشدی اول غلام ٥ مکه شهرنده اوتورمشدی امام ٥
قلدیلر اولدم خبر که یا امین ٥ کفدن بر قاصده ایردی همین ٥
بس حسین ایدر کلسون کوره لم ٥ نیه کلدی بوندن اکا صوره لم ٥
الدیلر آی همان دم کلدیلر ٥ تا حسینک تا یه سینه ایردیلر ٥
کلدی الی یوز بره اوزدی روات ٥ صوندی نامه حسینه اول زمان ٥
نامه الدی حسینه باصفا ٥ اوقدی بلدی آی اول باوفا ٥
هر یانه لدیلر بیلدی قوا ٥ اهل بیت دیر یلوز کلدی عمو ٥
اوقدی قرداشلری داخی کلوز ٥ جملسی بر آره یه همبجمع اولوز ٥
کلدیلر حسینه ویردیلر سلام ٥ جمله نک الدی سلام اول امام ٥
هم دخی مسلم کلوز اندن بله ٥ هاشمی قاموادین لدی جمعله ٥
سونیلدی اولدم حسین شیرونه ٥ کم اول که بزدن الته بر خبر ٥
مسلم ایدر بن واریم اندن ایاز ٥ اول علی نک قرداشی اخلی کباز ٥
راضی اولدی کوفیه واز مقلعه ٥ تا بولارک حالیه ایر مکلکه ٥
جمع اولوبا هاشمیلر کلدیلر ٥ نامه نک حکمن قاموسی بلدیلر ٥
بونلره ایدر حسینی پهلوات ٥ نامه حکمینه ندر سز دیر همان ٥

٥١

135 Ol cemâ‘at bizden isterler meded
Yâri kıla onarıcı ol Ahed

136 İbn-i ‘Abbâs eydür ey kân-ı kerem
Ben za‘îfi dinle ki gör ne direm

137 Ben direm ki sana ya sâhib-nazar
Eylemek gerek bu işlerden hazer

138 Bunlarun sözüne hîç aldanmanuz
Anlarun kavlini gerçek sanmanuz

139 Ne işimüz var bularunla bizüm
Kendüler bilsün size budur sözüm

140 Varmazuz biz bunlara ey pehlüvân
Olmasun ki irişe sana ziyân

141 İbn-i ‘Abbâs işbu sözi söyledi
Ana Hüseyin cevâb gör ne didi

142 Seyyid eydür ki işid yâ ibn-i ‘am
Her ne ki takdîr ise oldur kalem

143 Vâcib oldur kim bize varmak gerek
Bunlarun ahvâlini bilmek gerek

144 Bunlara itmek reddi mürvet değil
Her ki erdür bu sözi kıla kabûl

145 Eydür ‘Abdullâh ki ey Zeyne’l-beşer
Bilelüm biz bu haberden hayr u şer

146 Bunlara evvel virelüm bir kişi
Kim kıla bize ‘ayân kamu işi

147 Vara ol anlara bey‘at kıldura
Gele bunda bize anı bildüre

148 Çün ‘ayân ola bize uşbu nişân
Gönlümüzde kalmaya hergiz gümân

149 Seyyid eydür kim vara bizden ana
Didiler biz bende-fermânuz sana

[6a]

اول جماعت بزدن استرلر مدد ٥ ياري قيله اوكاربجي اول احمد ٥
ابن عباس ايدر اي كان كرسم ٥ بن ضعيفي دخله كه كورنه ديرم ٥
بن ديرم كه سكا يا صاحب نظر ٥ ايلمك كرك بو ايشه زدن حذر ٥
بونلرك سوزينه ع الذمه كز ٥ انلرك قوليني كرجك صاغه كز ٥
نه ايشمز وار بلار كله بروم ٥ كندولر بلسون سيره بودر سوزم ٥
وار مازسز بو بونلدن اي يهلوك ٥ اولمسونكه ايرپشه سكا ريات ٥
ابن عباس اشبو سوزي سيلدي ٥ اكا حسين جواب كورنه ديدي ٥
سيد ايدر كه ايشدي يا ابن عم ٥ هر نه كه تقدير بسه اولدر قم ٥
واجب اولدر كيم بره وار مقلرك ٥ بونلرك اخواليي بلمك كرك ٥
بونلره اغلك ردي موروثه دكل ٥ هر كه اردر بو سوزي قيله قبول ٥
ايدر عبد الله له اي زين البشر ٥ بيله لوم بز بو خبردن خير شر ٥
بونلره اول ويره لوم بز كشي ٥ كيم قيلا بره عيان قاموا اشي ٥
وار اول انلره بيعت قيلدور ٥ كله بونده بره آني بلدور ٥
چون عيان اوله بره اوش بو شاه ٥ كوكلومزده قالميه هر كز كمان ٥
سيد ايدر كيم واره بزدن اكا ٥ ديديلر بن بنده في ما نوز سكا ٥

[٦أ]

150 Didiler ki ey Emîre'l-Mü'minîn
Emrünüz olsun sizün bize hemîn

151 Hâk-i pâyunda fidâdur cânımuz
Biz kuluz sensin ulu sultânımuz

152 Sende gördük biz kerâmet mu'cizât
Hem senindür taht u fevk-i şeş-cihât

153 Kamu senün emrüne fermân bizüz
Her ne kim dirsen biz anı eylerüz

154 Senden ulu dahi kim ola bize
Ol İmâm yavlak sevindi bu söze

155 Müslim'e eydür ki sen varmak gerek
Varub anlar hâlini bilmek gerek

156 Müslim eydür varayım ey nam-dâr
Yolunuzda sad-hezâran can-nisâr

157 Ben varub getüreyim andan haber
Döndi Seyyid söyledi ol şîr-i ner

158 Eydür imdi kıl yarağun yâ kirâm
Sa'd'i dahi al bile ey şâd-kâm

159 Ol zemânda Sa'dî yavlak pîr-idi
On yedi kuldan 'Alî'nün bir-idi

160 Müslim'ün hem iki oğlı[3] var-durur
Biri Muhammed biri İbrâhîm-durur

161 Yavrı-y-ıdı hem severdi cân-ile
Aldı anun dahi ikisin bile

162 Geldi Seyyid katına destûr diler
Gitmek içün Kûfe'ye ol şîr-i ner

163 Yola girdi Sa'd ü Müslim gitdiler
Kûfe'ye yakın gelüben yetdiler

164 Çünki şehrün yakınına geldiler
Bir arada karâr idüp kondular

[6b]

دیدیلر که ای امیر المؤمنین ٥ امر وکورنه اولسون سزك بره جمله
خاکه باتوکده فدا درجا نمونه ٥ بز قولوز سنسین اولوسلطانمز ٥
سندن کوردوك بز کرامت معجزاته ٥ هم سنکدر تخلیه فوق شفیعهاته ٥
قاموسنك امروکه فرمانی بیرور ٥ هر نه که دیرسك بز آنی ایلرور ٥
سندن اولور ای کیم اول که بیرنه ٥ اول امام یولق سوندیرسه ٥
مسلمه ایدر که سن وارمق کرك ٥ وارب انلر حالنی بلمك کرك ٥
مسلم ایدر وارمه بم ای نامدار ٥ یولکوزده صدهزاره جان نثار ٥
بن وارب کتوره بم اندن خبر ٥ دندی مستدعی سویلدی اول شیر نر ٥
ایدر اندی قل برآ عنك یا کرام ٥ سعدیدا ای آل بیله ای شاد کام ٥
اول زمانده سعدی یولق بر یلدی ٥ اون یدی قولدن علیك بر بیلدی ٥
مسلمك هم ایکی اوغلی وار دورنه ٥ بری محمد بری ابراهیم دورنه ٥
یوز بیدی هم سوزدی جانیله ٥ الدی آنك دای ایکیسین بیله ٥
کلدی سید فاتنه دستور دیلر ٥ کتمك ایچون کوفیه اول شیر نر ٥
یوله کردی سعدی مسلم کندیلر ٥ کوفیه یاقین کلوبا بیندیلر ٥
چونکه شهرك یاقینه کلدیلر ٥ بر آرادهٔ قرار ایدوب قوندیلر ٥

سعد

165 Sa'dî eydür siz durun ben varayım
Haberinüz anlara bildüreyim

166 Maslahatdur diyü bunlar söyledi
Geliben bunlara haber eyledi

167 Ol halâyık kamusı bildi 'ayân
Didiler irişdi Müslim pehlüvân

168 Mü'minler kamusı karşu geldiler
İşid imdi bunlara ne kıldılar

169 Tonını degşürüp anı aldılar
Hânî bin 'Urve evine geldiler

170 Gice oldı cümle ashâb iy 'amû
Müslüm'ün katına geldiler kamu

171 Ağlaşuben göz yaşını saçdılar
Bir zemân fürkat şarâbın içdiler

172 Eytdiler ki nitedür ol şâhımuz
Ol Emîre'l-Mü'minîn ol mâhımuz

173 N'ola-y-ıdı ol dahi gelse bile
Mü'minlerün derdine dermân kıla

174 Müslim eydür iy yarenler key bilün
Uşbu işi ihtiyât ile kılun

175 Bilmeye geldük sizün hâlünüzi
Eydinüz siz dahi ahvâlünüzi

176 Eytdiler ki ol kerim-i bir u bar
Yârî kılursa bize Perverdigâr

177 Bize nusret vire fursat bulavuz
Hâricîden dâdımızı alavuz

178 Uş senün katunda dahi iy ulu
Kılalum biy'at kamu ey bahtulu

179 Yitmiş iki pehlüvân idi bular
'Ahd ü peymân ile bey'at kıldılar

[7a]

[۷]

180 Müslim öninde bular and içdiler
Her birisi mâl ü cândan geçdiler

181 Kaldı Müslim anda on beş gün tamâm
Ol halâyık ulu kiçi hâs ü âm

182 Yir yirin Müslim'e gelürler-idi
Gelüb 'ahd-i bey'at kılurlar-idi

183 Az gün içinde otuz beş bin tamâm
Oldı mü'min leşkeri cümle be-nâm

184 Hânî bin 'Urve evinde oturur
Gice mü'minler kamusı cem' olur

185 Va'z eder söyler nasîhat bunlara
Tengri'den ol himmeti bütünlere

186 Çün yigirmi bir gün ki oldı tamâm
Müslim eydür ya cemâ'at bir kelâm

187 Söyleyeyüm sözüme kulak urun
Maslahat mıdur bu sözi bir görün

188 Didiler ki söyle sözüni bize
Ne ki sen dirsin mutî'uz biz size

189 Müslim eydür ben Hüseyn'e bir haber
Virelüm ki gele ol hayru'l-beşer

190 Anlar eydür kim revâdur yâ Emîr
Gönderelüm biz İmâm'a bir beşîr[4]

191 Müslim eydür kim vara yâ müslimîn
Tâ ki gele ol İmâmi'l-Müttakîn

192 Bunlarun içinde bir er var-idi
Muhibb-i Hüseyin ve dîndâr-idi

193 Ol erün adı-durur Ma'rûf-ı Hayr
Mekke'ye Sa'dî-le bile kıldı seyr

194 Yazdı Müslim bir biti durdı tamâm
Virdi bunlara yöneldi ol hümâm

[7b]

مسلم اوکنده بولور انی ایجدیلر ٥ هر بری بیه مال جاندن کچدیلر ٥
قالدی مسلم انده اون بش کون تمام ٥ اول خلایق اولوجی خاص عام ٥
یزیدین مسلمه کلورلر ایدی ٥ کلون عهدی بیعت قیلورلر ایدی ٥
آز کون ایچنده اوتوز بش بیک تمام ٥ اولدی مومن لشکری جمله بنام ٥
هانی بن عروه اوینده اوتوروب ٥ کچه مومنلر قوروب جمع اولوب ٥
وعظ ایدر سیلر نصیحه بولنلر ٥ تنگریدن اول همتی بولنلر ٥
جون بکری بز کون که اولدی شهانه ٥ مسلم ایدر یا جماعت بز کلام ٥
سوبلیه لوم سوزومه قلاق اورک ٥ مصلحت بدر بو سوزی بز کورک ٥
دیدیلر که سوبله سوزوکی بیزه ٥ نکی سن دیرسین مطیعوز بز سیزه ٥
مسلم ایدر بن حسینه بز خبر ٥ ویره لوم که کلمه اول خیر البشر ٥
انلر ایدر کیم روادر یا امین ٥ کونده ره لوم بز امامه بز بشر ٥
مسلم ایدر کیم واره یا مسلمین ٥ تا که کلمه اول امام المتقین ٥
بولنلر ایچنده بز ارواریدی ٥ محب حسین و دینده اربدی ٥
اول آرقن آدی دوزر معروف خبر ٥ مکیه سعدیله بله قلدی سیر ٥
یاندی مسلم بز بیتی دوردی لهانه ٥ ویردی بنلاره یوبلدی اول همانه ٥

خیرید

195 Hayr-ile Sa‘d ikisi dahi bile
Mekke’ye azm eyleyüp girdi yola

196 Söz üküşdür bir nice kûh gitdiler
Tâ Hüseyn’ün hizmetine yitdiler

197 Kavm-ıla görüşüp anda kondular
Nâmeyi ol dem Hüseyn’e sundılar

198 Nâmeyi çün ellerinden aldılar
Okuyub mefhûmın anun bildiler

199 Seyyid ol dem okudı anda varın
İşidün mü’minlerün siz haberin

200 Yazıluydı ya Emîre’l-Mü’minîn
Cem‘ oldı bunda kamu müslimîn

201 Hâzır oldı ta otuz beş bin çeri
Yitmiş iki pehlüvândur başları

202 Bey‘at itdiler kamu and içdiler
Dîn yolında baş u cândan geçdiler

203 Maslahat oldur ki siz gelmek gerek
Bunlara tâ bir meded kılmak gerek

204 Kamusınun eksügi sensin hemîn
Çün işitdi ol Emîre’l-Mü’minîn

205 Döndi eydür ol Hüseyn bâ-safâ
Ya cemâ‘at kılalum ‘ahde vefâ

206 Yürüyelüm biz dahi yâ müslimîn
Görelüm takdîr-i Rabbi’l-‘Âlemîn

207 Ne getürür alnımıza ol Çalab
Çünki mü’minler bizi kıldı taleb

208 Döndi ‘Abbâs eydür ey sâhib-nazar
Buna gönlüm varmagıl dir yâ beşer

209 Hîç eyü değil-durur işbu haber
Kim bile nite olupsar hayr ü şer

[8a]

[٨أ]

210 Hem deden baban vasiyyet eyledi
Sonumuza tiğ çekmenüz didi

211 Revâ değil bunlarun sözin sımak
Kim bile ki ne ola takdîr-i Hakk

212 Varmayalum dir ana ʻAbbâs-i şîr
Döndi Seyyid ana yine gör ne dir

213 Eytdi çâre yok bana ya ibn-i ʻam
Her ne kim takdîrde yazıldı kalem

214 Ol cemâʻat bizden isterler meded
Yârî kılalum on(l)ara bir ahed

215 Vâcib oldur çün bize gitmek gerek
Yarağ eylen gidelüm n'itmek gerek

216 Çün Hüseyn'ün sözini sımadılar
Her birisi yol yarağın kıldılar

217 Geldi Hüseyn'ün kamu kardaşları
Adlu adıyla diyelüm bunları

218 Biri Muhammed biri Bû Bekr-idi
Biri ʻAvn ü biri ʻAvf-idi adı

219 Ol birinin adı ʻAbbâs-ı ʻAlî
Kardaşı bunlar Hüseyn'ün yâ velî

220 Hem buyurdı ol Emîre'l-Mü'minîn
Kim kılun yol yarağın yâ müslimîn

221 Ev alayına develer çekdiler
Düzüb rahtı yüklerini çekdiler

222 Bindiler atlara yola gitdiler
Mekke halkı-y-ıla vidâʻ itdiler

223 Kavm ü kabîle uşak oğlanları
Er ü ʻavrat bilesince hep varı

224 Her ki gördi bunları yaşı akar
Âh idüb yüreklerinden od çıkar

[8b]

هم دده‌ك باباك وصیت ایلدی ٥ صوكومیزه تیغ چكمكوزدن دی ٥
روادكلی بونلرك سوزینی سیمق ٥ كیمبله كه نه اوله تقدیر حق ٥
وارمیالوم دینی اكا عباس شیر ٥ دوندی سیدك كابینه كوزلری ٥
ایتدی چاره یوق بكا یا ابن عم ٥ هر نكه تقدیر ده یازلدی قلم ٥
اول جماعت بزدن استر لر مدد ٥ یاری قیلدلوم اوكاره براحك ٥
واجب اولدر چون بزه كتمك كرك ٥ یراغ ایلك كیده لوم نتمك كوك ٥
چون حسینك سوزینی صیمادیلر ٥ هر بری بر یوله یر آغین قلدیلر ٥
كلدی حسینك قمو قرداشلری ٥ آدلو ایله دیه لوم بونلری ٥
بری محمد بری بو بكری دی ٥ بری عون بری عق ایده آدی ٥
اول بر بنك آدی عباس علی ٥ قرداشی بونلر حسینك یاوی ٥
هم بیوردی اول امیر المؤمنین ٥ كه قلوك یولدیر اغینی یامنین ٥
او الایندوه لر چكدیلر یاس ٥ دوروب رخصتی یكلر بنی چكدیلر ٥
بندیلر آنلری یوله كتیردیلر ٥ مكه خلقی ایله وداع ایتدیلر ٥
قوم قبیله اوشاق اوغلانلری ٥ اردوعورت بیلسنی هب واری ٥
هر كه كوردی بونلری یاشی آقر ٥ آه ایدوب یوركلرندن اودچقر ٥

مكه حلق

225 Mekke halkı kıldı feryâd ü figân
Zârî zârî ağladı pîr ü cüvân

226 Didiler ki ey Emîre'l-Mü'minîn
Bizi mahrûm eylemegil yâ Emîn

227 Gözümize göstere mi ol Çalab
Şol mübârek yüzüni ayruk 'aceb

228 Senden ayru n'eyleyelüm yâ Emîr
Zârî kılur her birisi böyle dir

229 Anlara eydür Hüseyn-i ser-fürâz
Hakk yine irgüre bizi yâ Hicâz

230 Himmetinüz bile olsun siz dönün
Görelüm takdîri nedür Tengri'nün

231 Böyle didi atını sürdi revân
Ol cemâ'at kaldı gönli perîşân

232 Tengri'ye ısmarladılar döndiler
Gitdi ol dem ol Hüseyn-i pür-hüner

233 Sürdiler bir menzili çün aldılar
Kamu Seyyid katına cem' oldılar

234 H[v]ôn bırakdı bunları çün toyladı
İşid imdi yine İmâm n'eyledi

235 Pes Hüseyn ol dem didi yâ ibn-i 'am
Sen girü dönmek gereksin şehre hem

236 Kimse yokdur şehr içinde yâ Emîn
Sen varub dönmek gereksin yâ güzîn

237 Döndi 'Abdullâh-ı 'Abbâs ağladı
Şi'r okudı kendü cânın dağladı

Hazâ Şi'r-i 'Abdullâh ibn-i 'Abbâs Radıyallâh

238 Senden ayru çün bana dirlik harâm
Sensin ümîdüm benüm her subh u şâm

[9[a]]

١٧

فكه خلقي قبلدي فرياد و فيغان ٥ زاري زاري اغلادي بير وجوان ٥
ديديلر كه اي امير المؤمنين ٥ بيزي محروم ايلمكل يا امين ٥
كوزومزه كوستره جي اول جلب ٥ شول مبارك يوزوكي آيرق عجب ٥
سندن آيرو نيليا لوم يا امير ٥ زاري قيلورهر بري بويله دير ٥
انلر ايدر حسيني سر فرآن ٥ حق سنه ايركوره بري يا جان ٥
همينكوز بيله اولسون سز دوننك ٥ كوره لوم تقديري ندر منكر ينك ٥
بويله ديدي آتني سوردي رواه ٥ اول جماعت قالدي كوكلي بر يغلي ٥
تنكريه اصمر لدي دوندي ٥ كندي اولدم اول حسين بز هنر ٥
سوردي بز منزلي چون الدي ٥ قاموسيدي قاتنه جمع اولدي ٥
خون برقدي بونلري چون كوردي ٥ الشيد امدي بنه امام نيلدي ٥
پس حسين اولدم ددي يا ابن عم ٥ سن كرودوغلك كركسين شهر هم ٥
كمسه يقدر شهر اچنده يا امين ٥ سن وآروب دوغلك كركسين يا كرين ٥
دوندي عبد الله عباس اغلدي ٥ شعر اوقودي كندوجان داغلدي ٥
هذا شعر عبد الله ٥ ابن عباس رضي الله ٥
سندن ايرو چون بكا ديلك احزان ٥ سنسين اومزوم بنوتم هر صبح شام ٥

[٩]

239 Sensiz olmasun bu ‘ömrüm yâ İmâm
Çün murâdım sensin (ey) şâhım tamâm

240 Ayrılursam ben cemâlinden senün
Tende cânım durmaz ayruk ve’s-selâm

241 Tab fürâkun odına yakdun beni
Vuslatun âbına kandur yâ kirâm

242 Ey dirîgâ hasretünden kan-ıla
Göz yaşından içerem ben câm-ı câm

243 Ayrılık derdine dermân olma mı
Gayrı hasret zâr u efgâna bu dem

244 Aramuzda çün fürâk oldı bugün
Yarın anda söylene bâkî kelâm

Hazâ Şi‘r-i İmâm Hüseyn ibn-i ‘Aliyyü’l-Murtazâ (Radiyallâhu ‘anhu)

245 Ol dem eydür ana ol şâh-ı kirâm
Bunca zârî ne içündür yâ hümâm

246 Bu fürâkın vuslatına irevüz
İrgürürse bizi ol Rabbü’l-Enâm

247 Kâdir oldur yazdı ol vaktin kalem
Andan artuk eksük olmaz yâ kirâm

248 Alnımıza yazılanı gördük uş
Bâkîsini dahi görevüz tamâm

249 N’idelim ‘ahde vefâ kılmak gerek
Çün Müselmânlar bizi kıldı imâm

250 Tengri lutfından kamu hasretleri
Kavuşdura birbirine hoş-tamâm

251 Hâtırun hoş duta hele yâ ibn-i ‘am
Kaygu görme şâd olgıl sen müdâm

252 Bu fürâk-ile bular ayrıldılar
İşidesin ki ne kıldılar bular

Nazm-ı Sühan

[9b]

سن سیز اولماسون بو عمرنم یا امام ٥ چون مرادیم سنسین شافعم تمام ٥
ایریلور سنم بن جمالکدن سنوک ٥ ننده جانم درمز ایروق والسلام ٥
طب فراقوک اودینه یاقدک بنی ٥ وصلتوک آینه قاندر یا کرام ٥
ای دریغا حسرتوکدن قالمله ٥ کوز یاشندن ایچرم بن جام جام ٥
ایریلق درد دینه درمان اولمیی ٥ غیری حسرت زاری افغانه بودام ٥
آره مزده چون فراق اوندی بوکون ٥ یارین آنده سوزیلنه باقی کلام ٥

هذا اشعر امام حسین ٥ ابن علی المرتضی رضه ٥

اوندم ایدر اما اول شاه کرام ٥ بنجه زاری ناچیقوندر یا همام ٥
بو فراقک وصلتنه ایره وز ٥ ایرکورمز سنه بزی اول رب انام ٥
قادیر اولدر یا آندی اول وقتی قلم ٥ اندن آز توق اکسوک اولمز یا کرام ٥
النمزه یازیلدی کوز دوک اوش ٥ باقی بیتی دآخی کوره وز تمام ٥
بیله لیم عهده وفا قاعق کرک ٥ چون مسلمانلر بزی قلدی ایمام ٥
تنکری لطفندن قمو احسرتلر بیک ٥ قاوشدوره بزی برینه خوش تمام ٥
خاطر قل خوش طوه هله یا ابن عم ٥ قیغوکورمه شاد اولغل سن مدام ٥
بو فراقلر بولر ایرلدیلار فظلم سخت ٥ ایشیده سن که نه قلدیلر بو دزد ٥

[٣٩]

253 İşid imdi bir hikâyet sen ʻaceb
Kim ne itdi bunlara takdîr-i Rab

254 Sad-hezârân nâm ü laʻnet bir laʻîn
Ol zemân geldi haber virdi hemîn

255 Nuʻmân'a kim ol-durur bedbaht-ı şûm
Hâyin-i murdâr işi dâyim zulûm

256 Kim ʻAkîl'ün oğlı Müslim bundadur
Kûfe halkını yolından azdurur

257 Dahi eydürler Hüseyn-i nâm-dâr
Mekke'den çıkdı gelür ol şehriyâr

258 Çünki Nuʻmân işbu sözi dinledi
N'eylemek gerek diyüben inledi

259 Kim işitdi ol gammâzun sözini
Gitdi kendüden unutdı özüni

260 Ne beni kor ne Ziyâd'ı ne Yezîd
Ne ʻAbdullâh'ı ki oldur cedd-i pelîd

261 Ey dirîgâ gerçek olsa bu haber
Leşker olur kamu ʻâlem ser-te-ser

262 Ol Havâric şûm u murdâr-ı laʻîn
Rû-siyâh ve ehl-i buğz u kibr ü kîn

263 Yaʻnî ol Nuʻmân-ı şeytâni'r-racîm
Lâyıkıdur zakkûm-ı nâr-ı cahîm

264 Yazdı nâme vasf-ı hâlinden ʻayân
Bağladı kuş kanadına ol hemân

265 Gügercin saldı Dımışk'a ol pelîd
Tâ ki bu haberi anlaya Yezîd

266 Geldi gügercin hemân-dem bildiler
Nâmeyi alup Yezîd'e geldiler

267 Çün Yezîd ol nâmeden bildi haber
Nutkı bağlandı ve oldı hor u zer

[10ª]

١٩

اشيدامدي بر حكايت سن عجب ٥ كيم نه ايتدي بو نظره تقدير رب ٥
صدهزار آن نام لعنت بر لعين ٥ اول زماده كلدي خبر ويردي همين ٥
نعمانه كيم اولدورمه بدبخت شوم ٥ خايني مرد آرا ايشي دايم ظلوم ٥
كيم عقيلك اوغلي مسلم بوندره در ٥ كوفه خلقي يولندن آزدورمه ٥
داخي ايدر لر حسين نامدار ٥ مكه دن جقدي كلور اول شهريار ٥
چونكه نعمان اشبو سوزه دكلدي ٥ نيلمك كرك ديو با اكلدي ٥
كيم اشتدي اول غمازك سوزني ٥ كتدي كندودن اوتندي اوزوني ٥
نه بني قورنه زيادي نه يزيد ٥ نه عبدالله كه اولدر جرو پليد ٥
اي دريغا كرچك اولسه بو خبر ٥ لشكر اولور قامو عالم سر بسر ٥
اول خوارج شوم مرد آري لعين ٥ روسياه و اهل بغضو كين ٥
يعني اول نعمان شيطان الرجيم ٥ لايقي در زقوم نارى جحيم ٥
يازدي نامه وصو حالندن عياه ٥ بغلدي قوش خانه دينه اول همان ٥
كوكرجين صالدي دينقه اول پليد ٥ تاكه بو خبري كلديه يزيد ٥
كلدي كوكرجين همان دم بلديلر ٥ نامه آلوب يزيده كلديلر ٥
چون يزيد اول نامدن بلدي خبر ٥ نطقي بغلندي و اولدي خورورز

268 Korkusından tidredi yaprak gibi
Benzi sarardı tamâm toprak gibi

269 Vây eger böyle olursa bî-dirîg
Yürideler üstümize darb-ı tîg

270 Yazdı nâme saldı Nu'mân'a haber
Eytdi zinhâr olmasun ki hayr u şer

271 Söyleyesin ya ana sen bu işi
Tâ ki 'Abdullâh'a saldım ben kişi

272 Ol gelicek hîle kıl sen bunlara
Ola kim fursad bulına anlara

273 Yazdı nâmeyi ol 'Abdullâh içün
Yâ 'Abdullâh fâriğ olasın niçün

274 Kûfe şehrin aldılar sen bî-haber
'İşrete meşgûl olub şâm u seher

275 Hâzır ol ki Hüseyin irdi yakîn
Kûfe'ye varmaklığa bilgil hemîn

276 Çünki 'Abdullâh'a nâme irdi hem
N'eyleyiserdür işid ol pür-sitem

277 Okudı bildi hikâyet vasf-ı hâl
Ey dirîgâ dir bize irdi zevâl

278 Hükmi kıldı cümlesi bindi çeri
On sekiz bin Hâricîdür her biri

279 Çekdi leşker Basra'dan yöneldi ol
Kûfe'ye 'azm eyleyüben dutdı yol

280 İşid imdi ol la'în-i pür-zağal
Kim nicesi eyledi bâ-mekr ü hayl

281 Beglerine leşkere didi bilün
Altı günde şehri araya alun

282 Kendü ile biş yüz er aldı bile
Girdi Mekke yolına gör ne kıla

[10b]

قورقوسندن تذره دی یتیراق کبی ۵ بکزی صارردی تمام طیراق کبی ۵
وآیی اکر بویله اولورسه بی دیرینغ ۵ یوریده لر اوسمیره ضرب تیغ ۵
یازدی نامه صالدی نعمانه خبر ۵ ایتدی زنهار اولمسون کیچ تر ۵
سویلیه سن یا اکماسین بو ایشی ۵ ناکه عبدالله صالدم بن کیشی ۵
اول کلیجک حیله قیل سن بو نلره ۵ اولاکه فرصت بولینه انلره ۵
یازدی نامه اول عبدالله ایچون ۵ یا عبدالله قاریغ اوله سن بچون ۵
کوفه شهرنه الدیلر سن بی خبر ۵ عشرتده متفقون اولب شام سحر ۵
حاضر اول که حسین ایردی یقین ۵ کوفیه وار مقلغه بلکل همین ۵
چونکه عبدالله نامه ایندی هم ۵ نیله بی سندن ایشیدوب بوسم ۵
اوتودی بلدی حکایت وضوحاله ۵ ای دریغا دیر بزه ایردی زوال ۵
حکم قلدی جلسیه بندی چری ۵ اون سکز بیک خارجی درهم بری ۵
جکدی لشکر بصره دن یولدی اول ۵ کوفیه عظم ایلیو بادوندی یول ۵
ایشیدامدی اول لعین بز زغل ۵ کیم بجه سی ایلدی بامکر وحیل ۵
بکلرینه لشکره دیدی بیلوک ۵ ایتی کوندره شهری اتا آیه الوک ۵
کندوایله بشیوز اتالدی بیله ۵ کزدی مکه یولینه کوزنه قیله ۵

صورتی

283 Sûretini degşirüb ol kaltabân
Mekke kavmi nakşına girdi hemân

284 Elli deve yil devesi götürür
İyer urub elli kişi bindürür

285 Yüzlerine her biri dutdı nikâb
Ol develer çünki götürdi ‘ikâb

286 Dört yüz elli er kafasında gelür
Kim sabak ol bâd-ı sarsardan alur

287 Kûfe’ye ol Mekke yolından gelür
Geldi yakın işid imdi ne kılur

288 Şehre düşdi münâdîler ol zemân
Çün irişdi ol Emîre’l-Mü’minân

289 Didiler ki uş irişdi ol Emîn
Şâh-ı merdân ol Hüseyn-i ber-güzîn

290 Karşu gelün ey halâyık yir yirin
Kim irişdi Rahmeten li’l-‘Âlemîn

291 Eyle ki ol didi anı kıldılar
Şehr içinde münâdîler saldılar

292 Şehir halkı ulu kiçi hâss u ‘âm
Cümle istikbâle çıkdılar tamâm

293 Bey‘at ehli çün işitdi bu haber
Cem‘ oluben kamu hayrân kaldılar

294 Geldiler Müslim katına ol zemân
Kim irişdi ol Emîre’l-Mü’minân

295 Ne buyurursın bize ey muhterem
Biz dahi karşu çıkalum yâ kerem

296 Müslim ol gün hasta idi çıkmadı
Bunlarun yalvarduğına bakmadı

297 Yitmiş iki pehlüvân ehl-i silâh
Atlanuban karşu irişdi sabâh

[11ª]

[١١أ]

298 İrdiler kuşluk zemânında meğer
Gördiler ki çıka geldi bir haşer

299 Eyle gelür katı yaydan ok gibi
Didiler ki geldi mü'minler begi

300 Ulu kiçi er u 'avret hâs ü 'am
Yüz yire urdı du'â kıldı tamâm

301 Geldiler çün ehl-i bey'at gördiler
Kamusı bir kezden atdan indiler

302 Eytdiler ki yâ Emîre'l-Mü'minîn
Şâz geldün ey İmâmi'l-Müslimîn

303 Şimdiden girü gerek ki biz kamu
Hâricîleri kıraruz ey 'amû

304 Yüzine dutmış nikâbın ol bed-fi'âl
Kimse bilmedi nedür ki hîle âl

305 Söylemedi bakmadı kimseye ol
Geldi giçdi yil gibi tâ ol fuzûl

306 Ol halâyık cümle hayrân kaldılar
Mü'minler kamu ta'accüb kıldılar

307 Söylemedi bize niçün şâhımuz
Yüzüni göstermedi ol mâhımuz

308 İrdi bir sâ'atde şehre ol la'în
Bilmediler kimse nedür hîlesin

309 Kondı sultân sarâyına ol habit
Geçdi taht üzre oturdı Bâ-Yezîd[5]

310 Kamusı begler içerü girdiler
Ol dem aldı çün nikâbın gördiler

311 Çıkdı ardından hemân-dem dört yüz er
Pehlüvânları araya aldılar

312 Söyledi anlara 'Abdullâh-ı şûm
Kakıyuban hışm kıldı ol zalûm

[11b]

ایردیلر قوشلق زمانده مکر ٥ کوردیلرک جبهه کلدی برخشر ٥
ایله کلور قاچی یاپدن اوقکیسی ٥ دیدیلر که کلدی مؤمنلر بکی ٥
اولوکچی ارو عورت خاص عام ٥ یوزیره اوردی دعا قلدی تمام ٥
کلدیلر چون اهل بیعه کوردیلر ٥ قاموسی برکوردن آندن اندیلر ٥
ایتدیلر که یا امیر المؤمنین ٥ شاد کلدوک ای امام المسلمین ٥
شمدیدن کیرو کرک که بز قمو ٥ خاری بحیلری قیر آرزای عمو ٥
یوزینه دوغش نقاب اول بزفعال ٥ کمسه بلمدی نه در که حیله آل ٥
سویلمدی بقمدی کمسه یه اول ٥ کلدی کچدی یل کیبی تا اول مقول ٥
اول خلایق جمله حیران آن قالدیلر ٥ مؤمنلر قاموسی تعجب قلدیلر ٥
سویلمدی بزه بیچون شاه همز ٥ یوزمی کوسترمدی اول ماهمز ٥
ایردی برساعتده شهره اول لعین ٥ بلمدیلر کمسه نه در حیله سرین ٥
قوندی سلطانه سرایینه اول خبیث ٥ کچدی تخت اوزره اوتوردی بایدیه ٥
قاموسی بکلر ایچره کوردیلر ٥ اول دم الدی چون نقاب کوردیلر ٥
چقدی هر اندم دورت یوز اک ٥ بهلوانلری آل آیه الدیلر ٥
سویلدی انلره عبدالله شوم ٥ قاقیوب اخشم قلدی اول ظلوم ٥

بار لا الله

313 Bârekallâh ey sahâbe hem size
Eyle gerekdür vefâ kılmak bize

314 Şimdi sizi öldürürsem nitedür
Bâre bâre kıldururs am nitedür

315 Pehlüvânlar kamu hayrân oldılar
Baş aşağa tahayyürde kaldılar

316 Söylemedi kimse ana tınmadı
Başını kaldurub ana dönmedi

317 Size imdi ne ezâ itsem gerek
Ol ki biterdür anı dutsam gerek

318 İllâ aslımız bizüm ehl-i kerem
Yoğsa göreydinüz size n'eylerem

319 Girü ben bağışlayam size günâh
Ger Yezîd'e getürürsenüz penâh

320 Ne durursız durmanuz durun öri
Gelün imdi bey'ata girün giri

321 Kamusı oldılar ol dem hor u zâr
Durıgeldi 'Amr-i nahs-ı nâ-bekâr

322 Bey'ate geldi anun dutdı elin
Ol la'în ü bî-vefâ bâ-mekr ü kin

323 Pehlüvânlar çünki gördi her biri
Gelmez-ise ilerü kalmaz diri

324 Çünki bunlar kamu nâ-çâr oldılar
Durdılar bir bir ilerü geldiler

325 Gelmedi Muhtâr u Hânî ilerü
Eytdi yâ siz ne gelmezsiz berü

326 Durmanuz gelün siz de 'ahd eylenüz
Yâhu nedür sözi doğrı söylenüz

327 Geldi Muhtâr ilerü söyler ana
Yâ 'Abdullâh işid eydem ben sana

[12a]

بارك الله اي صحابه همه سيزه ٥ ايله كركدر وفا قلمق سيزه ٥
شمدي سيزي اولدورر سستم نيتدن ٥ بارك بارك قيلدورر سستم نيته دن ٥
بهلوانلر قاموحيزان اولديلر ٥ باش آشاغه تحيرده قالديلر ٥
سوزلمدي كمسه كاطمدي ٥ باشيني قالدوروب آكا دوغمدي ٥
سيزه امري نه ازا ايشسم كرك ٥ اولكه بيرذر آني دوتسم كرك ٥
الا اصليمز بزوم اهل كرم ٥ يوغسه كوريدي كوز سيزه نيلرم ٥
كيروبن باغشليم سيزه كنا ٥ كرنديده كتورر سكوز بنا ٥
نه دوزر سيزه دوزمه كوز دوزكه اورسه ٥ كلوك اغدي بيعته كيروك كيردي ٥
قاموسه اولديلر اولدم خورزآز ٥ دوري كلدي عمر خنسي نابكار ٥
بيعته كلدي آنوك دوتدي الن ٥ اول لعين بي وفا بامكري كن ٥
بهلوانلر جونكي كوزدي هر يني ٥ كلمز بسله ايلرو قالمز ديري ٥
جونكه بونلر قاموناجز اولديلر ٥ دوزديلر تزبزايلرو كلديلر ٥
كلمدي مختاري هاني ايلرو ٥ ايتدي يا سيزه كلمز سنز برو ٥
دوزمكوز كلوك سنزده مغرايلكز ٥ ياخوندر سوزي دوغري سوزيلكوز ٥
كلدي مختار ايلرو سوزيله آكا ٥ يا عبد الله ايشز ايدم با سكا ٥

328 Ol karârı kim Hüseyn-i ber-güzîn
Sizün-ile eyledi olsun hemîn

329 Ol Ziyâd oğlı ʻAbdullâh dir ana
Râzî olduk işbu kavle varsana

330 Bizüm-ile ol Hüseyn-i ser-fürâz
Kavl ü beyʻat kıldı ol şâh-ı Hicâz

331 Döndi Muhtâr eydür imdi biz dahi
Râzîyuz tâ bu cevâba siz dahi

332 Eydür imdi yâ cemâʻat bir nişân
Dilerem sizden bana eylen ʻayân

333 Ol ʻAkîl'ün oğlu Müslim bundadur
Eydivirün yâ cemâʻat kandedür

334 Eytdiler ki bunda Müslim gelmedi
Bunda bizden kimse anı görmedi

335 Didi ben bildüm ki Müslim kandedür
Hânî ibn-i ʻUrve'nin evindedür

336 Eytdi iy pîr ü ʻazîz-i bâ-safâ
Müslim'i göster bize iy bâ-vefâ

337 İylük-ile anı göster sen bize
Yoğsa bizden değer yavuzlık size

338 Döndi Hânî eydür ey bedbaht-ı şûm
Ey haram-zâde şakî ibn-i zalûm

339 Bunda yok Müslim eğer olsa-idi
Virmeyeydim ben size anı didi

340 Ey laʻîn bedbaht ve ibn-i şakî
Bâtılı dutub niçün kodun hakkı

341 Ol laʻîn kıldı gazab didi durun
Yâ ki vire yâhûz[6] anı öldürün

342 Hânî'yi ol dem giriftâr itdiler
Ol ʻazîze işid imdi n'itdiler

[12b]

اول قرآنی کیم حسینه بر کوزین ٭ سیزوك ایله ایلدی السون همین ٭
اول زیاد اوغلی عبد الله دیو آسا ٭ راضی اولدوق اشبو قوله وارسکا ٭
بزومیله اول حسینه سر فراز ٭ قول بیعت قلدی اول شاه حجاز ٭
دونی مختار ایدر امدی بز دخی ٭ راضی یوز تا بو جوابه سیزدخی ٭
ایدر امدی یا جماعت بز نشان ٭ دیلرم سیزدن بکا ایلك عیان ٭
اول عقلك اوغلو مسلم بنده در ٭ ایدی ویروك یا جماعت قانده در ٭
ایتدیلر که بونده مسلم کلمدی ٭ بونده بزدن کمسه آنی کورمدی ٭
دیدی بن بلدومکه مسلم قانده در ٭ هانی ابن عروه نك اونده در ٭
ایتدی ای پیرو عزیزو با صفا ٭ مسلم کستر بزه ای با وفا ٭
ایلو کیله آنی کستر سن بیزه ٭ یغسه بزدن دکو یاور لقسیزه ٭
دونی هانی ایدر ای بز بخت شوم ٭ ای حرمزاده شقی ابن طلوم ٭
بونده یوق مسلم اکر اول سه ایدی ٭ ویرمه یتیزم بن سیزه آنی دیدی ٭
ای لعین بدبختی و ابن شقی ٭ باطلی دونوب نیجون قرك حقی ٭
اول لعین قلدی غضب دیدی ورك ٭ یا که ویره یا خوز آنی اولدورك ٭
هانی اولدم کرفتار ایتدیلر ٭ اول عزیزه ایشیدامدی نتدیلر ٭

کوکسی

343 Göğsine yağırına ol bed-gümân
Üç yüz ağac urdı ol pîrün hemân

344 Pîr-idi ol demde Hânî ey ʻazîz
Kılmadı hürmet ana ol bî-temîz

345 Şehir halkı ulu kiçi hâs ü ʻam
Ol sarâyı araya aldı tamâm

346 Kasd kıldılar sarâyı tâ harâb
Eyleyeler yüce bünyâdın türâb

347 Ol laʻîn ü Hâricîleri kamu
Kasd eylediler kıralar ey ʻamû

348 Döndi Nuʻmân ibn-i Munzar söyledi
Eytdi ʻâlem halkı gavgâ eyledi

349 Ko buları tâ ki bundan gideler
Olmasunlar ki bir fesâd ideler

350 Şehir halkı bunlara döndi kamu
Bunları ko yâhû kılarlar gulû[7]

351 Çünki ʻAbdullâh işitdi bu sözi
Korkusından sabsaru oldı yüzi

352 Eytdi yâ Muhtâr imdi düz örü[8]
Kamu yârenlerüni al git girü

353 Müslim eğer bunda ise ben bulam
ʻÂkibet ben kendü işimi kılam

354 Beyʻat ehli taşra geldi ağlayu
Kaygudan Hânî cigerler tağlayu

355 Ol halâyık eytdiler ey bahtuvar
Bu ne kavgâdur bize virün haber

356 Söyledi Muhtâr ki eyâ Müslimîn
Biz didügümiz değilmiş bu laʻîn

357 Her biri evli evine geldiler
Gönlü kaygulu perîşân oldılar

[13ª]

٧٥

كوكسنه ياغرينه اول بدكمانه ٥ اوجيوز آنج اوردي اول بيرك همان
بربدي اولدمده هاني اي عزيز ٥ قلمدي حرمت اكا اول بي تميز ٥
شهر خلقي اولوكبي جامع عام ٥ اول سرآي آرآيه الذي تمام ٥
قصد قلديلر سرآي تاخ آب ٥ ايليه لر بوجه بنيادين طراب ٥
اول يقينه خارجيلري قمعوا ٥ قصد ايلديلر قرآلر اي عمرا ٥
دوندي نعمان ابن منذر سوبلدي ٥ ايتدي عالم خلقي غوغا ايلدي ٥
قوبولاري تاكه بندن كيده لر ٥ اولمسونلر كه بز فساد ايده لر ٥
شهر خلقي بونلر دوندي قفا ٥ بونلري قويا خو قيلاز لر غلوا ٥
چونكه عبد الله ايشتدي بو سوزي ٥ قورقسندن صاب صارو اولدي يوزي ٥
ايتدي يا مختار امدي دوز اوزي ٥ قاموياز لر وكي آل كيت كيرو ٥
مسلم اكر بونده يمه بن بولانم ٥ عاقبت بن كندوا شيمي تيلانم ٥
بيعت اهل طشره كلدي اغليو ٥ قيغودن خاني جكرلر طاغليو ٥
اول خلايق ايتديلر اي مختار ٥ بونه قوغادر بزه وبرول خبر ٥
سوبلدي مختار كه اي مسلمين ٥ بز دبدوكومز دكلمش بو لعين ٥
هر بري اولي اوبينه كلديلر ٥ كوكلو قيغولو بر بيشان اولدي ٥

[١٣أ]

358 Gice cümle ol yârenler geldiler
Kamu Müslim katına cem‘ oldılar

359 Ağlaşuben kamu kıldılar figân
Ne kılalum yâ Emîre’l-Mü’minân

360 Müslim eydür yâ cemâ‘at n’idelüm
Biz bu işe nice tedbîr idelüm

361 Eytdiler ki bize sabr itmek gerek
Hem Hüseyn’e bir kişi gitmek gerek

362 Tâ ki bunda irişe ol ser-fürâz
Ol Emîre’l-Mü’minîn şâh-ı Hicâz

363 Çünki gice bu işi danışdılar
Sabâh oldı kim kapuyı açdılar

364 Gördiler irdi hemân-dem kırk bin er
Şehri bir kezden araya aldılar

365 Pes sahâbeler görür bu heybeti
Eytdiler görün beyler bu la‘neti

366 Ey ‘aceb ki nice ola işimüz
Teşvîşe tebdîller oldı düşimüz

367 Ne kılalım bu işe çâre nedür
İşbu mel‘ûnlar bizi heb öldürür

368 Böyle diyü kıldı zârî ehl-i dîn
Cem‘ olub ağlaşdılar tâ mü’minîn

369 N’eyleyelüm kalmışuz bî-çâre biz
Çün Havâricler bize kıldı sitîz

370 Ne sitîz olur ki tâ Perverdigâr
İtmeyeler bu Yezîdler kâr u zâr

371 Şeb hayır olsun size ey dostân
Çünki hatm oldı bu evvel dâsitân

Meclisü’s-Sânî

[13^{b}]

کیجه جمله اول یارنلر سلدیلر ۰ قاموسلم قاتنه جمع اولدیلر ۰
اغلشوبن قاموقلدیلر فیغان ۰ نه قیلالم یا امیر المؤمنات ۰
مسلم ایدر یا جماعت بیلدره لونم ۰ بز بو ایشه بیجه تدبیر ایده لونم ۰
ایتدیلر که بیره صبر ایتمک کرک ۰ هم حسینه بر کیشی کتمک کرک ۰
تاکه بوندن ایریشه اول سر فراز ۰ اول امیر المؤمنین شاه حجاز ۰
چونکه کیجه بو ایشی دانشدیلر ۰ صباح اولدی که قیوی اچدیلر ۰
کوردیلر ایردی همان قرق بیک از ۰ شهری بزکردن ارآیه الدیلر ۰
بس صحابه لر کوروب بو هیبتی ۰ ایتدیلر کوروک بو لعنتی ۰
ای عجب که بیجه اوله ایشمز ۰ تشویشه تدبیلر اولدی دوشمز ۰
نه قیلالیم بو ایشه چاره ندر ۰ ایشبو ملعونلر بری هب اولدی ۰
بو بله دیو قلدی زاری اهل دین ۰ جمع اولوب آغلشدیلر تا مومنین ۰
تیله لونم قالمشوز بی چاره بیز ۰ چون خوارجلر بیره قلدی مستیز ۰
نه سبز اولور که تا بز وردی کار ۰ ایمیه لر بو بدید لر شمار روزان ۰
شب خیز اولسون سیره ای دوستان ۰ چونکه ختم اولدی بو اول داستان ۰
مجلسی ۰ الثانی ۰

اوش

372 Uş ikinci meclise âgâz edelüm
Şi'ir cengine yine sâz edelüm

373 Hem işit ki ey 'azîz-i bâ-safâ
Nice oldı hâl-i Âl-i Mustafâ

374 Yahûd ol mel'ûn Havâric n'eyledi
Gör ki 'Abdullâh nice mekr eyledi

375 Var-idi ol nâ-bekârun bir kulı
Yazı okumakda var-idi eli

376 Kâfir-idi hîle-kâr murdâr idi
Tâ ol 'Abdullâh'a doğrı yâr-idi

377 Söyledi ol dem ki 'Abdullâh ana
Yâ mübârek bir sözüm vardur sana

378 Gel benim işid sözümi sen bu dem
Tâ ki sana olmaya ayruk nedem

379 Kendü mâlımdan seni âzâd idem
Kaygularını giderüb şâd idem

380 Didi her ne ki buyurur isen it
Ne dirsen dir Havâric key işit

381 Eydür ana ol 'Abdullâh-ı dûn
Ol harâm-zâde ve ol nahs-i zebûn

382 Müslim'i ger sen bizim içün bulasın
Mâl ü milki genci benden alasın

383 Bu sözi andan işitdi ol gulâm
Gör ki n'itdi ol münâfık bî-tamâm

384 Eydür imdi himmetün olsun bile
Bişyüz altun alıben girdi yola

385 Geldi gördi bir arada mü'minân
Vasf-ı hâli kıldı ol demde beyân

386 Önlerinde yüz yire urdı revân
Didi ki ey mü'minânlar pâk-i cân

[14ª]

اوش ایکنجی مجلسه آغاز ایده لوم ۵ شعری جنکنه بنه ساز ایده لوم ۵
همه ایشتکیز ای عزیزو یا صفا ۵ بنجه اولدی حال آل مصطفا ۵
یاخود اولملعون خوارج نیلدی ۵ کورک عبد الله بنجه مکر ایلدی ۵
وآریدی اول نابکارک یزقولی ۵ یازی اوقومغه وآریدی آلی ۵
کافریدی حیله سازمز دآریدی ۵ تا اول عبد الله دوغری یاریدی ۵
سویلدی اولدرنم که عبد الله آکا ۵ یا مبارک یزسوزنم وآردور سکا ۵
کل بنم ایشمز سوزومی سن بودرنم ۵ تا که سکا اولمیه ایزوق ندرنم ۵
کندومالمدت سیی آرآذ ایدنم ۵ قیغولاروکی کیده روب شاز یدنم ۵
دیدی هرنه که بیورسه ایسک ایت ۵ نه یرسن دیو خوارج کی اشیت ۵
ایدرا آکا اول عبد الله دوت ۵ اول حرامزاده واول نحس زبون ۵
مسلمی کرسن بیزم ایچون بوله سن ۵ مالومالکی کیجی بندرت اله سین ۵
بوسوزی ایدرت اشتدی اول غلام ۵ کورکی نتدی اول منافق ای عام ۵
ایدرا مدی همتوک اولسون بله ۵ بشیوز التون آلی باکردی یوله ۵
کلدی کوردی بر ارآده مومنات ۵ وصف حالی قلدی اولدمده بیان ۵
اوکه بنده یوز یره اوردی روآن ۵ دیدیکه ای مومنانه پاکه جان ۵

387 Üç gün oldı ben bu şehre irmişem
Hâricîlerden cefâ çok görmişem

388 Müslim'i bunda işiddim anladum
Hakk'a şükr itdüm du'âlar eyledüm

389 Dilerem Müslim cemâlini görem
Yüzümi anun ayağına sürem

390 Bunlar eydür Müslim'e biz irmedük
Kandedür anun cemâlin görmedük

391 Kul yüzin urdı yire kıldı figân
Red kılman siz beni ey dostân

392 Tâcirem mü'min ırakdan gelmişem
Bundadur Müslim işidüb bilmişem

393 Hem benem bilün muhibb-i Murtazâ
Virmişüz Âl-i 'Aliyy'e biz rızâ

394 Kim işitdüm bundadur Müslim yakîn
Gösterün bize anı yâ mü'minîn

395 Beni iltün kim anun yüzin görem
Bişyüz altun nezîrim vardur virem

396 Didi anlar gösterelüm Müslim'i
Eytdiler ki bunu kabûl kıla mı

397 Anlar eydür tâcir-imiş bu cüvân
İltelüm görsün ki bunı pehlüvân

398 Aldılar anı revâne oldılar
Tâ ki Muhtâr'ın evine geldiler

399 Bunlar anda Müslim'i çün gördiler
Yüzlerin öninde yire sürdiler

400 Didiler Müslim'e ki bil ey ulu
Bir yigit geldi garîb yâ bahtulu

401 Yüzünüzi görmek ister yâ İmâm
Kim getürdük bunda anı yâ Hümâm

[14b]

اوجکوز اولدی بن بوشهره ایرمشم ٭ خار بیله دن جفا چق کورمشم ٭
مسلمی بونده ایشردیم اسلمدونم ٭ حقه شکر ایتلرم دعالر ایلدوم ٭
دیلرم مسلم جمالنی کورمنم ٭ یوزوی آنوک ایاغینه سورمنم ٭
بونلر ایدر مسلمه بر ایرمدوک ٭ قتلده دن آنوک جمالن کرمدک ٭
قول یوزنی اوردی یره قلدی فغان ٭ رد قلمک سیز بنی ای دوستان ٭
تا جرم مشومنی ایر آقدرت سلمشم ٭ بونده دن مسلم ایشیدوب بلمشم ٭
هم بنم بیلوک محبت مرتضا ٭ ویرمشون آل علیه بر زیضا ٭
که اشتدم بنده دن مسلم یقین ٭ کوستردوک بیره آنی یا مومنین ٭
بنی التوک که آنوک یوزنی کورم ٭ بشیونا التون ندیرم وار درم ٭
دیدی انلر کوستره لوم مسلمی ٭ ایتدیلر که بوقنی قبول قیلمی ٭
انلر ایدر تا جرمش بو جوان ٭ التمه لوم کوز سوزن که بنی بهلوان ٭
الدیلر آنی روانه اولدیلر ٭ تا که مختارک اوینه کلدیلر ٭
بونلر انده مسلمی چون کوردیلر ٭ یوزلرین اوکنده یره سوردیلر ٭
دیدیلر مسلمه که بل ای اولو ٭ بر یکیت کلدی غریب یا آختلو ٭
یوزوکوزی کوزمک اسمی یا امام ٭ که کتوردک بنده آنی ای همام ٭

402 Müslim eydür olmasun ki âl ola
Mekr ü hîle kılmaya ne hâl ola

403 Eytdiler ki tâcir-imiş söyledi
Vasf-ı hâlini kamu şerh eyledi

404 Didi gelsün görelim anun yüzin
Tâcir imiş tâ ki söyleye sözin

405 Geldi ilerü ol la'în-i bed-fi'âl
Yüzini urdı yire çün kıldı âl

406 Âh kıldı öpdi elin dizini
Ayağına sürdi ol dem yüzini

407 Öpdi önüne kor bişyüz altunı
Müslim anlar ol la'înün sözini

408 Zârî kılub dir ki Emîre'l-Mü'minîn
Ben de ehl-i bey'atam bil yâ Emîn

409 Mâlım ve cânım fidâ olsun sana
Dîn yolında cân virem önden sona

410 Dutdı Müslim'in elini ol la'în
Kıldı Bey'atullâhı bâ mekr ü kîn

411 Öri durdı yüz yire urdı girü
Yine 'Abdullâh'a geldi yügirü

412 Didi gördim Müslim'i tâ bundadur
Gizlü Muhtâr'un evi içindedür

413 Müslim eydür ey yârenler bu zağal
Hîle ile geldi bu nahs-ı dağal

414 Ol Ziyâd oğlı la'în-i pür-sitem
Eytdi Muhtâr'ı okun gele bu dem

415 Geldiler Muhtâr'a ki dur yâ Emîn
Gel seni okur Emîre'l-Mü'minîn

416 Muhtâr eydür ana ey nahs-ı pelîd
Nice Emîre'l-Mü'minîn olur Yezîd

[15a]

مسلم ایدر اولمسونکه آل اوله ٥ مکری حیله قلمیه نه حال اوله ٥
ایتدیلر که تاجی عمش سویلدی ٥ وضوحالنی قهوشرخ ایلدی ٥
دیدی کلسون کوره لم آنوک یوزنی ٥ تاجی اعمش تاکه سویلیه سوزنی ٥
کلدی ایلرو اول لعینی بر فعال ٥ یوزنی اوردی یره چون قلدی آل ٥
آه قلدی اوبری ایتی دیری بنی ٥ آیه غیبنه سوزدی اولدم یوزنی ٥
اوبدی اوکنه قوز بشیوز الفوی ٥ مسلم اکلر اول لعینک سوزنی ٥
زاری قلوب دیر که امیر المؤمنین ٥ بنده اکلی بیعتم بلی یا امین ٥
مالم وجانم فدا اولسون سکا ٥ دین یولنده جانه ویرم اوکدن صوکا ٥
دونری مسلمک الینی اول لعین ٥ قلدی بیعت الله یا مکر و کین ٥
اوری دوردی یوز یره اوردی کرو ٥ بنه عبد الله کلدی یوکرو ٥
دیدی کوردم مسلمی تا بنده دوز ٥ کیزلو مختارک اوی ایچنده دوز ٥
مسلم ایدر ای یارنلر بوزغل ٥ حیله ایله کلدی بو خسی دغل ٥
اول زیاد اوغلی لعینی بر سنم ٥ ایتدی مختاری اوقل کلمه بودم ٥
کلدیلر مختاره که دوز یا امین ٥ کل بنی اوقوز امیر المؤمنین ٥
مختار ایدر اکا ای خسی بلید ٥ بنجه امیر المؤمنین اولور یدید ٥

[١٥أ]

417 Söyledi Muhtâr'a Müslim ol zemân
Kim sakınasın bu işden yâ Hümâm

418 Sırrımızı anladı bu bed-fi'âl
Bunlarun işi hemîşe hîle âl

419 Geldi Muhtâr ol dem anun katına
Söyledi sözini kendü yatına

420 Eytdi yâ Muhtâr di Müslim kandedür
Bildüm anı kim senün evündedür

421 Didi Muhtâr ey münâfık söyleme
Müslim içün bana bühtân eyleme

422 Ol kulı okudılar geldi ilerü
Kıldı Muhtâr-ile anı rû-be-rû

423 Kıldı Muhtâr-ile ol dem kîl ü kâl
Kakıdı Muhtâr eydür ey bed-fi'âl

424 Söyledi ana kim eydür ey la'în
Ey şakî bedbaht-ı bî-mihr ü bî-dîn

425 Ey münâfık Hâricî hem bî-hayâ
Düşmen ol Âl-i Rasûl-i Kibriyâ

426 Çün bu dünyâdan kamu ölsek gerek
İtdigümizi bir bir bulsak gerek

427 Bu fenâda n'idesin ey nâbe-kâr
Ey haram-zâde Havâric ehl-i nâr

428 Ne kılasın sen bana ey rû-siyâh
Âhiretde olısar işin tebâh

429 Kakıdı ol demde 'Abdullâh ana
Atdı öninden divit andan yana

430 Geldi dokundı Muhtâr'un alnına
Çün yüzi bulaşdı alnı kanına

431 Alnı yarılduğını çün anladı
El kılıca urdı andan dönmedi

[15b]

سوبلدی مختاره مسلم اول زمان ٥ که صاقه سین بوایشدن یا همام ٥
سیر یمزی اکلدی بوبز فعال ٥ بونلرک ایشی همیشه حیله آل ٥
کلدی مختار اولدم انوک قاتنه ٥ سوبلدی سوزنی کندو یاتنه ٥
ایتدی یا مختار دمسلم قنوه دور ٥ بیلدم آنی که سنوک اوکده دور ٥
دیدی مختار ای منافق سوبلمه ٥ مسلم ایچون بکا بهتان ایلمه ٥
اول قوی اوقودیلر کلدی ایلرو ٥ قلدی مختار بیله آنی روبرو ٥
قلدی مختار بیله اولدم قیلو قال ٥ ما قدی مختار ایدر ای بز فعال ٥
سوبلدی اکا که ایدر ای لعین ٥ ای شقی بز تخت ای مهدی بی دین ٥
ای منافق خارجی هم بی حیا ٥ دوشمن اول آل رسول کبریا ٥
چون بو دنیادن قمو اولسک کورک ٥ ایتدیکومزی بزبز بولسک کورک ٥
بو فناده نیده سین ای نابه سماز ٥ ای حرامزاده خوارج اهل تاز ٥
نه قلاسین سن بکا ای روسیاه ٥ آخرتده اولیسر اشیک تباه ٥
قاقلی اولدم ده عبد الله اسما ٥ اندی اوکندن دیوب اندن بکا ٥
کلدی دوقندی مختارک آلنه ٥ چون یوزی بولشدی آلنی قانله ٥
آلنی یارلدوغنی چون اکلدی ٥ آل قلیجه اوزدی اندن دوتمدی ٥

قمز

432 Karşudan çaldı çün ‘Abdullâh’ı ol
Düşdi tahtından yire ol bed-fuzûl

433 Çaldı tahtı iki pâre eyledi
Ol Havâricler ana gör n’eyledi

434 Altı bin er Hâricîler üşdiler
Çevresinden it gibi yapışdılar

435 Bir kaçın Muhtâr çün öldürdi revân
Üşüben dutdılar anı ol zemân

436 Hâricîler çünki anı dutdılar
Ol sarây içinde mahbûs itdiler

437 Kıldılar Muhtâr’un evine haber
Hâricîler pehlüvânı dutdılar

438 Müslim işitdi bu sözi kaygulu
Oldı cânı gönli gam gussa tolu

439 Sûretini degşürüb durdı örü
Geldi Kâdî evine girdi girü

440 İki oğlancıkların aldı bile
Geldi Kâdî evine gör ne kıla

441 Buyurur ol demde ‘Abdullâh girü
Yağmalan Muhtâr evin alun berü

442 Bir bölük Havâric ol dem durdılar
Yügürüb Muhtâr evine irdiler

443 Çünki Muhtâr evine bunlar gelür
Pehlüvânun evini yağma kılur

444 İstediler Müslim’i bulmadılar
Kancarı gitdügini bilmediler

445 Çünki ‘Abdullâh’a geldiler girü
Anun katına irdiler ilerü

446 Eytdiler ki Müslim’i biz bulmaduk
Kancarı girdi tefahhus kılmaduk

[16ª]

٢١

قرشودن چالدي چون عبد الله اول ٥ دوشدي تختندن يره اول بد نفول ٥
چالدي تختي ايكي پاره ايلدي ٥ اول خوارنجه اما كوز نيلدي ٥
الني يل ارخار جيله اوشدي ٥ چوره سندن ايت كبي باشدي ٥
بر قچين مختار چون اولدردي رواه ٥ اوشو با دوتديلر آني اول زماه ٥
خارجيله چونكه آني دوتديلر ٥ اول سر آني ايچنده محبوس ايتديلر ٥
قلديلر مختارك اوينه خبر ٥ خارجيله يهلوآني دوتديلر ٥
مسلم ايشتدي بو سوزي يغولو ٥ اولدي جاني كوكلي غم غصه طولو ٥
صوره تني دكشورب دوردي اورو ٥ كلدي قاضيه اوينه كردي كيرو ٥
ايكي اوغلان تحفه ايله الدي بيله ٥ كلدي قاضيه اوينه كوزنه قيله ٥
بيورن اولدمده عبد الله كيرو ٥ يغلدك مختار اوين آلوك بيرو ٥
بر بولوك خوارنجه اولدم دوردي ٥ يوكوري مختار اوينه ايردي ٥
چونكه مختار اوينه بونلر كلور ٥ يهلوآنوك اوبني يغا قلور ٥
ايستديلر مسلمي بولمادي ٥ قچري كندوكني بلمدي ٥
چونكه عبد الله كلديلر كيرو ٥ آنوك قاتنه ايردي ايلرو ٥
ايتديلر كه مسلمي بني بولمدوق ٥ قچري كندي تفحص قلمدوق ٥

[١٦أ]

447 Çünki ʻAbdullâh işitdi bu sözi
Kakıdı ve kan-ıla doldı gözi

448 Ol laʻîn buyurdı çün ol dem girü
Hânî'nün evini yağmalan diyü

449 Anı dahi yağmâ kıldurdı ol it
Ol laʻîn ve Hâricî nahs-ı pelîd

450 Anun evi dahi yağmâ kıldılar
Ne ki buldılar evinde aldılar

451 Hem ağac zahmından Hânî kalmadı
Hâricîye Hak'dan îmân olmadı

452 Çün bu hâli mü'minler işitdiler
Geldiler Müslim'e haber itdiler

453 Müslim işitdi bu sözi ağladı
Zârılık kıldı yüreğin dağladı

454 Eytdi yâ Kâdî kerem kılsan bana
Bir iki gün ki bu oğlanlar sana

455 Tengri yolında emânet bilesiz
Ben gelince emânet saklayasız

456 Kâdî eydür Tengri'ye ısmarlagıl
Ko buları kendü başun saklagıl

457 Müslim işitdi bu sözi âh ider
Hasret-ile özüni hem-râh ider

458 Kâdî'ye ısmarladı oğlanların
Geydi kendüsi silâhınun varın

459 Atına bindi silâhın bağladı
Oğlançuklarını kocdı ağladı

Şiʻr-i Müslim ibn-i ʻAkîl

460 Eytdi oğlancıklarım eylen helâl
Gerçi bize ayrılık oldı vebâl

[16b]

جونكه عبد الله ايشتدي بوسوزي ه قاقدي وقاتله دولدي كوزي ه
اول لعين بيوزدي جون اولدم كرو ه هاني نوك اوني يغا آلك ديو ه
آني داخي يغا قلدردي اول ايت ه اول لعين وخارجي نحس بليد ه
آنك اوندا اخي يغا قيلديلر ه نكي بولديلر اونده الديلر ه
هم اخز زخمندن هاني قالمدي ه خارجيه حقدن امان اولمدي ه
جون بو حالي مؤمنلر ايشتديلر ه كلديلر مسلمه خبر ايتديلر ه
مسلم ايشتدي بوسوزي اغلدي ه زار ايلف قلدي يوره كتن دغلدي ه
ايتدي يا قاضي كرم قلسك بكا ه بر ايكي كون كه بو اغلنلر سكا ه
تنكري يولنده امانت بيله سين ه بن كلنجه امانت صقلديه سين ه
قاضي ايدن تنكري يا اضمر لعل ه قو بولاري كندو باشوك قلمل ه
مسلم ايشتدي بوسوزي آه ايدن ه مضطر بيله اوزوني همراه ايدن ه
قاضيه اضمر لدي اوغلنلرين ه كيدي كندو ايله سلاحنك وارني ه
آتنه بندي سلاحن بغلدي ه اوغلن جو قلريني قوجدي اغلدي ه

شعر مسلم ه ابن عقيل ه

ايتدي اوغلانجقلرم ايلك حلالك ه كرجه بن ايريلق اولدي وبالك ه

باز و دلشاد

461 Yaradılmışın zevâli var velî
Bâkî oldur kim ana yokdur zevâl

462 Kuzucaklarım ne ideyim sizi
Uşda fürkat düşdi bize bâ-melâl

463 Bu Havâricler elinden n'idelim
Müşkil oldı bize uşbu vasf-ı hâl

464 Kasd kıldılar bizi öldürmeğe
Kurtara meğer bizi ol Zü'l-Celâl

465 Bunda imişse Emîre'l-Mü'minîn
Olmaya-y-idi bize zulm ü kıtâl

466 Ey oğullar siz bizi unutmanuz
Uşda gitdüm yarın olısar visâl

467 Çün bize irdi bu fürkat n'idelim
Yarın anda söylene bu kıyl ü kâl

468 Âh u feryâd-ile Müslim ayrılur
Yüregin dağlayu ol tâci'r-ricâl

Şi'r-i Muhammed ve İbrâhîm ibn-i Müslim

469 Döndi oğlancıkları eydür hemân
Bize oldı çün bugün âh u figân

470 Uşbu kavl-ile mi getürdün bizi
Kim garîblıkda kodun zârî-künân

471 Hasret odı yakısardur cânımuz
Hem bize cevr ider ehl-i zâlimân

472 Bu Havâricler arasında bizüm
N'olısardur hâlimüz yâ Müste'ân

473 Ne kılalım Tengri'nün takdîrine
Geliserdür alnımıza yazılan

474 Çün Emîre'l-Mü'minîn'e iresin
Kılasın ahvâlimiz anda beyân

[17a]

٢٢

یاره دلیمشك زوالی وار ویلی ٥ باقی اولدرکیم کما یولدرز زوال ٥
قورقوچقلرنم نه ایده یم سیزی ٥ اوشده فرقت دوشری بزه یاملال ٥
بوخواجه‌لر الندن نه ایده لیم ٥ مشکل اولدی بزه اوش بو وضع حال ٥
قصد قلدیلر بزی اولدور مکه ٥ قورقوره مکر بزی اول ذو الجلال ٥
بوندن ایمش سه امیر المؤمنین ٥ اولمیه یدی بزه ظلم و قتال ٥
ای اوغلم سزی بیری اونتمه کوز ٥ اوشده کیتدیم یارنی اولیسه وصال ٥
چون بزه ایردی بو فرقت بیده لیم ٥ یارنی اندن سویلنه‌ی قیلو قال ٥
آه فریاد ایله مسلم ایزیلور ٥ یوره کنی داغله یو اول تاج الرجال ٥

شعر محمد و ابراهیم ابن مسلم

دوندی اوغلنی قیغلری ایدر زهمات ٥ بزه اولدی چون بو کون آه فغان ٥
اوش بو قولیله‌ی کتوردوك بزی ٥ کیم غریبلقده قوردوك زاری کنان ٥
خسره اودی یا قیسر درجا بمز ٥ هم بزه جور ایدر اهلی ظالمان ٥
بو خواجه‌لر ار آسیده بیرزم ٥ نو لیسر درحالمز یا مستعان ٥
نه قیلالیم تنکرینك تقدیرینه ٥ کلیسر درالیمز یا زیلان ٥
چون امیر المؤمنینه ایره سین ٥ قله سین اخوالمزی اندن بیان ٥

[١٧أ]

475 Eydesin kuzıcaklarun senün
Hâricîler içre kaldı bî-gümân

476 Dâdumızı tâ ki bunlardan ala
Ol Hüseyn ibn-i ʻAlî şâh-ı cihân

477 Didi İbrâhîm Muhammed yâ ebî
Fürkat odı dağladı bu dil ü cân

Nazm-ı Sühan

478 Eyle diyü ağladılar zâr u zâr
Bindi Müslim atına oldı süvâr

479 Çıkdı şehr içinde yürür dört yana
Yolı ister ki çıkaydı bir yana

480 Hâricîler çevre almışlar şârı
Şehr içinde yürür-idi begleri

481 Bunlarun içinde bir beg var-idi
Hârîc-i Şâmî ana dirler-idi

482 Dün içinde uğrayu geldi ana
Didi adun kim-durur söyle bana

483 Bildi Müslim anı hirgiz dönmedi
El kılıca urdı andan dönmedi

484 İrdi ve çaldı kılıcın üstine
Anı iki pâre kılmak kasdına

485 Şâmî attı kendüyi andan yire
Bin er aldı Müslim'i ara yire

486 Tîg eline aldı Müslim hem çü şîr
Târumâr eyledi anları dilîr

487 Bir dem içinde yüz ellisin biçer
Kalanı her biri bir yana kaçar

488 Müslim anda bir kamuya yüridi
Ol kapuda dahi bir beg var-idi

[17b]

ایده سنین کیم قوزی یجقلرک سنک ٭ خار بجیلرنی ایچره قالدی بی کمان ٭
داد ایمزی تاکه بونلرنی دن آله ٭ اول حسین ابن علی شاه جهان ٭
دیدی ابراهیم محمد یا آنی ٭ فرقت اودی داغلدی بودیلو جان ٭

نظم سخن ٭

ایله دیو اغلدیلر زار و زار ٭ بندی مسلم آتنه اولدی سوار ٭
جقدی شهر ایچنده یوزن درت یکا ٭ یولی استرکله جقیدی بر یکا ٭
خار بجیلر جوره آلمشلر شاری ٭ شهر ایچنده یوروریدی بکاری ٭
بونلرک ایچنده بر یک وار یدی ٭ خارجی عشایی آما دیر لر یدی ٭
دون ایچنده اوغره یوکلدی آما ٭ دیدی آدوک مکدر سوبله بکا ٭
بیلدی مسلم آنی هر کز دوغدی ٭ آل قلیجه اوردی اندن دغدی ٭
ایردی وجالدی قلیجین اوستینه ٭ آنی ایکی باره قلمق قصدینه ٭
شاهی اندی کندوی اندن بره ٭ بیک ان الذی مسلمی آره یره ٭
تیغ آلنه الذی مسلم همه جوشیر ٭ تا رماز ایلدی انلری دلیر ٭
بر دم ایچنده یوز الی سنین بجز ٭ قالمی هر بری بر یکا قجز ٭
مسلم اندی بر قبویه یوری دی ٭ اول قبوده دخی بر یک وار دی ٭

489 Araya aldılar anı ol zemân
Ne kişisin diyü sorarlar hemân

490 Söylemedi bunlara ol şîr-i ner
Ol halâyık çevresini aldılar

491 Hem Ziyâd oğlına kıldılar haber
Çün irişdi ol Havâric bed-güher

492 Bin er-ile geldi Müslim katına
Gördi ki Müslim'i binmiş atına

493 Na'ra urdı kimsin adun vir haber
Müslim eydür ey la'în-i bî-hüner

494 Benem ol Müslim ki isterdün beni
Hâzır ol geldüm çü buldum ben seni

495 Eyle didi çekdi tîg-i âb-dâr
Na'ra urdı ol la'îne şîr-vâr

496 Bildi anı ol 'Abdullâh bed-güher
Kendü kaçdı leşkere kıldı haber

497 Araya aldılar anı nâgehân
El kılıca urdı Müslim pehlüvân

498 Bir girî[9] kopdı ki feryâd ü figân
Dün içinde hây u hûy oldı cihân

499 Nice ki cehd itdi yolı bulmadı
Aradan çıkmağa çâre olmadı

500 Kûfe halkı kıldı bir kezden gulû
Ulu kiçi hâs u 'âm uslu delü

501 Çün sabâh oldı ki baş kaldurdıgun
Yalunuz bir Müslim idi n'eylesün

502 Leşker-i enbûh araya aldılar
Müslim üzre tîrü bârân kıldılar

503 Kalkanın yapındı ve çekdi kılıç
Ol halâyıkdan kaçmaz-idi hîç

[18a]

آره یه الدیلر آیی اولمز مسآت ۵ نه کیشی سیزی دیو صورز لر همان ۵
سونیلمدی بونلره اول شیرونز ۵ اول خلایق جوره سیخ الدیلر ۵
هم زیاده اوغلنه قلدیلر حبس ۵ جون ایرشدی اولخوا بنج بزکهر ۵
بیك اربله کلدی مسلم قاتنه ۵ کوردی که مسلمی بنمش آسنه ۵
نعره اوردی کسین آدونی وزخبر ۵ مسلم ایدر ای لعین بی هنر ۵
بنم اول مسلمك اسیر دوك بنی ۵ حاضر اول کلدم جو بولدم باسنی ۵
ایله دیدی چکدی تیغی ایدر آز ۵ نعره اوردی اول لعین شیر واز ۵
بلدی آیی اول عبدالله بزکهر ۵ کندوجدی لشکر قلدی خبر ۵
آره یه الدیلر آیی ناکهان ۵ ال قلیجه اوردی مسلم پهلوان ۵
بر غری قوبدی که فریادی فغان ۵ دون ایچنده هایی هوی اولدی جهان ۵
ایجه که جهد ایدی یوی بونادی ۵ آره دن حقی اغه جاره اول مادی ۵
کوفه خلقی قلدی بر کز دن غلو ۵ اولوکچه خاص عام اوفسلودلو ۵
جون صباح اولدی که باش قلدردکلر ۵ یالکوز بز مسلم ایدی تنلسوز ۵
لشکری انبوه ایدی الدیلر ۵ مسلم اوزره تیر و یاران قلدیلر ۵
قلقانی یاپدی وجکدی قلیج ۵ اول خلایقدن قانی مازدی هیچ ۵

[۱۸أ]

504 Hâricîlerden götürürdi tamar
Dem-be-dem na'ra ururdı şîr-vâr

505 Kancarı ki hamle kılsa her yana
Leşker-i enbûh irişürdi ana

506 Kuşluğın çün bir yana debdi atın
Hâricîler gördi anun heybetin

507 Halk alâyından kaçarlardı anun
Darbını görmişler-idi tîginün

508 Gördi dam üstinde bir 'avret durur
'Avret ağlar Müslim içün yakılur

509 Müslim eydür mü'min misin ya nigâr
Hatun eydür mü'minem ey nâm-dâr

510 Eydür imdi bir içim su vir bana
Âhiretde ben şefî' olam sana

511 Şerbe ile virdi suyı çün ana
Hârîc-i Şâmî irişdi tîz buna

512 Gördi Müslim su içer ol komadı
Leşkere ur didi kendü gelmedi

513 Yine leşker kıldı gavgâ ol zemân
Tîrü bârân eylediler nâgehân

514 Müslim'ün gitmişdi yavlak tâkati
Bilin zâyil olmış-idi kuvveti

515 Âh kıldı Müslim ol dem derd-ile
Ol mübârek ağzı dolmış gerd-ile

516 Ey Kadîm ü Kâdir ü Kahhâr u Ferd
Yine sen virgil bulara zahm ü derd

517 N'ideyim yavlak zebûn oldı tenüm
Zahm çok yidim delim akdı kanum

518 Kasd kıldı kim içe idi sudan
Çıkuben gideydi ol dem aradan

[18a]

خارجیلردن کورنورلردی طاغ ۵ دمدم نعره اورلردی شیرواز ۵
قنجری که حمله قلسه هر یکا ۵ لشکری انبوه ایری شورلردی آسما ۵
قوشلوغین جون بزیکا دیدی آت ۵ خارجیلر کوردی آنک هیبتین ۵
خلق آلاینلردن قچرلردی آنک ۵ ضربتی کوز مثلی یدی تیغینک ۵
کوردی دائم اونسنده بر عوره در ۵ عوره اغلار مسلم ایچون یا قلور ۵
مسلم ایدر مومن مبسنی یاتی سکار ۵ خاتون ایدر مومنم ای نامدار ۵
ایدر ایمدی بز ایچیم صووینی بکا ۵ آخر شده بن شفیع اولمسکا ۵
شربه یله ویردی صوی جون آسما ۵ خارجی شاهی ایرشدی تیز بکا ۵
کوردی مسلم صوایچر اول قوملی ۵ لشکری اوردیدی کندو کلمدی ۵
بنه لشکر قلدی عوغا اول زمان ۵ تیر و باراه ایلدیلر ناکهان ۵
مسلمک کیمشدی یولق طاقتی ۵ بیلمک زایل اولمشدی قوتی ۵
آه قلدی مسلم اولدم درد یله ۵ اول مبارک آغزی دولمش کردیله ۵
ای قریبم قادیر و قهار و فرد ۵ بنه سن ویرسن بلاره زخم درد ۵
بیدیم یولق زیون اولدی تنم ۵ زخم چوق یدیم دلیم آقدی قنوم ۵
قصد قلدی کیم ایچه یلدی صودن ۵ چقوب اکیلدی اولدم آره دن ۵

اغزنه

519 Ağzına aldı suyı ol dem hemân
Hâricî-i Şâmî irdi nâgehân

520 Gürz-ile ağzına urdı ol la'în
Şerbe sındı suyı dökuldi hemîn

521 Zahm urdı ağzına ol nâ-bekâr
Tâkati tâk oldı müşkil oldı kâr

522 Atınun başın çevürdi kim gide
Na'ra urdı Hâricî'ye kasd ide

523 Sanasın ki kana dalmış-idi at
Kan dökülmiş ok dikilmiş kat kat

524 Eyle san atun kanadlanmış teni
Yitmiş üç yirde yimiş ok zahmını

525 Tâkati tâk oldı at düşdi yire
Hâli yok Müslim ki kendüyi dire

526 Hârîc-i Şâmî gelür bâ-mekr ü kîn
Çaldı Müslim'i bırakdı ol la'în

527 Tîg üşürdi Hâricîler ol zemân
Müslim'i kıldı şehîd ol kaltabân

528 Başını kıldı cüdâ tenden hemîn
Çün Ziyâd oğlına iletdi ol la'în

529 Müslim öldügine şâdlık kıldılar
Ol Havâric leşkeri şâd oldılar

530 Ol su viren hatunı getürdiler
Hükm kıldı ol zemân yitürdiler

531 Seng-sâr eylediler ol hatunı
Dîn yolında virdi ol hatun cânı

532 Dîn yolında sen virürsen cânunı
Ahrete iltesin sen îmânunı

533 Didi ol dem ki ol 'Abdullâh pelîd
Müslim'ün oğlanların bulın bicid

[19a]

٢٧

اغرینه الدی صوی اولدم همان ٥ خارجی شاهی ایردی ناگهان ٥
کوزیله اغرینه اوردی اول لعین ٥ شربه صیندی صوی دوکولدی همین ٥
زخم اوردی اغرینه اول بابکار ٥ طاقتی طاق اولدی مشکل اولدی کار ٥
آتیلدی باشنی چوردی کیدیر ٥ نعره اوردی خارجیه قصد ایدر ٥
صانه سنین کیه قانه دالمیشدی آت ٥ قان دوکلمش اوق دکلمش قاه قاه ٥
ایله صانه اتوک قناد لغمش تنی ٥ یتمش اوچ یرده یمش اوق زخمی ٥
طاقتی طاق اولدی آت دوشدی یره ٥ حالی یوق مسلم که کندوی دیره ٥
خارجی شاهی کلور با مکر و کین ٥ چالدی مسلمی یرقدی اول لعین ٥
تیغ اوشوردی خارجیه اول زماه ٥ مسلمی قلدی شهید اول قلقباه ٥
باشنی قلدی جدا اتدی همین ٥ چون زیاد اوغلینه الدی اول لعین ٥
مسلم اولدوکینه شاد لق قلدیلر ٥ اول حول رنج لشکری شاد اولدیلر ٥
اول هوویرن خاتونی کتوردیلر ٥ حکم قلدی اول زماه بتوردیلر ٥
سنکسار ایلدیلر اول خاتونی ٥ دین یولنده ویردی اول خاتون جانی ٥
دین یولنده سن ویرن سک جانوکی ٥ احترنه الله سنین سن ایمانوکی ٥
دیدی اولدم که اول عبدالله بلید ٥ مسلمک اغلنلرن بولک بحید ٥

534 Her kim anları bulursa siz bilün
Ne ki diler-isenüz benden alun

535 Anları her kim bulursa bî-'araz
İki pâre şâr ala benden 'ivaz

536 Çün Şerih Kâdî işitdi bu sözi
Oldı gâyetde[10] perîşân hem özi

537 Okudı oğlın katına ol zemân
Eydür oğul iş 'aceb oldı yaman

538 Ne kılalum uşbu oğlancıkları
Nicesi saklayalım biz bunları

539 Nâgehân anı Havâric anlaya
İş kılalar bize 'âlem tanlaya

540 Oğlı eydür ki baba n'itmek gerek
Eytdi Mekke yolına gitmek gerek

541 Yüz kızıl altun bularun biline
Bağlayub gideler Mekke yolına

542 Gice gündüz bunları sakla 'ayâl
Yâ hû bunlardan gelür bize melâl

543 Ahşam oldı anları aldı revân
Yola girdi yüridiler bir zemân

544 Çün dünün bir bahşı giçince bular
Bir iki menzil yolı çün aldılar

545 Kâdî oğlı eydür işbu doğrı yol
Mekke'ye doğrı gider ey pür-usûl

546 Ağlaşı ol iki ma'sûm gitdiler
Çünki bunlar Mekke yolın dutdılar

547 Kâdî oğlı ayrılur bunlar gider
Yolı bilmezler işid bunlar n'ider

548 Nâ-resîde iki ma'sûm ey hümâm
Ne kılurlar bunlar işidgil tamâm

[19b]

هر كيم انلاري بولورسه سيز بلوك ٥ نه كيم ديلرسه كز بنده آلوك ٥
انلري هر كيم بولورسه بي غرض ٥ ايكي باره شاه آله بندن عوض ٥
چون شرح قاضي ايشتدي بو سوزي ٥ اولدي قايده بري شاه همراهي ٥
اوقودي اوغلين قاتنه اول زمان ٥ ايدر اوغل ايشتكجه اولدي پيمان ٥
نه قيلك لوم اوشن بو اوغلانه جفاري ٥ بنجسيي صقلياليم بيز بونلري ٥
ناكهان آي خوارج اسلحه ٥ ايشقلاري بيرده عالمه طكلبه ٥
اوغلي ايدر كه بابا نيمك كرك ٥ ايندي مكه يوليني كتمك كرك ٥
يوز قيلدي التون بولارك بيليني ٥ بغليوب كلميده لر مكه يوليني ٥
كيجه كوندز بونلري صقلاه عيال ٥ ياخوبونلردن سلور بيرده ملال ٥
اخشام اولدي انلري الدي روآت ٥ يوله كردي يوريديلر بيز زمان ٥
چون دوتوك بر تخشي كيجيجه بولدر ٥ بر ايكي منزل يوري چون الديلر ٥
قاضي اوغلي ايدر ايشبو دوغري يول ٥ مكيده دوغري كيدرساي بر اوصول ٥
اغلشي اول ايكي معصوم كنديلاري ٥ چونكه بونلر مكه يولني دوتديلر ٥
قاضي اوغلي آيريلور بونلر كيدر ٥ يولي بلمزلر ايشدي بونلر نيدر ٥
نارسيك ايكي معصوم اي همام ٥ نه قلورلر بونلر ايشدي سلم عام ٥

بو سي

549 Birisi on üç yaşındadur biri
On birindedür biri ey dîn eri

550 Yolı kande varası bilmez bular
Yalınuz ağlayu yola girdiler

551 Tâ sabâh olınca bunlar gitdiler
Subh olınca (çün) yolı unutdılar

552 Nâgehân bir suya irişdi bular
Susamışlar alub sudan içdiler

553 Bir dem ârâm idüb oldılar nihân
Duymasun dir bizi ehl-i zâlimân

554 Böyle diyü bir dem otur(dı) bular
'Âkibet bunlar işidün n'oldılar

555 Bir karavaş suya geldi ol zemân
Gördi bunları oturmışlar nihân

556 Eytdi kimlersiz niçün gizlendinüz
Gizlemen sûzunuzu bana diñüz

557 Didiler ki bir garîb öksüzlerüz
Kimsemiz yokdur yürürüz yalınuz

558 Eydür ki siz Müslim oğlancukları
Olasız meğer 'aceb ey yol eri

559 Anlar çün Müslim adın işitdiler
İçleri yandı çün efgân itdiler

560 İşidiben ağladılar zâr u zâr
Tengri içün gizle bizi yâ nigâr

561 Ol karavaş eydür imdi bunda siz
Ben gelince eğleninüz ey 'azîz

562 Hatunum mü'min Müslimân'dur benüm
Ben fidâ kıldum size cânum tenüm

563 Hatunuma kılayum sizden haber
Kim sizi saklamağa kıla nazar

[20ª]

[٢٠]

564 Ol ikisi anda kaldı ağlayu
Hasret-ile datlu cânın tağlayu

565 Bunları koyub karavaş tîz gider
Varuben hatunına haber ider

566 Geldi ol dem ana eydür ey hatun
Müslim'ün oğlanların gördüm bugün

567 Su katında gördüm anlar oturur
Ağlamakdan kendülerin yitürür

568 Ol hatun ol dem hemân durdı örü
Anlarun katına geldi yügirü

569 Geldi hatun gördü anlar oturur
Anları hatun evine getürür

570 Çün ta'âm getürdi anlar yediler
Mahzen içre bunları gizlediler

571 Eytdi zinhar ey ciger-gûş-ı Rasûl
Kethüdâmız Hâricî'dür bir fuzûl

572 Olmasun ki deprenesiz zinhar
Duymasun ol Hâricî-i nâ-bekâr

573 Gice oldı eve geldi ol la'în
Hatun eydür üç gün oldı kandesin

574 Eydür ey 'avret ne diyem ben sana
Üç gün oldı isterem ben her yana

575 Müslim'ün oğlanların bulsam gerek
İletüb mâl-ile milk alsam gerek

576 Hatun eydür ey utanmaz bî-haber
Tengri'den korkun âhir dünyâ giçer

577 Bir iş it ki Hakk'a ol yarar ola
Âhiretde Mustafâ yârî kıla

578 N'eyleyesin ki bu biş on gün 'aceb
Tâlib-i cîfe olub yâ bî-edeb

[20b]

اول ایکی یی انده قالدی آغلیوا ٥ خسره تیله دانا لو جانی طغلیوا ٥
بونلری قویوب قره واش تیز کیدر ٥ وارو یا خاتونیه خبر ایدر ٥
کلدی اولدم اکا ایدر ای خاتون ٥ مسلم اغلادن لرین کوردوم بکون ٥
صوقاتیده کوردوم انلر اوتورر ٥ اغلمقدن کندولرین یتورر ٥
اول خاتون اولدم همان دوردی ٥ انلرک قاتیه کلدی یوکرو ٥
کلدی خاتون کوردی انلر اوتورر ٥ انلری خاتون اویه کتورور ٥
چون طعام کتوردی انلر یدیلر ٥ محزن ایچره بونلری کیزلدیلر ٥
ایندی زنهار ای چکر کوشی رسول ٥ کتمه آمز خارجی دز بر فضول ٥
اولمسونکه دیره نه سیر زنهار ٥ دوغسون اول خارجی دنیا کمار ٥
کیجه اولدی اوه کلدی اول لعین ٥ خاتونه ایدر اوجکون اولدی قنده سین ٥
ایدر ای عورت نه دیم بن سکا ٥ اوجکون اولدی اسیر ترم باهر یکا ٥
مسلم اوغلنلرن بولسم کرک ٥ ایلتوب مالیله ملک السم کرک ٥
خاتون ایدر ای اوتنمز بی خبر ٥ تنکریدن قورقک آخر دنیا کچر ٥
برایش ایت که حقه اول یارن اولا ٥ آخرنده مصطفی یاری قلا ٥
نیلیاسین که بویش اون کوه عجب ٥ طالب جیفه اولب یاپی ادب ٥

شه دوتا

579 Ne dutasın dünyâda ey bî-hayâ
Kılmaya rahmet sana ol Kibriyâ

580 Kakıdı ol dem Havâric hatuna
İstimâ‘ itmedi anun sözine

581 Hâricî dir hatuna çok söyleme
Yiyesi getür bahâne eyleme

582 Durdı hatun önine kodı ta‘âm
El sunub andan yidi tohm-ı harâm

583 Karnı doyınca yidi ol rû-siyâh
İçi daşı doludur kibr ü günâh

584 Âğulık yidi geberdi ol la‘în
Ol Havâric nahs-ı şûm-ı mekr ü kin

585 İşid imdi n’oldı ey sâhib-nazar
Eydelim çün ibn-i Müslim’den haber

586 Müslim oğlancıkları uyudılar
Ulucası düş görüb uyandılar

587 Uyanub düş hâlini kıldı ‘ayân
Hasret-ile zârî kıldılar figân

588 Eydür ey kardaşcığum eyle helâl
Biz dahi yarın olusaruz kıtâl

589 Babamı gördüm düşümde yâ ahî
Didi gel oğıl bekâya sen dahi

590 İmdi cânım sen helâl eyle bana
Tâ bu cânım ben fidâ kılam sana

591 Birbirine sarılub ağlaşdılar
Zârî kılub ikisi ağlaşdılar

592 Nâgehân uyanı geldi ol la‘în
Anlarun işitdi ağlaşdukların

593 Eytdi yâ ‘avret bu ne gavgâ ‘aceb
Ev içinde ağlaşurlar ne sebeb

[21ᵃ]

٤١

نه دوتاسنی دنیاده ای بی حیا ٥ قلمیا رحمت سکا اول کبریا ٥
قاقدی اولدم خو آرنج خاتونه ٥ استماع ایتمدی آنوک سوزینه ٥
خاریجی دینخاتونه چوق سویلمه ٥ بیه سی کتوربهانه ایلمه ٥
دوردی خاتون اوکینه قودی طعامی ٥ آل صونوب اندن یدی تخیه حرامی ٥
قاری دوینجه یدی اول روسیاه ٥ ایچی دآیتی دولودر کبر و کناه ٥
آغولق یدی کبردی اول لعین ٥ اول خو آرنج تحنس شوم مکر کین ٥
ایشدامدی نولدی ای صاحب نظر ٥ ایده لیمجون ابن مسلم دن خبر ٥
مسلم اوغلک بحقلری اویردیلر ٥ اولوجه سی دوشن کوربن اویاندیلر ٥
اویانوب دوشن حالنی قلدی عیاه ٥ حسنر تیله زاری قلدیلر فغاه ٥
ایدر ای قرداش جفوم ایله حلال ٥ بزدخی یارن اولوسارز قتال ٥
بابای کوردم دوشمزه یا اخی ٥ دیدی کل اوغل بقاره شندی ٥
امدی جانم سن حلال ایله بکا ٥ تا بوجانم بن فدا قلام سکا ٥
بر برینه صاریلوب اغلشدیلر ٥ زاری قلوب ایکی اغلشدیلر ٥
ناکهان اویانی سمدی اول لعین ٥ انلرک ایشتدی اغلشدوقلرین ٥
ایتدی یا عورة بونه غوغا عجب ٥ اوایچنده اغلاشور لرنه سبب ٥

594 Hatun eydür kim bile ki kandedür
Hâricî eydür bizüm mahzendedür

595 Girdi ol dem mahzene ol nahs-ı şûm
Gördi oğlancıkları ol ber-zalûm

596 Tengri'den korkmadı ol dem ol la'în
İkisinün dahi bağladı elin

597 Sürüyüb daşra çıkardı bunları
Nâ-resîde ol iki ma'sûmları

598 Ağlaşuben yalvarurlardı bicid
Bunlara kılmaz mahâba ol pelîd

599 Ol hatun ile karavaş ağladı
Cânların hasret odına tağladı

600 Hatun eydür Tengri'den kor(k) ey helâl
Hak Rasûlinündür ahî bu 'ayâl

601 Tengri içün kıyma bunlar cânına
Girmegil bu iki ma'sûm kanına

602 Bunları bana bağışla ey fülân
Tengri'den korkub Rasûlinden utan

603 Nice ki yalvardı çâre olmadı
Ol la'îne zerre insâf gelmedi

604 İrte oldı bunları aldı gider
İrdi şâd ırmağına tâ ki n'ider

605 Ol itün bir kulı var Esved be-nâm
Didi dur öldür buları yâ gulâm

606 Esved eydür niçün öldürsem gerek
Eytdi tîz öldür sözüm dut tîz-rek

607 Didi Esved itmezem hirgiz bunı
Anları öldürmezem öldür beni

608 Eytdi öldür seni âzâd eyleyem
Bunca mâl u ni'met-ile doylayam

[21b]

خاتون ایدر کیم بله که فاندا دور ۵ جاریجی ایدر بیزوم تخزنده دور ۵
کوردی اولدم تخزنه اول تخت شوم ۵ کوردی اغلاجقلری اول بر ظلوم ۵
تنکریدن قورقمادی اولدم اول لعین ۵ ایکیسی نک داخی بغلدی الیف ۵
سوزم بوب داشره چقاردی بنلری ۵ ناره سیده اول ایکی مغصوم لری ۵
اغلشوبا یالوارلردی بجید ۵ بونلره قلمان محابه اول بلید ۵
اول خاتون بله قره واش اغلری ۵ جانلرن حسرة اودینه طغلری ۵
خاتون ایدر تنکریدن قورای حلال ۵ حق رسولینکدر آچی بو عیال ۵
تنکری ایچون قیمه بونلر جانیه ۵ کزمکل بو ایکی مغصوم فانیه ۵
بونلری بکا باغشله ای فلان ۵ تنکریدن قورقوب رسولنده اوتان ۵
بنجه که یلوارردی جاره اولمدی ۵ اول لعینه زره انصاف کلمدی ۵
ایرته اولدی بونلری الدی کدر ۵ ایردی شاد ایرمایجه تا که بدر ۵
اول ایتوک بر قولی وار اسود نام ۵ دیدی دونا اولدر بوکا ری یا غلام ۵
اسود ایدر بنجون اولدرسم کوک ۵ ایتری تیز اولدرسوزم دوه تیرک ۵
دیدی اسود ایتمزم هر کز بونی ۵ انلری اولدرمزم اولدرمه بنی ۵
ایتدی اولدرسنی آزاد ایله یم ۵ بونجه مال نقمه تیله دویله یم ۵

اسود

609 Esved eydür ben ho seni öldürem
Halkı senün ‘ibretüne güldürem

610 Tîg-i bürrân aldı ele ol zemân
Ol la‘îne hamle kıldı nâgehân

611 Karşu dutdı kalkanını ol la‘în
Red kıldı Esved’ün ol hamlesin

612 Sıçradı Esved yapışdı ol ite
Çaldı yire çün boğazından duta

613 Diledi ki anı öldüre idi
Geldi oğlı dutdı anı komadı

614 Esved elinden çü kurtuldı bicîd
Esved’i hemân sâ‘at (itdi) şehîd

615 Çün anı öldürdi tâ gör n’eyledi
Döndi ol dem oğlına hem söyledi

616 Oğlına ol dem oturma dur didi
Sen bu iki oğlanı öldür didi

617 Oğlı eydür ben bu işi kılmayam
Tengri dergâhında yarın ne diyem

618 Uşbu ma‘sûmlar ne kıldılar sana
Bunları öldürmegi terk itsene

619 Tengri’den kork ey utanmaz bî-hayâ
Tâ ki rahmet kılmaya sana Hudâ

620 Sen ‘Alî’nün kardaşı oğlanların
Ne sebebden öldürürsin yâ la‘în

621 Bunı didi kasd kıldı ol dahi
Kim atasını öldüre ol sehî

622 Tîg eline aldı ol dem kaltabân
Oğlunı kıldı şehîd ol dem hemân

623 Hatunı gördi anı zâr eyledi
Ayağına düşdi ol çok ağladı

[22a]

اسود ایدرین خوبسنی اولدورم ۵ خلقی سنوک غیره توکه کولدورم ۵
تیغ برآن الدی اله اول زمان ۵ اول لعینه حمله قیلدی ناگهان ۵
قرنشوردونتدی قلقانی بنی اول لعین ۵ رد قیلدی اسودک اول حمله سنین ۵
ضجردی اسود یابشدی اول اینک ۵ چالدی یره چوب بغازندن دوتک ۵
دیلدی که آنی اولدوره یدی ۵ کلدی اغلی دوتدی آنی قومدی ۵
اسود الندن چو قورتولدی بجید ۵ اسوه دی هی آن ساعت شهید ۵
چون آنی اولدردی ناکورنیلدی ۵ دوتدی اولدم اوغلنه هم سویلدی ۵
اوغلنه اولدم اوتوزمه دوردی ۵ سن بو ایکی اوغلنه اولدردی ۵
اوغلی ایدرین بو ایشی قیلمیم ۵ تنکری درسا هنره یارین نه دیم ۵
اوش بو مقصودلرنه قیلدیلر سکا ۵ بونلری اولدرمکی ترک ایت سکا ۵
تنکری دن قرق ای اوتنمری حیا ۵ طلب رحمت قیلیه سکا خدا ۵
سن قیلنک قرداشی اوغلانلرنی ۵ نه سببدن اولدورسنی یا لعین ۵
بونی دیدی قصد قیلدی اولدرجی ۵ کلدی آنی سینی اولدوره اول سعی ۵
تیغ الینه الدی اولدم قلتبان ۵ اوغلونی قیلدی شهید اولدم همان ۵
خاتونی کوردی آنی زار ایلدی ۵ آیغینه دوشدی اول چوق اغلادی ۵

[۲۲آ]

624 İtme bu işi amân ey bed-fi'âl
Yoksa Tengri'den gelür bize zevâl

625 Tengri'den korkmadı ol la'net Yezîd
Hançerini çekdi n'ider sen işid

626 Ol iki ma'sûmı dahi tıfl-ı hâm
Kur'ân okurlar bular hâfız Kelâm

627 Birbirinin boynuna sarmaşdılar
Zârî efgân idüben ağlaşdılar

628 Ulucası eydür ey nahs-ı pelîd
Sen beni evvel kılasın tâ şehîd

629 Tâ ki ben kardaş fürâkın görmeyem
Hem ben anun acısına irmeyem

630 Ulusınun adı İbrâhîm-idi
Hem Muhammed'dür kiçisinün adı

631 Geldi İbrâhîm'i dutdı ol la'în
Kesdi başın suya saldı gövdesin

632 Batmadı suya su alıb gitmedi
Hâricî hirgiz mahâba itmedi

633 Kiçisini dahi eyledi şehîd
Kur'ân okurdı Muhammed key işid

634 Kılmadı Kur'ân'a 'izzet ol la'în
Kesdi anun başını dahi hemîn

635 Kim tenin saldı suya anun dahi
Geldi birbirini kocdı ey ahî

636 Batdı suya kimse ayruk görmedi
Kimse bunlarun nişânın virmedi

637 Bir tırâka kobdı ol dem nâgehân
Sanasın üzüldi bend-i âsimân

638 Halk-ı 'âlem eyle sandılar meğer
Kim kıyâmet kopdı mı nedür haber

[22b]

ایتمه بوابیله امان ای بدفعال ۵ یوقسه تنکریدن کلور بیر زوال ۵
تنکریدن قورقما اول لعنت یدیدی ۵ خیبری یی چکدی نیدرسن ایشیدیدی ۵
اول ایکی معصوم دخی طفل خاتم ۵ قرآن اوقورلر بولر حافظ کلام ۵
بر بریندن بوینه صرمشلر یلسز ۵ زاری افغان ایدوب آغلشدیلر ۵
اولوجاسی ایدر ای نحس بلیدی ۵ سن بنی اول قیلاسین تا شهید ۵
تا که بن قرداش قرآنین کورمیم ۵ هم بن آنوک آجیسنه ایرمیم ۵
اولوسینک آدی ابراهیم ایدی ۵ هم محمد در کجه سینک آدی ۵
کلدی ابراهیمی دوتدی اول لعین ۵ کسدی باشین صویه صالدی کوردین ۵
باغدی صویه صوالب کیتمدی ۵ خاری هم کز محابه ایتمدی ۵
کجیسنی دخی ایلدی شهید ۵ قرآن اوقوردی محمدکی ایشدی ۵
قلمدی قرآنه عزت اول لعین ۵ کسدی آنک باشینی دخی همین ۵
که تنین صالدی صویه آنک دخی ۵ کلدی بر بریبی قوجدی ای اخی ۵
باندی صویه کمسه ایرق کورمدی ۵ کمسه بونلرک نشانین ویرمدی ۵
بر طرآقه قوبدی اولدم تا کهان ۵ صانه سین اوزلدی بندی آسمان ۵
خلق عالم ایله صاندیلر مکر ۵ که قیامت قوبدی می نذر خبر ۵

آردی

639 Durdı aldı ol iki başı gelür
Kur'ân okur ikisi gavgâ kılur

640 Ol Havâric çün bu işi eyledi
İblîs ol mel'ûna la'net eyledi

641 Aldı anları getürdi ol zemân
Tâ Ziyâd oğlına getürdi revân

642 Âlayında koyuben kıldı du'â
Kur'ân okur ol iki baş dâyimâ

643 Sordı anı çünki 'Abdullâh-ı dûn
Kim bu ne başlar-durur itdün zebûn

644 Didi bunlar Müslim oğlanlarıdur
Didi kim bu işleri kim kılubdur

645 Ol la'în eydür ben öldürdüm anı
Didi ey mel'ûn niçün itdün bunı

646 Kim didi ki bunları öldür sana
Nişedir diri getürmedün bana

647 Hatm idince Kur'ân'ı dinmediler
Hoş âvâz-ile bular okudılar

648 Çünki 'Abdullâh görücek ditredi
Uş bu mel'ûnı dutun bağlan didi

649 Şehr halkı çün işitdi bu işi
Dökdiler zârî kılub gözden yaşı

650 Kıldılar gavgâyı 'Abdullâh ile
Nice kılasın cevâb Allah ile

651 Kasda kıldılar ki nefîr-i 'âm ola
Mü'minler yâ nice bir bed-nâm ola

652 Ol la'înün iki elini bular
Bağlayuben boynuna ip dakdılar

653 Virdiler bir mü'min eline revân
Tâ cezâsını bula ol kaltabân

[23a]

٤٢

دوردي الذي اول ايكي باشنه كلور ٥ قرآن اوقور ايكيسي غوغا قلور ٥
اول خوارج جون بو ايشي ايلدي ٥ ابلس اول ملعون لعنت ايلدي ٥
الذي انلري كتوردي اول زمان ٥ تا زياد اوغلينه كتوردي روان ٥
الا ينده قويوبا قلدي دوعا ٥ قرآن اوقور اول ايكي باش دايما ٥
صوردي آني جونكه عبد الله دون ٥ كه بونه باشلر دورر ايتدوك زبون ٥
ديدي بونلر مسلم اوغلانلر يدر ٥ ديديلكه بو اشلري كه قلوبدر ٥
اول لعين ايدر بن اولدر دوم آني ٥ ديدي اي ملعون نيچون ايتدك بني ٥
كه ديديكه بونلري اولدر سكا ٥ نيشه دير ديري كتورمه دونك بكا ٥
ختم ايدنجه قرآني دكمه دياس ٥ خوش اوآزيله بولازاوقوديلر ٥
جونكه عبد الله كور وجك دنره دي ٥ اوش بو ملعوني دونوك بغلاك ددي ٥
شهر خلقه جون ايشتدي بو ايشي ٥ دوكديلر زاري قلدي كوزدن ياشي ٥
قلديلر غوغاي عبد الله ايله ٥ نيجه قلاسني جواب الله ايله ٥
قصده قيلديلر كه نفري عاتم اولا ٥ مؤمنلر يانيجه بر بلا تاتم اوله ٥
اول لعينك ايكي الني بولاتر ٥ بغليوبا بونينه ايشدا قديلر ٥
وتيرديلر بر مؤمنني الينه روان ٥ تا جراحيسي بولا اول قلتبان ٥

654 Ol araya çün getürdiler anı
Gördiler oturmış ağlar hatunı

655 Gördiler iki yigit ölmiş yatur
Eytdiler yatan hatun kimler-durur

656 Eytdi biri oğlu idi ol itin
Kulu-durur biri de hem işidin

657 Ol oğlanları bular öldürmedi
Anun-içün ol bu işi eyledi

658 Ol sâ'at mü'minler anı basdılar
İki eliyle ayağın kesdiler

659 Burnı-y-ile kulağını yardılar
İki gözin oyuben çıkardılar

660 Kılıc-ile pâre pâre kıldılar
Götürüb ırmağ içine saldılar

661 Taşdı su taşra bırakdı ol iti
Su kabûl eylemedi ol la'neti

662 Düşürüben anı yire gömdiler
Taşra bırakdı yir anı gördiler

663 Su kabûl eylemedi yir almadı
Anı gömecek dahi yir kalmadı

664 Ol la'îni bir yire düşirdiler
Od yakub anı ocağa urdılar

665 Ol iki ma'sûmun başını bular
Kûfe şehrinde ziyâret kıldılar

666 Çün Havâric oldı ol dem rû-siyâh
Ehl-i nâr olub götürdi günâh

667 Gel muhibb-i hânedân ol hânedân
Bulasın 'ömr-i bekâ-yı câvidân

668 Hayr olsun gününüz ey dostân
Kim işidinüz ikinci dâsitân

[23b]

اول آرایه چون کتورر دیلر آنی ٥ کوردیلر اوتورمش اغلر خاتونی ٥
کوردیلر ایکی یکیت اولمش یاتور ٥ ایتدیلر یاتان خاتون کملر دورر ٥
ایتدی بری اغلوبلدی اول اتک ٥ قولودورر بریده هم ایشدک ٥
اول اغلانلری بولن اولدرمدی ٥ آنوک ایچون اول بو ایشی ایلدی ٥
اول ساعت منومنلر آنی بصدیلر ٥ ایکی ایلیله آیاغینی کسدیلر ٥
بورنیله قولاغینی یرددیلر ٥ ایکی کوزینی اویوبا چقردیلر ٥
قلیجله باش باش قلدی لر ٥ کوتوروب ایرماغ ایچینه صالدیلر ٥
طشدی صو طشره برقدی اول ایتی ٥ صو قبول ایلمدی اول لعنتی ٥
دوشوروبن آنی یره کومدیلر ٥ طشره برقدی یر آنی کوردیلر ٥
صو قبول ایلمدی یر آلمدی ٥ آنی کومه جک دخی یر قلمدی ٥
اول لعینی یریره دوشردیلر ٥ اودیا قوب آنی اوجاغه اوردیلر ٥
اول ایکی معصومک باشینی بولان ٥ کوفه شهرنده زیارت قلدیلر ٥
چون خوارج اولدی اولدیلر روسیاه ٥ اهلی نار اولوب کتوردی گناه ٥
کل محبت خاندان اول خاندان ٥ بوله سین عمری بقای جاوید آنه ٥
خیر اولسون کونوکن ای دوستان ٥ کیم ایشید بکون ایکنی دستان ٥

بعضی

669 Yine ger destûr olur ise bize
Eydevüz üçünci meclisden size

Meclisü's-Sâlis

670 Bu üçünci meclisi söyleyelüm
Kerbelâ hâlin beyân eyleyelüm

671 Âl-i evlâd-i Rasûl-i Zü'l-Celâl
Nice oldı Kerbelâ'da vasf-ı hâl

672 Cân kulağıyla işitgil vasfını
Mustafâ yarın unutmaya seni

673 İşid imdi ey 'azîz ü pâk-i cân
Eydelüm nicesi olmışdur beyân

674 Ol Hüseyn ibn-i 'Alî'den vasf-ı hâl
Söyleyelüm nicesi oldı makâl

675 Çün revân oldı Hüseyn-i nâmdâr
Kûfe'den yana yüridi şîr-var

676 Kavm-ile kardaşları cümle bile
Oğlu kızı kamusı girdi yola

677 Nehri geçdi çünki yakın geldiler
Kâdısâ'nun yazusına kondılar

678 Gördiler ki kârübân gelür revân
Uğrayu geldi Hüseyn'e nâgehân

679 Kârübân içinde bir er var-idi
Züheyr-i Hassân ana dirler-idi

680 Kâfile halkı Hüseyn'i gördiler
Yüzlerin cümlesi yire sürdiler

681 Ol Rasûl oğlu Hüseyn-i pâk-i cân
Çün Züheyr'i görübeni ol zemân

682 Eytdi ana yâ Züheyr-i pür-hüner
Kûfe'den bize bugün virgil haber

[24ª]

٤٥

بنه کوردستور اولور بسه بیره ٥ ایده وز اوچنجی مجلسدن سینی ٥

مجلس ٥ الثالث ٥

بو اوچنجی مجلسی سویلیه الوم ٥ کربلا حالنی بیان ایلیه الوم ٥

آل اولادی رسول ذو الجلال ٥ بنجه اولدی کربلا ده وصف حال ٥

جان قلاغیله ایشتکل وصفنی ٥ مصطفی یارین اونوتمایه سنی ٥

ایشتدامدی ای عزیز پاکه جاه ٥ ایده لوم بنجسی اولمشدر بیان ٥

اول حسین ابن علیدن وصف حال ٥ سویلیه لوم بنجسی اولدی مقال ٥

چون روان اولدی حسین نامدار ٥ کوفه دن یکا یوریدی شیر وار ٥

قومیله قوداشلری جمله بیله ٥ اوغلو قیزی قاموسی کردی یوله ٥

غرقی کجدی چونکه یاقین کلدیلر ٥ فارسانک یاز وسینه قوندیلر ٥

کوردیله که کاروبان کلور روان ٥ اوغره یو کلدی حسینه ناکهان ٥

کاربان ایچنده بزار وار یدی ٥ زهیری حسان اکا دیر لر یدی ٥

قافله خلقی حسینی کوردیلر ٥ یوز لرین جملسی یره سوردیلر ٥

اول رسول اوغلو حسینه پاکه جاه ٥ چون زهیری کورو بنی اول زمان ٥

ایشدی اکا یا زهیری پر هنر ٥ کوفه دن بیره بو کون ویرلر خبر ٥

683 Sormanuz dir Kûfe şehrinün hâlin
Ol Ziyâd oğlu bi-dînün âlin

684 Âl ile ol Kûfe şehrine girdi
Ana kıldan kıla haber virdi

685 Kûfe'nün üstinde kırk bin er tamâm
Şehri araya alıbdur yâ İmâm

686 Hânî ile Sa'd oğlu Ahmed'i
Hem Kesîr oğlı Muhammed kalmadı

687 Dutdı Muhtâr'ı dahi çü mekr ü âl
Müslim'i kıldı şehîd ol bed-fi'âl

688 Siz ne diyü bu araya geldinüz
Ol halâyık sözine aldandınuz

689 Çün Hüseyn işitdi bu sözi revân
Hâtırı oldı perîşân ol zemân

690 Tâ ki 'Abdullâh işitdi fâlini
Atası kardaşları ahvâlini

691 Nevha kılub ağladı ol zâr u zâr
Ağladı kavm u kabîle ne ki var

692 Söyledi ol dem Hüseyn'i şîr-i ner
Kancarıdur yâ Züheyr 'azm-i sefer

693 İtdiğim 'azmim ticâret yâ Emîr
Didi bundan yiğ olur mı yâ Züheyr

694 Bir bunun gibi ticâret ilerü
Geldi bize sen gidersin kancaru

695 Pes bizim ile bile olsan gerek
Bu ticâreti bile kılsan gerek

696 Söyledi ol dem Züheyr-i ser-fürâz
Eyle olsun didi yâ şâh-ı Hicâz

697 Sad-hezârân cân fidâ olsun size
Devlet ola cân fidâ kılmak bize

[24b]

صورمكوزدين كوفه شهرينك حاكمي ٥ اول زياد اوغلوبدينك آلين ٥
آيله اول كوفه شهرينه كزدي ٥ اگا قلدن قلدخبر ونيردي ٥
كوفه نك اوستنده قرق بيك اوغلان ٥ شهري آرآيه آلبدن يا ايهاآن ٥
هاني يله سعد اوغلو احمدي ٥ هم كثير اوغلي محمد قالمدي ٥
دوتري مختاري دخي جومكري آن ٥ مسلمي قلدي شهيد اول بدفعالن ٥
سيرنه ديو بوار آيه كلديكوزن ٥ اول خليفه سوزينه آلدنديكوزن ٥
چون حسين ايشتدي بو سوزه روان ٥ خاطري اولدي پريشان اول زمان ٥
تاكه عبدالله ايشتدي فالسني ٥ آته سي فرزد اشتدي اخو آلسني ٥
نوحه قيلوب اغلدي اول زار زار ٥ اغلدي قومي قبيله تكه و آر ٥
سويلدي اولدم حسينه شيرون ٥ قنجريدن يا زهير عزمي سفر ٥
ايتديكم عزم تجارت يا امير ٥ ديدي بوندن يك اولوجي يا زهير ٥
بو بولك كيسه تجارة اي لسر ٥ كلدي بزه سن كيدرسن قنجر ٥
بن بزم ايله بله اولسك كرك ٥ بو تجارتي بله قلسك كرك ٥
سويله دي اولدم زهيري سن فراز ٥ ايله اولسون ديدي پاشاه حجاز ٥
سن هزار آن جان فدا اولسون سيكه ٥ دولت اولجان فدا اقامق بيكه ٥

ايكي آن

698 İki at iki deve aldı bile
Ağladı oğlunı gönderdi yola

699 Aldı oğlı mâlını oldı revân
Kendüsi kaldı Hüseyn-ile hemân

700 Bunda bunlar çünki ârâm kıldılar
Bu yana işit hikâyet n'oldılar

701 Ol Ziyâd oğlı ki 'Abdullâh meğer
Geldüginden Seyyid'ün bildi haber

702 Hâtırı oldı perîşân ol la'în
Didi yâ Nu'mân-i Munzar bil yakîn

703 Sen ne dirsin ne kılalum bunları
Eytdi ki hükm eyle atlansun çeri

704 Tâ ki vara anlarun yolın ala
Komaya anları ki bunda gele

705 Var-idi bir pehlüvânı key be-nâm
Hurr-i Râhî[11] bin Yezîd ol şâd-kâm

706 Ol zemân 'Abdullâh söyledi ana
On iki bin er alub var ol yana

707 Bağla bunlarun yolunı bir zemân
Ben gelince beklegil yâ pehlüvân

708 Çünki Hurr andan bu sözi işidür
Durdı yirinden örigör ne kılur

709 Seçdi aldı çün on iki bin eri
Polâdî cevşen giyindi her biri

710 Yüridi Hurr anları aldı bile
Kerbelâ'ya irdi işid ne kıla

711 Ol Furât'un ırmağına çün kamu
İrişüben gör ne kıldı ey 'amû

712 Su yolını bekleyüben kondılar
Göçdi Seyyid kavmi ata bindiler

[25a]

٤٧

ایکی آت ایکی دوه الذی بیله ٥ آغلدی اوغلوبی کندردی یوله ٥
آلدی اوغلی مالینی اولدی روانه ٥ کندوسی قالدی حسینیله همان ٥
بوندن بونلر چونکه ارآتم قلدیلر ٥ بویکا ایشه حکایت نولدیلر ٥
اول زیاد اوغلی که عبد الله مکر ٥ کلدوکندن سیدوک بلدی خبر ٥
خاطری اولدی برستان اول لعین ٥ دیدی یا نقی آمنزن بیل یقین ٥
سن نه دیرسین نه قیلاسوم بونلری ٥ ایتدیکی حکم ایله آتلسون جری ٥
تاکه وآره انلروک یولنی آلا ٥ قومیا انلریکه بوندن کلا ٥
وآریدی بر پهلوانی کی بنام ٥ حر آجی بن یزید اول شاه کام ٥
اول زمان عبد الله سوینلدیه ٥ اون ایکی بیک ارآلب وار اولدیکا ٥
بغله بونلر رمک یولوبی بر زمان ٥ بن کلنجه بکله سلی یا پهلوان ٥
حونکه حر اندن بو سوزی ایشیدر ٥ دردی یرندن اوری کوزنه قلور ٥
سنجدی الذی جون اون ایکی بیک ارک ٥ بولادی جوشن کیندی هر بری ٥
یوریدی حر انلری آلدی بیله ٥ کربلایه ایردی ایشدنه قیله ٥
اول فرآتوک ایرماغینه جون ٥ ایرشوبا کورنه قیلدی ایغمو ٥
صویولینی بکله یوبا قوندیلر ٥ کوچدی سبجد قوم آته بندیلر ٥

[٢٥]

713 Yürüyü Kerbelâ'ya bunlar varur
Konmış-idi karşuda leşker görür

714 Anları gördi Hüseyn-i nâm-dâr
Derd-ile âh eyledi sûz-var

715 Seyyid'ün bir pehlüvânı var-idi
Sever-idi anı toğrı yâr-idi

716 Kâsım ibn-i Hâtem dirlerdi ana
Döndi Seyyid yüzini andan yana

717 Eytdi yâ Kâsım bu leşker hâlini
Bildürüvirsen bize ahvâlini

718 Kamçı urdı Kâsım ol dem atına
Sürdi atın geldi leşker katına

719 İki kişi karşu geldi ol zemân
Aldılar Hurr'e getürdiler revân

720 Kâsım'un çün gördi Hurr ol dem yüzin
Âh kıldı yaş-ıla doldı gözin

721 Kâsım eydür Hurr'e niçün geldinüz
Mü'min misiz yâ Havâric oldunuz

722 Çün işitdi bu sözi Hurr-i cüvân
Virdi Kâsım'a cevâbın ol zemân

723 Hurr eyitdi var eyitgil Seyyid'e
Geldük anı komayavuz ki gide

724 Bu sözi Kâsım işitdi ağladı
Didi kim düşmen yolımız bağladı

725 Atı başını çevürdi ol zemân
İrdi Hüseyn'ün katına ol hemân

726 Geldi Kâsım Seyyid'e virdi haber
Çün işitdi kaygulu oldı meğer

727 Bir makâma dönüb andan geldiler
Konacak menzili bellü kıldılar

[25b]

یوره یوکرمک یه بونلر وآرز ۵ قوغشیدی قرشوده لشکر کوز ۵
انلری کوردی حسین نامدآر ۵ دزدیله آه ایلدی سوزی وآر ۵
سیدوک بز پهلوانی وآریدی ۵ سوریدی آنی طغری یاریدی ۵
قاسم ابن خاتمه دیر لردی اسما ۵ دندی سیدیوزی اندن یکا ۵
ایشدی یا قاسم بو لشکر حالی ۵ بلدور رودی سنک بزه احوالی ۵
قمچی اوردی قاسم اولدم آیسه ۵ سوردی آیی کلدی لشکر قاتنه ۵
ایکی کیفه قرشو کلدی اول زمان ۵ الدیله حره کتوردی یانه روان ۵
قاسمک چون کوردی حره اولدم یوزنی ۵ آه قلدی یاشیله دولدی کوزنی ۵
قاسم ایدر حره بیچون کلدی یکوز ۵ مؤمن میسز یا خوارج اولدوکوز ۵
چون ایشدی بو سوزی حره جواب ۵ ویردی قاسمه جوابی اول زمان ۵
حره ایشدی وآر ایکلی سیده ۵ کلدوک آنی قومیا وزکه کیده ۵
بو سوزی قاسم ایشتدی اغلدی ۵ دیدی یکه دوشمن یولومز بغلدی ۵
آنی باشنی جوردی اول زمان ۵ ایردی حسینک قاتنه اول همان ۵
کلدی قاسم سیده ویردی خبر ۵ چون ایشتدی قیغولو اولدی مکر ۵
بر مقامه دونوب اندن کلدیلر ۵ قوباجق منزیلی بللو قلدیلر ۵

انزی

728 İndi atından Hüseyn-i pehlüvân
Bir avuç toprak kokuladı hemân

729 Kokuladı didi bunda konalum
Ne yazıldı alnımıza görelüm

730 Kavmi kardaşları bile kondılar
Bir araya çün gelüben indiler

731 Emr-i Hak olsa gerekdür n'idelüm
Her ne gelse ol Hak'a şükr idelüm

732 Böyle diyü kondılar anda bular
Ol Hüseyn ibn-i 'Alî ol şîr-i ner

733 Bunlar anda çünki kıldılar karâr
İşid imdi ki ne yazmış Kirdigâr

734 Anla imdi ol ki 'Abdullâh-ı dûn
Kim nice mekr eyledi hem ol zebûn

735 Bir araya gelüben dirneşdiler
Ne kılalum diyü çün danışdılar

736 Eytdiler ki 'Amr'ı okumak gerek
Ol başarur bu işi bilmek gerek

737 Sa'd-i Vakkâs oğlı 'Amr-ı nâ-bekâr
Kibri çokdur dünyâlıkda vakti dar

738 Sen ana beglik viresin yâ emîn
Ol bu işi başa ilter yâ güzîn

739 Vardılar 'Amr'ı çağırdılar revân
Virdi beglerbegilik ol kaltabân

740 Ol dem ana biş yük altun buyurur
Taht-ı büngâh at ve hil'atler virür

741 Eydür ana Rây vilâyeti bunun
Şimdiden girü anun hükmi senün

742 'Amır eydür ana ol demde 'ayân
Ne sebebden bunca bahşîş kıl beyân

[26a]

٤٩

اندي آتندن حسين پهلوان ٥ بر آوج طبراق قوقلادي همان ٥
قوقلادي ديدي بوندن قونلوم ٥ نه يازيلدي انمزه كوره لقمه ٥
قوي قرد آشاري بله قوندلر ٥ بر آرايه چون كلوبا اندلر ٥
امري حق اولسه كوكلنه بيله لوم ٥ هر نه كلسه اول حقه شكر ايدهلوم ٥
بوبله ديو قوندلر انده بولنه ٥ اول حسين ابن علي اول شيرونه ٥
بونلر انده چونكه قلديله قرار ٥ ايشتدي امدي كه نه يازمش كردكار ٥
الله امدي اول كه عبد الله دوت ٥ كه بجه مكر ايله دي هم اول بوه ٥
بر آرايه كلوبا دير نشدي بلن ٥ نه قلزلوم ديو جوت دآ نشدي بلن ٥
ايتدي بلن كه عمري اوقومق كرك ٥ اول بشارت بو ايشي بلمك كرك ٥
سعد وقاص اوغلي عمري ناكاه ٥ كبري چوقدن دنيا لكده وقتي دان ٥
سن اكا بكلك ويره سين يا امين ٥ اول بو ايشي باشه ايلر يا كورين ٥
وارديلر عمري جاغردلر روان ٥ ويردي بكارك بكي لك اول قلبان ٥
اولدم اكا بشيوك التون بيورنه ٥ تخت بنكاه آت وخلعتلر ويرنه ٥
ايزد اكا راي ويلايتي بونوك ٥ شمديدن كرو آنون حكمي سنوك ٥
عمري ايدر اكا اولدمده عيان ٥ نه سببدن بونجه بخشيش قل بيان ٥

743 Eytdi otuz bin çeri algıl revân
Var Hüseyn'ün üstine vargıl hemân

744 Bey'ate gelsün ve ger ne başını
Kes anun başın bitürgil işini

745 Ger bu işi benüm içün kılasın
Ne dilersin gine benden alasın

746 Rây vilâyeti ebed ola senün
Dahi virem her ne dilerse cânun

747 Râzî oldı sen bilün dir 'Amr-ı dûn
Dîni virdi dünyalık aldı satun

748 Altun-ile hil'ati aldı revân
Eve geldi 'avretine ol zemân

749 Hâlini bir bir hikâyet eyledi
Ne ki oldı-sa rivâyet eyledi

750 Altun-ile hil'ati gösterdi çün
Gördi anı ehl-i beyt-ile hatun

751 Hatun eydür iy dirîgâ bilmedün
'İlm ağacına cehâlet aşladun

752 Yigrek-idi işlemesen bu işi
Kılmasan hoş-idi câna teşvişi

753 İki oğlı var-idi ol câhilün
Biri İbrâhîm biri Muhtâr anun

754 Kiçi oğlı eydür ey baba bu işi
Yaramaz kıldun ahî bu[12] teşvîşi

755 İy dirîgâ dîni virdün sen yile
Dünyâ dahi gelmeyiserdür ele

756 Ulu oğlu eydür ey babam benüm
Nakdi hirgiz nesneye virme canum

757 Hele şimdi nakd-i beglik sürelim
Âhiretde nice olursak olalım

[26b]

ایتدی اوتوز بیك جری الغل روان ٥ وارحسینك اوستنه وارغل همان ٥
بیعتنه کلسون وکرنه باشینی ٥ کسن آنك باشین بتورسك ایشینی ٥
کرنولینی بنوم ایچون قیلاسین ٥ نه دیلرسین کیمه بندن آله سین ٥
رای ویلدیغی ابدا اوله سنوك ٥ داخی ویرم هر نه دیلرسه جانك ٥
داخی اولدی سن بلوك دیر عمری دن ٥ دینی ویردی دنیالك آلدی هون ٥
آلتونیله خلعتی الدی روان ٥ آوه کلدی عوره نینه اول زمان ٥
حالینی بر بر حکایت ایلدی ٥ نکه اولدیسه روایت ایلدی ٥
آلتونیله خلعتی کوستردی چون ٥ کوردی آنی اهل بیتله خاتون ٥
خاتون ایدر انی دریغا بلمدوك ٥ علم آنی جنه جهالت آشلدوك ٥
یکرکیدی اشلمشك بوابیسنی ٥ قلمسك خوشیدی جانه شنوبنی ٥
ایکی اوغلی واریدی اول جاهلوك ٥ بری ابراهیم بری مختار آنوك ٥
کیچه اوغلو ایدر انی بابا براینی ٥ یاك من قلدوك انی بوبو شنوبنی ٥
انی دریغا دینی ویردوك سن بیله ٥ دونیا داخی کلمه بسترر آله ٥
اولو اوغلو ایدر انی بابانم بنوم ٥ نقدی هر کز منسنیه ویرمه جنوم ٥
حاله شمدی نقدی بکلك سوره لیم ٥ آخرتده نیجه اولور ساق اوله لیم ٥

اولر

758 Ulu oğlı sözine uydı hemîn
Aldı dünyâ dîni kodı ol la‘în

759 Aldı leşker ol la‘în-i bed-gümân
Yürüdi hem kasdı Âl-i Hânedân

760 Der yanınca[13] on bin er saldı hele
Hâricîlerden iki begler bile

761 Birinün adıdur Eş‘as nâ-bekâr
Birisi dahi Rebî‘ ol hâkisâr

762 Çekdi leşker ol aradan gitdiler
Düni güne ulayuben yitdiler

763 Çünki bunlar Kerbelâ’ya irdiler
Mü’minler anı ırakdan gördiler

764 Söyledi ol dem Hüseyn-i nâm-dâr
Nasr-ı Ensâr’a haber bil yâ kibâr

765 Nasr-i Ensârî süvâr oldı revân
Geldi ‘Amr’un katına ol pehlüvân

766 Nasrî ‘Amr’a nicesi geldün didi
Mü’min iken Hâricî oldun didi

767 ‘Amr dir ki Seyyid’e benden selâm
Kim kabûl itsün nasîhat ol İmâm

768 Andan ilerü niceler n’itdiler
Bunlarunla başa hîç gelmediler

769 Pes yakîn bilmek gerekdür ol dahi
Başarımaz bu işi bil yâ ahî

770 Gelsün anı pâdişâha varayım
İli güni anun içün alayım

771 Maslahat içün n’ola ki bir kezin
Bey‘at ide yuya gönlünden gamın

772 Döndi Nasrî dir ana ey nâ-bekâr
Ey şakî bedbaht ve nahs-i hâkisâr

[27[a]]

٥١

اولوا وغلی سوزینه اویدی همین ٥ الدی دنیادینی قودی اول لعین ٥
الدی لشکر اول لعینه بر کمان ٥ یوردی هم قصدی آل خاندان ٥
دریا شجه اون بیك ارصلدی هله ٥ خارجیلر دن ایکی بکلر بیله ٥
بر بنك آدی در اشعث نا بکان ٥ بری ده آنی ربیع اول خاکسار ٥
چکدی لشکر اول ارادت کتدیلر ٥ دوبی کونه اوله یوبا یتدیلر ٥
چونکه بونلر کربلا یه ایردیلر ٥ مؤمنلر آنی ایرا قدن کردیلر ٥
سونلدی اولدم حسینی نامدار ٥ نصری انصاره خبر بیل یا کبار ٥
نصری انصاری سوار اولدی روان ٥ کلدی عمرك قاتله اول پهلوان ٥
نصری عمر ینجه ایسه کلدوك دیدی ٥ مؤمن ایکن خارجی اولدوك دیدی ٥
عمر دیر که سیده بندن سلام ٥ که قبول ایتسون نصیحه اول امام ٥
اندن ایله دینجه لر نیتدیلر ٥ بونلر کلمه باشه هیچ کلمدیلر ٥
پس بقین بلمك کرك در اولدی ٥ باشه ایمز بوایتی بل یا اخی ٥
کلسون آنی پادشاهه واریم ٥ ایلی کوری آنلك ایچون آله نیم ٥
مصلحت ایچون نولا که بر کزین ٥ بیعت ایده یوبه کوکلنده غمین ٥
دوندی نصری دیر اکا آنی بابکان ٥ آنی شیعی بدبخت و خسیس خاکسار ٥

[٢٧أ]

773 Uşbu kavl-ile mi eyledün peyâm
Nâme saldun okudun geldi İmâm

774 Sad-hezârân nâm ü la'net ey pelîd
Şâhuna gelsün sana bile eyid

775 Böyle didi tâ tükürdi yüzine
Virimez ol la'în cevâb sözine

776 Eyle didi kaygulu döndi girü
Ol Hüseyn'ün katına geldi ilerü

777 Geldi eydür yâ Emîre'l-Mü'minîn
Kasd kıldılar bize bunlar yakîn

778 Ne ki anlardan işitdi söyledi
Kamu bir bir Seyyid'e şerh eyledi

779 Çünki işitdi Hüseyn-i nâm-dâr
Âh kıldı ağladı ol zâr u zâr

Şi'r-i Hüseyn ibn-i 'Alî (Radiyallâhu 'anhu)

780 Sen bilürsin hâlimiz ey pâdişâh
Hazretüne sığınduk bî-iştibâh

781 Ne kılalum yâ zâlimler tâ ki biz
Ey kamu 'âlemlere püşt ü penâh

782 Sen bilürsin kamu 'âlem sırrını
Sana ma'lûm kim değil bizden günâh

783 Bu cemâ'at 'âsî oldı çün bize
Kasd kıldılar bize ey pâdişâh

784 Kamu kalmışlara sendendür medâd
Kamulara dergehindür secde-gâh

785 Eyle cezâ bunlara sen yâ Ganî
Bunları kıldı kazâ baht-ı siyâh

786 Sen havâle kıl bir eri bunlara
Kim şefâ'at kılmaya kamu kıra

[27b]

اوشبو قولبده ای ایلدوك بیانم ٥ نامه صالدوك اوقودوك كلدی ایمانم ٥
سدهد آرآن نامه لعنت ای بلبد ٥ شاهوكه كلسون سكا بله ایبد ٥
بوبله دیدی نامه كوردی یوزینه ٥ ویرمز اول لعین جواب سوزینه ٥
ایله دیدی قیغولودوندی كیرو ٥ اولحسینك قاتینه كلدی ایلرو ٥
كلدی ایدر یا امیر المؤمنین ٥ قصد قلدیلر بیزه بونلر یقین ٥
نه كه انلردن ایشیدی سویلدی ٥ قامو بریسی سیدك شرح ایلدی ٥
چونكه ایشتدی حسینی نامرآز ٥ آه قلدی اغلدی اول زار زار ٥

شعر حسين ٥ ابن علي رض ٥

سن بلورسین عالمك ای پادشاه ٥ حضرتوكه صغندوق ای شاه ٥
نه قلدك لوم یا ظالملر ناكه بیز ٥ ای قهو عالملر پشت پناه ٥
سن بلرسین قامو عالمه سر ینی ٥ سكا معلوم كه دكل بزدن كناه ٥
بو جماعت عاصیه اولدی چون بزه ٥ قصد قلدیلر بزه ای پادشاه ٥
قامو قلمشلره سندن مدد ٥ قامو لاره درگاهكدر مسجده گاه ٥
ایله جزا بونلره سن یا غنی ٥ بونلری قیلدی قضا تخته سیاه ٥
سن حواله قل بزه ارتی بونلره ٥ كه شفاعت قلمیا قامو كره ٥

Nazm-ı Sühan

787 Eyle didi oldı gönlü kaygulu
Kaldılar anda perîşân ey ulu

788 Ol yanadan ʻAmr-ı nahs dir anlara
Su yolun dutmak gerekdür anlara

789 Bunlara ger su ele girse hemîn
Kamumızı hep kırarlardı yakîn

790 Hurr eyitdi ben varayın anlara
Bir nasîhat kılayın ol servere

791 Ola ki beyʻat kıla ol ser-fürâz
Ol Emîre'l-Mü'minîn şâh-ı Hicâz

792 Didiler ki maslahatdur varası
Anlara kılmak nasîhat çâresi

793 Geldi Hurr ol dem Hüseyn'ün katına
Söyledi sözini kendü yatına

794 Eydür ana yâ Emîre'l-Mü'minîn
Sizlere kasd kıldılar bunlar yakîn

795 Kûfe'ye geldi ol ʻAbdullâh-ı dûn
Kûfe'nün halkı azîm oldı zebûn

796 Elli beş bin er çeri saldı hele
İşid imdi Hâricîler ne kıla

797 Kûfe şehrinde dahi kırk bin tamâm
Şehri araya alubdur yâ İmâm

798 Bilmedüm ben işbu hadde iresin
Size ben yol vire idim yâ Emîn

799 Şimdi n'idelim cihânı dutdılar
Görgil âhir Hâricîler n'itdiler

800 Söyledi ol dem Hüseyn-i nâm-dâr
Ol erenler serveri şâh-ı kibâr

801 Didi yâ Hurre işid sözüm tamâm
Mü'min misin yâ Havâric ey hümâm

[28ᵃ]

٥٢

نظم سخن

ایله دیدی اولدی کوکلو قیغولو ٥ قالدیلر آنده بر سیشان ای اولو ٥
اول یکادن عمری بحثی دیو آنلر ٥ صویوردون ثمن کوکلدن آنلر ٥
بونلر کن صواله کرسه همین ٥ قاموسیدی هب قومز لردی یقین ٥
حرّه ایشدی بن وراین آنلر ٥ بو نصیحه قلدین اول سرورلر ٥
اوله که بیعت قیلدا اول سرورلر ٥ اول امیر المؤمنین شاه جهان ٥
دیدیلر که مصلحه دروارسه ٥ آنلر قیلمق نصیحه چاره سیه ٥
کلدی حرّه اولدم حسینک قاتنه ٥ سویلدی سوزینی کندو یاتنه ٥
ایلدی آکا یا امیر المؤمنین ٥ سیز لره قصد قلدیلر بنلر یقین ٥
کوفیه کلدی اول عبد الله دون ٥ کوفنک خلقی عظیم اولدی زبون ٥
الیتی بش بیک ارجری صالدی هله ٥ ایشدی امدی خارجیلر نه قیله ٥
کوفه شهرنده دخی فرق بیک تمام ٥ شهری ارآیه الوبدر یا ایمام ٥
بلمدم بن ایشبو حده ایره سین ٥ سیره بن یولدیره یلدم یا امین ٥
شمدی نیده لیم جهانی دوندیلی ٥ کوزلی آخر خارجیلر نیدیلی ٥
سویلدی اولدم حسین نامدا ٥ اول آنلر سروری شاه کبا ٥
دیدی یا حرّ ایشدی سوزوم تمام ٥ مؤمن مسلمین یا خوارج ای همام ٥

802 Baş aşağa saldı ol dem pehlüvân
Az zemândan söyledi ol nev-civân

803 Eytdi tevbe eylesem ben yâ Emîr
Bilmezem red mi kabûl mi yâ nezîr

804 Seyyid eydür ben kabûl kıldım hele
Elin alub uçmağa iltem bile

805 Hurr eyitdi imdi bir varam irem
Söyleyeyüm ʻAmr'a ben ne dir görem

806 Ger kabûl itse nasîhat görevüz
Olmasa biz hazretüne irevüz

807 Seyyid eydür sen bilesin yâ Emîn
Kıl nasîhat gör dutarsa ol laʻîn

808 Girü geldi Hurre ʻAmr'a söyledi
Vasf-ı hâli kamusın şerh eyledi

809 Hurre eydür ey dirîgâ bu işi
Buncılayın kıla mı hirgiz kişi

810 Yâ ʻAmur biz dünyâda kılduk hatâ
Âhiretde n'eyleyeyiz yâ fetâ

811 Vây ana kim âhiretde Mustafâ
Hasmı ola yâ ʻAliyye'l-Murtazâ

812 Bilmedün mi bu hadîs(i) kim Rasûl
Dedesidür anası Zevce'l-Betûl

813 Kasd kılan şimdi buna bî-gümân
Bulmayısar Tamu odından âmân

814 ʻAmr-i nahs eydür eyâ Hurr-i Emîn
Kılsa beyʻat ol Emîre'l-Mü'minîn

815 Hâtıri-y-çün bunlarun bir kez eğer
Beyʻat idüb kurtula idi meğer

816 Hurre eytdi ey utanmaz şirrî-ser
Bu sözi kimse müsellem mi dutar

[28b]

باش اشاغه صالدي اولدم بهلوانه ٥ از زماندن سويلدي اول نوجوانه ٥
ايتدي توبه ايلسم بن يا امير ٥ بلمزم ردي قبولي يا نظير ٥
سيد ايدرسن قبول قلدم هله ٥ الك آلوب اوجماغه الدم بله ٥
حره ايتدي امدي بروآره م ايرم ٥ سويليمسون عمره بن نه دير كورم ٥
كر قبول ايلسه نصيحتي كوره وز ٥ اولمسه بن حضره توك ايره وز ٥
سيد ايدرسن بله سين يا امين ٥ قل نصيحتي كوز دوترسه اول لعين ٥
كروكلدي حره عمره سويلدي ٥ وضع حالي قاموسين شرح ايلدي ٥
حره ايدر اي دريغا بو ايشي ٥ بو نجيلادين قلدي هر كز كشي ٥
يا عمر بن دنياده قلدوق خطا ٥ آخرتده نيليه بن يا فنا ٥
واى اكا كه آخرتده مصطفى ٥ خصمي اوله يا علي المرتضى ٥
يا نمدوكمي بو حديث كه رسول ٥ دده سيدن آنه يه زوج البتول ٥
قصد قيلادن شمدي بو سكا كمانه ٥ بو لمه يسترطا مو او دنكن آمانه ٥
عمر خنس ايدر آيا حره امين ٥ قلسه بيعت اول امير المؤمنين ٥
خاطري ايچون بو نامه ول بزكز كه ٥ بيعت ايدوب قورتلا يدي مكر ٥
حره ايتدي اي او تنمز شري سز ٥ بو سوزي كمسه مسلمه دوتز ٥

عمر ايدر

817 ‘Amur eydür imdi gitsün eline
Girü dönsün nesne girmez eline

818 Hurre eytdi elli biş bin er çeri
Araya aldı nice dönsün giri

819 Sen meğer girü Hüseyn’e dönesin
Çün buradan göçüb anda konasın

820 Eyle olursa çeri ol dem sine
Kasd kılmaya Hüseyn’e kimsene

821 Gel sen imdi didi Hüseyn’e hemîn
Dön ki olasın emân-ile karîn

822 ‘Amr-i nahs eydür evüm oğlanlarum
Bunlarunla biledür cümle varum

823 Hurre eydür ‘avret ve oğlan sana
Âhiretde ne idiserdi bana

824 ‘Amr eyitdi Rây’ı beglik eyledi
Bunca mâl u ni‘met-ile toyladı

825 Şimdi olmaz ol yana varmak bana
N’ola ki kılsan nasîhat sen ana

826 Tâ ki bu kez bey‘at ideydi Emîr
Kurtulayduk biz dahi ez dâr u gîr

827 Gördi Hurre nasîhat almaz la‘în
Eytdi yarın varam eydem dir hemîn

828 Giceye dek sabr kıldı ol hümâm
İki at iki deve iki gulâm

829 Aldı ve geldi Hüseyn’e ol girü
Cân fidâ olsun sana yâ mâh-rû

830 Yoluna ben cânı kurbân ideyüm
Şehîd olub tâze kanlu gideyüm

831 Ol mübâriz çünki böyle eyledi
Anlagıl imdi la‘înler n’eyledi

[29a]

٥٥

عمر ایدن امدی کیتسون ایلیسنه ٥ کیرو دوتسون سنه کز مزا ایلینه ٥
حره ایتدی الیمی بشی بیك ارجری ٥ آدمیه الدی بنجه دوتسون کیری ٥
سن مکر کیرو حسینه دونه سین ٥ جون بورادن کوجون اندن قونه سین ٥
ایله اولور سه جری اولدم سینه ٥ قصد قلمایه حسینه کمسنه ٥
سکا سن امدی دیدی حسینه همین ٥ دونکه اولدسین ایمانیله قرین ٥
عمر تخشی ایدن اونم اوغلنلرنم ٥ بونلر کله بیله در حمله وارنم ٥
حره ایدن غوره و اوغلدن سکا ٥ آخرتده نه ایدیسن دی بکا ٥
عمر ایتدی رای بکلك ایلدی ٥ بونجه مالی نعمتله طولیلدی ٥
شمدی اولمز اول یکا وارمق بکا ٥ نوله که قلسك نصیحتی سن آکا ٥
تاکه بوکن بیعت ایدیدی امیر ٥ قورتولیدوق بزدی ازدار کیر ٥
کفردی حره نصیحتی المز لعین ٥ ایتدی یارین ورنم ایدنم دین همین ٥
کجه یه دك صبر قلدی اول همام ٥ ایکی آت ایکی دوه ایکی غلام ٥
الدی وکلدی حسینه اول کرو ٥ جان فدا اولسون سکا یا ماه رو ٥
یولوکه بن جانی قربان ایده یوم ٥ شهید اولب تاره قنلو کیده یوم ٥
اول مبارز جونکی یوله ایلدی ٥ اکلدکلی امدی لعینلر نیلدی ٥

[٢٩أ]

832 Bildiler Hurre Hüseyn'e döndügin
Gice mü'minler katına geldügin

833 Çünki 'Abdullâh haber bildi 'ayân
Korkusından gövdesinden kaçdı cân

834 Şimr'e buyurdı 'Abdullâh-ı habît
Eytdi bellü bil bu sözi key işit

835 Rey vilâyeti senün olsun müdâm
Ger bu işi başa iltesin tamâm

836 On bin er aldı la'în-i bed-fi'âl
Kerbelâ'ya geldi kıldı hîle âl

837 Hâricîler bir yire cem' oldılar
Danışuben mekr ü hîle kıldılar

838 Su ele girse Hüseyn'e bî-gümân
Bu çeriye virmeye hirgiz emân

839 Suyı Muhkem bin Tufeyl'e virdiler
Sakla suyı almasunlar didiler

840 Muhkem aldı on bin er ol nâ-bekâr
Su katında su çeküb kıldı karâr

841 Eytdiler ol dem Hüseyn'e yâ Emîr
Su yolunı bağladılar yâ nezîr

842 Çün işitdi kaygulu oldı 'azîm
Gönlü doldı teşviş ü gussa vü bîm

843 Pes Hüseyn emr eyledi ol dem çeri
Bir yire cem' oldılar ne kim varı

844 Yitmiş iki pehlüvân idi bular
Emr kıldı çevre hendek kazdılar

845 Okudı Hurr'i Hüseyin söyledi
Var bulara bir nasîhat kıl didi

846 Hurr süvâr oldı hemân-dem atına
Sürdi atını bularun katına

[29b]

بلديلر حرّه حسينه دوندروكين ٥ كچه منومنلر قاتينه كلدوكين ٥
چونكه عبد الله خبر بلدي عيان ٥ قورقوسنلك كوره سندن قچدي جان ٥
شمر بيوردي عبد الله خبيث ٥ ايتدي بلدوبل بر سوزي كي اشيت ٥
ركي ديلاييي سوزدا اولسون مدام ٥ كرنوا بشي باشه الته سين تمام ٥
اون بيك ازالدي لقيني بذ فعال ٥ كرنبلاييه كلدي قلدي حله آل ٥
خارجيلر بريره جمع اولديلر ٥ دانشوبا مكري حيله قلديلر ٥
صوالكرسه حسنه بي كمان ٥ بوجريه ويرميه هر كن امان ٥
صوبي محكم بن طغيله ويرديلر ٥ صقلا صوبي الماسونلر ديلر ٥
محكم الدي اون بيك ازاول نابكار ٥ صوقاتنده صوق جكوب قلدي قرار ٥
ايتديلر اولدم حسينه يا امير ٥ صويولوبي بغلديلر يا نذير ٥
چون ايتدي قيخولر اولدي عظيم ٥ كوكلوده ولدي تشويشو غصه وبيم ٥
بس حسين امر ايلدي اولدم جري ٥ بريره جمع اولديلر نكم وآري ٥
يتمش ايكي بهلوان ايدي بولار ٥ امير قلدي چوره حندك قازديلار ٥
اوقوردي حربي حسين سوزلدي ٥ وار بولاره بر نصيحه قلديدي ٥
حر سوزاولدي همان كلم آتينه ٥ سوردي آتيني بولاروك قاتينه ٥

847 Na‘ra urdı söyledi ey kavm-i şûm
Ey şakî bedbaht ey kavm-i zalûm

848 Tengri’den korkun Müslimânsız size
Âhiretde olısardur çok cezâ

849 Ol Rasûl oğlı Hüseyn-i nâm-dâr
Hem ‘Alî’den kaldı bize yâdigâr

850 Ger Muhammed ümmetisiz ey şakî
İşlemen nâ-hak yakîn bilin hakkı

851 Hâricîlerden biri geldi revân
Hurr’e eydür iy utanmaz pehlüvân

852 Anca yidün Yezîd’ün etmegini
Koyasın şimdi yardım itmegini

853 Evün oğlancıklarun terk eyledin
Mâlı milki kodun âhir n’eyledün

854 Hurre eydür âhiretde ol bana
Katı düşmendür işid eydem sana

855 Vay ana kim âhiretde Mustafâ
Hasm olısar hem ‘Aliyye’l-Murtazâ

856 Ol Sükût oğlı ve Hâcir söyledi
Var Hüseyn’e bir nasîhat kıl didi

857 Kim gele bey‘at kıla ol şâh-ile
Ol sahî mîr-i cüvân ol mâh-ile

858 Tâ günâhını anun afv eyleye
Her vilâyet kim dilerse toylaya

859 Döndi Hurre eydür ey mel‘ûn işid
Sad-hezârân nâm ü la‘net ber-Yezîd

860 Şâhına olsun sana ey nâ-bekâr
Ey utanmaz hâyin ü it hâk-sâr

861 Ne gönül-ile eyitdün sen bunı
Ey şakî gönlündeki îmân kanı

[30ª]

٥٧

نعره اوردي سوز يلدي اي قوم شوم ٥ اي شقي بدبخت اي قوم ظلوم ٥
تنكريدن قورقوك مسلمانلر سزسيز ٥ آخرتده اولسه در حق جزه ٥
اول رسول اوغلي حسين نامدار ٥ هم عليدن قالدي بره يادكار ٥
كرمحمد امتي سيز اي شقي ٥ اشلمك ناحق يقين بيلك حقي ٥
خارجيلردن بري كلدي روان ٥ حره ايدر اي اوتنمز بهلوان ٥
انجه يبدوك يزيدوك اغمه كيچ ٥ قويا سيز شمري يازديم اغمه كيچ ٥
اول اوغلان جقله قل ترك ايلدكه ٥ مالي ملك قوردك آخر نيلدوك ٥
حره ايدر آخرتده اول بكا ٥ قايي دوشمندر اسيندا ايدم سكا ٥
واي اكا كه آخرتده مصطفا ٥ خصم اولسه هم علي المرتضي ٥
اول سكوت اوغلي وحاجر سيلدي ٥ وار حسينه بر نصيحة قل ديدي ٥
كه كله بيعت قيلا اول شاهيله ٥ اول شقي ميرو جوان اول ماهيله ٥
تا كناهني آنوك اما عفو ايليه ٥ هر ويلايت كه دلرسه طوتيليه ٥
دوندي حره ايدر اي ملعون اشتي ٥ مدهر آن نام لعنت يزيدي ٥
شاهكه اولسون سكا اي نابكار ٥ اي اوتنمز خاييني ايت خاكسار ٥
نه كوكليله ايتدوك سن بوني ٥ اي شقي كوكلوكده كي ايمانه قني ٥

[٣٠]

862 Mustafâ'nun kızı oğlı ey la'în
Sen Yezîd-i zinaya kul idesin

863 Kankı dînde göreler anı revâ
Ol Yezîd'e kul olısar Murtazâ

864 Kamular bilür Yezîd'i ey pelîd
Kim zinâdan doğdı anı key işid

865 Bir niçe sögdi ana döndi yine
Girü geldi Hurr Hüseyn'ün katına

866 Eytdi bunlar ögüt almaz yâ Emîn
Bunlarun kasdı bizi kırmak hemîn

867 Çün bu sözi işidür ol ser-fürâz
Âh kıluben ağladı şâh-ı Hicâz

868 Subha değin ağladı ol zâr u zâr
Gözlerinden kan yaş akar bî-karâr

869 Çün sabâh oldı ve baş kaldurdı gün
Âşikâre oldı hem gizlendi dün

870 Hâricîler cümle hâzır oldılar
Atlanub kûs u nekâre çaldılar

871 Çün işitdiler nekâre gurûşın
Zârî kılub dökdiler hasret yaşın

872 Sa'd adlu bir ulu er var-idi
Ol Hüseyn ile 'Alî'den yâr-idi

873 Eytdi ol dem yâ Emîre'l-Mü'minîn
Ol çeri oldı süvâr bil yâ Emîn

874 Var-idi Kuddâme adlu bir emîr
Pehlüvân Ensârîlerde bî-nazîr

875 Ol Emîre'l-Mü'minîn eydür ana
Atlan ey Kuddâme emr oldı sana

876 Al yigirmi pehlüvân çün ki yüri
Ben gelince sakla yol ey dîn eri

[30b]

مصطفانك قيزي اوغلي اي لعين ٥ سن يزيدي زنايه قول ايده سين ٥
قنيقدنده كوره لر آني ٥ اول يزيده قول اولبسه امر تصنا ٥
قاموللر بيلور يزيدي اي پليد ٥ كه زنادن دوغدي آني ايشيد ٥
بزنجه سوكزي اسكادوندي بينه ٥ كيرو كلدي حر حسنك قاتنه ٥
ايتدي بونلر اوكوت الله يا امين ٥ بونلر وك قصدي بزي قرمق همين ٥
چون بو سوزي ايشيدر اول سر فراز ٥ آه قلوب اغلدي شاهي حجاز ٥
صحدكي اغلدي اول زار زار ٥ كوزلرندن قان ياش آقي بي قرار ٥
چون صباح اولدي و باش قالدرديكون ٥ آشكاره اولدي هم كز لندي دوه ٥
خارجيله جمله حاضر اولديلر ٥ انلنوب كوسو نقاره چالديلر ٥
چون ايشتديلر نقاره غروشين ٥ زاري قلوب دوكديلر خسره يا ٥
سعد آدلو بر اولوار وار يدي ٥ اول حسين ايله عليدن يار دي ٥
ايتدي اولدم يا امير المؤمنين ٥ اول جري اولدي سوار بلا امين ٥
وار يدي قدامه اذلو بر امير ٥ پهلوان انصاريله ده بي نظير ٥
اول امير المؤمنين ايدر اسما ٥ انلدن اي قدامه امر اولدي سما ٥
آل يكرمي پهلوان چون كه يوري ٥ بنكانجه صفلا يول اي ذن ايدي ٥

بمش

877 Yitmiş iki er Hüseyn-ile kamu
Elli biş bin Hâricîlerdür ʻamû

878 Bindi Kuddâme irişüb bekledi
Ol yigirmi er-ile yol sakladı

879 Ol çerinün yolun alub durdılar
Hâricî kavmi nekâre urdılar

880 Bindi ol dem ol ciger-gûş-ı Rasûl
Bile hem kardaşları kamu melûl

881 Ol yârenler kamusı oldı süvâr
Bir arada saf dutub kıldı karâr

882 İki gün oldı bular su içmedi
Ağlamakdan gözlerini açmadı

883 Şimr-i melʻûn on bin er aldı hemân
Der yanınca var-idi dört kaltabân

884 Meymene ve meysere durdı bular
Gönli kara yüreği taş oldılar

885 ʻAmr-i nahs ol kaltabân-ı bî-vefâ
Kim ʻalem dibinde durdı ol değâ

886 Kasd kıldılar Havâricler yakîn
Tâ şehîd ide Rasûl oğlanların

887 Pes ʻAlî oğlı Hüseyn-i nâm-dâr
Bakdı bunlarun hâline ol kibâr

888 Gördi bunlar kasd kıldılar hemîn
Kırmak ister kendüyi bildi yakîn

889 Çün Hüseyn eydür ki ey kardaşlarum
Ey benüm kardaşlarum yoldaşlarum

890 Bu halâyık kim belürdi kim yakîn
Terk kılalar şefâʻat-i mihr-i dîn

891 Bellü oldı kim bular bu cânıma
Bu cemâʻat kasd kıldı kanıma

[31ᵃ]

٥٩

یتمش ایکی ارحسینیله قمدا ٥ الایتی بش بیك خارجیلر دزعمدا ٥
بندی قدامه ایرپشوب بکلدی ٥ اول یکرمی ایله یول صقلدی ٥
اول جرینك یولون آلوب دوزدیلر ٥ خارجی قومی تقاره اوزدیلر ٥
بندی اولدم اول جکر کوشی رسول ٥ بیله هم قرداشلری قاموملول ٥
اول یارنلر قاموسی اولدی سوار ٥ بزاراده صوردوتوب قلدی قرار ٥
ایکی کون اولدی بولر صوا چمدی ٥ اخلمقدن کوزلری آچمدی ٥
شمری ملعون اون بیك ارالدی کماه ٥ دریانجه واریدی درت قلتبان ٥
میمنه و میسره دوزدی بولار ٥ کوکلی قاره یوزه کی طاشن اولدیلر ٥
عمر خسرو اول قلتبانی بی وفا ٥ کنه علم دیبنده دوزدی اول دغا ٥
قصد قلدیلر خوارجلر یقین ٥ تا شهید ایده رسول اغلنلرین ٥
بش عملی اوغلی حسینی نامدار ٥ باقدی بونلر روز حالنه اولکبار ٥
کوزدی بونلر قصد قلدیلر هیچ ٥ قرمق ایستر کندوسی بلدی یقین ٥
چون حسین ایدر که ای قرداشلرم ٥ ای بنم قرداشلرم بولر آشلرم ٥
بو خلایق کنه بلوردیکم یقین ٥ ترك قلدلر شفاعتی مهر دین ٥
بللو اولدیکم بولر بو جانمه ٥ بو جماعت قصد قلدی قانمه ٥

892 İmdi gelün girü dönün yâ kirâm
Hem yolunuza dönün sizler tamâm

893 Bunlarunla ben kalayın yalınuz
Siz dönün benden bu sözi alınuz

894 Ben kalayın evüm oğlancıklarum
Alnımıza yazılanı görelüm

Şi'r-i İmâm Hüseyin ('aleyhi's-selâm)

895 İşbu söze danık olsun Bî-zevâl
Kılmayam sizden şikâyet yâ ricâl

896 Çün kıyâmet güni ola âşikâr
Tanuk olsun üstümize Zü'l-celâl

897 Bile varam sizün-ile cennete
Bunda fürkat olsa andadur visâl

898 Kim göriser ol Kadîm ü Lem-yezel
Ol Mukîm ü Hayy ü Kayyûm Lâ-yezâl

899 Tâ kıyâmet güni oldukda 'ayân
Tengri dergâhında söylene bu hâl

900 Didi yârenlerüm dedem çün bana
Kerbelâ'da kim olısardur kıtâl

901 Mustafâ'nun hazretine sizleri
Dileyem Tengri'den olursa mecâl

Nazm-ı Sühan

902 Tengri emrine mutî' olmak gerek
Ne gelürse şükrini kılmak gerek

903 Hem vasiyyet kılmakdur çâresi
Niçe ki Seyyid buyurdı varası

904 Çün dedem babam vasiyyet eyledi
Sonumızda tîg çekmegil didi

[31b]

امدی کلوک کبر و دو نوک باکرانه هم یولوکوره دونک سزلری تمام
بونلر وکله بن قلدین یالکوز سزدونک بندن بوسوزی الکوز
بن قلدین اونم اوغلان جفالرم الیمزه یارلاغی کوره لونم

شعر امام حسین

اشبو سوزه دانق اولسون بی زوال قلمیم سزدن شکایت یارجال
چون قیامت کونی اولا آشکار طانق اولسون اوستیمزه ذوالجلال
بیله وارم سیر وکیله جنته بونده فرقت اولسه اندن ذر وصال
کم کوریسز اولقدیم لم یزل اول مقیم حی قیوم لایزال
تا قیامت کونی اولدوقده عیان تنکری درکاهنده سویلنه بو حال
دیدی یارنلر ونم دادم چون بکا کربلاده کم اولیسز درقیتال
مصطفانوک حضرتینه سزلری دبلیم تنکری دن اولورسه مجال

نظم سخن

تنکری امرینه مطیع اولمق کرک نه کلورسه شکر بینی قلمق کرک
هم وصیت قلمقدر چاره سی بیجه کم سیدی بویوردی واره سی
چون دادم بابانم وصیت ایلدی موکلمزده تیغ جکمه سلی دیدی

اولمکبره

905 Olmasaydı bularun vasiyyeti
Göstereydüm ben bulara heybeti

906 İş kılaydum Hâricîler cânına
Kamu hayrân kalaydı efgân-ile

907 Ne ki geldi sabr idelüm yâ Emîn
Hak buyurmışdur **yuhibbu's-sâbirîn**

908 Ol yârenler çün işitdi bî-karâr
Nevha kıldılar kamusı zâr u zâr

909 Bir gırî kopdı ki feryâd ü figân
Zârî kıldı yir ü gök ve ins ü cân

Cevâb-ı Akrabâ-yı Hüseyin ibn-i 'Alî

910 Ol yârenler eydür ey tâci'r-ricâl
Danuk olsun üstümize Bî-zevâl

911 Sad-hezârân cânımuz olsa bizüm
Ayağun toprağına olsun helâl

912 Ne gönül ile seni bunda koyub
Gidevüz cânumuz oldukda vebâl

913 Yâhu yarın âhiretde Mustafâ
Sorar olsa ne kılısaruz su'âl

914 Beglik içün gelmiş-idük bunda biz
N'idelüm çün doğrı gelmedi bu fâl

915 Ne gelürse Tengri'den nûş idelüm
Âgûsını misl-i şekker kand ü bâl

916 Devletünde anda dirlik bulavuz
Şimdi bunda bulısaruz çün kıtâl

917 Dünyâda vaslı fürâka degşürüb
Âhiretde nice olısar vîsâl

918 Ey erenler şâhı sana cân fidâ
Baş oğul kız hânümân milk ü mâl

[32a]

٦١

اولما سیدی بولارك وصیتی ٥ كوستریدم بن بولاره هیبتی ٥
ایش قلیدم خار جیلر جانینه ٥ قاموخیر آن قالیدی افغانینه ٥
نه كه كلدی صبر ایده لوم یا امین ٥ حق بیوزمشدر یحب الصابرین ٥
اول یارنلر چون ایشتدی بی قرار ٥ نوحه قلدیلر قاموسیه زار زار ٥
بر غری قوبدی كه فریاد و فغان ٥ زاری قلدی یر و كوك و انس و جان ٥

جواب اقرباء ٥ حسين ابن علي ٥

اول یارنلر ایدر ای تاجی الرجال ٥ دانق اولسون اوستمیزه بی زوال ٥
صدهزاران جانیمز اولسه بزوم ٥ ایاغوك طیراغنه اولسوه قربان ٥
نه كوكل یله سنی بولنده قیوب ٥ كیده وزجانمز اولدوقده وبال ٥
یا خو یارین آخرنده مصطفی ٥ صورز اولسه نه قیلسارز سوال ٥
بكلك ایچون كلمشیدوك بولنده بز ٥ نیه لوم چون دوغری كلمدی بو قال ٥
نه كلوز سه تنكریدن نوش ایده لوم ٥ آغو سیبی مثلی شكر قندو باك ٥
دولتكده اندره دیرلك بولون ٥ شمدی بولنده بو لیسارز چون قتال ٥
دونیاده وصلی فراقه دكشور وب ٥ آخرنده بنجه اولیسز ویصال ٥
ای ارنلر شاهی سكا جان فدی ٥ باش اوغل قیز خانومانه ملك مال ٥

Nazm

919 Çün işitdi işbu sözi ol zemân
Şâh-ı ʻâlem ol Emîre'l-Mü'minân

920 Bunlara kıldı duʻâ-i âferîn
Ol Hüseyn ibn-i ʻAlî Şâh-ı Güzîn

921 Okudı Muhtâr'un oğlun ilerü
Yâ Muhammed didi Seyyid gel berü

922 Var bulara hüccet eylegil revân
Bunlarun hâlin bilelüm biz beyân

923 El dutub and içdiler bunlar kamu
Cân fidâ olsun sana ey bahtulu

924 Bunlara eyid ki ki nâme yazdınuz
Okudınuz bize bu mı kasdınuz

925 Ger Müslimânsız bu işi itmenüz
Dünyâ içün dîni yabâna atmanuz

926 Dîni terk eyledinüzse bilelüm
Biz sizünle Tengri emrin kılalum

927 Ol Muhammed ibn-i Muhtâr ol zemân
Debdi atın ilerü vardı revân

928 Naʻra urdı ey Havâric işidün
Hâzır olun dîne yarar iş idün

929 Ol Emîre'l-Mü'minîn eydür size
Niçe kez nâme yazdınuz bize

930 Maksudunuz bu mıydı ey kavm-i dûn
Kim bize kasd eyledinüz siz bugün

931 Yâ cemâʻat âhiretde Tengri'ye
Mustafâ'ya ne diyesiz bî-riyâ

932 Tengri'den korkun eyâ kavm-i zalûm
Mustafâ'dan utanun ey kavm-i şûm

933 Yalvaruben siz okudunuz bizi
Biz gelicek siz çevürdünüz yüzi

[32^{b}]

نظم

جون اشتدي ايشبو سوزي اول زمانه ٥ شاه عالم اول امير المؤمنات ٥
بونلره قلدي دعاء افرين ٥ اول حسين ابن علي شاه كوزين ٥
اوقودي مختار وك اوغلون ايلرو ٥ يا محمد ديدي سيد كل برف ٥
وار بولاره حجت ايلكلي روان ٥ بونلره ول حالين بلا لوم بزيان ٥
ال دوتوب انك ايجديلر بونلره تمام ٥ جان فدا اولسون سكا اي بختلو ٥
بونلره ايدي كه نامه يازديكوز ٥ اوقوديكوز بيزه بوي قصديكوز ٥
كز مسلمانه سيز بو ايشي ايتمكوز ٥ دنيا ايچون ديني يمانه اتمكوز ٥
ديني ترك ايله ديكوزسه بيله لوم ٥ بز سيزوكله تنكري امرين قيلدوم ٥
اول محمد ابن مختار اول زمان ٥ ديدي آنى ايلرو وار ديدي روان ٥
نقره اوزدي اي خوارج ايشيدوك ٥ حاضر اولوك ديمه يازدي ايشي ايدك ٥
اول امير المؤمنين ايدر سيزه ٥ بنچه كز نامه يازديكوز سيزه ٥
مقصود كوز بوميدي اي قوم دون ٥ كه بزه قصد ايلدي كز سيز بوكون ٥
يا جماعت آخرتده تنكري يا ٥ مصطفايه نه ديا سيزي ريا ٥
تنكري دن قورقوك آيا قوم ظلوم ٥ مصطفى دن اوته نك اي قوم شوم ٥
يلفاروبا سيز اوقودوكوز بزي ٥ بز كلجك سيز جوزدوكوز يوزي ٥

اوريجك

934 Ol ciger-gûş-ı Rasûl-i Kirdigâr
Sizün-ile n'eyledi ey hâk-sâr

935 Siz ana kasd eyledinüz bî-günâh
Koya mahşerde sizi[14] kim rû-siyâh

936 Bu sözi çün dinlediler nâgehân
Eylediler zâr u feryâd ü figân

937 Birbirine düşdi ol leşker kamu
Kıldılar kasd beglerine iy 'amû

938 'Amr-i nahs anı işitdi kıldı âh
Eydür eyvây işimiz oldı tebâh

939 Depdi atın ilerü ol nâ-bekâr
Geldi eydür ey Muhammed nâm-dâr

940 Biz dahi olduk peşîmân ey ulu
Çâre nedür bu işe ey bahtulu

941 Ne olaydı maslahat içün Emîr
Gelse bey'at eylese bunlara bir

942 Niteki kıldı Emîre'l-Mü'minîn
Hem 'Alî ve hem Hasan ey pâk-i dîn

943 Bunlarun ile müdâra kıldılar
Ne dilediler bulardan aldılar

944 Tâ olaydı ol Hüseyn-i ber-güzîn
Bir müdâra kılsa idi bu kezin

945 Kankı milki kim dilerse ben ana
Alıvireydim anı işid sana

946 Döndi Muhammed ana dir ey zalûm
Ey şakî bedbaht ve ey mel'ûn-ı şûm

947 Niçe diyü bildün anı ey harîf
Kim Yezîd'e kul ola her bir şerîf

948 Hindi-zâdedür ve evlâd-ı zinâ
La'net ana dahi anı sevene

[33a]

٦٢

اول جگر کوشی رسول کردی سمانه ٥ سیز وکیله نیلدی ای خاکسار ٥
سیز اکا قصد ایلدیکوزی کناه ٥ قویدی محشرده سیزه کنه روسیاه ٥
بو سوزی چون دکله دیلر ناکهان ٥ ایلدیلر آرفن یاد و فغان ٥
بر برینه دوشدی اول لشکر قموا ٥ قلدیلر قصد بکلرینه ای عمو ٥
عمر حسن ای اشتدی قلدی آه ٥ ایدر ای وای ایشمز اولدی تباه ٥
دیدی آق ایلر و اول نا بکار ٥ کلدی ایدر ای محمد نامدار ٥
بزدی اولدوق پشیمان ای اولو ٥ جاره ندر بو ایشه ای بختلو ٥
نه اولیدی مصلحت ایچون امیر ٥ کلسه بیعت ایلسه بونلر بیر ٥
بنه که قلدی امیر المؤمنین ٥ هم علی و هم حسن ای پاکه دین ٥
بونلر دخی ایله مدارا قلدیلر ٥ نه دیلدیلر بولردن آلدیلر ٥
تا اولیدی اول حسینی بزکوزین ٥ بز مدارا قلسه ایدی بوکزین ٥
قنقی ملکی کهدلر سه بن اکا ٥ آی ویرندم آی ایشیدسکا ٥
دوندی محمد اکا دیر ای ظلوم ٥ ای شقی بدبخت و ای ملعون شوم ٥
بنجه دیو بلدوک آی ای حریف ٥ کهدیدیه قول اوله هر بر شریف ٥
هندی زاده دزد و اولادی نا ٥ لعنت اکا دخی آی سسوه نا ٥

949 Sad-hezârân nâm ü la'net cânına
Sana olsun hem anun etbâ'ına

950 Didi bunı döndi ol dem pehlüvân
Geldi Seyyid katına kıldı figân

951 Eytdi ol dem yâ Emîre'l-Mü'minîn
Bunlarun kasdı bize oldı yakîn

952 Her ne kim işitdi andan söyledi
Kamusın bir bir ana şerh eyledi

953 Sana eydür yâ Emîre'l-Mü'minîn
Kulluga gelsün Yezîd'e dir la'în

954 Niçe sögdüm ana yâ Zeyne'l-beşer
Hâl hikâyet budur ey sâhib-nazar

955 Çün Hüseyn işitdi bunlardan haber
Âh kıldı ağladı ol şîr-i ner

956 Okudı ol dem Züheyr'i ol ahî
Bir nasîhat kıl bulara sen dahi

957 Depdi atın ilerü ol nâm-dâr
İrdi anlarun katına tez i yâr

958 Na'ra urdı ol Züheyr-i pehlüvân
Kim işid ey 'Amr-i nahs-ı kaltabân

959 Bilmedünse beni bilgil sen yakîn
Ben Züheyr ibn-i Hassâ(n)'em ey la'în

960 Ey muhânet bî-vefâ gel ilerü
Sana erlik göstereyüm gel berü

961 Niçe bir kez dönderürsin yüzüni
Gel ilerü söyle bana sözüni

962 Ey şakî şimdi utanursın bana
Yüzüni göstermeğe la'net sana

963 Ol kıyâmet güni olıcak 'ayân
Ne diyesin Tengri'ye ey kaltabân

[33b]

سوزهدا آرانا مم لعنت جانینه ٥ سکا اولسون هم آنک اتباعینه ٥
دیدی بو بی دوندی اولدم پهلوان ٥ کلدی سیدی فاتنه قلدی فغان ٥
ایتدی اولدم یا امیر المؤمنین ٥ بونلرک قصدی بنه اولدی یقین ٥
هر نکم ایشتدی اندن سویلدی ٥ قاموسین بربر اکا شرح ایلدی ٥
سکا ایدر یا امیر المؤمنین ٥ قولنوغه کلسون یدیده ذر لعین ٥
بیچه سوکدم اکا یا زین البشر ٥ حال حکایت بودر ای صاحب نظر ٥
چون حسین ایشتدی بونلرده خبر ٥ آه قلدی اغلدی اول شیر و نر ٥
اوقودی اولدم زهیری اول اجی ٥ بر نصیحه قل بولاره سندجی ٥
دیدی آت ایلرو اول نامدار ٥ ایردی انلرک فاتنه تیز ایار ٥
نعره اوردی اول زهیری پهلوان ٥ که ایشل ای عمرو خسیس قلتبان ٥
بلمدکسه بنی بلکلی سن یقین ٥ بن زهیر ابن حسانم ای لعین ٥
ای خیانت بی وفا کل ایلرو ٥ سکا انلک کوستره یوزم کلرو ٥
بیچه بر کز دوندره رستین یوزوکی ٥ کل ایلرو سویله بکا سوزوکی ٥
ای شقی شمدی اوتانورسین بکا ٥ یوزوکی کستاک مکا لعنت سکا ٥
اول قیامت کونی اولیجق عیان ٥ نه دیه سین تنکریه ای قلتبان ٥

باقر

964 Yâhu Tengri'nün Rasûline hemîn
Ne yüz-ile bakısarsın yâ la'în

965 Söyle sözime cevâb ey nâ-bekâr
Yâhu gel meydâna görgil kâr u zâr

966 **Yevme yenfa'u** dir Kur'ân'da Celîl
Sen işidmedün mi anı ey zelîl

967 Sen Hüseyn'i Mustafâ'dan ayırub
Kul kılasın ol Yezîd'e hem varub

968 Kankı dîn içinde göreler revâ
Yezîd'e kul ola âl-i Murtazâ

969 Kamular bilür Yezîd'i ey pelîd
Kim zinâdan doğdı anı key işid

970 'Amr eyidür yâ Züheyr-i pehlüvân
Dönünüz ki danışalum bir zemân

971 Çün Züheyr söyledi bu sözi döner
Seyyid'ün katına gelüben konar

972 İndi atından yire kıldı karâr
Bu yana işid ki 'Amr-ı hâk-sâr

973 N'eyleyiser ol la'în işid kelâm
Ol harâm-zâde Yezîd ü nahs-ı hâm

974 Aldı ol dem leşkeri oldı revân
Dönüb anda yirine kondı hemân

975 Bu yanadan hem Sahâbe-zâdeler
Döndüler çün kamu server-zâdeler

976 Bunlar anda hem karâr itdi kamu
Hâricîler bir yire geldi 'amû

977 Geldi 'Amr'un bârigâhına bular
Cümle gelüb bir araya doldılar

978 Cem' oluben bir araya geldiler
Danışığa bir yire baş urdılar

[34a]

٦٥

يا خوتنگ رينك رسولينه همين ٥ نه يوزيله باقي سزسنين يا لعين ٥
سوزيله سوزنه جواب اي نابكار ٥ يا خوتكل ميدانه كوزكل كلار زار ٥
يومه ينفع دير قرآنده جليل ٥ سن ايشيزمه دوكمي آني اي ذليل ٥
سن حسينين مصطفى دن آيروب ٥ قول قلك سنين اول يزيده هم وارث ٥
قنغي دين ايچنده كوره لر روا ٥ يزيده قول اوله آل مرتضا ٥
قامولر بيلور يزيدي اي بلبد ٥ كيمزنادن دوغدي آني كي ايشيد ٥
عمري ايدر يا زهيري بهلوان ٥ دونوكوزكي دا ايشتالوم بر زمان ٥
چون زهير سويلدي بو سوزي دونر ٥ سيدون قاتينه كلوبن قونر ٥
اندي آنندن يره قيلدي قرار ٥ بويكا ايشتدكي عمري خاكسار ٥
نيله بسر اول لعين ايشيركلاتم ٥ اول حرامزاده يزيد دونكي خاتم ٥
الدي اولدم لشكري اولدي روان ٥ دونوب اندن يريه قوندي همان ٥
بويكادن هم صحابه زاده لر ٥ دوندولر چون قامو سرور زاده لر ٥
بونلر اندن هم قرآن ايتدي قبول ٥ خارجيلر يريه كلدي عمول ٥
كلدي عمرو كل باريكا هينه بولن ٥ جمله كلوب بر آرايه دولديلن ٥
جمع اولوبا بر آرايه كلديلن ٥ دا ايشيغه بريره باش اوزديلن ٥

979 Bunlar anda danışurlar ey hümâm
Oldı uş üçünci meclis de tamâm

Meclisü'r-Râbî'

980 Dinle imdi işbu sözi derd-ile
Derdlü olur her ki adı merd ola

981 Eydelüm dördünci meclisden size
Ger 'ömür virür-ise Allâh bize

982 Kerbelâ'da kim ne olmışdur 'ayân
Eydelüm bir bir size bellü beyân

983 Dahi anda hem niçe oldı haber
Söyleyelüm işidün yâ bahtuvâr

984 'Işk-ile virün salâvât ey Emîn
Kim işide Rahmeten li'l-'Âlemîn

985 Subh olınca çünki ol leşkerine
Girü cümle bindi atlu atına

986 Ol Havâricler nekâre urdılar
Yine mü'minler karşu durdılar

987 Kudret-ile ol gün ezîneydi gün
Gün dikildi ammâ bulara oldı dün

988 Karanıluk geldi Havâric başına
Kendüeliyle âğû katdı aşına

989 'Amr-ı nahs eydür bugün ceng eylemek
Ezînedür çünki âheng eylemek

990 Çünki gördi ol Hüseyn-i nâm-dâr
Hâricîler yine oldılar süvâr

991 Eydür imdi ey yârenler bildüm uş
Kim hakîkatdür bularun gönli boş

992 Ey yârenler işidün sözüm benim
Kim size kurbân ola cânım tenim

[34b]

بونلر انده د آیشورلر ای همام ٥ اولدی اوش وجودی مجلسنده تمام ٥

مجلسی ٥ الرآ بیع ٥

دخلهٔ اغدی ایشبو سوزی دردله ٥ دردلو اولور هر که آدمی مرد اولور ٥
ایده لوم دور دوبی مجلسنی سیره ٥ کر غمی ویرر بیسه الله بیره ٥
کربلا ده کیمسه اولمشدر عیان ٥ ایده لوم بریر سیره بللو بیان ٥
دآیی انده همم بیجه اولدی خبر ٥ سویلیه لوم ایشیرول یا بختور ٥
عیشقیله ویرول صلوآة ای امین ٥ کیم ایشیده رحمت للعالمین ٥
صبح اولنجه جونکه اول لشکر بینه ٥ کیرو جمله بندی اتلو آ تینه ٥
اول خوآجه لر نقاره اورد یلر ٥ ینه مومنلر قرشو دورد یلر ٥
قدر تیله اول کون ازینه ایدی کون ٥ کون دیکلدی امما بو لاره اولدی ٥
قره قلوق کلدی خوآرج باشینه ٥ کندو ایله آغو قاندی آشینه ٥
عمری حسن ایدر بو کون جنک ایلمک ٥ ازینه در جنکی آهنک ایلمک ٥
جونکه کوردی اول حسینی نامدار ٥ خارجیلر ینه اولدی لر سوار ٥
ایدر امری ای یارنلر بللنم اوش ٥ کیم حسینه قتدر بولارول کوکلی بوش ٥
ای یارنلر ایشیرول سوزنم بنم ٥ کیم سیره قربانه اول جانم تنم ٥

دمولور

993 Dün u gün ben size da'vî kılmayam
Âhiretde ben size hasm olmayam

994 Ol yârenler eydür ey şâh-ı cihân
Kim sana kurbân ola bin datlu cân

995 Ol arada bir Sahâbe var-idi
Pîr-idi ol Mustafâ'ya yâr-idi

996 Ol Sahâbe adı Durmah-i Hakîm
Seyyid eydür ana ey pîr-i selîm

997 Sen kocasın hem 'ayâlin çok-durur
Bunda durma sana destûr yok-durur

998 Al evün oğlanlarun sen dur öri
Git girü oldı sana destûr yüri

999 Döndi Durmah eydür ey Zeyne'l-beşer
Ben ne kıldum beni Seyyid red ider

1000 Bin hezârân oğul kız vü hânümân
Sana kurbân olsun ey şâh-ı cihân

1001 Seyyid eydür sen revâdur dönesin
Sabr idüb tâ bir arada konasın

1002 Biş deve Seyyid buyurdı virdiler
Yüklerin yükledüb yola girdiler

1003 Zârî kıldı ağladı girdi yola
Sürdi Kuds'e geldi kim anda kala

1004 Ol cemâ'at arasından kurtulan
Ol-idi ancak bulardan ayrılan

1005 Ol gidicek Seyyid eydür yâ kirâm
Siz dahi dönmek gereksiz yâ hümâm

1006 Ben kalayın evüm oğlancıklarım
Başımıza yazılanı görerim

1007 Çün bu sözi söyledi Zeyne'l-beşer
Ağladı ol kavm dahi ser-be-ser

[35a]

٦٧

دونوکوزین سیکه دخوی قلمیم ٥ آخرتده بن سیکه خصم اولمیم ٥
اول یارنلره ایدرز ای شاهی جهان ٥ کیم سکا قربان اوله بیک دانلو جان ٥
اول آرآده بو صحابه واریدی ٥ بر ایدی اول مصطفایه یاریدی ٥
اول صحابه آدیدر ماخی حکیم ٥ سیز ایدرسکا ای بیر و سلیم ٥
سن قوجه سنی هم عیالک چقدرز ٥ بوندن دوزمه سکا دستور یقدرز ٥
آل اولک اوغلنلر قلک سن دوز اوری ٥ کیت کیرو اولدی سکا دستوری ٥
دوندی طورماخ ایدرز ای زین البشر ٥ بن نه قلدم بنی سیز رد ایدرسز ٥
بیل هزار آن اوغل قیز و خانمان ٥ سکا قربان اولسون ای شاه جهان ٥
سیز ایدرسن روادر دونه سیکه ٥ صبر ایدوب تابن آرآده قونه سنی ٥
بش دوه سیز بیوردی ویردیلر ٥ یوکلرین یوکلدوب یوله کزدیلر ٥
زاری قلدی آغلدی کیردی یوله ٥ سوردی قرسه کلدیلر اندن قله ٥
اول جماعه آره سندن قورتولان ٥ اولیدی انجق بولاردن ایرلان ٥
اول کدیجک سیز ایدرز یا کی آنم ٥ سیز دخی دونمک کوک سیز یا همانم ٥
بن قلدین اونم اوغلان جقلرم ٥ باشمزه یازلانی کوره رسم ٥
چون یوسوزی سوزیلدی زین البشر ٥ اغلدی اول قوم دانی ستر بشر ٥

1008 Didiler yâ Seyyid ü ibn-i Rasûl
Cânumuz sana fidâ ey yüzü gül

1009 Ağlaşuben kamu zârî kıldılar
Ol zemân cümle süvâr oldı bular

1010 Çün buyurdı şâh-ı merdân kim durun
Hendeği tez odun-ile doldurun

1011 Odun-ile hendeği doldurdılar
Ol odına çevreden od urdılar

1012 Hâricîler kamçı urdı atına
Kasd kıldılar Hüseyn'ün yatına

1013 'Amr-ı nahs eydür ilerü gitmenüz
Gice olmayınca siz ceng itmenüz

1014 Çevre alub odı çünki gördiler
Giceye değin mukâbil durdılar

1015 Biş gün olmış-idi evlâd-ı Rasûl
Kimse içmemiş-idi su key melûl

1016 Giceye dek ana karşu durdılar
Ol Havâricler de hâzır oldılar

1017 Gice oldı buyurdılar ilerü
Ol la'înler kasda kıldılar girü

1018 Evvelâ kim hamle kıldı ol la'în
Ol Hacer ibn-i Hicer idi yakîn

1019 Bir yana Eş'as Rebî'î yürüdi
Der yanınca Şimr-i mel'ûn yürüdi

1020 Eş'as oğlı yürüdi bir yanadan
Kimse çıkmasun didiler aradan

1021 Bir yana hem Muhkem ibn-i ol Tufeyl
'Amr-i nahs-i bî-vefâ bâ-mekr ü hayl

1022 Aldılar mü'minleri orta yire
Dûn bu çoğı gör n'iderler yere

[35b]

دیدیلر یا سیدی ابن رسول ٭ جامعز سکا فدا ای یوز و کول ٭
اغلشوبا قامور آری قیلور یلر ٭ اول زمان جمله سوار اولدی بولر ٭
چون بیوزدی شاه مردان که دورک ٭ خنزه کی تیز اودونیله دولدورک ٭
اودونیله خنزه کی دولدردیلر ٭ اول اودینه چوره دن اودا اوردیلر ٭
خارجیلر قمچه اوردی آتینه ٭ قصد قلدیلر حسین یاتینه ٭
عمر یعنی ایدر ایلر و کتمه کوز ٭ کیجه اولمینجه سیز جنل اتمکوز ٭
چوره آلوب اودی جونکه کوردیلر ٭ کیجه دکین مقابل دوزدیلر ٭
بش کون اولمیشدی اولادی رسول ٭ کمسه انجه میشدی صوکی ملول ٭
کیجه دک آکا قرشو دوز دیلر ٭ اول خوارجلر ده حاضر اولدیلر ٭
کیجه اولدی یورودیلر ایله رو ٭ اول لعنلر قصده قلدیلر کیرو ٭
اولا که حمله قلدی اول لعین ٭ اول حجر ابن حجر ایدی یقین ٭
بریکا اشغت ربیع یورودی ٭ درتیا ینجه شمری ملعون بوردی ٭
اشغت اوغلی یورودی بریکادن ٭ کمسه جنقی آسون دیدیلر آرده ٭
بریکاهم محکم ابن اول طغیل ٭ عمر خنس و ماجی وفا باماکر وحیل ٭
اولالذیلر منوفنلری اورتا یره ٭ دون بوجوی کوز نیدر لریره ٭

[۳۵]

1023 Hâricîler çevre odı gördiler
Oda yakın kamu gelüb durdılar

1024 Atını depdi Züheyr-i nâm-dâr
Geldi Seyyid katına ol şehsüvâr

1025 Eytdi leşker yürüdi kasd eyledi
Hâle kim ol bu sözi söyledi

1026 Çün işitdi Hüseyin kıldı figân
Bir gırî kopdı ki feryâd ol zemân

1027 'Arş u ferş u cism ü cân ins ü melek
Mihr ü mâh ve kevkeb ü çarh u felek

1028 Zârî kıldı çün figân eylediler
Nâr-i fürkat-ile cân tağladılar

1029 Kocuşuben ağlaşurlar birbirin
Hem helâllık dilediler birbirin

1030 Hem Hüseyn'ün iki atı var-idi
Biri Zü'l-Cenâh biri Edhem adı

1031 Edhem ata bindi depdi ilerü
Na'ra urdı leşkere karşu duru

1032 Ey halâyık dir Hak'ı hâzır görün
Tengri dergâhına yarar iş kılun

1033 Âhreti dünyâya kılman siz edâ
Bellüdür dünyâ kime kıldı vefâ

1034 Ey halâyık çün dedemdür Mustafâ
Dahi babam ol 'Aliyyü'l-Murtazâ

1035 Ger Müslimânsız şefâ'at mihr-i dîn
Kanı sizde yokdur âhir gayr-ı kîn

1036 Son vasiyyet budur âhir utanun
Mustafâ'ya Tengri'ye hem inanun

1037 Yalvaruben siz okudunuz bizi
Biz gelicek siz çevürdünüz yüzi

[36a]

٦٩

خارجیلر جوره اودی کوردیلر ٥ اوده یاقین قامو کلوب دوردیلر ٥
آتینی دیدی زهیر بس نامدار ٥ کلدی سیدی قاتینه اول شهسوار ٥
ایتدی لشکر یوردی قصد ایلدی ٥ حاله کیم اول بو سوزی سویلدی ٥
جون ایشتدی حسین قلدی فغان ٥ بر غری قوبدی که فریاد اول زمان ٥
عرش فرش جسم جان انس ملک ٥ مهر و ماه و کوکب چرخ فلک ٥
زاری قلدی جون فغان ایلدیلر ٥ نار و فرقه تیله جان طغلدیلر ٥
قوجوشوبا اغلشور لر بر برین ٥ هم خلاق لق دیله دیلر بر برین ٥
هم حسینک ایکی آتی واربدی ٥ بری ذوالجناح بری ادهم آدی ٥
ادهم آتنه بندی دیدی ایلرو ٥ نعره اوردی لشکر قرشو دوروه ٥
ای خلایق دیر حقی حاضر کورک ٥ تنکری درگاهینه یارا بش قلوک ٥
آخرتی دنیایه قلمک سیز اداء ٥ بللو در دنیا کمه قلدی وفا ٥
ای خلایق جون درمدر مصطفا ٥ دائمی بابام اول علی المرتضا ٥
کر مسلمان سیز شفاعت مهری دین ٥ قانی سیزده یوقدر آخر خیر کین ٥
صول وصیت بودر آخر اوته نوک ٥ مصطفایه تنکریه هم اینانوک ٥
یالواروبا سیز اوقودوکوز بری ٥ بر سلیمک سیز جوردوکوز بوزی ٥

[٣٦]

1038 Okudı bu şi‘ri ol vaktin İmâm
Didi kim ey Hâricî ehl-i zulâm

Şi‘r-i İmâm Hüseyn (‘aleyhi’s-selâm)

1039 Tengri’den korkun eyâ kavm-i zalûm
Mustafâ’dan utanun ey kavm-i şûm

1040 Bellüdür ki n’eyleyesiz dünyâda
Ardunuzdan uş geliserdür ölüm

1041 Nâm ü nengi dîni elden kodunuz
Başımuza kasd kıldunuz bizüm

1042 Dâdımızı sizden ala dâd-gîr
Esdüre bir gün size bâd-ı semûm

1043 Yarın ilteler zebânîler sizi
Tamu’ya kim yiyesiz zift-i zakûm

1044 Kimseneye kılmadı dünyâ vefâ
Size dahi kalmaya budur bilüm

1045 Vây ana ki âhiretde müdde‘î
Yakasından dutısar bir gün ölüm

Nazm-ı Sühan

1046 Tevbe kılın kim size Perverdigâr
Kıla rahmet yarın ol yevmü’l-karâr

1047 Dahi eydürken kelâmın ol İmâm
Tîrü bârân itdi on bin er tamâm

1048 Ol Hicer ibn-i Hacer ol nâ-bekâr
On bin erle hamle kıldı hâk-sâr

1049 Seyyid’i ol dem çün oka dutdılar
Pes araya alub gavgâ itdiler

1050 Kalkanını karşu dutdı pehlüvân
Ok döküldi çün kazâ-i âsümân

[36b]

اوقودي بو شعري اولوقتين ايمام ٥ ديريكنه اي خاريجي اهلي ظلام ٥

شعر ايمام ٥ حسين ع م ٥

تنكريدن قورقوك ايا قوم ظلوم ٥ مصطفادن اوتنك اي قوم شوم ٥
بلكه دركي نيليه سيز دنيا ده ٥ آرزو كوزدن اوش كليسه دزاولمه ٥
نام ننكي ديني الدن قودوكوز ٥ باشموزه قصده قلدوكوز بيزنه ٥
دادمه يري سيزدن آله دآروكيز ٥ اسدوره بوكون سيزه بادسموم ٥
يارين التلر زبانيلر سيزي ٥ طاموبه كه بيه سيز زفت زقوم ٥
كمسنه يه قلمدي دنيا وفا ٥ سيزه دآخي قالمايه بودز بلوم ٥
وآي اكاكه آخرتده مرجي ٥ يا قه سندن دوته سز بوكون الم ٥

نظم ٥ سخن ٥

توبه قلك كيم سيزه بوزوردسكاز ٥ قلدرحمت يارين اول يوم النوار ٥
دآخي ايدركن سلامتين اول امام ٥ تيرو باران اتدي اون بيك ارتمام ٥
اول حجر ابن حجر اول نابكار ٥ اون بيك ارله حمله قلدي خاكسار ٥
سيردي اولدم جون اوقه دوتديلر ٥ پس ارآيه آلب غوغا اتديلر ٥
قلقابني قرشو دوتدي پهلوان ٥ اوق دوكلدي جون قضاء آسمان ٥

بيلكن

1051 Binden artuk ok dokunmışdur ata
Kan çok akdı at dilerdi kim yata

1052 Elli yidi ok dokundı kalkana
Binden artuk dahi kendüde yine

1053 Seyyid okdan hemân özin sakınur
Nâgehân alnına bir ok dokunur

1054 Na‘ra urdı oradan döndü girü
Ol yârenler katına geldi ilerü

1055 Duymadı at gitmiş-idi kuvveti
At yıkıldı Seyyid ağla(dı) katı

1056 Edhem atı gördi cân ısmarlamış
Ey dirîgâ didi düşvâr oldı iş

1057 Buncılayın cân u rûh ey müttakî
Görmemişdür kimsene ayruk dahi

1058 Anı gördiler yârenler kıldı cûş
Pehlüvânlar her biri kıldı hurûş

1059 Kâsım İbrâhîm Hüseyn oğlanları
İşid imdi ki ne kıldı anları

1060 Der yanınca ‘Avn ü ‘Abbâs-i ‘Alî
Ya‘nî ol şâh-ı cihân şîr-i velî

1061 Ol Muhammed bin ‘Alî hem Sa‘d-ile
Hamle kıldılar çeriye darb-ile

1062 Ol ‘Alî’nün kulı Sa‘d-i pehlüvân
Na‘ra urdı Hâricî’ye ol zemân

1063 Her birisi çekdi tîg-i âbdâr
Hâricîler’den götürdiler tamar

1064 On bin eri sıyuben götürdiler
Küşteden bir demde püşte kıldılar

1065 Kıldılar zîr ü zeber ol leşkeri
‘Amr-ı nahs üstine dökdiler giri

[37a]

٧١

بیکدن ارتوق اوق دوقنی آتدی ۞ قان چق قدی آت دیلرنی کلم یاتدی ۞
الیتی یدی اوچ دوقنی فلقانه ۞ بیکدن ارتوق آتی کندوده یمنه ۞
سیتدی اوقدن همان اوزن صاقنوز ۞ ناکهان الینه جزاوق دوقونوز ۞
نعره اوردی اوره دن دوندوکیرو ۞ اول یارنلر قاتنه کلدی ایلرو ۞
دیمدی آت کتمشیدی قوتیه ۞ آت یقلدی سیتدی اغلاه قاتیه ۞
اذهم آتی کوردی جان اقمه ملغ ۞ آتی دیریغادیدی دشوار اولدی اشه ۞
بوغیلدی بن جانی روح آتی مستقی ۞ کوز همدر مکسنه ایروق دی ۞
آتی کوردی لر یارنلر قلدی جوش ۞ بهلوانلر هر بری قلدی خوش ۞
قاسیم ابراهیم حسین اوغلنلری ۞ ایشدی ایدی کینه قلدی انلری ۞
درباشنجه عون عباسو علی ۞ یعنی اول شاه جهان شیر ولی ۞
اول محمد بن علی هم سعدیله ۞ حمله قلدیلر جریه طرسیله ۞
اول علینک قولی سعدی بهلوان ۞ نعره اوردی خارجیه اول زمان ۞
هر بری جکدی بنی ابدآز ۞ خارجیلر دن کوتوردیلر طمان ۞
اون بیک ارسی صیوبا کوتوردیلر ۞ کوشه دن بزدمره بیشه قلدیلر ۞
قلدیلر زیر و زبر اول لشکری ۞ عمر نحس اوستنه دوکدیلر کیری ۞

1066 Kopdı feryâd ü figân-ı dâr u gîr
Na‘ralardur hây u hûy ve nefîr

1067 Hâricîlerden götürdiler tamar
Kıldılar ol dem buları târumâr

1068 Eş‘as oğlı anı gördi ol zemân
On er-ile hamle kıldı kaltabân

1069 Pehlüvânları araya aldılar
Üstlerine tîrü bârân kıldılar

1070 Hurr-i Râhî hem Züheyr-i pehlüvân
Na‘ra urub depdiler atı revân

1071 Her kime ki irdilerse çaldılar
Ortasından iki pâre kıldılar

1072 Bir dem içre Hâricîlerden bular
Biş yüz ellisini yire urdılar

1073 Ata mahmûz urdı ‘Abbâs-ı ‘Alî
Ol çeriye hamle kıldı hem velî

1074 İki yardı ol çeriyi şîr-vâr
Suya irdi eydür atun bir sıvar

1075 İrdi çün su katına girdi suya
At su gördi ya içmedin mi koya

1076 Kasda kıldı kendü dahi hem içe
İçmemişdi su yidi gün hem gice

1077 Yine eydür kardaşım yârenlerüm
Yedi gündür içmedi su cânlarum

1078 Ne revâdur kim içeyim ben şimdi su
İçmedi depdi atın döndi girü

1079 Çıkdı sudan na‘ra urdı leşkere
Kimse karşu durmadı ol servere

1080 İbn-i Merzûk adlu bir er var-idi
Ol Hüseyn evinde hidmetkâr-idi

[37b]

قویدی فریاد فغانی دار و کیر ۵ نعره لر دوزهای هوی و نفیر ۵
خار بیلر دن کوتوردیلر ظلمان ۵ قلدیلر اولدم بولاری تار مان ۵
اشغت اوغلی آیی کوردی اول زمان ۵ اون ایکی له حمله قلدی قلتبان ۵
پهلوانلری ایر آیه الدیلر ۵ اوستلرینه تیغ و بان قلدیلر ۵
حر رآیی هم زهیری پهلوان ۵ نعره اورب دیدیلر آیی روان ۵
هر کمه که ایردیلر سه جالدیلر ۵ اورته سنون ایکی پاره قلدیلر ۵
بردم ایچره خار بیلردن بولن ۵ بش یوز الی سینی یره اوردیلر ۵
آنه مهموز اوردی عباسوغلی ۵ اول جربیه حمله قلدی هم ولی ۵
ایکی یاردی اول جربی شبر و آر ۵ صویه اردی ایکدی آتون بر صوار ۵
ایردی چون صو قانینه کردی صویه ۵ آن صو کوردی یا ایچمدن ای قویه ۵
قصده قلدی کندو دآیی هم ایچه ۵ ایچمه سندی صویدی کون هم کچه ۵
بنه ایکدی قرد آسغم یارنارنم و من ۵ یدی کندر ایچمدی صو جانلورم ۵
نه روا در کیم ایچم بن شمدی صو ۵ ایچمدی دیدی آتن دوندی کیرن ۵
چقدی صودن نعره اوردی لشکره ۵ کمسه قرشو دزمدی اول سرورده ۵
ابن مرزوق ادلو بر ار داریدی ۵ اول حسین اونده خلق منکاریدی ۵

1081 İrdi ‘Abbâs’a didi kim yâ latîf
Dön girü dur bu çeriden ey şerîf

1082 Aldı ‘Abbâs’ı girü döndi revân
Tâ Hüseyn’ün hazretine ol zemân

1083 Pehlüvânlar her biri döndi girü
Bir (yire)[15] dizildiler zârî kılu

1084 Ger olaydı bir içim su yâ İmâm
Tâ kırarduk Hâricî’yi biz tamâm

1085 Ne muhal-idi koyayduk bunları
Kim dirileydi cihânda tenleri

1086 Bu sözi çün kim bular kıldı ‘ayân
Her birisi ağlayu zâr u figân

1087 Anlarun hem kan-ile tolmış gözi
Dili dutmaz tâ ki söyleye sözi

1088 Râvîsi eyle rivâyet eyledi
İbn-i Mahnef Lût oğlı söyledi

1089 Eytdi ‘Abbâs’un tonında ey ulu
Üç yüzden artuk idi ok sanculu

1090 Tengri anı sakladı ki bir hayâl
Değmedi okdan ana zerre melâl

1091 İllâ sudan tab bu gelmiş kamuya
Kerbelâ ıssısı benzer Tamu’ya

1092 Issı susuz bir yire dizildiler
Giceye dek ceng içinde durdılar

1093 Atdan inüb Hâricîler dönmedi
‘Amr-ı nahs ol leşker-ile konmadı

1094 ‘Amr eydür etmedüm ben ceng içün
Eymenüz hem bunlara âheng içün

1095 Tutmadunuz siz benim sözüm hele
Göresiz kim yarın size ne gele

[38a]

٧٤

ایندی عباسه دیدیکیم یا لطیف ٥ دون کیرو دوز بوجریدن ای شریف ٥
آلدی عباسی کیرو دوندی روان ٥ تا حسینک حضره تینه اول زمان ٥
بهلوانلر هر بری دوندی کیرو ٥ بزدیلر لیلر زاری قلوا ٥
کرا ولیدی بز ایچیم صو یا ایمان ٥ تا قرزدوک خارجی بیز تمام ٥
نه محلیدی قویا ایروق بولنلری ٥ کیم دیری لیدی جهانده منلری ٥
بوسوزی جونکم بولر قلدی عیان ٥ هر بری ایدی اغلیور زار و فغان ٥
انلرک هم قانیله طوملش کوزی ٥ دیدی دو تمن ناکه سوبلیه سوزی ٥
راوی ایدی روایت ایلدی ٥ ابن محنق لوط اوغلی سوبلدی ٥
ایتدی عباسوک طوسنده ای اولو ٥ اوجیوزدن ارتوق ایدی اوق سیلو ٥
سنکری آیی صقلدی کی بر خیال ٥ دمدی اوقدن اسمان زره ملال ٥
الا صودن طب بولکلمش قموه ٥ کرتبک ایستیه سی بکرز طموه ٥
ایتی صوکز بزیره دیرلدیلر ٥ کیجه یه دک جنک ایچنده دوزدیلر ٥
انلرک ایسوب خاریجیلر دو تمدی ٥ عمر عمر اول لشکر ایله قوغدی ٥
عمر ایدر ایتمدم بن جنک ایچون ٥ ایکومه کوز هم بولنلر آهنک ایچون ٥
طوتمدو کوز سینی بنم سوزم هله ٥ کوره سیر کیم یارن سیره سنه کله ٥

[٣٨]

1096 Vây eğer su içeler bunlar bize
İş kılarlar gelmeye hirgiz söze

1097 Her birisi bunlarun bir ser-fürâz
Hâşimîler pehlüvânları Hicâz

1098 Tîg elinde olur ise bunlara
Kim dura karşu bulara ey yere

1099 Ger Hüseyin terk iderse vasiyyet-i ced
Olmaya bunca iki leşker ana sed

1100 İvmenüz kim hoşluğ-ile râm ola
Olmasun kim bu işimüz hâm ola

1101 Danışuğa cem‘ oldılar bular
Kûfe’den bir kâsid irdi gördiler

1102 On bin er dahi yine geldi hemân
Begleri Zamm-i Hamîr-i bed-gümân

1103 İrte olınca karâr eylediler
Çün sabâh oldı nekâre urdılar

1104 Anı mü’minler işitdi bî-karâr
Nevha kıldı ağladılar zâr u zâr

1105 Yine ceng içün süvâr oldı bular
Kamusı Seyyid katına geldiler

1106 Kocdı ‘Abbâs’ı Hüseyn-i nâm-dâr
Eytdi kardaşım gözüm nûru zinhâr

1107 Olmasun ki dünkileyin bir dahi
Cengin arasına giresin ey ahî

1108 Eytdi hele himmetün olsun bile
Bindi atına sünü aldı ele

1109 Yitmiş iki pehlüvânlar nâm-dâr
Karşu durdı Hâricîlere süvâr

1110 Seksen üç bin Hâricîlerdür zağal
Araya aldılar bunları dağal

[38b]

وآي اگر صوا ايچه لر بونلر بيزه ٥ ايش قيلالر نه كيمه هر كز سوز ٥
هر بريسي بونلرك بزسز قرآز ٥ هاشميلر بزلر آنلري حجاز ٥
تيغ النده اولوز ايسه بونلره ٥ كيم دوره قرشو بولاره اي يره ٥
كرحسين ترك ايدرسه وصيت جز ٥ اولميا بونجه ايكي لشكر آكا سز ٥
ايو مكز كيم خوشلو غيله راتم اوله ٥ اولما سونكيم بو ايشمز خاتم اوله ٥
دآنشوغه جمع اولديلر بو لار ٥ كوفه دن بز قاصدن ايزدي كوزدلار ٥
اون بيك ازدخي يينه كلدي همآن ٥ بكلري هم خيلو بكلكمآن ٥
ايزه اولنجه قرار ايلدي ديلسز ٥ چون صباح اولدي نقاره اوردلر ٥
آي مؤمنلر ايشتدي بي قرآز ٥ نوحه قلدي اغلديلر زآرزآز ٥
يينه جنك ايچون سوآز اولدي بولاز ٥ قاموسي سيد قاتنه كلديلاز ٥
قوجدي عباسي حسين نامدآز ٥ ايتدي قرداشم كوزم نورزنماز ٥
اولمسونكه دونكلين بزد حسين ٥ جنك آز آز ايسه كيره سن اي اخي ٥
ايتدي هله همتك اولسون سبيله ٥ بندي آتنه سكو آلدي آله ٥
يتمش ايكي پهلوان لر نامدآز ٥ قارشو دوردي خارجيلره سوآز ٥
سكسان اوچ بيك خارجيلر دوزغله ٥ آره يه آلدي لر بونلري دغله ٥

مسلم

1111 Müslim oğlı pehlüvân-ı nâm-dâr
Adı ʻAbdullâh idi ol şehsüvâr

1112 Altı kardaşlarınun kaygusı
Aldı başından anun ʻaklı usı

1113 On sekiz yaşında idi nev-civân
Yoğ-idi misli cihânda pehlüvân

1114 Hüsn içinde sanasın ki hûr-idi
Boyı servi sûreti çün nûr-idi

1115 Bir kez anun sûretin gören kişi
Hüsni vasfın kılmak olurdı işi

1116 Geydi zırh hem silâhın üstüvâr
Bir tağa benzer ata oldı süvâr

1117 Bağladı bilin biline pehlüvân
Kılıcın kıldı hamâyil nev-cüvân

1118 Kalkan-ile sünüsin aldı ele
Er(lik) ile karşusına kim gele

1119 Sad-hezârân Rüstem vü İskender
Anun elinde olurdı hor u zâr

1120 Atdan indi geldi Seyyid katına
Ağlayu yüz yire kor hazretine

1121 Ol dem eydür yâ Emîre'l-Mü'minîn
İki kardaşlarum atam yâ Emîn

1122 Kıldılar bunlar şehîd ey nâm-dâr
Bana destûr olsun yâ şâh-ı kibâr

1123 Dâdûmı alam bulardan ey Emîr
Seyyid eydür ana hoş bedr-i münîr

1124 Korkaram sana yavuz göz değmesün
Görklü yüzüni cihandan irmesün

1125 Mustafâ'nun hürmetidir yâ Emîr
Lutf ile sen bana destûr vir

[39ᵃ]

٧٥

مسلم اوغلی بهلوانی نامدار ٥ آدی عبد الله ایدی اول شهوار ٥
آلتی قرداشلرینك قیغوسی ٥ آلدی باشندن آنوك عقلی اوچی ٥
اون سکز یاشنده ایدی نوجوان ٥ یوغیدی مثلی جهاندهٔ بهلوان ٥
حسن اجکندهٔ صانه سنکی حوریدی ٥ بوی سروی صورتی چون نوریدی ٥
بزکز آنوك صورتی کورن کشی ٥ حسنی وصفن قلمك اولور داشی ٥
کیدی زیره همه سلاحن اوستوار ٥ بر طعنه بکزر آتنه اولدی سوار ٥
بغلدی بیلك بلینه بهلوان ٥ قلجن قلدی حمایل نوجوان ٥
قلقانیله سکوسین آلدی اله ٥ ارکیله قرنشوسینه کیم سلمه ٥
صندهٔ آرآنه رستمی ایسکندر ٥ آنك آلنده اولوردی خوزر آز ٥
اندن ایدی سکدی سیتر قاتینه ٥ اغله یویوزیره قوز حضرتینه ٥
اولدم ایدر یا امیر المؤمنین ٥ ایکی قرداشلرم آتمه یا امین ٥
قلدیلر بونلر شهید ای نامدار ٥ بکا دستور اولسون یا شاه کبار ٥
دادومی آتمه بولوردن ای امیر ٥ سیتر ایدر اکا خوش بدر منیر ٥
قوز قرنم سکا یاوز کوزدکمسوه ٥ کورسلو یوزوکی جهاندن ایرمسوه ٥
مصطفانك حرمتی دفع یا امیر ٥ لطف ایله سن بکا دستور ویر ٥

[٣٩]

1126 Pes Hüseyn eydür ana ey nâm-dâr
Yârıcun olsun senün Perverdigâr

1127 Tengri olsun sana yoldaş hem Rasûl
Olmasun görklü yüzün hirgiz melûl

1128 Ata bindi sürdi meydâne revân
Na'ra urdı şîr-vâr ol pehlüvân

1129 Kim ki beni bilmedi bilsün be-nâm
Müslim oğlıyam Hüseyn ibn-i Gulâm

1130 Ey Havâric 'Amr-ı nahs-ı nâ-bekâr
Gel berü meydâne görgil kâr u zâr

1131 Bir 'aceb lu'b-ile cevlân gösterür
Havâricler kamusı hayrân olur

1132 'Amr-ı nahs eydür görün bir pehlüvân
Kim bununla karşu dura bu zemân

1133 Depdi Zamm-i Hamîr'i ol bed-gümân
Girdi meydâne kıldı cûş u figân

1134 Anı oğlan gördi ol hor u hakîr
Girib eydür ana ol Zamm-i Hamîr

1135 Dir ey oğlan vir bana atun donun
Kim sana cânun bağışlayam senün

1136 'Abdullâh eydür ana ki gel berü
At u don sâz u silâh al git girü

1137 Bir ayağın üzengiden çıkarur
Deper atını ilerüye varur

1138 Gerçek eydür sandı ol Zamm-i Hamîr
İrdi yakın çaldı 'Abdullâh emîr

1139 Ortara çaldı anı ol pâk-i dîn
Heybet aldı kim ki gördü hamlesin

1140 Eyle çaldı ilüşügi kalmadı
Tamu'ya irince cânı ilmedi

[39b]

بسی حسرتی ایدر اکا ای نامدار ۵ یارجک اولسون سنک ایچون کار
تنکری اولسون سکا یولداش هم رسول ۵ اولمسون کورسلو یوزک هرکز ملول
آنه بندی سوردی میدانه روان ۵ نعره اوردی شیر دوان اولا بهلوان
کمکی بنی بلمدی بلسون بنا نه ۵ مسلم اوغلیم حسین ابن غلام ۵
ای خوارج عمری تحسی نابکار ۵ کل برو میدانه کور سلاح کارزار ۵
بر عجب لعبیله جوردن کوستردی ۵ خوارجلر قمو بیه حیران اولوب ۵
عمر عسس ایدر کورک بر بهلوان ۵ کیم بو نکله قرشو دوره بو زمان ۵
دیدی صنم خیرو اول بدکمان ۵ کیردی میدانه قلدی جوش فغان ۵
آیی اوغلان کوردی اول خور و حقیر ۵ کریب ایدر اکا اول صنم حمیر ۵
دیر ای اوغلان و یرکا آنوک دونک ۵ کیم سکا جانک بغشلادیم سنک ۵
عبد الله ایدر اکا ای کل برو ۵ آیی دون سار و سلاح آل کیت کرو ۵
بر ایاغن اوزنکیدن چیقرور ۵ دیر آتیمی ایلرویه وار دور ۵
کرجک ایدر صاندی اول صنم حمیر ۵ ایردی یافیت جالدی عبد الله امیر ۵
اورتره جالدی آیی اول پاکه دین ۵ هیبت آلدی کیمکی کوردو حملتین ۵
ایله جالدی ایلوشوکی قالمدی ۵ طاموبه ایرنجه جانی ایلمدی ۵

یارو

1141 Yarusı gitdi hevâya ol itün
Yarusı kaldı üzerinde atun

1142 Sundı dutdı ayağından ol zemân
Atdı ol iti hevâya pehlüvân

1143 İner-iken ortadan çaldı girü
İki pâre eyledi ol mâh-ı rû

1144 Heybetine kamusı kaldı ‘aceb
Na‘ra urdı pehlüvân kıldı taleb

1145 Oğlı var-idi la‘înün pür-sitem
Adı Kâmil idi anun ibn-i Zamm

1146 Atasını gördi kim oldı helâk
Âh kıluben yakasını kıldı çâk

1147 Depdi atın girdi meydâne revân
Alayın aldı hem ol dem pehlüvân

1148 Eydür ey oğlan düşürdün bir eri
Kûfe şehrinün ol-idi serveri

1149 ‘Abdullâh dir gel yüregün dağlama
Atana kavuşdurayım ağlama

1150 Yitdi Kâmil hamle kıldı bir kezin
Red kıldı pehlüvân-ı ber-güzîn

1151 Çünki anun hamlesin men‘ eyledi
Bu kez işid anı dahi n’eyledi

1152 Sundı ‘Abdullâh sünü aldı ele
Hamle kıldı gör ki ana ne kıla

1153 Şöyle urdı ol la‘îni pehlivân
Gögsünden arkasına çıkdı hemân

1154 Anı gördi Hâricî kıldı figân
Kıldı hamle yine hem bir pehlüvân

1155 Çaldı Abdullâh anı dahi hemân
Cânı şol-dem gövdeden oldı revân

[40ᵃ]

٧٧

یارو بیسی کیتدی هوایه اول ایتلک ٥ یاروب قالدی اوزه زنده آنوک ٥
صونکدی دوتدی ایاغندن اوز زمان ٥ آتدی اول ایچی هوایه بهلوان ٥
ایشربکن اوز تادن چالدی کیرو ٥ ایکی پاره ایلدی اول ماه رو ٥
هیبتینه قاموسی قلدی عجب ٥ نعره اوردی بهلوان قلدی طلب ٥
اوغلی واریدی لعینک برنستم ٥ آدی کامل ایدی آنوک ابن صنم ٥
آنه سینی کوردیکم اولدی هلاک ٥ آه قلوبا یاقه سینی قلدی چاک ٥
دیدی آتن کیردی میدانه روان ٥ آله بن الذی هم اولدم بهلوان ٥
ابدن ای اوغلک دوشوردن یاری ٥ کوف شهرینک اولیدی کروری ٥
عبد الله دیو کل یوره کوزک طغلمه ٥ آنه که قاوشدر آنیم اغلمه ٥
بیتدی کامل حمله قلدی برکزین ٥ رد قلدی بهلوانی برکوزین ٥
چونکه آنک حمله سن منع ایلدی ٥ بوکن ایشت آنی دآخی نیلدی ٥
صونکدی عبد الله سکوالذی آنه ٥ حمله قلدی کوزکه آکامنه قیله ٥
شویله اوردی اول لعینی بهلوان ٥ کوکسندن آرقه سینه چقدی همان ٥
آنی کوردی خارجی قلدی فغان ٥ قلدی حمله سینه هم بر بهلوان ٥
چالدی عبد الله آنی دآخی همان ٥ جانی شولدم کوده دن اولدی روان ٥

1156 Sâlih adlu pehlüvânı var-idi
Hâricîydi ol yavuz murdâr-idi

1157 Depdi atın hamle kıldı ol hemân
Red kıldı hamlesini pehlüvân

1158 İki hamle aradan giçdi hatâ
Hamle kıldı ol zülâl-i Mustafâ

1159 Sancdı sünü gögsine ol şîr-i ner
Arkasından çıkdı düşdi nâ-bekâr

1160 Öyle olınca eline aldı tîg
Otuz altısın düşürdi bî-dirîg

1161 Heybetini gördi kimse gelmedi
Ana hîç kimse mukâbil olmadı

1162 Döndi hayme-gâha girü şîr-vâr
Geldi Seyyid katına ol nâm-dâr

1163 Âh idüben cigerinden bir pâre
Kan bırakdı pehlüvân ol dem yire

Şi'r-i 'Abdullâh ibn-i Müslim

1164 Eytdi yâ Zeyne'l-beşer şâh-ı cihân
Suya bunaldum katı yâ pehlüvân

1165 Bir içim su olsa dir yâ ibn-i 'am
Bunlara virmezdim amân ben bu dem

1166 Atamun kardaşlarımun kanını
Ala idüm ben bulardan bu zemân

1167 İş kılaydum yalınuz ben bunlara
Kıyâmetde söyleneydi dâsitân

1168 N'ideyin susuz bunaldum yâ Emîn
Tâkatım kalmadı yâ fahr-i cihân

1169 Seyyid eydür ana kim yâ pehlüvân
Ne kılayın seni ey cân-i cihân

[40b]

صالح ادلو بهلوانی وار بدی ٥ خارجیدی اول یاوز مزدار دی ٥
دبدی آت حمله قلدی اول همان ٥ رد قلدی حمله سینی بهلوان ٥
ایکی حمله آره دن کیچدی ضحا ٥ حمله قلدی اول زلال مصطفا ٥
ساغدی سکوکوکسنه اول شروه ٥ ارقه سندن جقدی دوشدی تا بکار ٥
اویله اولنجه آلینه آلدی تیغ ٥ اوتوز آلتی سنی دوشردی بدریغ ٥
هیبتی کوردی کمسه کلمدی ٥ آما هیچ کمسه مقابل اولمدی ٥
دوندی خیمه گاهه کیروب شیروان ٥ کلدی سیتر فاتنه اول نامدار ٥
آه ایدوب جیکرندن بر پاره ٥ قان بر آقدی بهلوان اولدم یره ٥

شعر عبد الله ابن مسلم

ایتدی یا زین البشر شاه جهان ٥ صویه بوکلدم قیتی یا بهلوان ٥
بر ایچم صو اولسه دیر یا ابن عم ٥ بوندن وبر مزدیم امان یا بودم ٥
آه ملک قرد آشلر ملک قابینی ٥ آله ایدم بن بولردن بوزمان ٥
ایش قلیدم یا الکوزبن بوناره ٥ قیامتده سوئیلنیدی داستان ٥
بیره ین صو سوز بوکلدم یا امین ٥ طاقتم قالمدی یا فخری جهان ٥
سیتر ایدن کاکم یا بهلوان ٥ نه قلدین سنی ای جانو جهان ٥

1170 Nice terk idem ciger-gûşum seni
Bu Hâricîler elinde nâ-tüvân

1171 Keşke seni bile almayayıdum
Gelmeyeydi sana bu cevr ü figân

1172 Tab fürâkun odı yakdı cânumı
Ey yigitler şâhı ber-nûr-ı cüvân

1173 Girme meydâna dahi yâ ibn-i ʻam
Değmesün sana yavuz göz pehlüvân

Nazm-ı Sühan-ı ʻAbdullâh ibn-i Müslim Pehlüvân

1174 Döndi ʻAbdullâh eydür ki yâ Emîr
Ben ölince kılısaram dâr u gîr

1175 Atamun kardaşlarımun dâdını
Komayam alam bulardan kanını

1176 Okudı anı Hüseyn-i nâm-dâr
Öpdi kocdı ağladılar zâr u zâr

1177 Seyyid'ün bir dâne laʻli var-idi
Anı ʻAbdullâh'un ağzında kodı

1178 Eytdi seni Tengri'ye ısmarladum
Vargıl imdi ey kuzucağım benüm

1179 Gitdi ʻAbdullâh hemân-dem ağlayu
Kaldı mü'minler yüregin tağlayu

1180 Girdi çün meydâna ki cevlân urur
Naʻra urub at başın dutar durur

1181 Havâric leşkeri anı gördiler
Biribirine dokunub turdılar

1182 Var-idi bir pehlüvân-ı nâm-dâr
Adı Kuddâme[16] (idi) ol key süvâr

1183 ʻAmr-ı nahs eydür ana yâ pehlüvân
Gir bu meydâna bunı getür hemân

[41ᵃ]

بنجه ترك ايدم جكر كوشوم سني ٥ بوخاريجيله النده نا توو آن ٥
كشكه سني بيله آلميا يدم ٥ كلميديكي سكا بوجوري فغان ٥
طب قرآقلك اودي يقدي جانمي ٥ اي يكتلر شاه بز نوري جوان ٥
كيرمه ميدآندي يا ابن عم ٥ دكمسون سكا يا وزكوز پهلوان ٥

نظم سخن عبد الله ٥ ابن مسلم پهلوان ٥

دونري عبد الله ايدر كه يا اميز ٥ بن اولنجه قليسارنم دآروكيز ٥
آتمك قرداشلر يلك دآدبني ٥ قوميم آلمه بولردن قانيني ٥
اوقدي آني حسيني نامدآر ٥ اوبري قوجدي اغلدي يلر زآر زآر ٥
سيدوك بردآنه لعلي وآريدي ٥ آني عبد الله وك اغز تده قودي ٥
ايتدي سني تنكريه اصمرلدم ٥ وآرغل آمدي اي قوز وجاغم بنم ٥
كتدي عبد الله همآندم اغليو ٥ قالدي مؤمنلر يوره كن طلغلو ٥
كيردي جون ميدآنكه جولان اورز ٥ نعره اورب آت باسدي دوتردورز ٥
آخوآرنج لشكري آني كوردي يلر ٥ بري بريني دوقونوب طوردي يلر ٥
وآريدي بر پهلوآني نامدآر ٥ آدي قرآمه اول كي سوآر ٥
عمري عنس ايدر آكا يا پهلوآن ٥ كيربو ميدآنه بوي كتورهمآن ٥

1184 Girdi Kuddâme kılıç aldı ele
İlerü geldi ki tâ hamle kıla

1185 Çaldı ʻAbdullâh'ı karşudan süvâr
Aldı ʻAbdullâh anı tîg-i âbdâr

1186 Ortadan Kuddâme'yi çaldı revân
İki böldi ol laʻîni ol zemân

1187 Hâricî'nün ablak atı var-idi
Bir nice pehlüvân ü serdâr-idi

1188 Depdi atından düşürdi ol zemân
Sıçradı atından ol dem pehlüvân

1189 Günbed urdı kendü atından çü şîr
Anun atı üstine kondı dilîr

1190 Hâricîler kamu hayrân kaldılar
Erligine cümle tahsîn kıldılar

1191 Kimse ayruk ana hamle kılmadı
Korkdı andan dahi bir(i) gelmedi

1192 Gördi ʻAbdullâh ki gelmezler girü
Sabrı kalmadı hemân depdi ilerü

1193 Kendü özüni kalbe urdı şîr-vâr
Leşkeri kıldı hemân-dem târumâr

1194 Her kime ki tîg-i bürrân indürür
Çalar ortadan iki pâre kılur

1195 Yemînine kırâr idi ol mübâh
Ol gün ol gice uruşdı tâ sabâh

1196 Hâricîler'i kırardı şîr-vâr
Ol laʻînlerden götürürdi tamar

1197 Gördiler dîvâne-vâr ol pehlüvân
Ceng içinde mest olub dökerdi kan

1198 Gözlerinden katre katre kan akub
Ağlar-idi yaş yirine kan döküb

[41b]

کردی قدامه قلیغ الدی ا لسه ۵ ایله رو کلدیکه تا حمله قیلسه ۵
جالدی عبدالله قرشودن سوار ۵ الدی عبدالله آنی تیغی ایله آنه ۵
اورتدن قدامه جالدی روان ۵ ایکی بولدی اول لعینی اول زمان ۵
خارجیلرنک ایلق آنی وآردی ۵ بر نیجه پهلوانه سرد آردی ۵
دیدی آنلرن دوشوردی اول زمان ۵ سنجه دی آنلرن اولدم پهلوان ۵
کون بدا اوردی کندو آنلرن جبر ۵ آنلرنک آنی اوستنه قوندی دلیر ۵
خارجیلر قهو خبران قالدیلر ۵ ازلکبنه جمله تحسین قلدیلر ۵
کمسه ایرق آکا حمله قلمدی ۵ قورقدی آنلرن دآنی بر کلمدی ۵
کوردی عبدالله که کلمزلر کیرو ۵ صبری قالمادی همان دیدی ایرو ۵
کندو اوزوبی قلبه اوردی شیر وار ۵ لشکری قلدی همان درم تار مار ۵
هر کمه که تیغی برآن ایندو روز ۵ چالر اورتادن ایکی پاره قیلور ۵
یمینه قرار ایدی اول مباح ۵ اول کون اول کجه اورشیر تا صباح ۵
خارجیلری قرار دی شیر وار ۵ اول لعینلردن کتوردی طمار ۵
کوردیلر دیو آنه وار اول پهلوان ۵ جمله ایچنده مسنه اولوب دکردقان ۵
کوزلرندن قطره قطره قان اقوب ۵ اغلریدی یاشن یرینه قان دکوب ۵

ایلم کور

1199 Eyle gördiler ta'accüb kıldılar
Hâricîler anı çevre aldılar

1200 Hamle kılub kalbe urdı özüni
'Amr-ı nahsa dikdi ol dem gözüni

1201 Na'ra urub Hâricîler kıldı cûş
Araya aldılar anı yâ hurûş

1202 Var-idi bir Hâricî vü hâk-sâr
Adı Mizâc-i Dımışkî nâ-bekâr

1203 Yitdi 'Abdullâh'un ardından revân
Çaldı atı ayağın ol bî-emân

1204 At yıkıldı düşdi 'Abdullâh yire
Bir Hâvârîc anun ardından ire

1205 Yüz otuz yirde yimişdi zahmı ol
Gövdesinden akmış-idi kanı bol

1206 At yıkıldı sıçradı ol şîr-vâr
İrdi ol ibn-i Mizâc-i şerm-sâr

1207 İrdi ardından urdı düşdi girü
Hâricîler tîg çaldılar üşürü

1208 Oldı şehîd anda ol nev-pehlüvân
Su diyüben teslîm oldı virdi cân

1209 Eyle gördi anı Hurr-i nev-cüvân
Çekdi tîgi hamle kıldı pehlüvân

1210 Seksen iki Hâricî'yü nâm-dâr
Yire urdı darb-ile ol şehsüvâr

1211 İrdi 'Abdullâh'ı gördi çün gözi
Kana bulaşmış yatur gökçek yüzi

1212 Râh-ı Hak'da cânını kılmış fidâ
Gördi kim yokdur lisânında sadâ

1213 Âh kıldı Hurr yüregin tağladı
Yir ü gük inledi ol dem ağladı

[42ª]

ایله کوردیله تعجب قلدیلر ٭ خار جیلر آنی جوره آلدیلر ٭
حمله قیلب قلبه اوردی اوزوبنی ٭ عمر و نخسه دکدی اولدم کوروبنی ٭
نعره اوزب خار جیلر قلدی جوش ٭ آره یه آلدیلر آنی باخروش ٭
وآریدی بو خار تجیبی خاکسار ٭ آدی مرآجی دمشقی نابکار ٭
یتردی عبد الله اردندن روان ٭ جالدی آنی آیاغن اول بی امان ٭
آن یقلدی دوشدی عبد الله یره ٭ بو خوارج آنوی اردندن ایره ٭
یوز اوتوز یرده یمشدی زخمی اول ٭ کوزه سندن آقدی قانی بول ٭
آن یقلدی سجده دی اول شیر وار ٭ ایردی اول ابن من آنی سر مسار ٭
ایردی اردندن اوردی دوشدی کرو ٭ خار بجیلر تیغ جالدیلر اوشورو ٭
اولدی شهید انده اول نور پهلوان ٭ صودی بو بانسلیم اولدی ویردی جان ٭
ایله کوردی آنی حره نوجوان ٭ جکدی تیغ حمله قلدی پهلوان ٭
سکسن ایکی خار جیی یوناماز ٭ یره اوردی ضربله اول شهسوار ٭
ایردی عبد الله کوردی چون کوزی ٭ قانه بولشمش یاتور کوکلی یوزی ٭
آه حقره جانی قلمش فدا ٭ کوردی کیم یقدر لسانده صدا ٭
آه قلدی حوره یوره کن طغلدی ٭ یرو کوک اتلدی اولدم اغلدی ٭

1214 Dutdı yüzin göğe ol dem pehlüvân
Yâ Hakîm dir virme bunlara amân

1215 Bunı didi el kılıca urdı tîz
Urdı tîgi Hâricî'ye bâ-sitîz

1216 Yetmiş iki dahi düşürdi revân
Yidi yirde zahm yidi hem pehlüvân

1217 Ol Züheyr-i pehlüvân-ı nâm-dâr
İrdi Hurr'e dön didi yâ pehlüvân

1218 Sen bu dem dâdunı aldun yâ Emîr
Bu kezin nevbet benimdür dir Züheyr

1219 Döndi Hurr geldi Hüseyn'ün katına
Gördi Hurr binmiş Seyyid atına

1220 İndi atından yire urdı yüzin
Ağlayu söyledi 'Abdullâh sözin

1221 Çün işitdi Seyyid anı kıldı âh
Ey dirîgâ işimüz oldı tebâh

1222 Zârî kıldı ağladı dökdi yaşın
Ol Hak'â ısmarladı kendü işin

1223 Hurr'un ol dem zahmını bağladılar
Nevha kılub kamusı ağladılar

1224 Girdi meydâna Züheyrî çün hemân
Na'ra urdı Hâricî'ye pehlüvân

1225 Kim ki beni bilmedi benem Züheyr
Ben kemîne kul Hüseyn oldı emîr

1226 Bir girün siz meydâna yâ kavm-i dûn
Göstereyin ben size erlik bugün

1227 Hâricîler anı kıldılar 'ayân
Kim budur Ensârîler'de pehlüvân

1228 Ol çeriye düşdi kavgâ ansuzın
Çün Züheyr'ün bunlar işitdi sözin

[42b]

دوندی یوزن کوکه اولدم بهلوان ۵ یا حکیم دیرو نیره بونلاره امان ۵
بوني دیدی آل قلیجه اوردی تیز ۵ اوردی یتغی خارجیه باستیز ۵
بنمش ایکی داغی دونوردی روان ۵ یدی یرده زخم یدی هم بهلوان ۵
اول زهیری بهلوانی نامدار ۵ ایردی حره دون دیدی یا شهوار ۵
سن بودم دادوکی آلدوک یا امیر ۵ بو کرین نوبت بنمدر دیرز هیر ۵
دوندی حر کلدی حسینک قاتنه ۵ کوردی حره بنمش ستیز آتنه ۵
ایندی آتندن یره اوردی یوزین ۵ اغلیو سویلدی عبدالله سوزین ۵
چون ایشتمدی ستیز آنی قلدی آه ۵ آی دریغا ایشمز اولدی تباه ۵
زاری قلدی اغلادی دوکدی یاشین ۵ اول حقا اصمز لدی کندو ایشین ۵
حر دون اولدم زحمی بغلاه دیلر ۵ نوحه قیلوب قموی اغلاه دیلر ۵
کردی میدانه زهیری چون همان ۵ نعره اوردی خارجیه بهلوان ۵
کلکی بنی بلمدی بنم زهیر ۵ بن کمینه قول حسینه اولدی امین ۵
بن کیروک سیز میدانه یا قوم دون ۵ کستره بن بن سیزه ارلک بکون ۵
خارجیلر آنی قلدیلر عیان ۵ کمبودر انصار یلرده بهلوان ۵
اول جریه دوشدی قوغا آکوزین ۵ چون زهیر ول بونلره ایشتدی سوزین ۵

نصر

1229 Nasır bin Ka'be depdi atın revân
Ol Züheyr'e karşu geldi nâgehân

1230 Geldi eydür yâ Züheyrî sen revân
Mâlı milki terk kıldun bu zemân

1231 Niçe yıldur ki Yezîd'ün etmegin
Yidün saklamadun bu etmek hakkın

1232 Ana eydür ol Züheyr-i şîr-dil
Hamle kıl efsûn okumâğı kogıl

1233 Hamle kıldı Nasr eline aldı tîg
Çaldı başından Züheyr'i bî-dirîg

1234 Red kıldı hamlesini ol zemân
Koltuğından çaldı anı pehlüvân

1235 İki pâre oldı ol mel'ûn-ı it
Bir dahi meydâna girdi sen işit

1236 Anı dahi öldürür bir darb-ile
Bir dahi irişdi ardınca bile

1237 Dutdı meydânı Züheyr-i pehlüvân
Otuz ikisin yire urdı hemân

1238 'Amr-ı nahs eydür buna bir bir kişi
N'eyleyiser ihtiyât eylen işi

1239 Ara yire alsun on bin er anı
Ol Hacer ibn-i Hicer okun kanı

1240 Geldi eydür 'Amr-ı nahs ey pehlüvân
Sen Züheyr'e karşu durgıl bir zemân

1241 Çün Hicer meydâna girdi gördiler
Depdi atını Züheyr-i şîr-i ner

1242 Anı gördi Hâricî döndi girü
Korkusından at başın saldı girü

1243 Ardına düşdi Züheyr-i pehlüvân
On iki bin Hâricîler nâgehân

[43ª]

٨١

نصر بن كعبه دپدي آت روان ٥ اول زهيره قرشو كلدي ناكهان ٥
كلدي ايدر يا زهيري سن روان ٥ ما بي ملكي ترك قلدوك بو زمان ٥
بنجه يلدر كه يزيدوك اتمكي ٥ يدوك صقلاه مدوك بر اتمك حقي ٥
اما ايدر اول زهيري شيرو دينك ٥ حمله قلدي افسون اوقوما غي قوغلي ٥
حمله قلدي نصر ايله الدي تيغ ٥ جالدي باشندن زهيري بي دريغ ٥
رد قلدي حملسني اول زمان ٥ قولتوغندن جالدي آني پهلوان ٥
ايكي پاره اولدي اول ملعوني ايت ٥ بردي ميدانه كزدي سن ايشت ٥
آني دآخي اولدورز بر صنر بيله ٥ بردي ايرشدي اردنجه بيله ٥
دوندي ميدآني زهيري پهلوان ٥ اوتوز ايكي سنين يره اوردي همان ٥
عمر بخش ايدر بوكا بر بر كيشي ٥ تيلسن احتياط ايلك ايشي ٥
آره يره آلسون اون بيك ار آني ٥ اول حجر ابن حجر اوقوك قاني ٥
كلدي ايدر عمر بخش اي پهلوان ٥ سن زهيره قرشو دور غل بر زمان ٥
چون حجر ميدانه كزدي كوردي لر ٥ دپدي آني زهيري شيرو نر ٥
آني كوردي خارجي دوندي كيرو ٥ قوز قوشندن آت باشين صالدي كرو ٥
اردينه دوشدي زهيري پهلوان ٥ اون ايكي بيك خارجيلر ناكهان ٥

[٤٣أ]

1244 Ol dem Züheyr'i araya aldılar
Çevresinden ana hamle kıldılar

1245 Ol Züheyr'ün ağzını dutmış gubâr
Pâre pâre balçığı ol nâm-dâr

1246 Kendü ağzından çıkarurdı anı
Ey dirîgâ dir bir içim su kanı

1247 Bir içim su olsa dir ol nâm-dâr
Havâric'den götürürdim ben tamar

1248 Âh kıluben eyle dirdi şîr-i ner
Hâricîler anı çevre aldılar

1249 Tartdı tîgi hamle kıldı anlara
Hâricîleri kırardı ey yere

1250 Üzerine tîrü bârân itdiler
İşid imdi Hâricîler n'itdiler

1251 Toksan iki zahm yidi (ol) pehlüvân
Dâkati kalmadı kan akdı revân

1252 Anı gördi Hurre depdi atını
Râst[17] kılmış kendüye âlâtını

1253 Der yanınca depdi Sa'd-i nâm-dâr
Na'ra urdı k'ey Havâric hâk-sâr

1254 Ol çeriyi eylediler târumâr
Ol Züheyr'i girü alub döndiler

1255 Gövdesinden kanı revân oldı cûş
Gitdi başından hemân-dem 'akl-ı hûş

1256 Dutdılar atından aldılar anı
Gâh gelürdi 'aklı gâh ussı kanı

1257 Seyyid eydür yâ Züheyr-i şîr-i ner
'Aklunı dir aç gö(zü)n ey pür-hüner

1258 Pes Züheyr eydür eyâ fahr-ı cihân
Su getürmişler mi içeyin amân

[43b]

اولدم زهیری آرایه آلدیلر ٥ جوره سندن آکا حمله قلدیلر ٥
اول زهیرک آغزینی دوتمش غبار ٥ یاره باک بالچغی اول نامدار ٥
کندو آغزندن چقاردی آینی ٥ ای دریغا دیرلر ایچم صوقاینی ٥
بر ایچم صو اولسه دیر اول نامدار ٥ خوار جزن کوتوردم بن طهار ٥
آه قلوبا ایله دیر دی سیرو بر ٥ خار جیلر آنی جوره آلدیلر ٥
طرتدی تیغی حمله قلدی انلره ٥ خار جیلری قرار دی ای بره ٥
اوزرینه تیغ بار آن ایلدیلر ٥ ایشیدامدی خار جیلر بتدیلر ٥
طغسان ایکی زخم یدی پهلوان ٥ دآقیتی قالمادی قان آقدی روان ٥
آنی کوردی حره دیدی آنی سینی ٥ رآن قیامتن کندو یه آلاتی بنی ٥
دریا بنجه دیدی سعدی نامدار ٥ نعره اوردی کی خوار بخ خاکسار ٥
اول جریی ایلدیلر تار و مار ٥ اول زهیری کیرو آلوب دوندیلر ٥
کوره سندن قانی روان اولدی جوش ٥ کیتدی باشندن همان دم عقل هوش ٥
دوتدی لر آنندن آلدیلر آینی ٥ کاه کلوردی عقلی کاه اوچتی قانی ٥
ستر ایدر یا زهیری سیرو بر ٥ عقلوکی دیر آج کوک ای بزهنر ٥
بس زهیر ایدر ایا محشری جهان ٥ صوکتور مثلری ایچه بن امان ٥

1259 Böyle didi cânını virdi Hak'a
Kimseneye kalmadı dünyâ bekâ

1260 Seyyid eydür ey şehîd-i Kerbelâ
Sen yirüni buldun Uçmak'da hele

1261 Ağladı ol dem Hüseyn-i bâ-vefâ
Ol ciger-gûş-ı Rasûl-i Mustafâ

1262 Sürdi Hurr atın ilerü şîr-vâr
Na'ra urdı ey 'Amr-ı nahs-ı hâk-sâr

1263 Sen gel âhir ilerü bir göreyüm
Sana dahi bunda dâdun vireyüm

1264 Gör cifâsını nicedür yâ hakîr
Ey harâm-zâde şakî nahs-ı darîr

1265 Dînüni dünyâya satdun ey fülân
Bil bekâsı yok-durur dünyâ yalan

1266 Eyle didi şi'ri âgâz eyledi
Ol arada vasf-ı hâli söyledi

Şi'r-i Goften-i Hurr-i Şehîd-i Kerbelâ

1267 Ben de âhir Hurre zârî vü Sa'îd
Çün 'Alî 'ışkına oluram şehîd

1268 Hezârân bin cân fidâ ola ana
Oldur âhir şâh-ı merdân âferîd

1269 Dünyâda bir cân fidâ kılsan ana
Âhiretde bulasın bin cân mezîd

1270 Her ki 'ışkını gönülde gizledi
Bula cânına tarakkâ vü mezîd

1271 Ey muhânet 'Amr-ı nahs ü bî-vefâ
Sad-hezârân nâm ü la'net ber-Yezîd

1272 Her ki düşmândur Muhammed âline
Ana rahmet yok olur darb-ı şedîd

[44ª]

٨٤

بوبله دیدی جانینی ویردی حقا ٥ کمسنه یه قلمادی دنیا بقا ٥
سیر ایدر ای شهیدی کربلا ٥ سن یروکی بولدوک اوچما قره هلا ٥
اخلادی اولدم حسینی با وفا ٥ اول جلر کوینی رسولی مصطفا ٥
سوردی حرآتی ایلرو شیرو آز ٥ نعره اوردی ای عمر بخی خاکسار ٥
سن کل آخر ایلرو بزکوره یوم ٥ سکا دای بونده دادوک ویره یوم ٥
کوز جفا ایله بنجه دریا حقیر ٥ ای حرامزاده شقی بخش ضریر ٥
دینوکی دنیایه صاتدوک ای فلان ٥ بیل بقا ایله بقدر دنیا ایلان ٥
ایله دیدی شقری اغاز ایلدی ٥ اول آزاده وصفی حالی سویلدی ٥
شعری کفتن ٥ حری شهیدی کربلا ٥
بنده آخر حره زاده وسعید ٥ چون علی عشقینه اولورم شهید ٥
هر آران بیل جان فدا اولدی اکا ٥ اولدر آخر شاه مردان آفرین ٥
دنیاده بر جان فدا اقلسک اکا ٥ آخرتده بولسنی بیل جان مزین ٥
هر که عشقینی کوکلده کزلدی ٥ بوله جانینه ترقا و مزین ٥
ای خانه عمر بخی وبی وفا ٥ سن هر آران نام لعنت بویزین ٥
هر که دوشمانلر محمد آلینه ٥ اکا رحمت یوق اولور ضرب شدید ٥

[٤٤أ]

1273 Birbirinden kim buları ayırur
Tâmû içinde kalısardur kadîd

Nazm-ı Sühan-ı Goften Hurr-i Şehîd-i Nev-cüvân

1274 Çün okudı medhi Hurre nâm-dâr
El uruben çekdi tîg-i âbdâr

1275 Na'ra urdı ey utanmaz 'Amr-ı dûn
Mustafâ'ya düşmân oldunuz bugün

1276 Dîni dünyâya virüb yâ kavm-i şûm
Âhiretde neyleyiser siz zalûm

1277 Eyle didi depdi atın şîr-vâr
Na'ra urdı hamle kıldı nâm-dâr

1278 Ol çerinün kalbine urdı özin
Ortada 'Amr-ı nahsa dikdi gözin

1279 Her birine çaldı bir bir darb-ı tîg
Yitmiş ikisin düşürdi bî-dirîg

1280 Ol Havâricler araya aldılar
Üzerine tîrü bârân kıldılar

1281 Nâgehân bir ok dokundı ağzına
Ensesinden çıkdı ol demde yine

1282 Pes Muhammed ibn-i Mikdâd ol zemân
Hem Dücâne oğlu 'Abdullâh revân

1283 Anı gördi na'ra urdılar bile
Ol çeriye irişüb gör ne kıla

1284 Ol çeriyi eylediler târumâr
Hâricîler'den götürdiler tamar

1285 Hurr'ı aldılar getürdiler girü
Tâ Hüseyn'ün hazretine yitürü

1286 Üstine geldi Hüseyn-i pehlüvân
Hurr'e eydür aç gözüni ey cüvân

[44b]

بربرندن کیم بولاری آیرور ٥ طاموا بجنده قالیسر در قدیم ٥

نظم سخن کفتن ٥ حرّی شهید نوجوان ٥

جون اوقودی مدحی حرّه نامدار ٥ آل اورو باجکدی تیغی ابدار ٥
نعره اوردی ای اوتنمز عمر دوه ٥ مصطفی یه دوشمان اولدوکز بکون
دینی دنیایه ویروب یا قوم شوم ٥ آخرتده نیلیسز سیز ظلوم ٥
ایله دیدی دیدی آتن شیر وار ٥ نعره اوردی حمله قلدی نامدار ٥
اول جریتک قلبنه اوردی کوزین ٥ اورتاده عمر بخسه دکدی کوزین ٥
هر برینه جالدی بر بر ضرب تیغ ٥ یتمش ایکی سین دوشوردی دریغ ٥
اول خوارجلر ارآیه الدیلر ٥ اوزه رینه تیر و پار آن قلدیلر ٥
ناکهان بر اوق دوقوندی آغزینه ٥ اکسه سندن چقدی اولدمدا ینه ٥
بن محمد ابن مقداد اول زمان ٥ هم دجانه اوغلو عبدالله روان ٥
ای کوردی نعره اوردیلر بیله ٥ اول جریه ایریشوب کوزنه قیله ٥
اول جریی ایلدیلر تارومار ٥ خار جیلردن کوتوردیلر طمار ٥
حرّی الدیلر کتوردیلر کیرو ٥ تا حسینک حضره تینه بتورو ٥
اوستینه کلدی حسینی پهلوان ٥ حرّه ایلدی آج کوزوکی ای جوان ٥

حرّ ابنزی

1287 Hurre eytdi yâ Emîre'l-Mü'minîn
Bir içim su olsa bana yâ Emîn

1288 Eyle diyü hoş şehâdet getürür
Cân-ı şîrînin Hak'a ol dem virür

1289 Anı gördi çün Hüseyn-i nâm-dâr
Âh kıldı ağladı ol zâr u zâr

1290 Eytdi yâ Hurr dünyâda âzâd idün
Âhiretde dahi Hurr oldı adun

1291 Çün Muhammed girdi 'Abdullâh ile
Hamle kıldılar hem ikisi bile

1292 'Amr-ı nahs eydür buları siz bilün
Biri Mikdâd oğlıdur ol serverün

1293 Ol Dücâne oğlu 'Abdullâh biri
Gömünüz çıkmağa bunları diri

1294 Araya aldılar anları girü
Kırar anlar Hâricîyi tîg uru

1295 Ol Muhammed eydür 'Abdullâh işit
Düş gördüm ben bu gice ey yigit

1296 Babamı gördüm bana eydür 'ayâl
Gel berü kim bundadur âb-ı zevâl

1297 Tîz ola ki ben atama kavuşam
Şimdi gerek âhirete irişem

1298 Eydür 'Abdullâh ana ki yâ Emîr
Girü dön olma mı dir yâ nazîr

1299 Çünki söyler bu sözi ibn-i Dücân
And içüb 'Abdullâh'a dir ol cüvân

1300 Dönmezem vallâh ve billâhi'l-'azîm
Hem şehîd olmağa iver bu cânım

1301 Ger 'ömür virür ise ol bî-niyâz
İdevüz bâkî kelâmı bunda sâz

[45a]

٨٥

حرّه ایتدی یا امیر المؤمنین ٥ بر ایچیم صو اولسه بکا یا امین ٥
ایله دیو خوش شهادة کتور روز ٥ جای بشیرین حقا اولدم دیرن ٥
آنی کوردی چون حسینی نا مراد ٥ آه قلدی اغلدی اول زار زار ٥
ایتدی یا حرّ دنیاده ازاد ایدوك ٥ آخرتده دخی حرّه اولدی آدوك ٥
چون محمد کردی عبد الله ایله ٥ حمله قلدیلر هم ایکیسی بیله ٥
عمر بن سعد ایدر بولاری سیز بلوك ٥ بری مقداد اوغلیدر اول سرور کك ٥
اول دخانه اوغلو عبد الله بری ٥ کومکور جمعا بونلری دیری ٥
آرایه الدیلر انلر حری کیلدو ٥ قرار انلر خارجیی شیخ اورو ٥
اول محمد ایدر عبد الله ایشیت ٥ دوش کوردوم بن بو کیجه ای یکیت ٥
بابامی کوردوم بکا ایدر عیال ٥ کل بروکه بونده در آباز و آل ٥
نیز اوله که بن آنه مه قاوشم ٥ شمدی کرك آخرته ایرلیشم ٥
ایدر عبد الله اکاکه یا امیر ٥ کیرو دون اولمامی دیر یا نظیر ٥
چونکه سویلر بو سوزی ابن دخان ٥ انده ایچون عبد الله دیر اول جوان ٥
دونمزم والله و بالله العظیم ٥ هم شهید اول ماغه ایور بو حیم ٥
کوکمه دیور ایسه اول بی نیاز ٥ ایده ور باقی سهلدی بنده ساز ٥

Meclisü'l- Hâmis

1302 Bu bişinci meclisi sâz idelüm
Başlayalum söze âgâz idelüm

1303 Kerbelâ'nun vasf-ı hâlinden meğer
İdelüm bişinci meclisden haber

1304 Hem dilersen rahmet ide Hak size
'Işk-ıla dutun kulakı bu söze

1305 Şevk-ile bir hoş salâvât virelüm
Söze andan başlayalum girelüm

1306 Râvîsi eyle rivâyet eyledi
İbn-i Mahnef Lût oğlu söyledi

1307 Söyledi düş gördügüni pehlüvân
Hamle kıldılar çeriye ol zemân

1308 Araya aldı buları kırk bin er
İşid imdi sen nice oldı haber

1309 Şimr-i mel'ûn hem Rebî'-i nâ-bekâr
Anlarun ikisine hamle eder

1310 Dört bin er bir kezden üşdiler ana
Çevre it gibi yapışdılar ana

1311 Seksen iki yirde zahm yedi teni
Gitti 'aklı hem üküş akdı kanı

1312 Hem 'Alî'nün kulı Sa'd-i nâm-dâr
Hem Hüseyn'ün kulları oldı süvâr

1313 Hamle kılub ol çeriye düşdiler
Ol münâfıklar bulara üşdiler

1314 Kıldılar bir kezden ol leşker gulû
Kamu oldılar şehîd ey bahtulu

1315 Yigirmi iki pehlüvân idi bular
Kamu bir kezden şehâdet buldılar

[45b]

مجلس الخامس

بو بشنجی مجلسی ساز ایده لم ٥ بشلیالوم سوزه آغاز ایده لم ٥
کربلادنك وصف حالندن مکم ٥ ایده لوم بشنجی مجلسدن خبر ٥
هم دیلرسك رحمة ایده حق سیلاه ٥ عشقیله دوتوك قلاف بو سوزه ٥
شوقیله برخوش صلوة ویره لوم ٥ سوزه اندن بشلیالم کیره لوم ٥
راوی بیه ایله روایت ایلدی ٥ ابن محنف لوط اوغلو سویلدی ٥
سویلدی دوش کوزدوکوجی پهلوان ٥ حمله قلدیلر جریه اول زمان ٥
آره یه الدی بولاری قرق بیك ار ٥ ایشزامدی سن بنجه اولدی خبر ٥
شمر ملعون هم ربیعی نابکار ٥ انلر وك ایکیسنه حمله ایدر ٥
دورت بیك ار برکزدن اوشدیلر ٥ جوره ایت کبی یا بشدیلر اسما ٥
سکسن ایکی یزده زخم یدی تنی ٥ کتدی عقلی هم اوکوش اقدی قنی ٥
هم علینك قولی سعدی نامدار ٥ هم حسینك قولتری اولدی سوار ٥
حمله قلوب اول جریه دوشدیلر ٥ اول منافقلر بولاره اوشدیلر ٥
قلدیلر برکزدن اول لشکر غلوا ٥ قاموا اولدیلر شهیدای بختلر ٥
یکزی ایکی پهلوان ایدی بولار ٥ قاموبرکزدن شهادة بولدیلر ٥

ای کور

1316 Anı gördi çün Ebâ Bekr-i ʻAlî
Zârî kıldı ağladı şâh-ı velî

1317 Eytdi yâ Kuddâme gördün mi bu hâl
Başumıza gör nice geldi zevâl

1318 Kırdılar yârenlerimizü bizüm
Nevbet uş bize geldi budur sözüm

1319 Didi Kuddâme ana ki ey safâ
Ey ciger-gûş-ı Muhammed Mustafâ

1320 Ben varayın bu çerinün cengine
Hâricîler cenginün âhengine

1321 Caʻfer-i Dayyâr'un oğlı var-idi
Katı mahbûb pehlüvân dildâr-idi

1322 On sekiz yaşında idi kendü'zi
Sözi şekker güle benzerdi yüzi

1323 Kaşı kara gözi nergis teni gül
Boyu uzun servi sümbülden usûl

1324 Mustafâ'ya benzer idi sûreti
Hem Hüseyn'e benzer idi sîreti

1325 Adı Kâsım pehlüvân-ı şîr-dil
Sad-hezârân şîr âlâyında hacil

1326 Yinilece güyegü olmış idi
Ol Hüseyn'ün kızını almış idi

1327 Güyegülik kınacugı ey ahî
Anun elinde idi henüz dahi

1328 Depdi atını ilerü yürüdi
Hizmet içün Hüseyn'e yüz süridi

1329 İy Emîre'l-Mü'minîn dir bâ-safâ
Destûr olsun bana yâ kân-ı vefâ

1330 Gireyim meydâna bu dem ey Şerîf
Dâdumı alam bulardan yâ Latîf

[46ᵃ]

٨٧

آني كوردي جون ابابكري علي ٥ زاري قلدي اغلدي شاه ولي ٥
ايتدي يا قدامه كوردوكني بو حال ٥ باشيني كوزينجه كلدي زوال ٥
قيزديلر يارنلر يمزو بيزو ٥ نوبت اوشبو يره كلدي بو در سوزنم ٥
ديدي قدامه اكا كه اي صفا ٥ اي جكر كوشه محمد مصطفا ٥
بن ورابن بو جرينك جنكينه ٥ خار بجيلر جنكه نوك آهنكينه ٥
جعفري دتا روك اوغلي وآريدي ٥ قاني محبوب بهلوان ديلدآريدي ٥
اون سكز ياشنده ايدي كندو اوزي ٥ سوزي شكر كوله بنكزر ديدي ٥
قاشي قاره كوزي نرگس تني كول ٥ بويي اوزون سروي سنبلدن اوزون ٥
مصطفي يه بنكزر ايدي صورتي ٥ هم حسينه بنكزر ايدي سيرتي ٥
آدي قاسيم بهلوانه شيرودل ٥ سكز هزار آن سنيزآلا يتنده جمل ٥
يكيلجه كويكو اولمش ايدي ٥ اول حسينك قيزيني آلمش ايدي ٥
كويكولك قبنا جوشي اي اخي ٥ آنك آلتنده ايدي هنوز ده سخي ٥
دبري آتي ايلرو يورودي ٥ خزمت ايچون حسينه يوز سوريدي ٥
اي امير المؤمنين دنيا مصفا ٥ دستور اولسون بكا ياشاه وفا ٥
كيره نيم ميدانه بودنم اي شريف ٥ دادوي آلمه بولردنه يا لطيف ٥

يوريدي

[٤٦أ]

1331 Didi Seyyid ana kim ey nâm-dâr
Bana sen kaldun ‘ammûmdan yâdigâr

1332 Kuzucağum nic’ideyin ben seni
Gel fürâkun odına yakma beni

1333 Ne kılayım seni ey yavrucağum
Ey benim gönlim yimişi hem cânum

1334 And virdi Mustafâ’nun nûrına
Hem ‘Aliyyü’l-Murtazâ’nun sırrına

1335 İndi atından Hüseyn-i nâm-dâr
İndi Kâsım dahi ol dem şîr-vâr

1336 Açdı Kâsım göğsini sırr-ı ‘Alî
Açdı hem kendü göğsüni ol velî

1337 Urdı göğsi göğse yüzin yüzine
Doldı hasret yaşı nergis gözine

1338 Şi‘r okuyub ağlar-idi ol Emîr
Hem ibn-i ‘Alî Hüseyn-i şîr-gîr

Şi‘r-i İmâm Hüseyin (‘aleyhi’s-selâm)

1339 N’ideyim ey serv-i bûstânım benim
Ey yüzi gökçek gülüstânım benim

1340 Tengri ola yarıcı sana meğer
Yâ Muhammed-himmet arslanım benim

1341 Ey ‘aceb göre mi ayruk gözlerim
Senün ol gül yüzüni cânım benim

1342 Ne gönül ile bu zâlimlere ben
Vireyin mazlûm-ı cânânım benim

1343 Ey gözüm gerçi bugün ola firâk
Yarın ola vasl-ı reyhânım benim

1344 Bu fürâkun vuslatına irgüre
Bizi ol devletlü sultânım benim

[46b]

دیدی سیّد اکا کیم ای نامدار ٥ بکا سن قالدوك عمّومدن یادکار ٥
قوزوجاغوم بجیره بن بن سنی ٥ کل فرآقوك اودینه یقمیا بنی ٥
نه قیلدیم سنی ای یوزوجه عوم ٥ ای نیم کوکلیم جیسی هم جنوم ٥
انروندی مصطفانك نوریندن ٥ هم علیّ المرتضانك سریندن ٥
اندی آتدن حسینی نامدار ٥ اندی قاسیم دآخی اولدم شیروار ٥
آجدی قاسیم کوکسینی سیری علی ٥ آجدی هم کنزوکوکسینی اول ولی ٥
اوردی کوکسی کوکسه یوزین یوزینه ٥ دولدی حسرة باشی نرکس کوزینه ٥
شعر اوقویوب اغلدی ربدی اول امیر ٥ هم ابن علی حسین شیرو کیر ٥

شعر ایمام حسین ع م

نیلدیم ای سروی بوستانم بنم ٥ ای یوزی کوکجك کلستانم بنم ٥
تنکری اوله یار بجی سکا مکر ٥ یا محمد همتك ارصلدیم بنم ٥
ای عجب کوره ای ایزوق کوزلرم ٥ سنك اول کل یوزوکی جانم بنم ٥
نه کوکل ایله بو ظالم لشکرلره بن ٥ ویره بن مظلومی جانانم بنم ٥
ای کوزم کرچه بو کون اوله فرآق ٥ یارب اوله وصلی ریحانم بنم ٥
بو فرآقك وصلینه ایرکوره ٥ بیری اول دولتلو سلطانم بنم ٥

نه قیلدیم

1345 Ne kılalum Tengri'nün takdîri bu
Alnumıza yazdı Sübhân'ım benim

Nazm-ı Sühan-ı İmâm Hüseyin ('aleyhi's-selâm)

1346 Virdi destûr ol Emîre'l-Mü'minîn
Tengri'ye ısmarladum didi hemîn

1347 Sürdi atın ilerü ol nâm-dâr
Girdi meydâna hemân-dem şîr-vâr

1348 Na'ra urdı ey hakîr ü bed-gümân
'Amr-ı nahs ey Hâricî-yi kaltabân

1349 Ger beni bilmedün ise ey la'în
Kâsım ibn-i Ca'fer'em bilgil yakîn

1350 Ey utanmaz 'Amr-ı nahs-ı bî-vefâ
Düşmen-i Âl-i Rasûl-i Mustafâ

1351 Ne kâfir itdi bunı ne hod Cuhûd
İkisinden eksük oldun yâ hasûd

1352 Dîni satdun dünyâya sen ey gurû(r)
Âhiretde n'olısar sana surû(r)

1353 Tengri'nün mahbûbı ile ey la'în
Düşmen olub kande varam diyesin

1354 Ger er-isen gel berü iy hâk-sâr
Sana erlik göstereyim kâr u zâr

1355 'Amr-i nahs eydür bunı görmen za'îf
Birinüz olmayısar buna harîf

1356 Görmenüz bu demde siz bunı hakîr
Budur âhir pehlüvânı nerr-i şîr

1357 İki bin er hamle kıldılar buna
Şimr-i mel'ûn ol pelîd la'net ana

1358 Bin dahi Kuddâme'ye oldı harîf
Ara yirde kaldı ol iki şerîf

[47a]

٨٩

نه قيلاي لوم تنكريك تقديري بو ٥ انلرمزه يازدي سبحانهم بنم ٥

٥ نظم سخن ٥ امام حسين ع م ٥

ونيردي دستور اول اميد المؤمنين ٥ تنكريه اصمرلرم ديدي همين ٥

سوردي آني ايلرو اول نامدار ٥ كيردي ميدانه همان دم شير وار ٥

نعره اوردي اني حقير وبدگمان ٥ عمر سعد اي خارجي قلتنان ٥

كربلايي بلما دوك بسه اي لعين ٥ قالنم ابن جعفرم بل كلي يقين ٥

اني اوتمز عمر سعدي بي وفا ٥ دوشمني آل رسولي مصطفا ٥

نه كافي ايتدي بوني نه خوف جهود ٥ ايكي سندن السوك اولدوك يا حسود ٥

ديني صاتدوك دنيايه سن اي غرور ٥ آخرتده نوليسه سكا سور رواه ٥

تنكريك محبوبي يله اي لعين ٥ دوشمن اولوب قانده وارم ديه كه ٥

كوز ارسلان سكل برو اي خاكسار ٥ سكا ازلك كوستره يم كارزار ٥

عمر سعد ايدر بوني كوز ملك ضعيف ٥ بريكوز اولما يسر بوكا حريف ٥

كوز ملكوز بودمده سنين بوني حقير ٥ بودر آخر بهلوانيه نره ستيز ٥

ايكي بيك ازحمله قلديلر بوسما ٥ شمر ملعون اول بليد لعنت اسما ٥

بيك دخي قدامه اولدي حزين ٥ آره يزده قالدي اول ايكي شريف ٥

1359 Na‘ra urdı Kâsım ol dem çekdi tîg
Ceng içinde kaldı ol dem bî-dirîg

1360 Kâsım ve Kuddâme hamle kıldılar
Ol çerinün arasına daldılar

1361 Düşdiler ol kavm içine nâm-dâr
Hâricî kırarlar-idi şîr-vâr

1362 Ol çeriden bir dem içinde bular
Yüz yigirmisini yire urdılar

1363 Mest oluben ceng içinde pehlüvân
İrdi bunlara kazâ’-i âsumân

1364 Atı ayağı meğer Kuddâme’nün
Bir delüge giçdi ol sâ‘at anun

1365 Ahtarıldı başı üstüne semend
Atdılar Kuddâme üstüne kemend

1366 Ol zemân anı giriftâr itdiler
İşid imdi Kâsım’ı hem n’itdiler

1367 Kıldılar bir kezden ol leşker gulû
Kâsım’a ok dökdiler bunlar kamu

1368 Kalbura dönderdiler nâzük teni
Bir nefes kaldı ki vireydi cânı

1369 Bir Hâricî-yi nahs ol dem nâgehân
Kâsım’un ardından darb urdı hemân

1370 Eyle urdı arkasına ol la‘în
Düşdi atından yire ol pâk-i dîn

1371 İkisini dahi kıldılar şehîd
Kiçi kardaşı ne kılısar işid

1372 Tâlib ibn-i Ca‘fer ol dem ağladı
Ağlamakdan cigerini tağladı

1373 Dahi on biş yaşında idi cüvân
Girdi meydâna hemân-dem pehlüvân

[47b]

نعره اوردی قاسیم اولدم چکری تیغ ٥ جنگ ایچنده قالدی اولدم بی دریغ ٥
قاسیم و قدامه حمله قلدیلر ٥ اول جریننگ آره سینه طالدیلر ٥
دوشدیلر اول قوم ایچینه نامدار ٥ خارجی قرار لریدی مشیر و وار ٥
اول جریدن بردم ایچنده بولار ٥ یوز یکرمی سببی بره اوردیلر ٥
مست اولوب جنگ ایچنده پهلوان ٥ ایردی بوندره قضای آسمان ٥
آیه آیاغی مکر قدامه سوک ٥ بردلوکه کیجدی اول سعلت آنک ٥
اختر لدی باشی اوستونه سمند ٥ آتدیلر قدامه اوستونه کمند ٥
اول زمان آیی کرفتار ایتدیلر ٥ ایشدامدی قاسیمی همدیتدیلر ٥
قلدیلر برکزدن اول لشکر غلوا ٥ قاسیمه اوق دوکدیلر بونلر قموا ٥
قلبوره دونردیلر نازوک تنی ٥ بر نفس قالدیکه ویریدی جسنی ٥
بر خارجی نحس اولدم ناکهان ٥ قاسیمک ارزندن ضرب اوردی همان ٥
ایلا اوردی ارقه سینه اول لعین ٥ دوشدی آتندن یره اول پاک دین ٥
ایکی سینی دآخی قلدیلر شهید ٥ کیمی قرد آیشی نه قیلسه ایشید ٥
طالب ابن جعفر اولدم اغلادی ٥ اغلمقدن جیکر بنی طغلادی ٥
دآخی اون بش یاشنده ایدی جوان ٥ کردی میدانه همان دم پهلوان ٥

نعره اور

1374 Na‘ra urdı çün mübâriz diledi
Adını ve kendüyi ‘arz eyledi

1375 Her ki beni bilmedi bilsün serîr
Tâlib ibn-i Ca‘fer’em ben yâ darîr

1376 Hâricîler hamle kıldılar ana
Kırdı otuz Hâricî n’eydem sana

1377 Dâkati tâk oldı vü döndi girü
Tâ Hüseyn’ün katına geldi ilerü

1378 Ol arada çün ana oldı kuyu
Eytdi yâ ‘ammû n’ideyim bana su

1379 Bir içim su didi yâ âmmû bâna
Ağlayu ol dem Seyyid eydür ana

1380 N’eyleyeyim ey ciger-gûşum benim
Göz yaşı oldı suyım şimdi cânım

1381 Tengri’den artuk meded yokdur bize
Ne diyeyim yavrucaklarım size

1382 Şimdi benden size ez-gayr-ı du‘â
Çâre yokdur bilinüz ey bâ-safâ

1383 Tâlib anı işidüb döndi girü
Na‘ra urdı ol çeriye haykıru

1384 Elli yedi Hâricî’yi düşürür
Ol münâfıklar ana el üşürür

1385 Hâricîler anı ol dem dutdılar
Ol arada pâre pâre itdiler

1386 Kâsım ibn-i Hasan çün gördi anı
Zârî kılub ağladı yandı cânı

1387 Eytdi yâ âmmû bana destûr vir
Tâ gireyin ben bu dem meydâna dir

1388 Anı çün gördi Hüseyin kıldı âh
Eydür imdi n’ideyim ey bâdişâh

[48a]

٩١

نعره اوردي جون مبارز ديلدي ٥ آدمي وكندوسي عرض ايلدي ٥
هركه بكي بلمدي بلسون سريني ٥ طالب ابن جعفرنم بن ياصرين ٥
خارجيلر حمله قلديلر اكا ٥ قوردي اوتوز خارجي نيكم سكل ٥
داقتي طاق اولدي ودوندي كيرو ٥ تاحسينك قاتينه كلدي ايلرو ٥
اول اراده جون اسما اول دي قيو ٥ ايتدي ياعمو نيده يتم بكا صو ٥
بوايچنم صودبدي ياعمو باسما ٥ اغليو اولدم سيذ ايدرز اسما ٥
نيليايم اي جكر كوشوم بنم ٥ كوز ياشي اولدي صويم شمدجنم ٥
شكر يزدن ازتوق مدد يوقدر بيزه ٥ شه دينبا يتم ياور وجقلارم سيزه ٥
شمدي بندن سيزه ازغيري دعا ٥ چاره يقدر بيلكز اي باصفا ٥
طالب آني ايشيدوب دندي كيمسه ٥ نعره اوردي اول جريه حيقورو ٥
الاي يدي خارجي دوشورز ٥ اول منافقلر اسما الاوشورز ٥
خارجيلر آني اول دم دوتديلر ٥ اول اراده پاره پاره ايتديلر ٥
قاسيم ابن حسن جون كوردي آني ٥ زاري قلوب اغلدي ياندي جاني ٥
ايتدي ياعمو بكا دستور ويرن ٥ تاكوره بن بن بودم ميدانه دين ٥
آني جون كوردي حسين قلدي آه ٥ ايدوز امدي نيده يتم اي پادشاه ٥

[٤٨أ]

1389 Âh kıldı ağladı kıldı hurûş
Ehl-i Beyt'i dirilüb eyledi cûş

1390 Anesi geldi çün yapışdı ana
Eydür oğlum hürmet eylegil bana

1391 Şehribânû-y-ile Sekîne geldiler
Ümmü Gülsüm ve Rakiyye irdiler

1392 Zeynebi'l-Kübrâ dahi Asgar ile
Kâsım'a bunlar yapışdı cem'-ile

Şi'r-i Vâlide-i Kâsım ibn-i Hasan

1393 Anesi dir Tengri hakkı yâ 'ayâl
Hürmet eylegil beni kılma melâl

1394 Gel esirgegil bu gözüm yaşını
Girmegil meydâna kılmagıl vebâl

1395 Ey ciger-gûşum esirgegil beni
Ger dilersin kim kılam südüm helâl

1396 Yavrıcağım yalınız koma beni
Bu garîblıkda melâmet pâyimâl

1397 Sabr kıl kim dileyem hâcet bugün
Ala tenden cânumı ol Bî-Zevâl

1398 Yakmagıl fürâkın odına beni
'İzzet eyle bir dem ayırma visâl

1399 Ne kılayım bu kara yazum benim
Ne oğul kız yârî kaldı ne helâl

Şi'r-i Kâsım ibn-i İmâm Hasan

1400 Döndi Kâsım eydür ânne kıl helâl
Gerçi bize ayrılık oldı vebâl

1401 Çâre yokdur varmayınca ben bugün
Almayınca dâdumı ez-kavm-i zalâl

[48b]

آه قلدی اغلدی قلدی خروش ٥ اهل بیت دبریلوب ایلدی جوش ٥
آنه سی کلدی چون یا بشدی اتا ٥ ایدرا وغلم حرمت ایلسه بکا ٥
شهری بانویله مسکینه کلدیلر ٥ اوتم کلثوم و رقیه ایردیلر ٥
زینب اکبر دخی اصغر ایله ٥ قاسیمه بونلر یا بشدی جمعیله ٥

شعر و آلیده ی ٥ قاسیم ابن حسن ٥

آنه سی دین تنکری حقی یا عیال ٥ حرمت ایله کلدی بنی قلمه ملال ٥
کل اسیر کاملی بوکوز وتم یا بنی ٥ کز مکلی میدانه قلما غیل و بال ٥
ای جکر کوشم اسیر اکه کلی سنی ٥ کز دیلرسن کیمه قلنم سوزم حلال ٥
یاور بجغیم یالکوز قومه بنی ٥ بوغریلقده ملامت یا عیال ٥
صبر قلکیم دیلیم حاجت بوکون ٥ آله تندرت جانی اول بی زوال ٥
یقما غلی و آقلک اودینه سنی ٥ عزت ایله بردم آیرمه وصال ٥
نه قیلدیم بوقره یا روم بنم ٥ نه اول قیز یا دی قلدی نه حلال ٥

شعر قاسیم ٥ ابن امام حسن ٥

دوندی قاسیم ایدر آنه قل حلال ٥ کوچه بیزه ایریلق اولدی وبال ٥
جاره یوقدر وار منجه بن بوکون ٥ المنجه دادمی از قوتم طلال ٥

1402 Düşde gördüm bu gice babam gelür
Bana eydür kim berü gel yâ ʻayâl

1403 Çekme susuzlık cefâsın anda sen
Bunda gel kim içesin âb-ı zevâl

1404 İmdi ne çâre ki ben varsam gerek
Pes şehâdetde bulunur bu kemâl

1405 Ağlamagıl benüm içün ey ana
Tengri'ye ısmarla beni bî-melâl

Nazm-ı Sühan-ı Kâsım ibn-i Hasan (ʻaleyhi's-selâm)

1406 Böyle diyüb ağladılar zâr u zâr
Sanasın oldı kıyâmet âşikâr

1407 Kâsım atın depdi meydâna revân
Girdi cevlân ur(dı) ol dem pehlüvân

1408 Naʻra urdı ey utanmaz bed-fiʻâl
Ey Hâricî- i şûm bedbaht u zalâl

1409 Didi bunı kendüyi sâz eyledi
Aslını ögdi şiʻr âgâz eyledi

Şiʻr-i Kâsım ibn-i Hasan-ı Cedd-i ʻÂlî

1410 Eydür ey kavm-i hakîr u bî-safâ
Kılmadınuz dîn yolında siz vefâ

1411 Gönlünüzde yok şefkat-i mihr-i dîn
Hem yüzünüzde dahi ud u hayâ

1412 Mustafâ'ya ʻahd-i peymân kıldunuz
Kanı kavlünüz sizün yâ bî-vefâ

1413 Tamu'nun içinde kalmış idinüz
Sizi uçmağa getürdi Mustafâ

1414 Küfrünüzi dîne degşürdi sizün
Âhiri bu muydı kıldınuz ana

[49ᵃ]

٨٢

دوشره كوردوم بو كيجه بايام كلوره ٥ بكا ايدر كيم بر وسكل يا عيال ٥
چكمه صوسز لق جفاسن انده كنه ٥ بونده كل كيم ايچه سن آبي زوال ٥
امدي نه چاره كه بن وارسم كرك ٥ بس شهادتده بولونور بو كمال ٥
اغلما غل بنوم ايچون اي آنا ٥ تنكريه اصمرلر بني بيه ملال ٥

نظم سخن ٥ قاسيم ابن حسن عم ٥

بويله ديوب اغلديلر زار زار ٥ صانه سنين اولدي قيامت آشكار ٥
قاسيم آت دبدي ميدر آنه روان ٥ كيردي جولان اوزاولدي بيمسلوان ٥
نعره اوردي اي اوتمز بر فعال ٥ اي خارجي شوم بر تخت ظلال ٥
ديدي بوني كندي ساز ايلدي ٥ اصلني اوكدي شعر اغاز ايلدي ٥

شعر قاسيم ابن ٥ حسن جدي علي ٥

ايدر اي قوم حقيرونيه صفا ٥ قلمديكوز دين يولنده سيز وفا ٥
كوكلوكوزده بق شفقت مهدي دين ٥ هم يوزوكوزده دخي اودوحيا ٥
مصطفايه عهدي بيمان قلدوكوز ٥ قاني قولوكوز سيدوك ياپي وفا ٥
طامونك ايچنده قالمش ايديكوز ٥ سيدي اوخماغه كتوردي مصطفا ٥
كفروكوزي دينه دكتوردي سيزك ٥ آخري بو ميدي قلديكوز آسما ٥

1415 Anun oğlancıklarını kırdınuz
Ehl-i Beyt'ine kılursız nâ-sezâ

1416 Dünyâyı terk eylemişdük biz kamu
And ile getürdinüz tâ Kerbelâ

1417 Sizün-ile yâr olalım didinüz
Bu mıdur yâr olduğınuz ey degâ

1418 Kim yedi gün oldı bize uş bugün
Virmeyüben suyı kıldınuz cefâ

1419 N'eyledi size benim atam Hasan
Âğû-y-ile kıldınuz anı hebâ

1420 Âhir ol Tengri Rasûli'nün kızı
Anesidür babamun ey bed-likâ

1421 Babamun babası değil mi 'Alî
Hak anun hakkında didi **"hel etâ"**

1422 Bellüdür dünyâ değildür pâyidâr
Tamu içinde kalasız dâ'imâ

1423 Bize bugündür size yarın ola
Bin bunun gibi cefâ yüz bin belâ

Nazm-ı Sühan-ı Kâsım bin Hasan

1424 Bunı didi na'ra urdı pehlüvân
'Amr-i nahse gel berü ey kaltabân

1425 Göstereyin sana erlik nicedür
Kim bugün gündüz mi yâhûd gicedür

1426 Ol çeride Ezrak adlu bir süvâr
Var-idi bir Hâricî-i nâ-bekâr

1427 'Amr-i nahs eydür ki yâ Ezrak yüri
Gir bu oğlan şerrini götür giri

1428 Yılda on kez yüz bin altun ez-Yezîd
Yirsin ola dahi artuk ber-mezîd

[49b]

آنك اوغلانجقلاری بیلن قودیکوز ٥ اهل بیتینه قلور سیز ناسزا ٥
دنیای ترك ایلمزوك بیز قهو ٥ اندیله کتوردیکوز تا کربلا ٥
سیزو کیله یاز اولا لیدیدکوز ٥ بو میدر یا خدا اولدوغیکوز رای ٥
سیم یدی کون اولدی بیزه اوش بوکون ٥ ویرمیو با صوی قلدیکوز جفا ٥
تیلدی سیزه بیم آنتم حسن ٥ اغویله قلدیکوز آنی هبا ٥
آخر اول تنکری رسولینك قزی ٥ آنه سیدر بابه ملك ای بدلقا ٥
بابامك بابا سیه دسلهی علیه ٥ حق آنوك حقنده دیدی هل اتی ٥
بللودر دنیا دکلدر پاید آز ٥ طامو ایچنده قلاسیز دایما ٥
بیزه بوکوندر سیزه یارین اولا ٥ بیك بونك کبی جفا یوز بیك بلا ٥

نظم سخن ٥ قاسم بن حسن ٥

بونی دیدی نعره اوردی پهلوان ٥ عمر بخشه کلدی رای قلتبان ٥
کوستره بن تسکا ازلك نیجدر ٥ کیم بوکون کوندزی یاخود کجه در ٥
اول جریره ازرق ادلو بز سوآز ٥ واردی بز خارجی ها بکاز ٥
عمر بخش ایدر که یا ازرق یوری ٥ کز بدا اوغلان شیرنی کوتوری ٥
بیلده اون کز یوز بیك التون ازیدیر ٥ یرسز اولدا آچی ازتوق بزمدیر ٥

کنه

1429 Sen ne içün varmayasın ilerü
Savmayasın bunları bizden girü

1430 Ezrak eydür ‘âr ola bana bu dem
Kim bir oğlan-ile kılam ben nedem

1431 ‘Amr-ı nahs dir ey la‘în ü bed-fi‘âl
Ol ‘Alî oğlı değil mi ey zalâl

1432 Bunlara oldı zarûret kim bize
Oldı bu demde zebûn bil hem size

1433 Ezrak eydür oğlına yüri ana
Hamle kıl kes başını getür bana

1434 Ol Havâric’ün dört oğlı var-idi
Ulu oğlı depdi atın yüridi

1435 Hamle kıldı Kâsım’a ol dem la‘în
Red kıldı Kâsım anun hamlesin

1436 Geldi katından giceydi nâgehân
Eyle çaldı bî-tekellüf[18] pehlüvân

1437 Koltuğından urdı anı şîr-vâr
Virdi cânı ber-cehennem hor u zâr

1438 Dutdı meydân öyle olunca temâm
Ezrak’un dört oğlın öldürdi İmâm

1439 Ezrak anı gördi feryâd eyledi
‘Amr-ı nahs öninde ol dâd eyledi

1440 İndi ol dem yine berkitdi atın
Geydi ol sâ‘at kamu ceng âletin

1441 Kasd kıldı tâ ki meydâne gele
Ya‘ni oğlanlarınun dâdın ala

1442 Kâsım ol dem girüye varmış-idi
Tâ Hüseyn’ün katına irmiş-idi

1443 Gül yanağı kabkara olmış hemîn
İki nergis gözi kan dolmış yakîn

[50ª]

٩٥

سن نه ایچون وارمیاسین ایلرو ٥ صاو میاسن بونلاری بزدن کرو ٥
ازرق ایدر غازاولدیکا بودم ٥ کیم بزاوغلاری نیله قیلمن ندم ٥
عمر خسرو دیرای لعین بزفعال ٥ اول علی اوغلی دیکلمی ای ظلال ٥
بونلره اولدی ضرورت کیم بیزه ٥ اولدی بودمده زبون بل هم سیزه ٥
ازرق ایدر اوغلنه یوری اسا ٥ حمله قلکس باسینی کتور بکا ٥
اول خوارجلوک دورت اوغلی واریدی ٥ اولتو اوغلی دیدی آنی یقوریدی ٥
حمله قلدی قاسیمه اولدم لعین ٥ رد قلدی قاسیم آنک حمله سنی ٥
کلدی قاشندن کجیدی ناکهان ٥ ایلدی جالدی بی تکلیف بن ملوان ٥
قولتوغندن اوردی آنی سیرواز ٥ ویردی جانی بر جهنم خورزان ٥
دوتدی میدان اویله اولنجه تمام ٥ ازرقک دورت اوغلن اولدردی امام ٥
ازرق آنی کوردی فریاد ایلدی ٥ عمر خسرو کنده اول داد ایلدی ٥
اندی اولدم بنه بر کتدی آنت ٥ کیدی اول ساعت قمو جنکل آلتی ٥
قصد قلدی تاکه میدان آنه کله ٥ یعنی اوغلانلرینک دادنه اله ٥
قاسیم اولدم کیروبه وارمیدی ٥ تا حسینک قاشنه ایرمیدی ٥
کلدیکاغی قنبرده اولمش همین ٥ ایکی نرکس کوری قان دوکمش یقین ٥

[٥٠أ]

1444 Âh kıldı getdi ol dem ‘akl-ı hûş
Seyyid anı gördi ve kıldı hurûş

1445 ‘Aklı geldi başına eydür ‘amû
Su getürdiler mi kanı al berü

1446 Seyyid eydür ey ciger-gûşem sana
Çâre yokdur kim kılam gayrı du‘â

1447 Sabr eyle ey gözüm nûrı hemîn
Hak buyurmışdur **“yuhibbu’s-sâbirîn”**

1448 Anı gördi anası ağladı zâr
Nevha kıldı kamusı nevmîd-vâr

1449 Yine Kâsım ağlayu bindi atına
Dutdı yüzin Tengri’nün hazretine

1450 Depdi atın yine meydâne gelür
Gördi Ezrak anı kim cevlân kılur

1451 Ezrak eydür ey Hâricî şehsüvâr
Kırdın oğlancıklarımı hor u zâr

1452 Didi Kâsım ey la‘în u bed-fi‘âl
Hâricî sensin eyâ şûm-ı dalâl

1453 Ben ‘Alî oğlı değil miyem yakîn
Niçün Hâricî oluram yâ la‘în

1454 Tengri’nün mahbûbına kasd idesiz
Tâ size hışmı irecek n’idesiz

1455 Hamle kılgıl ey la‘în-i hâkisâr
Göstereyin sana erlik pâyidâr

1456 Hamle kıldı Kâsım’a aldı sünü
Depdi atını yürüdi ilerü

1457 Kâsım’un atın düşürdi darb-ile
Sıçradı Kâsım sünü aldı ele

1458 Anı gördi ol Muhammed bin Enes
Çekdi atını Hüseyn’ün der nefes

[50b]

آه قلدی کتردی اولدم عقلی هوش ٥ سیدآنی کوردی و قلدی خروش ٥
عقل کلدی باشینه ایدر عمو ٥ صوکتوردیلر هی قانی آل برو ٥
سیدایدر ای جکر کوشوم سکا ٥ جمله یقدر کیم قلم غیری دعا ٥
صبر ایله ای کوزوم نوری همین ٥ حق بیوز مشدر یحب الصابرین ٥
آنی کوردی آتسی اغلادی زار ٥ نوحه قلدی قموسی نومید وار ٥
بنه قاسم اغلیو بندی آتینه ٥ دوتدی یوزن تنکریک حضرتینه ٥
دیدی آتی بنه میدان کلور ٥ کوردی ازرق آنی کیم جولان قلور ٥
ازرق ایدر ای خارجی شهسوار ٥ قرندیک اولدی بجفلر همی خوار زار ٥
دیدی قاسم انی لعین و بد فعال ٥ خارجی سن بنی ایاشوم ضلال ٥
بن علی اولغلی دسلیم یقین ٥ بیجون خارجی اولورم بالعین ٥
تنکریک محبوبنه قصد ایده سین ٥ تا سیده حشمی ایریجک بنده سین ٥
حمله قلغل ای لعین خاکسار ٥ کوستره بن سکا ازلک بایدار ٥
حمله قلدی قاسمه الدی سکو ٥ دیدی آتینی یزردی ایلرو ٥
قاسمک آتن دوشوردی صنر بیله ٥ سنجر آدی قاسم سکو الدی اله ٥
آنی کوردی اول محمد بن انس ٥ چکدی آتینی حسنک درنفس ٥

سحر

1459 Sıçrayu Kâsım ana oldı süvâr
Hamle kıldı ol la'îne şîr-vâr

1460 Aldı hamle ortadan giçdi hatâ
Kamçıyı urdı ol la'în ol dem ata

1461 İrdi Kâsım üstine saldı kılıç
Dar kıldı anı kayırmadı hîç

1462 Kesdi kalkanun yarısın ol zemân
Savdı başını kılıçdan pehlüvân

1463 Giçdi Ezrak çün girü döndi yine
Saldı Kâsım kılıç anun üstine

1464 Kalkana aldı anı Ezrak hemân
Çaldı koltuğından anı pehlüvân

1465 Eyle çaldı ol la'îni şîr-vâr
İki pâre kıldı menend-i hıyâr

1466 Zerrece kalmadı üstinde atun
Bir eyü atı var-idi la'netün

1467 Sıçrayub Kâsım ana oldı süvâr
Âferîn kıldı kamu mîr ü bizâr

1468 Na'ra urdı pes mübâriz diledi
Kimse ayruk ana hamle kılmadı

1469 Depdi atın hamle kıldı ser-fürâz
Çekdi tîgi yürüdi şâh-ı Hicâz

1470 Bir dem içinde götürdi leşkeri
'Amr-i nahs üzre bırakdı anları

1471 Her kime ki darb urdı nâm-dâr
İki böler ortasından şîr-vâr

1472 Ol çeri içinde kopardı figân
'Amr-i nahsa dikdi gözin pehlüvân

1473 'Amr-i nahs eydür bunı tez on bin er
Araya alsunlar anı bâ-haşer

[51a]

٨٧

يوب

سنجره قاسيم اكا اولدي سوآز ٥ حمله قلدي اول لعينه شيروآز ٥
انتي حملا اورنه دن كچدي خستا ٥ قچيبا ورديي اول لعين اولدم آتل ٥
ايردي قاسيم اوستينه صالدي قلچ ٥ دز قلدي آني قايز مادي هيچ ٥
كندي قلقانك يارسين اول زمان ٥ صاودي باشيني قيلچدن بهلوان ٥
كچدي ازرقا چون كيرودوندي بينه ٥ صالدي قاسيم قلچ آنوك اوستينه ٥
قلقانه الدي آني ازرقا همان ٥ جالدي قولنو عندن آني بهلوان ٥
ايله جالدي اول لعين شيروآز ٥ ايكي پاره قلدي منكدي خيا آز ٥
زره جه قلمادي اوستنده آنوك ٥ برابر آني وآريدي لعنه نوك ٥
سنجره يوب قاسيم اكا اولدي سوآز ٥ آفرين قلدي قهرمان وير آز ٥
نعره اوردي بس مبارين ديلدي ٥ كمسه ايروق اكا حمله قلمادي ٥
دپدآتي حمله قلدي سنر فرآز ٥ چكدي تيغي يوروردي شاه حجاز ٥
بردن ايچنده كوتوردي لشكري ٥ عمر بخش اوزره برقدي آنلري ٥
هر كمه كه ضرب اوروردي نامدار ٥ ايكي بولدي اوزستندن شيروآز ٥
اول جري ايچنده قوپاردي فغان ٥ عمر بخشه دكدي كوزين بهلوان ٥
عمر بخش ايندي بويني تيز اوزنبك آز ٥ آره يه آنسونلر آني باحنر ٥

[٥١أ]

1474 Kâsım üzre ol çeri kıldı gulû
Aldılar çün araya uslu delü

1475 Yüz otuz iki düşürdi pehlüvân
Otuz üç yirde yidi zahmı cüvân

1476 Üç yüz on bir yimişdi zahmı atı
Deprenesi kalmamışdı dâkati

1477 At yıkıldı düşdi Kâsım bî-haber
Zahmı katı ve susız ol nâm-dâr

1478 Geldi ol Şît-i Rebî'-i hâkisâr
Urdı sünü Kâsım'a ol nâ-bekâr

1479 Arkasından göğsine çıkdı revân
Na'ra urdı döne geldi ol zemân

1480 Bir kez eydür ey utanmaz kavm-i şûm
Ey münâfık Hâricî ehl-i zalûm

1481 Ne hatâ kılduk size ey bed-fi'âl
Kim kılursız bizim-ile siz bu hâl

1482 Nitekim sizden bize rahm olmadı
Tengri dahi size rahmet kılmadı

1483 Kâsım eydür ey Hüdâvend-i Kadîm
'Âlimü's-sırri'l-hafiyyât[19] ve Mukîm

1484 Zulm ider bunlar bize ey Zü'l-celâl
Katl iderler bunlara sen vir zevâl

1485 Bir eri eyle havâle bunlara
Tâ şefâ'at etmeye kamu kıra

1486 Eyle didi cân-ı şîrîni ol Hak'a
Kıldı teslîm ey karındaş sen bekâ

1487 Çünki Kâsım cânı teslîm eyledi
Bir Hâricî mel'ûn işit n'eyledi

1488 İndi atından hemân-dem ol la'în
Kesdi saçın Kâsım'un bâ-mekr ü kîn

[51b]

قاسیم اوزره اول جری قلدی غلو ۞ الدیلر جزن آیه یا وصلود لو ۞
یوز اوتوز ایکی دوشوردی یاملوانه ۞ اوتوز اوچیزده یدی زخم جوانه ۞
اوجیوز اون بز یمشدی زخمی آیتی ۞ دبره نه یی قلمی مشدی دآفتی ۞
آتی یقلدی دوشدی قاسیم یی خبر ۞ زخمی قانی وصوسیز اول نامدار ۞
کلدی اول بیت ربیعی خاکسار ۞ اوزدی سکو قاسیمه اول نابکار ۞
ارقه سندن کوکسینه چقدی روان ۞ نعره اوزدی دونه کلدی اول زمان ۞
بزکز ایدر ای او تمز قوم ستوم ۞ ای منافق خارجی اهلی ظلوم ۞
نه خطا قلدوک سیزه ای بزفعلک ۞ کیم قلور سیز بزمیله سیز بوحال ۞
نیته کیم سیزدن بزه زخم اولمدی ۞ تشکری دآخی سیزه زحمت قلمدی ۞
قاسیم ایدر ای خدآوندی قدیم ۞ عالم السر الخفیات ومقیم ۞
ظلم ایدر بونلر بزه ای ذوالجلال ۞ قتل ایدرلر بونلره سن ویرزوال ۞
بزاری ایله حوآله بونلره ۞ ما شفاعت ایتمیه قاموقره ۞
ایله دیدی جانی شیرین اول حقا ۞ قلدی تسلم ای قرنداش بقا ۞
چونکه قاسیم جانی تسلم ایلدی ۞ بز خارجی ملعون ایشت نیلدی ۞
اندی آتندن همان دم اول لعین ۞ کسدی ساجن قاسیمک باملرینی

چونکه

1489 Çünki kesdi saçını ol kaltabân
Düşdi kavgâ der zemîn-i âsumân

1490 Karanulık dutdı yir yüzin kamu
Gün yüzi dutıldı ol dem yâ ʻamû

1491 Bir gırî kopdı vü feryâd ü figân
Ol çeri dem-beste kaldı bir zemân

1492 Yir ü gök ve dîv peri vü ins ü cân
Mûr u mâr vü merg ü mâh ol zemân

1493 Kâsım içün ağladılar zâr u zâr
Yaradılmış nevha kıldı bî-karâr

1494 Hâricîler birbirine düşdiler
Kamusı ol ʻAmr-i nahs'a üşdiler

1495 Mü'minler bu nice hâl dir yâ Emîr
Gök yüzi karanluk oldı dâr u gîr

1496 Kâsım'un düşdügin andan bildiler
Kâdîler ol demde nevha kıldılar

1497 Çün ʻAbdullâh gördi kardaş hâlini
Kim ne oldı ol Rasûl'ün âlini

1498 Naʻra urdı getdi andan ʻakl-ı hûş
Ehl-i Beyt'i ağladı kıldı hurûş

1499 Depdi atın girdi meydâne revân
Er diledi ol mübâriz pehlüvân

1500 Der yanınca depdi ʻAbbâs-ı ʻAlî
Hem Ebâ Bekr-i ʻAlî ʻAvn-i velî

1501 Anı gördi ol Muhammed Bin Enes
Naʻra urdı Pirûzan kıldı heves

1502 Ol aradan Kâsım'ı götürdiler
Ol şehîdler katına getürdiler

1503 Üstine geldi Hüseyn-i nâm-dâr
Nevha kıldı ağladılar zâr u zâr

[52ᵃ]

٨٩

چونکه کسدی ساچینی اول قلتبان ٥ دوشدی فوغا در زمین آسمان ٥
تاره کولف دوتدی یر یوزین قهو ٥ کون یوزی دونوبلدی اولدی یا عمر
بزغی قوبدی وفریاد و فغان ٥ اول جری دم بسته قالدی بر زمان ٥
یری کوک ودیو بری وانس جان ٥ مور و مار و مرغ و ماه اول زمان ٥
قاسیم ایچون اغلدیلر زار زار ٥ یاره دیلمش نوحه قلدی بی قران ٥
خارجیلر بر برینه دوشدیلر ٥ قاموسی اول عمر بخره اوشدیلر ٥
مومنلر بونجه حالدن یا امیر ٥ کوک یوزی قارنلوق اولدی دار کیر ٥
قاسیمک دوشدوکن اندن بلدیلر ٥ قاضیلر اولدمده نوحه قلدیلر ٥
چون عبدالله کوردی قرداشی حالنی ٥ کیم نه اولدی اول رسولک آلنی ٥
نعره اوردی کتدی اندن عقلی هوش ٥ اهلی بیتی اغلادی قلدی خروش ٥
دیدی آتی کردی میدانه روان ٥ اردیلدی اول مبارز پهلوان ٥
دریا نیجه دیدی عباس علی ٥ هم ابابکری علی عون ولی ٥
آتی کوردی اول محمد بن انس ٥ نعره اوردی بزورن قلدی هوس ٥
اول اراده قاسیمی کونوردیلر ٥ اول شهیدلر قاتینه کتوردیلر ٥
اونسنه کلدی حسین نامدار ٥ نوحه قلدی اغلادیلر زار زار ٥

[٥٢أ]

1504 Eytdi kurtuldun ciger-gûşem yakîn
Girdin uçmağa ki gördün hûr-ı ʻayn

1505 Bunda sen yirün temâşâ eyledün
Düşde gördüm diyi anı söyledün

1506 Ol camâʻat nevha kılub ağladı
Kâsım içün tatlu cânın tağladı

1507 Ol Muhammed Bin Enes ʻAvn'-i ʻAlî
Girdiler meydâne Pirûzan ol velî

1508 Naʻra urdı bil ki ʻAbdullâh-ı şîr
Şîr-zâde ol Hasan oğlı dilîr

1509 Girüben meydâne böyle kıldı ön
Didi kim key işidün yâ kavm-i dûn

1510 Tengri'den korkun ne kılduk biz size
Âhiretde Hak belâ virsün size

1511 Bizim içün dirsinüz kim ey fülân
Sözümiz gerçek-durur değil yalan

1512 Tengri'nün emrine boyun virmişüz
Her ne gelürse ki Hak'dan durmışuz

1513 Mertebedür bize bu ey kavm-i dûn
Vây size yarın bize oldı bugün

1514 ʻAmr-i nahs eydür eyâ kavm işidün
Hâzır olun bunlarunla iş idün

1515 Kiçi görmek hâzır olun siz bunı
Gördünüz mi n'eyledi ol birini

1516 Kimse bunlara harîf olmadılar
Anlarun meydânına gelmediler

1517 Hâricîde bir laʻîn it var-idi
Ol laʻîne Bahterî dirler-idi

1518 ʻAmr-i nahs eydür ana yâ Bahterî
Sana geldi bu bir oğlan ahterî

[52b]

ایتدی قورتولدوک جکر کوشم یقینی ۞ کردیک اوچماغه که کوردوک حوری عین
بزنده سن یلک تماشا ایلدوک ۞ دونشره کوردم دیبی آنی سویلدک
اول جماعت نوحه قیلوب اغلدی ۞ قاسم ایچون طاتلو جانی طغلدی
اول محمد بن انس عون علی ۞ کردیلر میدانه بیرونن اول ولی
نعره اوردی بل که عبدالله شیر ۞ بنیرزاده اول حسن اوغلادله
کیروبا میدانه بوریلم قلدی اون ۞ دیدیکنم کی ایشیدوک یا قوم دونه
تنکریدن قورقوک نه قلدوق بزلرینه ۞ آخرتده حق یلاوینی سوزلرینه
بزم ایچون دیز سکوز کیم ای فلانه ۞ سوزومز کرجک دوزر دکل یلانه
تنکرینک امرینه اون ویرمشوز ۞ هرنه کلوزسه که حقدن دوزمشوز
مزنبه دریزه بو ای قوم دونه ۞ وای سیزه یازیق بزه اولدی بکونه
عمر بخش ایدر ایا قوم ایشیدوک ۞ خاطرا اولک سوزلر کلمه ایشیدک
کیچی کوزمل خاطرا اولوک سیز بنی ۞ کوردوکوزی سیلدی اول بری
کمسه بونلاره حرف اولمادیلر ۞ انلروک میدانینه کلمدیلر
خارجیره بزلعین ایت و آریدی ۞ اول لعینه بختری دیز لویدی
عمر بخش ایدر آکا یا بختری ۞ سکا کلدی بویز اوغلان اختری

بختری

1519 Bahterî eydür ki sen vargıl ana
Yâ niçün hüküm idersin sen bana

1520 ʻAmr eydür ben niçün girsem gerek
Sen varasın bunda ben dursam gerek

1521 Pâdişâh ısmarladı seni bana
Anun içün hükm iderem ben sana

1522 Bahterî Şît-i Rebîʻ dahi bile
Hamle kıldı ikisi biş yüz bile

1523 Girdiler meydâne ol kavm-i dalâl
Gördi Pirûzan hemân-dem işbu hâl

1524 Haykıruben hamle kıldı ol şebâb
Tîg eline aldı sürdi bâ-şitâb

1525 Beş yüz eri Bahterî hem Şît-ile
Kalbe dökdi anları kamu bile

1526 Her kime ki urdı ol tîg-i âb-dâr
İki pâre kılur-idi şîr-vâr

1527 Meymene ve meysere kalb ü cenâh
Birbirine urdı bâ-tîg u rumâh

1528 Râvîsi eyle rivâyet eyledi
ʻAmr-ı nahs ol dem bu sözi söyledi

1529 Âh eğer su bulsa idi ol süvâr
Bu çeriden götürür-idi tamar

1530 Dağıduben ol çeriyi pehlüvân
Döne geldi kim çıkaydı nâgehân

1531 Naʻra urdı ʻAmr-i nahs ol nâ-bekâr
Hâricîler anı çevre aldılar

1532 Gördi anı ʻAbdullâh ibn-i Hasen
Hamle kıldı şûr-ile ol şîr hemen

1533 Ol Esed ibn-i Dücâne çün görür
Naʻra urur tîg elinde haykırur

[53ª]

بختری ایدر که سن و آزغلی آسکا ٭ یا بیجون حکم ایدر سن سن بکا ٭
عمر ایدر بن بیجون کیرسنم کرک ٭ سن ور اسنی بونده بن دورتم کرک ٭
پادشاه اضمر لدی سینه بکا ٭ آنوک ایچون حکم ایده رم بن سکا ٭
بختری شیث ور بیغ د آخی بیله ٭ حمله قلدی ایکسی بشن یوز بیله ٭
کیردیلر میدانه اول قوم ضلال ٭ کوردی بیر یوزنی همان دم اشبو حال ٭
حنیفه و با حمله قلدی اول شباب ٭ تیغ آلینه آلدی سوردی با شتاب ٭
بشیوز ایدی بختری هم شیتله ٭ قلبه دوکدی انلری قامو بیله ٭
هر کمه که اوردی اول تیغ ابدار ٭ ایکی پاره قلوریدی شیه و آر ٭
میمنه و میسره قلبو جناح ٭ بر بریه اوردی با تیغ و رماح ٭
راویسی ایله روایت ایلدی ٭ عمر بنی اولدم بو سوزی کیلدی ٭
آه اکر صو بولسه یدی اول سوار ٭ بو چریدن کوتوردی طمار ٭
داغیدو با اول چریی بهلوان ٭ دونه کلدی کیم حقیدی با کهان ٭
نعره اوردی عمر بنی اول نابکار ٭ خار چیلر آیی جوره آلدیلر ٭
کوردی آیی عبد الله ابن حسن ٭ حمله قلدی شور بیله اول شیر همن ٭
اول اسد ابن دجانه چون کورز ٭ نعره اورز تیغ آلنده حنیفه ز ٭

[٥٣أ]

1534 İrdi Pirûzan katına şîr-vâr
Eytdi kardaş sen girü dön zinhâr

1535 Kasda kıldı kim döneydi nâgehân
İrdi bir mel'ûn kafasından revân

1536 Urdı Pirûzan'a ol dem darb-ı tîg
Düşdi atından yire ol bî-dirîg

1537 Çünki Pirûzan hemân-dem kıldı âh
Yetmiş iki zahm yimişdi tebâh

1538 Dutdı 'Abdullâh anı döndi girü
Ol kadar kalmış-idi menzil berü

1539 Bin zahm yimişdi 'Abdullâh atı
Tâkati kalmadı gitdi kuvveti

1540 At yıkıldı kaldı 'Abdullâh yayan
Düşdi Pirûzan hemân-dem virdi cân

1541 Mü'minler çün anı gördiler hemîn
Ağladılar zârî-yile ehl-i dîn

1542 Anun içün kim 'Alî'nün sevgülü
Kiçiden kulıydı Pirûzan ulu

1543 Anı 'Abdullâh ile 'Avn'-i 'Alî
Aldılar döndiler ol iki velî

1544 Ol Esed ibn-i Dücâne şehsüvâr
Yalınuz kaldı çeride şîr-vâr

1545 Na'ra urdı hamle kıldı pehlüvân
Çevre aldı Hâricîler ol zemân

1546 Otuz üç yirde yidi zahmı katı
Ol çeri gördiler andan heybeti

1547 Nâgehân bir Hâricî ol dem anun
Böğrine urdı sünü ol serverün

1548 Bir yanından çıkdı ol dem ser-nigûn
Hem şehîd oldı Esed de garka-hûn

[53b]

ایردی پیروزنه قاتینه شیر وار ۵ ایتدی قوطاش سن کیرو دونه زنهار ۵
قصده قلدیکم دونیدی ناکهان ۵ ایردی بر ملعون قفا سنه روان ۵
اوردی پیروزنه اولدم ضرب تیغ ۵ دونشدی آتندن یره اول بی دریغ ۵
چونکه پیروزنه همانده قلدی آه ۵ بیمش ایکی زخم بیمشدی تباه ۵
دونتدی عبدالله آنی دونده کیرو ۵ اول قدر قلمشدی منزیل برو ۵
بیل زخم بیمشدی عبدالله آنی ۵ طاقتی قالمادی کیندی قوتنی ۵
آت یقلدی قالدی عبدالله یبان ۵ دونشدی پیروزنه همانده وبرو جان ۵
مؤمنلر خون آنی کوردیلر همین ۵ اغلدیلر زاری بیله اهل دین ۵
آنوک ایچونکیم علینک سوز کلو ۵ کیچیدن قولیدی پیروزنه اولو ۵
آنی عبدالله ایله عون علی ۵ الدیلر دونتیله اول ایکی ولی ۵
اول اسد ابن دوجانه شهوار ۵ یالیکوز قلدی جریده شیروار ۵
نعره اوردی حمله قیلدی پهلوان ۵ جوره الدی خارجیلر اول زمان ۵
اوتوز اوچ بیرده یدی زخمی قیتی ۵ اول جری کوردیلر اندن هیبتی ۵
ناکهان بر خارجی اولدم آنوک ۵ بوکریه اوردی سکو اول سرورک ۵
بر یانندن چقدی اولدم سنر نیکون ۵ هم شهید اولدی اسرده غرقه خون ۵

کوردی

1549 Gördi ʻAbdullâh anı ve kıldı âh
Naʻra urdı ey Havâric rû-siyâh

1550 Neyledük biz sizün-ile ey pelîd
Kim buları böyle kılursız şehîd

1551 Al kılıca urdı ol dem pehlüvân
Düşdi ol kavm ortasına bu civân

1552 Kıldı ʻAbdullâh'a üç bin er gulû
Hamle kıldı anlara ol bahtulu

1553 Naʻra urdı ol çeriye ol cüvân
ʻAmr-i nahsun üstine döndi hemân

1554 Püşte kıldı küşteden ol ser-firâz
Kasda kıldı kim döneydi ol Hicâz

1555 ʻAmr-i nahs eydür koman yâ kavm-i dûn
Kim bu oğlan katı olmışdur zebûn

1556 Hâricîde var-idi bir nâ-bekâr
Yûsuf-ı Haccâc adı ol hâkisâr

1557 ʻAmr-i nahs eydür yüri sen ilerü
Kes bu oğlan başını getür berü

1558 Yûsuf eydür ʻAmr'a bir kez sen dahi
Hamle kılsan göreydük biz yâ ahî

1559 ʻAmr eydür ki farz olmışdur sana
Cenge varmak hüküm kılma sen bana

1560 Çün işitdi Yûsuf-ı Haccâc anı
Naʻra urdı depdi ol dem atını

1561 İrdi ʻAbdullâh'a hamle eyledi
Urdı ʻAbdullâh anı gör n'eyledi

1562 Eyle urdı nîzesini ol şebâb
Göğsüne kim ardına çıktı şitâb

1563 Oğlı Târık ibn-i Yûsuf sanasın
Dağa benzer hamle kıldı ol laʻîn

[54ª]

١٠٢

كوردي عبد الله آيني وقلدي آه ٥ نعره اوردي اي خوارنج رو سياه ٥
ايلدك بز سيرو كيله اي بليد ٥ كيم بولدي بويله قيلور سبز شهيد ٥
الا قلجه اوردي اولدم پهلوان ٥ دوشدي اول قوم اورنه سينه دوان ٥
قلدي عبد الله اوج بيك ازغلو ٥ حمله قلدي انلره اول تختلو ٥
نعره اوردي اول جريه اول جوان ٥ عمر خسك اوستينه دوكدي كمان ٥
بشته قلدي كوشته دن اول سرفران ٥ قصره قلديكم دونيدي اول جهان ٥
عمر خسك ايدر قومك يا قوم دوت ٥ كيم بو اوغلان قاچي اولمشدر بونه ٥
خارجيده واريدي بز نا بكار ٥ يوسف حجاج آدي اول خاكسار ٥
عمر خسك ايدر يوري سن ايلرو ٥ كسن بو اوغلان باشيني كتور بره ٥
يوسف ايدر عمره بز كز سندمي ٥ حمله قلسك كوره بدوك بز ياني ٥
عمر ايدر كه فرض اولمشدر سكا ٥ حنكه وارماق حكم قلماسن بكا ٥
چون ايشدي يوسف حجاج آيني ٥ نعره اوردي دبدي اولدم آيني ٥
ايردي عبد الله حمله ايلدي ٥ اوردي عبد الله آني كوردي ٥
ايله اوردي نيزه سيني اول شباب ٥ كوكسنه كيم ازديه چقدي شتاب ٥
اوغلي طايف ابن يوسف مناسيني ٥ طاغه بنكز زخمه قلدي اول لعين ٥

1564 Mustafa'ya fahş kıldı ol habît
Hem 'Alî'ye söğdi ol mel'ûn u it

1565 Anı 'Abdullâh işitdi kıldı cûş
Hamle kıldı ol la'îne bâ-hurûş

1566 İrdi 'Abdullâh sünü urdı revân
Sındı 'Abdullâh sünüsi ol zemân

1567 Geldi yanından giçeydi hâkisâr
Dutdı 'Abdullâh kuşağın şîr-vâr

1568 Çekdi atından kopardı tîz hemîn
Yire urdı hurde-hâş oldı la'în

1569 Şeb-i hayr olsun sizünle ve's-selâm
Yine bunı söyleyevüz yâ kirâm

1570 İdevüz altıncı meclisde beyân
Kim 'ömür virür-ise Rabbi'l-enâm

Meclisü's-Sâdis

1571 İmdi söze başlayalum girelüm
Hâl-i maktel nice oldı görelüm

1572 Dahi işit ey 'azîz-i bâ-safâ
Nice oldı hâl-i Âl-i Mustafâ

1573 Ey cemâ'at cân kulağın açasın
Gönlünüze dürr-i gevher saçasın

1574 "**İnde zikra sâlihûn**"[20] oldı haber
Rahmet ide didi ol şâh-ı beşer

1575 İşbu sözi dinleyenin 'aşk-ile
Dîni artura îmânı sıdk-ile

1576 Çünki Târık düşdi 'Abdullâh yine
Döndi girü geldi Seyyid katına

1577 Didi yâ 'ammi n'ideyin bana su
Tab bunaldım susızın ey nîk-hû

[54b]

مصطفايه فحش قلدي اول خبيث ٥ هم عليه سوكدي اول ملعون ايت ٥
آني عبد الله ايشتدي قلدي جوش ٥ حمله قلدي اول لعينه باخروش ٥
ايردي عبد الله سكز اوردي روان ٥ صندي عبد الله سكوب اول زمان ٥
كلدي يانندن كچيدي خاكسار ٥ طوتدي عبد الله قوشاغن شيروان ٥
چكدي آتندن قوبار دي نيز همين ٥ يره اوردي خوردي خاش اولدي يعني ٥
شب حيدر اولسون سيد كله والسلام ٥ بنه بوني سويليا وز با كرام ٥
ايده وز التفي مجلسدن بيان ٥ كز عمر ويرز بسه رب الانام ٥

مجلس السادس ٥

امدي سوره بشمليا لم كيره لوتم ٥ حالي مقتل بيجه اولدي كوره لوتم ٥
دآخي ايشيت اني عزيزو با صفا ٥ بيجه اولدي حال آل مصطفا ٥
اني جماعت جان قلاغن آجه سن ٥ كوكلوكوزه دوردي كوهر صاجه سن ٥
عندي ذكر صالحون اولدي خبر ٥ رحمت ايره ديدي اول شاه سر ٥
اوشبو سوزي دكليانك عقيله ٥ دبني ارتوره اعمالني صدر قبيله ٥
چونكه طارق دوشدي عبد الله بنه ٥ دوندي كيرو كلدي سيد قانينه ٥
ديدي يا عمي نيسه بن بكا صو ٥ طب بو كلرم صوسزين اني نيك خو ٥

1578 Bir içim su olsa idi ben bugün
İş bu halkı kıla-y-idüm ser-nîgûn

1579 Benim elimde değildür gayrı hem
Pes Hüseyn eydür ana yâ cân-ı ʻamm

1580 Çâre nedür gayr-i sabr ey cân-ı men
Ey benim gözüm nûrı sırr-ı Hasen

1581 Tengri sever sabr idenleri yakîn
Hakk buyurdı kim "**yuhibbu's-sâbirîn**"

1582 Hem yine "**vasbir ve mâ-sabruk"** ʻayân
Geldi Kur'ân'da buyurdı Müsteʻân

1583 Ey kuzıcağım benim sabr eylegil
Sabr ile gönlüni suya toylagıl

1584 Anı didi ağladılar zâr u zâr
Nevha kıldılar kamu nevmîd-vâr

Şiʻr-i Vâlide-i Kâsım ve ʻAbdullâh

1585 Miskîn ane anı gördi bî-karâr
Didi ol dem ey Kerîm ü Kirdigâr

1586 Ola mı burada dermân ey ʻaceb
Kim bu bizim hâlimiz oldı düşvâr

1587 Ne hatâ kılduk ola biz yâ Ganî
Uş bizi susız kırarlar hor u zâr

1588 Niçe kim bunlar esirgemez bizi
Bunları esirgeme ey Perverdigâr

1589 Mustafâ'nun yüzi suyı hürmeti
Kılma rahmet bunlara Rabbi'l-kibâr

Nazm-ı Sühan

1590 Eyle didi gitdi andan ʻakl-ı hûş
Depdi atı kıldı ʻAbdullâh cûş

[55ᵃ]

١٠٥

بنی ایچم صو اولسه یدی بن بوکون ٥ ایشبو قلیغ قیلا بدم سر نیکون ٥
بنم اندره دکلدر غیری هم ٥ پس حسین ایدر اکا یا جان عم ٥
جان ندر غیر صبر ای جان من ٥ ای بنم کوزم نوری سیر حسن ٥
تنکی بسور صبر ایدنلر دی یقین ٥ حق بلیور دیکنم یحب الصابرین ٥
هم بنه واصبروا ما صبرک عیان ٥ کلدی قرآنده بیوردی مستعان ٥
ای قوری جاجیم بنم صبر ایلکل ٥ صبر ایله کوکلوکی صویه طولیغل ٥
آنی دیدی اغلادیلر زار زار ٥ نوحه قلدیلر قهونو میدوار ٥

شعر و آلیده ٥ قاسم و عبد الله ٥

مسکین آنه آنی کوردی بی قرار ٥ دیدی اولدم ای کریم کردکار ٥
اوله هی بودرده درمان ای عجب ٥ کیم بوبیزم حالمز اولدی دشوار ٥
نه خطا قلدوق اولا بز یا غنی ٥ اونی بیزی صوسز قرار ایلر خوار ٥
نیجه کیم بونلر اسر کامز بیزی ٥ بونلری اسر کامه ای پروردکار ٥
مصطفانک بوری صوی حرمتی ٥ قلمه رحمت بونلره رب الکبار ٥

نظم ٥ سخن ٥

ایله دیدی کیتدی اندن عقلی خوش ٥ دیدی آنی قلدی عبد الله جوش ٥

[٥٥أ]

1591 Na‘ra urur yine meydâne gelür
Kim gelmez niçe ki cevlân urur

1592 Hamle kıldı yalınuz ol leşkere
Kimse harîf olmadı ol servere

1593 Otuz altısın düşürdi pehlüvân
Araya aldılar anı ol zemân

1594 Anı gördi ‘Avn ü ‘Abbâs-ı ‘Alî
Ol Muhammed oğlu Mikdâd ol velî

1595 Hem Ebâ Bekr-i ‘Alî geldi bile
Hamle kıldılar çeriye cem‘-ile

1596 Kıldılar zîr ü zeber ol leşkeri
Alıb ‘Abdullâh’ı döndiler giri

1597 Na‘ra urdı ‘Amr-i nahs-ı bî-vefâ
Komanuz ey kavm ki bunları çıka

1598 Hep bunalmışdur bularun çün varı
Cehd idegörün yıkasız anları

1599 Çünki irdi bir Havâric ol zemân
Urdı ‘Abdullâh’ı ardından hemân

1600 Bir kolunı tenden ayırdı ol it
İrdi ardından Muhammed key işit

1601 Eyle çaldı koltuğından ol iti
İki pâre eyledi ol la‘neti

1602 Şimr-i mel‘ûn anı gördi ol zemân
Çevre aldı on bin er anı hemân

1603 Tîg elinde ol Muhammed nâm-dâr
Kırar idi Hâricîyi şîr-vâr

1604 Nâgâh irdi Şimr-i mel‘ûn ansuzın
Urdı nîze ber Muhammed gensüzin

1605 Bir yanından çıkdı düşdi nev-cüvân
Ta şehîd oldı Muhammed pehlüvân

[55b]

نعره اوردی ینه میدانه کلور ۵ کیمسه کلمز بیچه که جولان اورور ۵
حمله قلدی یالیکوز اول لشکره ۵ کیمسه حریف اولمادی اول سروره ۵
اونوز التی سنی دوشوردی پهلوان ۵ آره یه الدیلر آنی اول زمان ۵
آنی کوردی عون عباس علی ۵ اول محمد اوغلو مقداد اول ولی ۵
هم ابابکری علی کلدی بیله ۵ حمله قلدیلر جریه جمعیله ۵
قلدیلر زبیر زبرا اول لشکری ۵ الب عبدالله دوندیلر کیری ۵
نعره اوردی عمر خشمی سیه وفا ۵ قومکوز ای قومکه بونلار جفا ۵
هب بو کلمشر بونلار وقت چون واری ۵ جهد ایده کورک بیقاسز انکری ۵
چونکه ایردی بر خوار بخ اول زمان ۵ اوردی عبدالله ارزدندن همان ۵
بر قولونی تندن آیردی اول ابیت ۵ ایر ارزدندن محمد کی اشیت ۵
ایله جالدی قولنو غندن اول ابی ۵ ایکی پاره ایلدی اول لعنتی ۵
شمر ملعون آنی کوردی اول زمان ۵ چوره الدی اوت بیل ارآنی همان ۵
تیغ الندن اول محمد نامدار ۵ قرار ایدی خارجی شیر وار ۵
ناگاه ایدی شمر ملعون اکسوزنی ۵ اوردی نیزه بر محمد کمسوزنی ۵
بر یانندن جعفری دی نوجوان ۵ تا شهید اولدی محمد پهلوان ۵

نعره اوردی

1606 Na‘ra urdı ‘Avn ü ‘Abbâs-ı ‘Alî
Hem Ebâ Bekr-i ‘Alî şâh-ı velî

1607 Ol Hacer ibn-i Hacer ol bed-gümân
On bin erle hamle kıldılar hemân

1608 Hamle kıldı pehlüvânlar şîr-vâr
Ol çeriyi eylediler târumâr

1609 Key bunaldı ol zemân ‘Avn-i cüvân
Aldılar ‘Avn’i çün döndiler revân

1610 Yiğit idi ‘Avn ol dem nev-cüvân
Boyı serviye benzerdi pehlüvân

1611 Gül yüzi olmışdı anun kabkara
Issı susız Kerbelâ’da ne çâre

1612 Yüzi aya benzer idi gözleri
Nirgise benzerdi şeker sözleri

1613 Dudağı yarılmış anun ıssıdan
Bulmaya rahmet bulara cevr iden

1614 Çün mübârek ağzı balçıkdan dolar
Kerbelâ deştinde hem zârî kılar

1615 Eyle olmış söyleyemez sözini
Barmağıyla arıdurdı ağzını

1616 Eytdi cânım kardaş olsun el-vidâ‘
Kim bu dirlikden bana oldı sadâ‘

1617 Tâ ki dâdımı bulardan ben alam
Babama kavuşam Uçmak’da kalam

1618 Virdi destûr ol Hüseyn-i nâm-dâr
Girdi meydâne hemân-dem şehsüvâr

1619 Na‘ra urdı şîr-vâr ol nev-cüvân
Kim benem ‘Avn-i ‘Alî vü pehlüvân

1620 Hamle kıldı Sâlih-i Seyyâr ana
Hâricî mel‘ûn idi n’eydem sana

[56a]

١٠٧

نعره اوردي عون عباسه يلي ٥ هم ابابكر علي شاهي ولي ٥
اول حجر ابن حجر اول بزرگمان ٥ اون بيك ازله حمله قلديلر همان ٥
حمله قلدي پهلوانلر شيروار ٥ اول حربي ايلديلر تارومار ٥
كي بوكلدي اول زمان عون جواه ٥ الديلر عون چون دونديلر روان ٥
يكيت ايدي عون اولدم نوجوان ٥ بوي سرو بيه بكزردي پهلوان ٥
كل يوزي اولمشدي آنوك قبقره ٥ ايچي صوسز كربلاده شه چاره ٥
يوزي آيه بنكزر ايدي كزلري ٥ بزكسه بكزردي شكر سوزلري ٥
دوده يي يارلمش آنك ايسدن ٥ بولميان خت بولاره جور ايدن ٥
چون مبارك آغزي بالجقدن دولو ٥ كربلاده دشتنده همزاري قيلو ٥
ايله اولمش سويلهمز سوزي يني ٥ مرما غيله آريدردي آغزي يني ٥
ايتدي جانم قرداش اولسون الودا ٥ كيم بودر بو كلدن بكا اولدي صدا ٥
تاكه دادمي بولازدن بن الامن ٥ بابامه قاوشيم اوچرا قده قلامن ٥
ويردي دستور اول حسين نامدار ٥ كيزدي ميدانه همانده شكسوار ٥
نعره اوردي شيروار اول نوجوان ٥ كيم بنم عون علي و پهلوان ٥
حمله قلدي صالح سيار اكا ٥ خارجي ملعون ايدي نيدم سكا ٥

[٥٦أ]

1621 Ol ʻAlî devrinde içmişdi şarâb
Had buyurmışdı ana şâh-ı şebâb

1622 Ol zemânda ʻAvn had urmış-idi
Ol Havâric anı güc görmiş-idi

1623 Ol münâfık anı gönlinde dutub
Hamle kıldı ʻAvn'e hışm-ile yitüb

1624 İrdi indürdi kılıcı üstine
ʻAvn'i iki pâre kılmak kasdına

1625 Aldı kalkana kılıcı ol şîr-vâr
Ortadan çaldı anı tîz nâm-dâr

1626 İki pâre oldı düşdi ser-nigûn
Tamu'ya kavuşuben yidi zakûm

1627 ʻAvn'e ayruk kimse hamle kılmadı
Korkudan meydâne kimse gelmedi

1628 İndi ʻAvn ol dem atın şâz eyledi
Yine bindi şiʻri âgâz eyledi

Şiʻr-i ʻAvn ibn-i ʻAlî (ʻaleyhi's-selâm)

1629 Ey utanmaz ʻAmr-i nahs-i bed-gümân
Bulmayasın Tengri'den zerre emân

1630 Dîni dünyâya bugün harc eyledün
Âhiretde Tamu'dasın bî-gümân

1631 Ben eğer ölür isem kaygu degül
Babam ile diri kalam câvîdân

1632 Kimseye kılmadı bu dünyâ bekâ
Size dahi kalmayısardur hemân

1633 Çün kıyâmet güni ola âşikâr
Her birinin sırrı olısar ʻayân

1634 Sizün ola nâr u katrân-ı cahîm
Bizüm ola hûrî dîdâr-ı cinân

[56b]

اول علي دورنده ايچمشدي شراب ٥ حرب بيوزمشدي اسما شاه شباب ٥
اول زمانده عون حر اوزمشدي ٥ اول خوارج آني كوچ كوزمشدي ٥
اول منافق آني كوكلنده دوتوب ٥ حمله قلدي عونه خيله يتوب ٥
ايندي اندن دي قيلجي اوستينه ٥ عوني ايكي پاره قلماق قصدينه ٥
الدي قلقانه قيلجي اول شيروار ٥ اوزتادن چالدي آني تيز تامدار ٥
ايكي پاره اولدي دوشدي سرنگون ٥ طاموبه قاوشوبايدي زقون ٥
عونه ايروق كمسه حمله قلمادي ٥ قوز قودن ميدانه كمسه كلمدي ٥
اندي عون اولدن آت ساز ايلدي ٥ بنه بندي شعري اغاز ايلدي ٥

شعر عون ابن علي ٥

اي اوتنمز عمر كنسو بزكمان ٥ بو ملياسيني تنكريدن زره امان ٥
ديني دونيايه بوكون خرج ايلدوك ٥ آخرتده طامودهسني كمان ٥
بن اكر اولوريسم قيغو دكول ٥ بابانم ايله دبري قالمم جاويدان ٥
كمسه قيلمادي بو دونيا بقا ٥ سيزه دآني قالمايسز درهمان ٥
چون قيامت كوني اوله آشكاره ٥ هر بريك نسيري اولسه عياله ٥
سيكولا اولنار قطر آني جهنم ٥ بزوم اولحوري ديدآري جنان ٥

بنج

1635 Niçeleri aldadı dünyâ yakîn
Sizi dahi aldayısar bir zemân

1636 Çün fenâdan âhirete varasız
Hak buyurdı **"küllü men 'aleyhâ fân"**

1637 Âhiretde nice viresiz cevâb
Çün su'âl ide size fahr-i cihân

Nazm-ı Sühan

1638 Ey utanmaz 'Amr-i nahs-ı bî-edeb
Nice kıydun yâ bize kıldun ta'ab

1639 Yarın olısar senün yüzün kara
Düşmen oldun sen bugün Peygamber'e

1640 'Amr-i nahs eydür zihî bunca çeri
Kim zebûn itdi bir oğlan bunları

1641 Çün işitdi ol Rebî'-i hâkisâr
Hamle kıldı 'Avn'e ol dem nâ-bekâr

1642 Der yanınca on bir er çekdi kılıç
'Avn'e dahi sürdi kayırmadı hîç

1643 Hamle kıldı 'Avn'e eline aldı tîg
Yitmiş ikisin düşürdi bî-dirîg

1644 Ol çeriyi eyledi zîr ü zeber
Birbirine ururdı ol dem şîr-i ner

1645 Nâgehânî ceng içinde şîr-vâr
Uğrayugeldi Rebî'a şehsüvâr

1646 Na'ra urdı ey utanmaz bed-fi'âl
Ya'nî bizi eyledinüz pâyimâl

1647 Eyle didi çaldı ana darb-ı tîg
İki pâre kıldı ol dem bî-dirîg

1648 Anı gördi ol çeri kıldı gulû
'Avn kaldı arada ey bahtlu

[57a]

١٠٩

بنجه لري الده دي دنيا يقين ٥ سيري دآخي الده يسرين زمان ٥
چون قمادن آخره ته وآره سيز ٥ حق بيوردي كل من عليها فان ٥
آخرته بنجه ويره سيز جواب ٥ چون سوال ايده سيزه محشري جهان ٥

نظم ٥ سخن ٥

اي اوتنمز عمر بخشي سيه ادب ٥ بنجه قيدوك يابره قلدوك تعب ٥
يارين اوليسز سنوك يوزك قره ٥ دوشمن اولدوك سن بوكون بيغامبره ٥
عمر بخش ايدر زهي بونجه جري ٥ كيم زبون ايتدي بر اوغلان بونلري ٥
چون ايشتدي اوز ربيعي خاكسار ٥ حمله قلدي عونه اولدم نابكار ٥
دريا بنجه اون بيك ازجكدي قليج ٥ عونه دآخي سوردي قايز مادي هيچ ٥
حمله قلدي عونه الينه الدي تيغ ٥ بيمش ايكيسين بيله دوشوردي بدرينه ٥
اوز جريي ايلدي زبره زبر ٥ بر برينه اوزاوردي اولدم شير نر ٥
ناكهاني جنك ايچنده شير وار ٥ اوغره يوكلدي ربيعه شهسوار ٥
نعره اوردي اي اوتنمز بدفعال ٥ يغني بيدي ايله ديكوز پايمال ٥
ايله ديدي جالدي اما ضرب تيغ ٥ ايكي پاره قلدي اولدم بيه دريغ ٥
آني كوردي اول جري قلدي غلو ٥ عونه قالدي آره ده اي بختلو ٥

[٥٧أ]

1649 Hamle kıldı hem Ebâ Bekr-i ʻAlî
Hâricîye ol şîr-zâde velî

1650 Sıdı ol dem leşkeri geldi ilerü
Aldı ʻAvn'i ol zemân döndi girü

1651 Kapkara olmışdı anun gül yüzi
Dili dönmez ta ki söyleye sözi

1652 Hem yigirmi zahmı yimişdi katı
Kuvveti kalmadı gitdi dâkati

1653 İrdi ardından Hâricî hâkisâr
Urdı sünü ʻAvn'e ol dem nâ-bekâr

1654 Çün sünü darbın yidi ʻAvn-i ʻAlî
Düşdi atından yire ol dem velî

1655 Bir kez âh diyüb Bismillâh didi
Hem Muhammed'dür Rasûlullâh didi

1656 Eyle didi cân-ı şîrînin ol saʻîd
Kıldı teslim ol zemân oldı şehîd

1657 Çün Ebû Bekr-i ʻAlî ʻAvn'i görür
Kim şehîd oldı hemân-dem âh urur

1658 Naʻra urdı hamle kıldı leşkere
Kimse karşu durmadı ol servere

1659 Her kime ki irdi çaldı darb-ı tîg
İki pâre eyledi ol bî-dirîg

1660 Yüz yigirmisin düşürdi pehlüvân
Döndi Seyyid katına geldi hemân

1661 Eytdi yâ Seyyid kanı ʻAvn ey ulu
Ol benim gözüm nûrı ey bahtulu

1662 Ol dahi oldı şehîd ey cân u dil
Bana dahi kıl helâl itme bahîl

1663 Çünki işitdi Hüseyn-i nâm-dâr
Âh kıldı ağladı ol zâr u zâr

[57b]

١٠٠

حمله قلدی هم ابابکر و علی ٥ خارجیله اول شیر و زاده ولی ٥
صیدی اولدم لشکری کلدی ایلرو ٥ الدی عونی اول زمان دوندی کیرو ٥
قیقره اولمشدی آنون کلیوردی ٥ دیلی دونمز تاکه سوییلیه سوزی ٥
هم بکزمی زحمی یمشدی سقیه ٥ قوتی قلمادی کتدی دا سقیه ٥
ایردی ازدندن خارجی خاکسار ٥ اوردی سکو عونه اولدم نابکار ٥
چون سکو ضربن یدی عون علی ٥ دوشدی آتندن یره اولدم ولی ٥
بزکن آه دیوبن بسم الله دیدی ٥ هم محمد رسول الله دیدی ٥
ایله دیدی جان شیرین اول سعید ٥ قلدی تسلیم اول زماه اولدی شهید ٥
چون ابوبکر علی عون کور روز ٥ کیز شهید اولدی همان دم آه اورز ٥
نعره اوردی حمله قلدی لشکره ٥ کمسه قرشو دور مادی اول سرده ٥
هر کمه که ایردی چالدی ضرب تیغ ٥ ایکی پاره ایلدی اول بی دریغ ٥
یوز یکرمیسین دوشوردی پهلوان ٥ دوندی سید قائمه کلدی همان ٥
ایندی یا سید قانی عون ای اولو ٥ اول بنم کورم نزی ای بخنلو ٥
اول دخی اولدی شهید ای جانودل ٥ بکا دا ای قل حلال ایتمه بخیل ٥
چونکه ایشیدی حسینی نامدار ٥ آه قیلدی اغلادی اول زار زار ٥

اوردی

1664 Urdı başından ‘imâmesin yire
Dir İlâhî işbu sırra kim ire

1665 Sen bilürsin yâ ‘Alîm u yâ Kerîm
Kim bize zulm eyledi bunlar ‘azîm

1666 Niteki rahm eylemez bunlar bize
Rahmet itme sen bulara kıl cezâ

1667 Bir eri eyle havâle bunlara
Kim şefâ‘at itmeyüb kamu kıra

1668 Eyle didi nevha kıldı zâr u zâr
Ol ciger-gûş-i Rasûl-i Kirdigâr

1669 Ah kıldı zârî efgân eyledi
Ol zemân ol sırr-ı Ahmed söyledi

1670 Ol ciger-gûş-i Rasûl-i Kirdigâr
Didi kim n’eyleyelim ey nâm-dâr

1671 Ne kılayın sizi ey yavrucağım
Ey benim gönlüm yemişi hem cânım

1672 Didi bize ol anda Mustafâ
Kerbelâ’da ola size müctebâ

1673 Hâşâ lillâh kim anun sözi kala
Tâ bu işler ol söze ma‘nâ bula

1674 N’eyleyelim Tengri’nin takdîri bu
Başımıza geldi uş anun-içü

1675 Er ü ‘avret bir yire cem‘ oldılar
Ağladılar kamu zârî kıldılar

1676 Eytdi Bû Bekr-i ‘Alî ey şîr-i Hak
Değdi nevbet bana yazıldı sebak

1677 Ben gireyin meydâne dir yâ Emîr
Destûrun olsun bana yâ desd-gîr

1678 Eyle didi ol cüvân-merd-i kerem
Ol gülistân bülbüli şâh-serverem

[58a]

١١١

اوردي باشندن ايمامه سنى يره ٥ دير الهي ايشبو سره كيم ايره ٥
سن بيلورسن يا عليه يا كريم ٥ كيم بيره ظلم ايلدي بونلر عظيم ٥
نيته كه رحم ايلمز بونلر بيره ٥ رحمت ايمه سن بولاره قيل جزه ٥
بز اري ايله حق آله بونلاره ٥ كيم شفاعت ايمسون قامو قره ٥
ايله ديدي نوحه قلدي زار زار ٥ اول چكه كوشه رسول كردكار ٥
آه قلدي زاري افغان ايلدي ٥ اول زمان اول سري احمد سويلدي ٥
اول چكه كوشه رسول كردكار ٥ ديديكيم نيليا ليم اي نامدار ٥
نه قلدين سزي اي يا وزروجا غيم ٥ اي بنم كوكلم يمشي همم جانيم ٥
ديدي بيره اول آندا مصطفا ٥ كربلاده اوله سيره مجتبا ٥
خاشه لله كيم آنوك سوزي قلاه ٥ تا بو ايشلر اول سوزه معنى بلا ٥
نيليا ليم تنكريس تقديري بو ٥ باشيمزه سلدي اوش آنوكچو ٥
اره عورت بزيره جمع اولديلر ٥ اغلديلر قامو زاري قيلديلر ٥
ايتدي بوبكر علي اي شير وحق ٥ دكدي نوبت بكا آيا زلدي سبق ٥
بن كره بن مندانه دير يا امير ٥ دستور ول اولسون بكا يا دسوكر ٥
ايله ديدي اول جوان مردي كرنم ٥ اول كلستان بلبلي شاه سرورم ٥

[٥٨أ]

1679 Depdi atın girdi meydâne revân
Na'ra urdı şîr-vâr ol pehlüvân

1680 Ey Havâric ey zalûm bed-baht-ı şûm
Kıldınuz zulm ü dalâlet ey zalûm

1681 Sizde ne dîn var ne muhabbet yakîn
Ne ki şefkat bulunur ne mihr-i dîn

1682 Kıldınuz cehl-ile zulm ey bî-edeb
Uydınuz şeytâna kıldınuz ta'ab

1683 Siz Müslimân adını idindinüz
Uydınuz İblîs'e mel'ûn oldınuz

1684 Ey Cuhûd'dan biter ve Nasrânî'den
Kimse kılmadı bunı ey nahs neden

1685 Bunda bugün bize yarın size var
Yarın mahşerde size dahi biter

1686 Ne yüz-ile Mustafâ'ya varasız
Sorsa size yâ ne cevâb viresiz

1687 Hele benven ol Ebâ Bekr ibn-i 'Alî
Ol sülâle-i hâss u sırr-ı velî

1688 Adın andı şi'r âgâz eyledi
Ol arada vasf-ı hâlin söyledi

Şi'r-i Ebî Bekr-i 'Alî Radiyallâhu 'Anhümâ Kerremallâhu Veche

1689 Ey dirîgâ Mustafâ'nun hürmeti
Bunlarun katında yokdur kıymeti

1690 Ne hatâ kıldı Muhammed bunlara
Kim kılur bunlar bize bu zecreti

1691 Mustafâ oğlanlarını zor-ile
Uş kırarlar gör bu 'âsî ümmeti

1692 Uydılar şeytâna bilmezler bizüm
Hizmetimüzdür buların tâ'ati

[58b]

دیدی آنی کیردی میدانه روآن ۵ نعره اوردی شیر وار اول پهلوان ۵
ای خوار یخ ای ظلوم بدبخت شوم ۵ قلدیکوز ظلم ضلالت ای ظلم ۵
سیزده دین وارسه محبت یقین ۵ نکه شفقت بولنوزسه مهر دین ۵
قلدیکوز جهلیله ظلم ای بی ادب ۵ اویدیکوز شیطانه قلدیکوز تعب ۵
سیز مسلمانه آدمی ایدندیکوز ۵ اویدیکوز ابلیسه ملعون اولدیکوز ۵
ای جهودون بتر و نصرانیدن ۵ کمسه قلمادی بوی ای محسن بیدن ۵
بوندهکون بیره یارین سیزه وار ۵ یارین محشرده سیزه دا ای بتر ۵
نه یوزیله مصطفایه وارهسیز ۵ سوزسه سیزه یانه جواب ویره سیز ۵
هل بنون اول ابابکری ابن علی ۵ اول سلاله خاصی سر ولی ۵
آدین اکدی شعر اغاز ایلدی ۵ اول ارادهٔ وصف حالین سویلدی ۵

شعر ابی بکری علی ۵ رضی الله عنهما کریم الوجه ۵

ای دریغا مصطفانوک حرمتی ۵ بزنلروک قاتلره یقدر قیمتی ۵
نه خطا قلدی محمد بونلره ۵ کیم قلوز بونلر بیره بو زحمتی ۵
مصطفا اوغلانلریی زور ایله ۵ اولش قرارلر کوز بو عاصیه امتی ۵
اویدیلر شیطانه بنمزلر بیرونم ۵ خدمه تیمزدر بولارک طاعتی ۵

1693 Her ki bize müdde'î oldı yakîn
Od içinde oldı Tamu âleti

1694 Babama Tengri buyurdı "**hel etâ"**
Dedem oldı iki dünyâ rahmeti

1695 Bu cefâyı bize kim siz kıldınuz
Bî-günâh iken bu dem ey la'netî

1696 Vire Hak birine size bin 'ivaz
Yarın ol mahşer güninde âfeti

1697 Bize bugün size yarın ola
Kılalar dürlü cefâlar mihneti

Nazm-ı Sühan-ı Ebâ Bekr-i 'Alî (Radiyallâhu 'anhu)

1698 Böyle didi çün mübâriz diledi
İşid imdi şîr-zâde n'eyledi

1699 Hamle kıldı ana 'Osmân bin Rebî'
Hâricî mel'ûn-idi ve hem şenî'

1700 İki bin er Hâricî çün kıldı cûş
Eylediler ol Ebâ Bekr'e hurûş

1701 On kişi dahi Seyyid'den yitdiler
Ol çeriye cümle hamle itdiler

1702 Birbirine urdılar kâfirleri
Ol köpekden kemter ve bî-dînleri

1703 Hâriciyle bir zemân dürüşdiler
Münâfıklar çün bulara üşdiler

1704 Uğrayugeldi Rebî'a pehlüvân
Nîze ile karşudan urdı hemân

1705 Göğsine urdı Rebî'-i la'netün
Arkasından daşra çıkdı ol itün

1706 Düşdi ol kavm ortasına şîr-vâr
Hâricîlerden getürürdi tamar

[59a]

١١٢

هر كه بيزه مرحمي اولدي يقين ٥ اودا يجندره اولدي طاموا آلتيه ٥
تا بامه شكري بيوردي هل اتي ٥ دردنم اولدي ايكي دونيا رحمتيه ٥
بو جفاي بيله كيم سيز قلديكوز ٥ بي كناه ايكن بولدنم اني لعنتيه ٥
ويره حق بر بنه سيزه بيك عوض ٥ يارين اول محشر كونندره آفتيه ٥
بيله بوكون چون سيزه يارين اوله ٥ قيلدلر دوزلو جفالر محنتيه ٥

نظم سخن ٥ ابا بكري علي رض ٥

بو يله ديدي چون مبارز ديلدي ٥ ايشيدانمدي شيرزاده نيلدي ٥
حمله قلدي اسما عثمان بن ربيع ٥ خارجيي ملعون ايدي وهم شنيع ٥
ايكي بيك ارخارجي چون قلدي جوش ٥ ايلديلر اول ابا بكره خروش ٥
اون كيشي دا آخي سيندردن ميندريلر ٥ اول جريه جمله حمله ايتديلر ٥
خنجر بنه اوردي لر كافر كري ٥ اول كوپكدن مكر وبي ديلري ٥
خارجيله بر زمان دوروشديلر ٥ منافقلر چون بقلاره اوشديلر ٥
اوغر بو كلدي ربيعه بهلوان ٥ نيزه ايله قرشودن اوردي همان ٥
كوكسنه اوردي ربيعي لعنتك ٥ ارقه سيندرندن شره چقدي اول يابيلك ٥
دوشدي اول قوتم اوزنه سينه شيروار ٥ خارجيلردن كتورردي طمان ٥

1707 Nâgehânî ceng içinde uğradı
Kays'ın oğlı Hanef[21] ana söyledi

1708 Eydür ey oğlan irişdim ben sana
Kerrâr-isen karşu durgıl sen bana

1709 İrdi ol mel'ûn eline aldı tîg
Çaldı Bû Bekr'i hemân-dem bî-dirîg

1710 Red kıldı tîgini ol dem anun
Koltuğından çaldı çünki mel'ûnun

1711 İki pâre eyledi anı revân
Cân cehenneme kodı ol kaltabân

1712 Na'ra urdı 'Amr-i nahs-ı hâkisâr
Ki bir oğlanı kılamazsız şikâr

1713 Hamle kıldı leşkere ol nev-cüvân
Na'ra urdı kalbe dokundı revân

1714 Ceng içinde kaldı Ebâ Bekr-i 'Alî
Kulları oldı şehîd ol dem velî

1715 Yalınuz kaldı çeride ol şebâb
Hamle kıldı Hâricî cümle şitâb

1716 'Amr-i nahs eydür koman ya kavm-i dûn
Kim bu oğlan katı olmışdur zebûn

1717 Eyledi leşker gulû ol dem hemân
Tâ üzengi urdı ata der-zemân

1718 Edhem[22] okurlar-idi ol ata ad
Sıçradı leşker içinden hem çü bâd

1719 Mustafâ'dan kalmış-idi yâdigâr
Anı binmişdi Ebâ Bekr-i süvâr

1720 Döndi leşkerden hemân-dem çıkdı tîz
Geldi Seyyid katına ol bâ-sitîz

1721 Zahm yigirmi yimiş ol dem teni
Kirpi[23] gibi eylemişler atını

[59b]

تاکلهانی جنگ ایچنده اوتره دی ۵ قیسکل اوغلی حنو اکا سویلدی ۵
ایدور ای اوغلان ایر بشرم بن سکا ۵ کرا ریسک قرشو دور غل سن بکا ۵
ایردی اول ملعون ایلینه الدی تیغ ۵ جالدی بو بکری همانده ایدی دریغ ۵
ورد قلدی تیغینی اولدم آنوک ۵ قولتوغندن جالدی جونکه ملعونک ۵
ایکی پاره ایلدی آنی روان ۵ جان جهنمه قودی اول قلتبان ۵
نعره اوردی عمر خنسی حاکسار ۵ که بز اوغلانی قلدی مز سنی شکار ۵
حمله قلدی لشکره اول نوجوان ۵ نعره اوردی قلبه دوقوندی روان ۵
جنگ ایچنده قلدی ابابکری علی ۵ قولتری اولدی شهید اولدم ویلی ۵
بالکوز قالدی جریده اول شباب ۵ حمله قلدی خارجی حمله شتاب ۵
عمر خنس ایدر قوماک یاقوم دون ۵ کیم بو اوغلان قانی اولمش زبون ۵
ایلدی لشکر غلو اولدم همان ۵ تا اوزنکی اوردی آشه دز زمان ۵
ادهم اوقوزلر یلدی اول آنه آد ۵ سنجره دی لشکر ایچنده هم جواد ۵
مصطفادن قالمشدی یادکار ۵ آنی بنمشدی ابابکری صوار ۵
دوندی لشکردن همانده چقدی نیز ۵ کلدی سید قاشینه اول باستر ۵
زخم یکزی یمش اولدم ستیغ ۵ کیدی کبی ایلمشلر آستیغ ۵

ایلدور

1722 Eyle gördi anı ʻAbbâs-ı ʻAlî
Geldi ol dem kocdı anı ol velî

1723 Âh kıldı ağladı ol zâr u zâr
Dökdi hasret yaşını ol bî-karâr

1724 Gördiler ol dem Ebû Bekr-i cüvân
Zahmı katı key yönelmiş nâ-tüvân

1725 ʻAklı başından gidüb oldı bî-hûş
Ol cemâʻat ağladı kıldı hurûş

1726 Kendü eliyle Hüseyn-i nâm-dâr
Çıkarurdı tonını ağlardı zâr

1727 ʻAklı geldi başına açdı gözin
Gördi yasdanmış yatur Seyyid dizin

1728 Eydür ey kardaş kanı su gelmedi
Hîç bu derdimize dermân olmadı

1729 Eyle didi cân-şirînin ol zemân
Tengri'ye ısmarladı ol dem hemân

1730 Anı gördi ol Hüseyn-i nâm-dâr
Başın açub nevha kıldı bî-karâr

1731 Kıldılar zârî ve feryâd ü figân
Didiler ki bu Ebâ Bekr-i cüvân

1732 Doymadı dünyâya ʻömri sürmedi
Yâhu bir lezzet murâdın görmedi

1733 On sekiz yaşında seni ben bugün
Yire gömdüm sana kılmadum düğün

1734 Ne kılayın seni ey cân-i cihân
Babama ne diyeyim ey pehlüvân

1735 Anı dahi ol şehîdler yanına
Kodılar sen rahmet oku cânına

1736 Gördi ol dem anı ʻAbbâs-ı cüvân
Destûr olsun bana ya sâhib-kırân

[60ᵃ]

١١٥

ایله کوردی آنی عباسی علی ٥ کلدی اولدم قوجدی آنی اول ولی ٥
آه قلدی اغلادی اول زار زار ٥ دوکلدی حسرتدن یاشینی اول یره قرار ٥
کوردیلر اولدم ابوبکری جوان ٥ زخمی قانی کی بو کلمش ناتوان ٥
عقلی باشندن کیدوب اولدی بیهوش ٥ اول جماعت اغلادی قیلدی خروش ٥
کندو ایله حسینی نامدار ٥ چقردی طوبیی اغلادی زار ٥
عقلی کلدی باشینه آچدی کوزین ٥ کوردی یتمش بش یتوز شیدی زین ٥
ایدر ای قردشلر قینی صو کلمدی ٥ هیچ بوردی همیشه درمان اولمدی ٥
ایله دیدی جان شیرین اول زمان ٥ تنکریه اصمرلدی اولدم همان ٥
آنی کوردی اول حسینی نامدار ٥ باشینی آچوب نوحه قیلدی زار ٥
قیلدیلر زاری و فریاد و فغان ٥ دیدیلر که بر ابابکری جوان ٥
طوغیادی دنیایه عمری سوزمدی ٥ یاخود بز لذت مرادین کوزمدی ٥
اون سکز یاشنده سینی بن بلمزن ٥ بره کومدم سکا قلمدم دوکون ٥
نه قلدین سینی ای جانو جهان ٥ بابامه ندییه یم ای پهلوان ٥
آنی دانی اول شهیدلر یانینه ٥ قودیلر سنی رحمت اولسون بکا یا هجلب قرآن ٥
کوردی اولدم آنی عباس جوان ٥ دستور اولسون بکا یا هجلب قرآن ٥

1737 Tâ bu kardaşlarımun kanın yakîn
Alayım ben Hâricîlerden hemîn

1738 Pes Hüseyn eydür ana ey cân u dil
Girme meydâna beni kılma hacîl

1739 Kim seni babam bana ısmarladı
Eytdi sana yâdigâr olsun didi

1740 İmdi babamdan bana sen yâdigâr
Nice terk idem seni ben yâ kibâr

1741 Eytdi ʻAbbâs ey ʻazîz-i bâ-safâ
Ey sülâle-i hâss-ı sırr-ı Mustafâ

1742 Sad-hezârân cân fidâ olsun sana
Cân fidâ kılmak hidâyetdür bana

1743 Eydür imdi çün mukâbil gelesin
Vâcib oldur bir nasîhat kılasın

1744 Çün gelür meydâne ʻAbbâs-i ʻAlî
Naʻra urdı anlara sırr-ı velî

1745 Ey halâyık dinlen imdi bir haber
Size göndürdi Hüseyn-i nâm-dâr

1746 Eydür ey zâlim cemâʻat Tengri'den
Korkun ki bu işi görür Yaradan

1747 Mustafâ'nun Murtazâ'nun kavmini
Nite kırarsız ki n'itdinüz dîni

1748 Yarın ey kavm-i hakîri tâ size
Tamu içinde olısardur cezâ

1749 Size yarın sorar olsa ol Rasûl
Ne cevâb viresiz ana ey fuzûl

1750 Tâ kim oğlanlarımı siz zor-ile
Nicesi katl eyledinüz zâr-ile

1751 Tâ gelün ben size bir söz eydeyin
Bana yol virün aradan gideyin

[60b]

تا بو قرداشلر عقل قانینی یقینی ۵ آلدیم بن خار جیلردن همینی ۵
بس حسین ایدر اکا ای جانلردن ۵ کیرمه میدانه بنی قیلمه خجیل ۵
کیمسه بابانم بکا اصمز لدی ۵ ایتدی سکا یادکار اولسون دیدی ۵
امدی بابامدن بکا سن یادکار ۵ بنجه ترک ایدم سنی بن یا کبار ۵
ایتدی عباس ای عزیزم با صفا ۵ ای سلاله خاص سر مصطفا ۵
صد هزار آن جان فدا اولسون سکا ۵ جان فدا قلمق هدر ایتدر بکا ۵
ایدر امدی چون مقابل سلسله سنی ۵ واجب اولدر بر نصیحه قلسنی ۵
چون سلور میدانه عباس علی ۵ نعره اوردی انلره سیری ولی ۵
ای خلایق دکلمک امدی بر خبر ۵ سیزه کوندردی حسینی نامدار ۵
ایدر ای ظالم جماعت منکر یدن ۵ قورقوک که بو ایشی کورر یاره دن ۵
مصطفانک مرتضانک قومنی ۵ نیته فی آرسیز که نیتلر یکوزدنی ۵
یارین ای قومی حقیری تا سیزه ۵ طاموا بجنده اولیسر در جره ۵
سیزه یارین صورر اولسه اول رسول ۵ نه جواب ویره سیز اکا ای فضول ۵
تا کیم اوغلانلر بیکزر و ربیله ۵ بنجسی قتل ایلدیکوز زار ایله ۵
تا کلوب بن سیزه بر سوز ایده ین ۵ بکا یول ویرن ارادن کیده ین ۵

بناضطا

1752 Yâ Hıtâ'ya yâhud Türküstân'a ben
Yâhud Hindistân ilinde oluben

1753 İl vilâyet yedi iklîmi temâm
Terk idem size eyâ kavm-i zulâm

1754 Ehl-i Beyt'üme 'ayâlüme benüm
Yol virün tâ gidelüm ya kavm-i dûn

1755 Danuk olsun Hak ki sizden dutmayam
Dedeme dahi şikâyet itmeyem

1756 Her ne ki ana dimiş idi İmâm
Eydiverdi anlara bir bir temâm

1757 Çün bu sözi işidicek ol çeri
'Amr-i nahsa kıldılar kavga-vârî

1758 Kimisi söğdi kimisi söyledi
Her biri bunlara teşnî' eyledi

1759 Korkdı ol dem 'Amr-i nahs-ı nâ-bekâr
Eyitdi Şît-i Rebî'-i hâkisâr

1760 Çâre kılun bu işe yoksa çeri
Şimdi size 'âsî olur heb varı

1761 Depdi atın ilerü ol dem hemân
Yürüdi Şît-i Rebî'-i kaltabân

1762 Ol Hicer ibn-i Hacer ol nâ-bekâr
Dahi hem Şimr-i la'în ü hâkisâr

1763 Geldiler 'Abbâs'a karşu ol zemân
Söylediler kim işit yâ pehlüvân

1764 Kamu 'âlem su olursa sizlere
Virmeyiserüz anı tâ ey yere

1765 Şâhımız buyuruğıdur kim biz size
Söylemenüz virmezüz hirgiz bize

1766 Ger dilersiz kurtuluben gidesiz
Tâ Yezîd'e 'ahd-i bey'at idesiz

[61a]

١١٧

يا خطايه يا خوتورگوسنتانه بن ٥ يا خوقه هندبنستان ايندا اولوبن ٥
ايلوبلايت يدي اقليمي تمامن ٥ ترك ايدن سيره ايا قوم ظلامن ٥
اهل بيتومه عيالومه ستمر ٥ يوز ويرك تاكيده لوم يا قوم دنه ٥
دانف اولسون حق كه سيزدن دغمم ٥ دده دآچي شيكايت ايتمه بنم ٥
هرنگه اكا دمش ايدي ايمانم ٥ ايدي ويردي انكره بر بن تمانم ٥
جون بوسوزي ايشيدجك اول جري ٥ عمر كنسه قلديلر قوغا واري ٥
كيسيسوكدي كيسيسه سوبلدي ٥ هر بري بونلاره تشنيع ايلدي ٥
قوقوي اولدن عمر كنسي نابكار ٥ ايتدي شيت ربيعي خاكسار ٥
جاره تيلوز بوابشه يوقسه جرب ٥ شمدي بيره عاصي اولور هب ورب ٥
دبدي آت ايلرو اولدن همان ٥ يوزودي شيت ربيعي قلتبان ٥
اول حجر ابن حجر اول نابكار ٥ دخي هم شمر لعين خاكسار ٥
كلديلر عباسه قرشو اول زمان ٥ سوبلديلر كيم ايشيت يا بهلوان ٥
قاموغالمه قوا اولور سنه سيزلره ٥ ويرمسه قدر آپ تا اي بيره ٥
شاهمي بيزو غيزكيم بوسزه ٥ سوبلمكوزو ويرمزز هركز بيزه ٥
كرديلر سيز قوز تلو باكيده سنه ٥ تا يدبده عمر دي بيعت ايده سنه ٥

[٦١أ]

1767 Gelsün ilerü Hüseyin söylesün
Bizüm-ile ʻahd-i beyʻat eylesün

1769 Yezîd'ün hizmeti ola tâʻati
Ol kapuda ola dâyim hidmeti

1770 Bu karârı bizüm-ile kılasız
Destûr ola tâ ki suyı alasız

1771 Yoksa beyʻat kılmaz ise bil yakîn
Sizün-ile bağladuk biz buğz u kin

1772 Eyle didi ol laʻîn-i bî-vefâ
Ağladı ʻAbbâs susız gördi cefâ

1773 Ol laʻîn-i Hâricîler buyurur
Taşt-ı zerrîn ile suyı getürür

1774 Dökdiler billurı taştın içine
Bunlara karşu virürler itine

1775 Eytdiler itlere virürüz yakîn
Virmezüz suyı size bilin hemîn

1776 Ol su içen itler barak oldı
Mü'minler yüzi sabr-ile ak oldı

1777 Ol Hüseyn'ün kavmi oğlancıkları
Su diyü zârî kılurlar her biri

1778 Eyle gördi anı ʻAbbâs-ı şerîf
Göğe dutdı yüzin eydür yâ Latîf

1779 Sen bilürsin ʻÂlimu's-sırrı'l-hafâ
Bu Havâricler bize kılur cefâ

1780 Hazretünden yâ İlâhe'l-ʻâlemîn
Hem bi-hakk-ı enbiyâ'i'l-mürselîn

1781 Sen ʻinâyet bize Tengri kıl hemîn
Bunlara hışmun dokuna tîzceğin

1782 Dönegeldi söyledi ʻAbbâs-ı şîr
Bunlara karşu hemân-dem ol dilîr

[61b]

کلمسون ایلر و حسین سوبلسون ۵ بیز و میله عهدی بیعت ایلسون ۵
بذیرون خدمتی اوله طاعتی ۵ اول قیغده اوله دایم خدمتی ۵
بو قراری بیز و میل قیله سن ۵ دستور اوله تا که صوی آله سن ۵
یوقسه بیعت قلمز ایسه بل یقین ۵ سیر و کیله بغلدوق بز بغضو کین ۵
ایله دیدی اول لعینی سنه وفا ۵ اغلدی عباس صوبز کوردی جفا ۵
اول لعینی خارجیلر بو یو روز ۵ طشتی زینب ایله صوی کتوروز ۵
دوکدیلر بللوری طشتوک ایچینه ۵ بو نلره قرشو بیزلر ایتینه ۵
ایتدیلر اینلره و بیرور یقین ۵ و بیر مروز صوی مسز بیلک همین ۵
اول صو ایچن اینلر بر آق اولدی ۵ منومنلر یوزی صبر ایله آق اولدی ۵
اول حسینک قوچی اوغلانجقلری ۵ صودیوز آری قلوز لر هر بری ۵
ایلدکوردی آنی عباسی شریف ۵ کوکه دوندی یوزین ایدر یا لطیف ۵
سن بلوز سن عالم السر الخفا ۵ بو خوارجیلر بره قیلوز جفا ۵
حضره توکدن یا اله العالمین ۵ هم بحق انبیاء المرسلین ۵
سن عنایت بره تنکری قل همین ۵ بو نلره حشمک دوقونه بز جکین ۵
دونه کلدی سوبلدی عباس شیر ۵ بو نلره قرشو همانده اول دلیر ۵

سرهزا

1783 Sad-hezârân nâm u la‘net ey la‘în
Şâhınuza hem size gele hemîn

1784 Ol zinâ oğlı Yezîd-i bed-fi‘âl
Ol ‘Abdullâh-ı şûm ve bed-hısâl

1785 Tengri’den gelsün kazâ hışm u belâ
Başınuza ey la‘în bu dem helâ

1786 Eyle didi ol Hüseyn’e geldi tîz
Söyledi ol dem gelüben bâ-sitîz

1787 Seyyid işitdi bu sözi kıldı âh
Ey dirîgâ işimüz oldı tebâh

1788 Gördi ol dem Hüseyin oğlanları
Su içer Hâricî atı itleri

1789 Su gerek dirler bize feryâd su
N’eyledük bize karşu geldi ki bu

1790 Mustafâ’nun kızı oğlı hor u zâr
Issı susız Kerbelâ’da bî-karâr

1791 Ol Hak emrine özin sâz eyledi
Vasf-ı hâle şi‘r âgâz eyledi

Şi‘r-i İmâm Hüseyn (‘aleyhi’s-selâm)

1792 Bir kez eydür yâ İlâhel-‘âlemîn
Senden artuk çâre yok-durur hemîn

1793 Ne kılalım uşbu zâlimler bizüm
Arturubdur bize gönlümiz gamın

1794 Sen meded kılgıl bize Rabbi’l-‘ibâd
Kim Havâricler bize bağladı kîn

1795 Sana ma‘lûm ey Kadîm-i bî-zevâl
Buncılayın kime oldı ya Mu‘în

1796 Alnımıza ne ki yazıldı bizüm
Gördük anı ve göriserüz yarın

[62a]

١١٩

سر هذا آرادنا مع لعنت اي لعين ٥ شاهيكوره هم سيره كله همين ٥
اول زنا اوغلي يزيدي بر فعال ٥ اول عبد الله شوم و بر خصال ٥
تنلر بدن كلمسون قضا حشم بلا ٥ باشيكوره اي لعين بودم هلا ٥
ايله ديدي اول حسينه كلدي تين ٥ سويلدي اولدم كلوبا باستين ٥
سيد ايشدي بو شوري قلدي آه ٥ اي دير يغا ايشيمز اولدي تباه ٥
كوردي اولدم حسين اوغلاتاري ٥ صو ايچر خارجي آيتي ايتلري ٥
صوكرك ديرلر بيره فرياد صو ٥ ييلدرك بيره قوشن كلدي كيبو ٥
مصطفى نوك قيزي اوغلي خورزار ٥ ايتيه صو سيز كربلا ده بي قرار ٥
اول حق اهل بيته اورين ساز ايلدي ٥ وصف حاله شعر اغاز ايلدي ٥

شعر اعام ٥ حسين ع م ٥

بو كوكز ايدر يا اله العالمين ٥ سندن ارتوق جاره يقدور همين ٥
نه قلالم اوشبو طالم بزوم ٥ ارتور بدن بيره كوكلومز غمين ٥
سن مدد قلغل بيله رب العباد ٥ كيم خوار چيز بيره بغلادي كين ٥
سكا معلوم اي قديمي بي زوال ٥ بو نجه لاين كمه اولدي يا معين ٥
النمزه نكه باز بلدي بيرونم ٥ كوردوك آي و كوريسه زوار بين ٥

1797 Bunda bugün ger bize oldı cefâ
Lutf kıla hem vefâ anda yarın

1798 Zehrini nûş eyleyenler dünyâda
Selsebîl ırmağına oldı emîn

1799 Ey münâfıklar Müslimân adını
İdinüben kâfir oldunuz yakîn

1800 Dîni elden kodunuz dünyâ içün
Bunlara ne dünyâ hâsıldur ne dîn

1801 Kılma rahmet bunlara ey Bî-zevâl
Ne şefâ'at yâ şefî'a'l-müznibîn

1802 N'ideyin bana vasiyyet Mustafâ
Kılmasaydı ol imâmi'l-mürselîn

Nazm-ı Sühan

1803 Göstere idüm ben bulara dest-gâh
Görelerdi er kim olur bu sipâh

1804 Sabr kılduk Tengri'nün takdîrine
Uş boyun virdük mutî' olduk yine

1805 Eyle didi ağladı ol zâr u zâr
Nevha kılub oldılar nevmîd-vâr

1806 Uşacuklar nâ-resîde tıfl-ı hâm
Su diyü zârî kılurlardı temâm

1807 Çünki 'Abbâs-ı 'Alî anı görür
İçi yanar derd-ile zârî kılur

1808 Eydür ey kardaş bana destûr ola
Dir hemîşe devletün mansûr ola

1809 Çâre yokdur tâ ki suya ben bugün
Varmayınca ölmezem ey zû-fünûn

1810 Sad-hezârân tîg olursa ben bu dem
Su getürmeyince nice sabr idem

[62b]

بونده بوکون کربلاده اولدی جفا ۵ لطف قیلدهم وفا اندهٔ بارین ۵
زهر بیلن نوش ایلیلر آب دهٔ ۵ سلسبیل ایرماغینه اولدی امین ۵
ای منافقلر مسلمان آدینی ۵ ایدینوب کافر اولدوکوز یقین ۵
دینی الدن قودوکوز دونیا ایچون ۵ بونلره نه دنیا حاصلدر نه دین ۵
قلمه رحمت بونلره ای بی زوال ۵ نه شفاعت یا شفیع المذنبین ۵
نیده بن بکا وصیت مصطفا ۵ قلمه سیدی اول امام المتقین ۵

نظم سخن

کوکسنده ایدوب بن بوکونده دستگاه ۵ کوره لردی ارکیم اولور بو سیاه ۵
صبر قلدوم شکر بیلک تقدیرینه ۵ اوش بیوب ویردوک مطیع اولدکینه ۵
ایله دیدی اغلادی اول زار زار ۵ نوحه قیلوب اولدیلر نومید وار ۵
اوشاجوقلر ناره سیده طفل خام ۵ صودیوزاری قلوب لردی تمام ۵
چونکه عباسی علی آغی کورز ۵ ایچی سنار دردیله زاری تلور ۵
ایندای قرداش بکا دستور اول ۵ دیر همیشه دولتوک منصور اوله ۵
چاره یقدر تاکه صویه بن بوکون ۵ وار میجه اولمزم ای دوقنون ۵
سندهٔ آران تیغ اولورسه بن بودم ۵ صوکتوز میجه پنجه صبر ایدرم ۵

همتوک

1811 Himmetün olsun bile ey cân-ı dil
Hem helâl eyle bana kılgıl behil

1812 Aldı bir meşki[24] revân oldı gider
İşid imdi anda varur kim n'ider

1813 Su katına irdi ol dem bâ-şitâb
Kim su ala girü döne ol şebâb

1814 Beş bin er ırmak katında var-idi
Ol Havâricler suyı saklar-idi

1815 Gördiler 'Abbâs'ı kıldılar gulû
Araya düşdi hemân-dem ol ulu

1816 Çekdi tîgi hamle kıldı şîr-vâr
Anları kıldı şol kadem târumâr

1817 Seksen ikisin düşürdi ol şerîf
Depdi suya irdi 'Abbâs-ı latîf

1818 Meşkini doldurdı çün oldı revân
Atı dahi içmedi ender-zemân

1819 Kendü dahi içmedi su ey 'azîz
Ne revâdur ki içek dir suyı biz

1820 Kasd kıldı ol zemân ki su içe
Cânı râhat olub anda hoş giçe

1821 Yine iydür Hüseyin su içmedi
Su içinde su içib hoş giçmedi

1822 Ben su içem Ehl-i Beyt-i Mustafâ
İçmeyeler bu kaçan ola revâ

1823 İçmedi dökdi yine döndi girü
Meşkini alub sudan çıkdı ilerü

1824 Araya aldılar anı ol zemân
Tîr-i bârân eylediler nâgehân

1825 Bir la'în-i Hâricî-i hâkisâr
Urdı ağzından anı ol nâ-bekâr

[63a]

١٧١

همتوك اولسون بيلا اي جان دل ٥ هم حلال ايله بكا قيلغل بحل ٥
الدي بر مشكي روان اولدي كدر ٥ اشيدا مدي اندا وآرزو كيندر ٥
صوقاتينه ايردي اولدم باشتاب ٥ كيم صوآله كيرودونه اول شباب ٥
بش بيك ارا ايرماق قاشنده وار ٥ اول خوار جلر صوي صقلادريك ٥
كوردي لر عباسي قلدي لر غلو ٥ ارآيه دوشدي همانده اول اولو ٥
جلدي تيغي حمله قلدي شير وار ٥ انلري قلدي شول قدر تار مار ٥
سكسن ايكي سين دوشوردي اول زمان ٥ دبدصويه ايردي عباسي لطيف ٥
مشكيني دولدوردي چون اولدي روان ٥ آيتي دآخي ايچمدي اندر زمان ٥
كندودآخي ايچمدي صواني عزيز ٥ نه روادر كه ايچك دير صوي بيز ٥
قصر قلدي اول زمانك صوايچه ٥ جاني راحت اولب اندا خوش كچه ٥
بنه ايدر حسين صوايچمدي ٥ صوايچنده صوايچيب خوش كچدي ٥
بن صوايچم اهلي بيت مصطفا ٥ ايچميلر بر قان اولا ر وا ٥
ايچدي دوكدي بنه دوندي كيدو ٥ مشكيني آلوب صوردن جقدي ايلرو ٥
ارآيه الديلر آيني اول زمان ٥ تيرو باران ايلديلر تا كهان ٥
بر لعينه خارجي خاكسار ٥ اوردي اغزندن آيني اول تا بكان ٥

[٦٣أ]

1826 Ensesinden çıkdı ol dem ok hemân
Duymadı ol zahmı ol dem pehlüvân

1827 Saldı meşki omuzına şîr-vâr
Bir eliyle çekdi tîg-i âb-dâr

1828 Ol çerinün arasına düşdi tîz
Kırar idi Hâricîyi bâ-sitîz

1829 Kıldılar ʻAmr-i nahsa ol dem haber
Geldi ʻAbbâs uşda su alıb gider

1830 ʻAmr-i nahs eydür koman yâ kavm-i dûn
Suyı almağa ki oldılar zebûn

1831 On iki bin er araya aldılar
Cümlesi ʻAbbâs'a gavgâ kıldılar

1832 Yalınuz bir yarıcı yokdur ana
Yüzüni döndürdi ol gökden yana

1833 Naʻra urdı ki Hüseyn-i nâm-dâr
Kıl helâl ol dem hakkın yâ şehsüvâr

1834 Nâle kıldı kim Hudâvend-i Kerîm
Bunlara virgil kazâ hışm-ı ʻazîm

1835 Eyle didi hamle kıldı bâ-hurûş
Araya aldı Havâric kıldı cûş

1836 Tîg üşürdiler hemân sâʻat ana
Yıkdılar atdan felek kaldı tana

1837 Yüz otuzunı düşürdi pehlüvân
Zahmı katı hem çok akmış-idi kan

1838 Tâkati tâk oldı güci kalmadı
Tâ kılıc salmağa kuvvet olmadı

1839 Hem şefâʻat kılmadı ol kavm-i dûn
N'eylesün ki ʻAbbâs olmışdur zebûn

1840 Uşdı ol zâlimler ana yiryirin
Pâre pâre kıldılar nâzik tenin

[63b]

اکسیندن چقدی اولدم اوق همان ۵ طوغدی اول زنجی اولدم پهلوان ۵
صالدی مشکی اومو زینه شیر وار ۵ بر انیله چکدی تیغی ابدار ۵
اول جرینک اره سینه دوشدی تیر ۵ قرآن ایدی خارجیی باسیر ۵
قلدیلر خمسه اولدم خبر ۵ کلدی عباس اوشره صو آلب کیدر ۵
خمسی ایدر قوماک یا قوم دوت ۵ صوی آلماغه که اولدیلر زبون ۵
اوت ایکی بیک ارآر آیه الدیلر ۵ جملسی عباسه غوغا قلدیلر ۵
یالکوز بر یارجی یوقدر اسما ۵ یوزونی دوندردی اول کوکدن یکا ۵
نعره اوردیکه حسینی نامدار ۵ قل حلال اولدم حزین یا شهسوار ۵
ناله قلدیکه خدا وندی کریم ۵ بو نلاره ویرسن قصاصنی عظیم ۵
آیلدیدی حمله قلدی باخروش ۵ ارآیه الدی خوارج قلدی جوش ۵
تیغ اوسوردیلر همان ساعت اکا ۵ یقدیلر آتدن فلک قالدی طکا ۵
یوز اوتوزونی دوشردی پهلوان ۵ زنجی قاچه هم حق اقیشدی قان ۵
طاقتی طاق اولدی کوجی قلمادی ۵ تا قلیج صالماغه قوتی اولمادی ۵
هم شفاعت قلمدی اول قوم دون ۵ نیله سونکه عباس اولمز زبون ۵
اوشره اول ظالملر آکا یزیدین ۵ پاره پاره قلدیلر نازلی تنین ۵

1841 Meşkini dahi yabana atdılar
'Abbâs'ı ol demde şehîd itdiler

1842 Çaldılar tabl-ı beşâret ol zemân
Anı işitdi çün Seyyid pehlüvân

1843 Eytdi ya Hüccâc-ı Maşrak nev-cüvân
Bu beşâret nitedür ki kıl beyân

1844 Yürüdi Hüccâc-ı Maşrak ilerü
Tâ ki haber vire Hüseyn'e girü

1845 Sürdi atını ilerü ol yakîn
Gördi 'Abbâs'ı şehîd olmış hemîn

1846 Âh kıldı gitdi andan 'akl-ı hûş
Zârî kıldı ağladı nevha hurûş

1847 Kıldı feryâd ağladı ol zâr u zâr
El uruben çekdi tîg-i âb-dâr

1848 Na'ra urdı leşkere çün depdi at
Gitdi ol dem Hâricîler(den) hayât

1849 Birbirine urdı ol dem leşkeri
Târumâr eyleyüben döndi giri

1850 Geldi Seyyid katına ağladı zâr
Gözlerinden yaş yirine kan akar

1851 Sen bekâ ol ey Hüseyn-i er sa'îd
Kanı 'Abbâs anı kıldılar şehîd

1852 Servi boyı mâh yüzi ey zû-fünûn
Kana bulaşıb yatur garka-be-hûn

1853 Çün Hüseyn'e değdi andan bu haber
Âh kıluban 'aklı başından gider

1854 'Aklı geldi kıldı feryâd u figân
Ey dirîgâ dir eyâ Rabbi'l-emân

1855 Sensin Âhir ey Kadîm-i bî-zevâl
Başımıza ki bizim irdi bu hâl

[64[a]]

ماشاء الله بارك الله

مشكينه داغي يبانه آتدي يلدز ٥ عباسي اولدمده شهيد ايتدي يلدز ٥
جالديلر طبل بشارة اول زمان ٥ آني ايشتدي جون سيد بهلوان ٥
ايتدي يا جماعتي مشرف نوجوان ٥ بو بشارت نيته دوزكي قل بيان ٥
بوردي جماعتي مشرف ايلدز ٥ تاكه خبر ويره حسينه كيدف ٥
سوردي آتني ايلدر اول يقين ٥ كوردي عباسي شهيد اولمش همين ٥
آه قلدي كتدي انلرك عقلي هوش ٥ زاري قلدي اغلدي نوحه خروش ٥
قلدي فرياد اغلادي اول زار زار ٥ الاوريا جكدي تيغي ابدار ٥
نعره اوردي لشكره جون ديدي آت ٥ كتدي اولدم خارجيلري حبات ٥
بزبينه اوردي اولدم لشكري ٥ تارماز ايليو بادوندي كيري ٥
كلدي سيد قاتينه اغلادي زار ٥ كوزلرندن ياش بريه قاتا قار ٥
سن بقا اول اي حسينه ارسعيد ٥ قاني عباس آني قلديلر شهيد ٥
سرو بوي ماه يوزي اي زو قنوف ٥ قانه بولاشيب سنوز غرقه بخون ٥
جون حسينه دكدي انلرك بو خبر ٥ آه قليو با عقلي باشينه كيدن ٥
عقل كلدي قلدي فرياد و فغان ٥ اي دريغا دير ايا رب الامان ٥
سن نشي آخواي قديم بي زوال ٥ باشيمزه كه بزنه ايتدي بو حال ٥

1856 Zârî kılub ağladı dökdi yaşı
Dir İlâhî sen bilürsin bu işi

1857 Söyledi çün ʻAmr-i nahs-ı bî-vefâ
Yalınuz kaldı Hüseyn-i bâ-safâ

1858 Naʻra urdı leşkere ol bed-gümân
İlerü yürün didi ender-zemân

1859 Anı gördi ol Hüseyn-i nîk-nâm
Kim Havâric kasd kıldılar temâm

1860 At eyerlen didi kim geldi nişân
Uş şehîd olmağımuz oldı ʻayân

1861 At üzerinde olalım biz şehîd
Evimüzi basmasun kavm-i pelîd

1862 Ol zemânda Seyyid'ün oğlanları
Üç oğlı var-idi bil ey buları

1863 Ulusı adı ʻAlî Ekber hemîn
Ortancısı-durur Zeyne'l-Âbidîn

1864 Kiçisi adı ʻAlî Asgar velî
İkisinün dahi bir ismi ʻAlî

1865 Sıçradı ulusı yirinden revân
İlerü geldi dir ey sâhib-kırân

1866 Ben varayım didi ey zeyne'l-beşer
Tâ alam dâdım bulardan ya kibâr

1867 Babası eydür ciger-gûşem revâ
Niçe olur gelmesün sana hatâ

1868 Eytdi ey baba dedem cânı hakkı
Red kılmagıl beni ey muttakî

1869 Anı işitdi Hüseyin kıldı âh
Zârî kılub ağlar dir ey pâdişâh

1870 Sen bilürsin hâlimizi ey Kerîm
Kamu ʻâlem sırrını bilen ʻAlîm

[64b]

زاري قيلوب اغلادي دوكدي ياشي ۞ دنيا الهي سن بلورسين بو اشي ۞
سوبلدي جون عمري حسين ايدي وفا ۞ يالكوز قالدي حسين با صفا ۞
نعره اوردي لشكره اول بدكمان ۞ ايلرو يوزلا ديدي اندر زمان ۞
اي كوردي اول حسين بنيك نائم ۞ كيم خوارج قصد قلديلر تمام ۞
انت ايزلك ديديكم سلدي نشان ۞ اوش شهيد اولما غمز اولدي عيان ۞
انت اوزه زنده اولديم بيز شهيد ۞ اويمورده بصمسون قوي بليد ۞
اول زمانده سيدوك اوغلانلري ۞ اوچ اوغلي وار ديدي بيل اي بزلاري ۞
اولوسي آدي علي اكبر همين ۞ اوز تا بجسي دور زين العابدين ۞
كچجسي آدي علي عصغر وليب ۞ ايكي سبنك دا اي بز اشي علي ۞
ستجره دي اولوسي بر بدن روان ۞ ايلرو كلدي دنيا اي صاحب قران ۞
بن وراثم ديدي اي زين البشر ۞ تا الهدا دادم بولوردن ياكبار ۞
بابا ايچه ايندر جكر كوشوم روا ۞ بنجه اولور كلمه سون سكا خطا ۞
ايتدي اي بابا دردم جانه حقه ۞ رد قيلما غيل بنى اي متقي ۞
آني ايشتدي حسين قلديلر آه ۞ زاري قيلوب اغلادي دنيا اي پادشاه ۞
سن بلورسين حالمي اي كريم ۞ قاموغا لمه سيتري بيلن عليم ۞

ايدراي

1871 Eydür ey oğlancuğum yâ n'ideyin
Ne gönül-ile seni terk ideyin

1872 Ey dirîgâ firâk oldı kim vîsâl
Görmeyiserem seni ey hûb-hısâl

1873 Eyle didi şi'ir âgâz eyledi
Derd ü zârî nâle-i sâz eyledi

Şi'r-i İmâm Hüseyn ('aleyhi's-selâm)

1874 Eydür ey kuzucağım eyle helâl
Senden ayru Kerbelâ'da n'ola hâl

1875 Görklü yüzüni doyunca görmedüm
Uş firâk irişdi ve gitdi visâl

1876 Yavrucağım uş firâk oldı bugün
Yarın olısardur anda ittisâl

1877 Şâd olub dünyâda kimse gülmedi
Ağlamak-durur işi dâyim melâl

1878 Ey güleryüzlü kuzucağım benim
Nice terk idem seni ey hoş-hısâl

1879 N'idelim bu derde dermân olmadı
Yâ bu derde merhem olubdur kıtâl

1880 Cevr-ile öldürdi peygamberleri
Kamuya virdi zevâl ol Bî-zevâl

Şi'r-i 'Alî Ekber bin İmâm Hüseyn ('aleyhi's-selâm)

1881 Eytdi baba sen dahi eyle helâl
Benim içün hâtırun kılma melâl

1882 Ne kılalım Tengri'nün takdîri bu
Alnımıza yazılan bu idi fâl

1883 Bî-zevâl oldur Kadîm-i lem-yezel
Kâdir u Kayyûm ve Hayy u lâ-yezâl

[65a]

١٧٥

ايدر اي اوغلان جوغوم بابيرين ٥ نه كوركيله سنى ترك ايده‌يين ٥
اي دريغا فراق اولدي كيم وصال ٥ كوزمه يسرتم سني اي خوب خصال ٥
ايلديدي شعر اغاز ايلكي ٥ دردي زاري ناله‌ي سازايلدي ٥

شعر ايهام ٥ حسين ع م ٥

ايدر اي قوزوجاغيم ايله حلال ٥ سندن ايرو كزيلده نوله حال ٥
كوزلو يوزوكي دوينجه كوزملوم ٥ اوش فراق ايرينيندي وكتدي وصال ٥
يوزوجاغيم اوش فراق اولدي بكوه ٥ يارين اولي يسر درانده اتصال ٥
شاد اولون دنياده كمسه كوملدي ٥ اغلمقدوزراي شي دايم ملال ٥
اي كوزيوزلو قوزوجاغيم بنم ٥ بنجه ترك ايدنم سني اي خوش خصال ٥
نيده ليم بودرده درمان اولمدي ٥ يا بودرده مرهم اولوبدر قيل ٥
جوريله اولدردي بيغامبرلري ٥ قلمويه ويردي زوال اول بي زوال ٥

شعر علي اكبر بن ٥ ايمام حسين ع م ٥

ايدري بابا سندجي ايله حلال ٥ بنم ايچون خاطيروك قيلما ملال ٥
نه قيلايليم تقديرك تقديري بو ٥ الميزه يار بلاسن بو ايدي فال ٥
بي زوال اولدر قديم لم يزل ٥ قادير و قيوم وحي لا يزال ٥

[٦٥أ]

1884 Her birine oldı çünkim bir nasîb
Bizim içün kısmet oldı bu kıtâl

1885 Çâre nedür sen bekâ ol dünyâda
Ağlama benim içün kılma vebâl

1886 Aramızda ger bugün oldı firâk
Yarın anda bî-gümân olur visâl

1887 Fânîdür dünyâ bekâ olmaz yakîn
Âhiret bâkîdür ey tâci'r-ricâl

1888 Çün cihândan kamumız gitmek gerek
Pes şehâdetde bulunur bu kemâl

1889 Baba beni kıl şehâdetle ganî
Men' kılma tâ ki ola ittisâl

Nazm-ı Sühan

1890 Çünki işitdi ve Seyyid ağladı
Hasret-ile hem yüreğin tağladı

1891 Kasd kıldı kim atını sâz ide
Oğlu bine çünki hem âgâz ide

1892 Anasına oldı ol sâ'at haber
Geldi zârî kıldı eydür ey beşer

1893 Şehribânû anası idi cüvân
Sonra didiler ana şâh-ı zebân

1894 Geldi ilerü zârî kıldı ağladı
Cânım oğlum diyü yürek tağladı

1895 Eydür ey kuzıcağım Tengri hakkı
Sen esirge ananı ey muttakî

1896 Sensin ümîdim benüm bu dünyâda
Miskin ana senden ayrıldı n'ide

1897 Analık hakkı esirgegil beni
Firâkun odına yakma bu canı

[65b]

هر برینه اولدی چونکه بز نصیب ۵ بزنم ایچون قسمت اولدی بو قیال ۵
چاره ندرسن بقا اول دنیا ده ۵ اغلمه بنم ایچون قلما وبال ۵
آره میزده کز بولکون اولدی فراق ۵ یارین اندن یه کمان اولور وصال ۵
فانیدر دنیا بقا اولمز یقین ۵ آخرة باقیدر ای تاج الرجال ۵
چون جهاندن قامو میزن کفسل کرکه ۵ بس شهادتده بولور نور بو کمال ۵
بابا نکی قیل شهادتله غنی ۵ منع قلمه تا که اوله اتصال ۵

نظم سخن

چونکه ایشدی وسیذ اغلادی ۵ خسره تیله هم یوره کین طفلادی ۵
قصد قلدیکه آیی یه سسازایده ۵ اوغلو بینه جنکه هم اغاز ایده ۵
آنه سینه اولدی اول ساعت خبر ۵ کلدی زاری قلدی ایدر ای بشر ۵
شهری بانو آنه سی ایدی جوان ۵ صکره دیدیلر اکا شاه زبان ۵
کلدی ایلرو زاری قلدی آغلادی ۵ جانم اوغلم دیو یورک طفلادی ۵
ایدر ای قوزم جانم تنکری حقی ۵ سن اسیر که آنکی ای متقی ۵
سن سنین اومیدنم بنم بو دنیا ده ۵ منکین آنه سندن آیریلدی نیده ۵
آنلک حقی اسیر کاکل بنی ۵ قلاقوزم اودینه یقما بو جنی ۵

داولیدی

1898 Ne olaydı kim Çalab Tengri benüm
Senden ayrılmadın alaydı cânum

1899 Görmeyeydüm bu firâkun âteşin
Dahi hem bu ayrıluğun acısın

1900 Eyle didi ağladı kıldı figân
El urub gül yüzüni yırtdı revân

1901 Ümmü Gülsüm ve Sekîne geldiler
Hem Rukiyye Zeyneb-ile irdiler

1902 Gel esirgegil bizi dir ey şebâb
Girmegil meydâna kılmagıl şitâb

1903 Mustafâ'dan Murtazâ'dan yâdigâr
Sensin âhir bize bugün yâ kibâr

1904 Babasına benzer-idi sûreti
Sîreti şekli vü kadd ü kâmeti

1905 Bir kez anun yüzüni gören kişi
Unudurdı kendüni anmaz işi

1906 Bunlara eydür Hüseyn-i nâm-dâr
Elinüz çekin siz andan yâ nigâr

1907 Koyun anı tâ ki meydâna gire
Alnına ne ki yazılmışdur göre

1908 Döndiler anlar dahi zârî kılub
Girdiler çadıra heb girü gelüb

1909 Vakte hoşdur şeb hayır olsun size
'Ömür virür-ise Allâh çün bize

1910 Yine bir meclis ser-âgâz idelüm
Söze andan başlayalum gidelüm

1911 Kim neler oldı ana bil ey safâ
Ol sülâle-i hâss-i sırr-ı Mustafâ

Meclisü's-Sâbi' Şehîd İmâm Hüseyn ('aleyhi's-selâm)

[66[a]]

١٢٧

نه اولیدی کیم جلب تنگری بنوتم ٥ سندن ایرلمادین آلیدی جانم ٥
کوزمینیدم بو فراقوك آنه شیین ٥ داخی هم بو آیرلوغوك آجسیین ٥
ایله دیدی اغلادی قیلدی فغان ٥ آلاورب کل یوزونی یرتدی روان ٥
اوم کلثم و سکینه کلدیلر ٥ هم رقیه زینبله ایردیلر ٥
کل اسیرکه کل بیدی دیرامی سیاب ٥ کیرمکا میدانه قلما غیل شتاب ٥
مصطفادن مرتضادن یادکار ٥ سن سن آخر بیره بوکون یاکبار ٥
بلا سینه بنکزر یدی صوره ته ٥ سیره ی شهلیو قدی قامته ٥
بزکز آنوك یوزوی کورن کشی ٥ اونودردی کندوی آمرا بشی ٥
بونلره ایدر حسینی نامدار ٥ الیکوزجه کلک سین اندن یانکار ٥
قویوك آدیاکه میدانه کیره ٥ الینه نکه یازلمشدر کوره ٥
دوندیلر آنلردخی زاری قلوب ٥ کزدیلر جادیره هب کیرو کلوب ٥
وقته خوشدر شب خیر اولسون سیزه ٥ عمر ویرسن یسه الله جون بیزه ٥
بینه بو مجلس سرآغاز ایده لوم ٥ سوزه اندن بشلیا لوم کیده لوم ٥
کونلر اولدی اکا بیل ای صفا ٥ اول سلاله خاص سیتری مصطفا ٥
مجلس السابع شهیر ٥ اعمام حسین ع م ٥

1912 Bu yedinci meclisi söyleyelüm
Kerbelâ hâlini şerh eyleyelüm

1913 İşid imdi ol Hüseyn'ün pâk-i dîn
Maktelin dinle gönülden eydeyin

1914 Pes Hüseyn oğlına eydür el-vidâ'
Ey kuzucağım bize oldı sadâ'

1915 Tâ kıyâmet güni olınca 'ayân
Sana ayruk irmezem ey pâk-i cân

1916 Öpdi kocdı oğlunı ol dem Emîr
On yidi yaşında çün bedr-i münîr

1917 Mustafâ'ya benzedürdi halk anı
Ol latîf sözüni nergis gözüni

1918 Kendü eliyle Hüseyn-i nâm-dâr
Geydürür sâz u silâhın üstüvâr

1919 Uş güyegilik tonun cânım sana
Geydürürem sen helâl eyle bana

1920 Rast kıldı sâzın ata bindürür
Tengri'ye ısmarladım dir göndürür

1921 Yalınuz kendüsi kaldı bî-karâr
Ağladı durduğı yirde zâr u zâr

1922 'Alî Ekber anları esenledi
Cümle kavmi kabîleye söyledi

1923 Cân u dilden siz bana eylen helâl
Âhiret günine dek olmaz visâl

1924 Hasret-ile zârî kıldılar hemân
Gökde melekler bile itdi figân

1925 Atasınun sünüsin sunar alur
Sürer atı kasd-ı Hâricî kılur

1926 Girdi meydâne hemân-dem şîr-vâr
Seyyid oğlı pehlüvân-ı nâm-dâr

[66b]

بويدنجي مجلسيه سويله يلوم ٥ كربلا حالنى شرح ايله يلوم ٥
ايشيذ امدى اول حسينك پاكه دينى ٥ مقتلين ديله كوكلدن ايده يين ٥
بس حسين اوغلينه ايدر الوداع ٥ اى قوزوم جاغنم بيزه اولدى صداع ٥
تا قيامت كوكلى اولنجه عياذ ٥ سكا ايروق ايرمزم اى پاكه جان ٥
اوبدى قوجدى اوغلوقى اولدم اميز ٥ اون يدى ياشنده جون بدر منير ٥
مصطفى يه بكزه دردى خلق آسنى ٥ اول لطيف سوزوبى نركس كوزنى ٥
كندوالى حسينى نامدار ٥ كيدورر سازو سلاحن اوستوار ٥
اوش كوبه كيلك طوتوب جانم سكا ٥ كيدورم سن حلال ايله بكا ٥
راست قلدى سازين آنه بندورر ٥ تكريه اصمر لدم دينى كوندورر ٥
يالكوز كندوسيه قالدى سيه قرار ٥ اغلادى دوردوبى يرده زار زار ٥
على اكبر انلادى اسنلادى ٥ جملة قومى قبيلينه سويلدى ٥
جانوذلدن سيز بكا ايلك حلال ٥ آخرة كونينه دك اولمز ويصال ٥
حسرة نيلا مرادى قيلديلر همان ٥ كوكده ملك لر بيلا ايتدى فغان ٥
آنه سينك سكوسنى صورز آلور ٥ سورز آى قصرى خارجى قلور ٥
كيردى ميدانه همان دم شيرواز ٥ سيذ اوغلى بهلوانى نامدار ٥

نعره اور

1927 Na‘ra urdı şîr-vâr ol nev-cüvân
Ey Havâric ‘Amr-i nahs-ı kaltabân

1928 Dünyâ içün dîni elden kodunuz
Kanı sizün ey münâfık kavlinüz

1929 Âhiretde olısar size cezâ
Kılmayısar hem şefâ‘at Mustafâ

1930 Kendü vasf-ı hâlini sâz eyledi
Şi‘r eyitdi nevha âgâz eyledi

Şi‘r-i ‘Alî Ekber ibn-i İmâm Hüseyn (‘aleyhi’s-selâm)

1931 Her dem işbu kavm-i zâlim yâ İlâh
Ne dilerler bizden ey Rabbi’l-penâh

1932 Kanumıza susamışlardur bizüm
Bize niçün kasd iderler bî-günâh

1933 Kâfir-idi kamu bunlar ser-be-ser
Dîn u îmân buldılar bî-iştibâh

1934 Dedem öninde Müslimân oldılar
Buldılar devlet sa‘âdet ‘izz ü câh

1935 Girü döndiler münâfık oldılar
Zihî bedbaht u şakî ve rû-siyâh

1936 N’iyledük biz bunlara gayr-ı savâb
Nice kılurlar ‘azâb ey pâdişâh

1937 Sen bilürsin ‘Âlimü’s-sırrı’l-hafâ
Bunlara bizden belürmedi hatâ

1938 Bunlar bize zulm iderler ya Mucîb
Alnumıza yazılan budur nasîb

1939 Eyle didi ağladı ol zâr u zâr
Sen mu‘în ol dir Kerîm ü Kirdigâr

[67a]

١٢٩

نعره اوردي شيرواز اول نوجوان ٥ اي خواجه عمر بخشيب قلتبان ٥
دنيا ايچون دين الدن قوردوكوز ٥ قاني سيزوك اي منافق قوركوز ٥
آخرتده اولسه سيزه جزا تيب ٥ قلما آيي سزهم شفاعة مصطفى ٥
كندو وصفي حالي سان ايلدي ٥ شعر ايتدي نوحه اغاز الدي ٥

شعر علي اكبر ابن ٥ امام حسين ع م ٥

هردنم اشبو قومي ظالم يا اله ٥ نه ديلر لر بزدن اي رب السماه ٥
قاغيزه صوصامشلر دوز بيرونم ٥ بيزه بيچون قصد ايدرلر بي كناه ٥
كافريدي قاموبونلر سن بسنا ٥ ديني ايمان بولديلر سنه اشتباه ٥
دردنم اوكنده مسلمان اولديلر ٥ بولديلر دولت سعادت عز و جاه ٥
كيرودوندلر منافق اولديلر ٥ زهي بدبخت و شقي و روسياه ٥
نيله دوكه بيز بونلره غيري صواب ٥ بيجه قيلورلر عذاب اي پادشاه ٥
سن بلورسين عالم السر الخفا ٥ بونلره بزدن بلورمدي خطا ٥

٥

بونلر بزه ظلم ايدرلر يا مجيب ٥ النومزه يازيلدن بودر نصيب ٥
ايله ديدي اغلادي اول زار زار ٥ سن معين اولديغ كريم كردگار ٥

1940 Ağladı efgân-ile ol nev-cüvân
Hem taleb kıldı mübâriz pehlüvân

1941 Na'ra urdı didi meydâne gelün
Ben Hüseyn oğlı 'Aliyyem siz bilün

1942 Sen eyâ 'Amr-i la'în ey hâkisâr
Ey utanmaz hâyin ü ey bî-karâr

1943 Nâme saldun okudun ey bî-edeb
Eyledün şimdi bize renc-i ta'ab

1944 Hâzır ol bir gün sana ölüm gele
Âhirinde sana dünyâ ne kıla

1945 Ol çeri andan bunı işitdiler
'Amr-i nahsa cümle la'net itdiler

1946 Ol çeride Dârık adlı bir laîn
Var-idi bir Hâricî bâ-mekr u kîn

1947 'Amr-i nahs eydür eyâ Dârık be-nâm
Gir götür şerrin bu oğlanun temâm

1948 Musul'u Tekrîd'i Sinbât'ı sana
Ben virem sen gir harîf olgıl ana

1949 Dârık eydür yüzügüni al berü
Kim ana girem harîf olam girü

1950 Aldı 'Amr'un yüzügin Dârık revân
Geydi tîz sâz u silâhın ol zemân

1951 Depdi atın girdi meydâna ol it
Çün 'Aliyy'e hamle kıldı key işit

1952 Red kıldı hamlesin ol şîr-vâr
Koltuğından çaldı tîg-i âb-dâr

1953 İki pâre kıldı anı ol hemân
Düşdi atından yire çün kaltabân

1954 Ol la'înün iki oğlı var-idi
Biri 'Ömer bin Dârık dirler-idi

[67b]

اغلادی افغانیله اول نوجوان ٥ همه طلب قلدی مبارز پهلوان ٥
نعره اوردی دیدی میدانه کلوک ٥ بن حسین اوغلی علیم سیز بلوک ٥
سن ایا عمر لعین ای خاکسار ٥ ای اوتانمز خاینو ای بی قرار ٥
نامه صالدوک اوقودوک ای بیادب ٥ ایلدوک شمدی بزه رنجی تعب ٥
حاضر اول بزکون سکا اولوم کله ٥ آخرنده سکا دونیانه قیله ٥
اول چری اندن بونی ایشتدیلر ٥ عمر خسه جمله لعنت ایتدیلر ٥
اول چریده دارق اذلو بز لعین ٥ واریدی بز خارجی بامکر و کین ٥
عمر خسه ایدر ایا دارق بنانم ٥ کزکو تورسترین بو اوغلانک تمام ٥
موصلی نکریدی سنباطی سکا ٥ بن ویرم سن کز حریف اولغل اما ٥
دارق ایدر یوزوکوکی آلبرو ٥ کیملکا کیرنم حریف اولام کیرو ٥
آلدی عمرک یوزوکین دارق رواه ٥ کیدی نیز سارو سلاحین اول زمانه ٥
دیدی ایتن کردی میدانه اول ایت ٥ چون علیه حمله قلدی کی ایشیت ٥
رد قلدی حمله سنین اول شیر وار ٥ قولنو غندن چالدی تیغ ابدار ٥
ایکی پاره قلدی آنی اول همان ٥ دوشدی ایشدن یره چون قلتبان ٥
اول لعینک ایکی اوغلی واریدی ٥ بری عمر بن دارق دیرلر یدی ٥

1955 Depdi atın girdi meydâna revân
İrdi darb indürdi ol dem nâgehân

1956 Eyle çaldı ol ʻAliyy-i şehsüvâr
İki pâre eyledi misl-i hıyâr

1957 Talha adlu bir dahi oğlu anun
Var-idi ol Hâricî-i Dârık'un

1958 Çekdi tîgi hamle kıldı ol zemân
Kim ʻAliyy'e kasda kıldı nâgehân

1959 Sundı dutd(ı) kemer bendinden revân
Çekdi atından kopardı ol pâk-i cân

1960 Bir eliyle omuzın dutdı anun
Bir eliyle başın üzdi laʻînün

1961 Yire urdı er diledi pehlüvân
Korkdı gelmez kimse meydâne beyân

1962 Ol çeriye hamle kıldı şîr-vâr
Kıldı bunları hemân-dem târumâr

1963 Araya aldılar anı ol zemân
Tîg elinde hamle kıldı ol cüvân

1964 Muhkem ol ibn-i Tufeyl-i nâ-bekâr
Hamle kıldı Seyyid'e ol hâkisâr

1965 Nevfil oğlı Varka dahi bir yana
Bin er-ile hamle kıldılar buna

1966 Hamle kıldı şîr-vâr ol nev-cüvân
Ol çeriyi sıdı bir demde hemân

1967 Meymenden meysere döndi tîz
Birbirine urdı kalbi bâ-sitîz

1968 Yüz yigirmi Hâricî'den düşürür
Başlarına dürlü kavgâ üşürür

1969 Birbirine urdı ol dem leşkeri
At başını çekdi ve döndi giri

[68ᵃ]

١٢١

دیدی آتین کردی میدانه روان ٥ ایردی ضرب ایندردی اولدم ناگهان ٥
ایلاجلاری اول علی شهسوار ٥ ایکی یاره ایلدی مثلی خیار ٥
طلحه ادلو بردی اوغلو آنوک ٥ وآریدی اول خارجی دآر قوک ٥
چکردی تیغی حمله قلدی اول زمان ٥ کیم علیه نصره قلدی ناگهان ٥
صوندی دوتدی کمر بندنی روان ٥ چکدی آتندن قویاردی اول پاکه جان ٥
بر الیله اومزین دوتدی آنوک ٥ بر الیله باشین اوزدی لعینوک ٥
بره اوردی آردیلدی پهلوان ٥ قورقدی کلمز کمسه میدانه بیان ٥
اول جریه حمله قلدی شیر وار ٥ قلدی بونلری همانلرم تار مار ٥
آره یه آلدیلر آنی اول زمان ٥ تیغ آلنده حمله قلدی اول جوان ٥
محکم اول ابن طفیل ناپاک ٥ حمله قلدی ستبره اول خاکسار ٥
نوفل اوغلی ورفه دآنی بر بکا ٥ چیکدی آرسیله حمله قلدیلر بو سا ٥
حمله قلدی شیر وار اول نوجوان ٥ اول جریه صیدی بر دمده همان ٥
یمندن میسره یه دوکدی تیغ ٥ بر برینه اوردی قلبی باشین ٥
یوزیکرچی خارجیدن دوشوب ٥ باشلری بینه دوزلو قوغا اوشوب ٥
بر برینه اوردی اولدم لشکری ٥ آت باشینی چکدی ودندی کیرو ٥

[٦٨أ]

1970 Geldi atası katına ol zemân
Eytdi ey baba bana su el-emân

1971 Bir içim su olsa idi ben bu dem
Kıla-y-ıdım Hâricîye çok nedem

1972 Kocdı oğlunı Hüseyn-i ber-güzîn
Gözlerinden öpdi anı der Güzîn

1973 Ne kılayım ey kuzucağım seni
İşbu zâlimler esirgemez beni

1974 Sana sudan çâre yokdur ey emîr
Ya ciger-gûşem gözüm nûrı beşîr

1975 Toz u toprak ağzınun içinde hem
Balçık olub kuruyu kalmış be-hem

1976 Barmağıyla ağzınun içinden ol
Balçığını arıdur ibn-i Rasûl

1977 Yine döndi leşkere urdı yüzin
Hâricîler içine saldı özin

1978 ‘Amr-i nahs eydür alayını alun
Ol Hüseyin oğlı-durur key bilün

1979 Ger eline nâgehân girerse su
Bu çeriye yalınuz yiterdi bu

1980 Kıldılar gavgâ çeri ol dem ana
Ol ‘Alî ibn-i Hüseyn’ün üstine

1981 Ol Hicer ibn-i Hacer ol nâ-bekâr
Bahterî Şît-i Rebî‘-i hâkisâr

1982 Ol la‘înler on bin er-ile yakîn
Araya aldılar Seyyid’i hemîn

1983 Çekdi tîg ol pehlüvân-ı bâ-vefâ
Ol sülâle-i hâs Âl-i Mustafâ

1984 İki yana tîg-i bürrân indürür
Hâricîyi bî-mahâba öldürür

[68b]

كلديلر آنه سي قاتينه اول زمان ۞ ايندكي اي بابا بكا صو آرزه مان ۞
بن ايچمه صو ولسه ايدي بن بو زمان ۞ قلاييدم خارجيه چوق باندم ۞
قوجدي اوغلوني حسينه بر كوزين ۞ كوزلرندن اوبدي آني دركوزين ۞
نه قلديم اي قوزوجاغيم سني ۞ ايشبو طاملمز انسز كمز بني ۞
سكا صوده جاره يوقدر اي اميره ۞ ياجكر كوشوم كوزم نوري بشيره ۞
توزوطيراق اغزينك ايچنده هم ۞ بالچق اولب قوروبو قالمش هم ۞
بارماغيله اغزينك ايچندن اول ۞ بالچغيني آريدر ابن رسول ۞
يندوندي لشكره اوزدي يوزين ۞ خارجيلر ايچمه صالدي اوزين ۞
عمر خنس ايدر آلايي السوك ۞ اول حسين اغلي دركي بلوك ۞
كرالينه نالهان كيدر رسمه صو ۞ بوجريه يالكوز بتردي بقه ۞
قلديلر خوغاجري اولدم اسكا ۞ اول علي ابن حسينك اوستنا ۞
اول حجر ابن حجر اول نابكار ۞ بختري شيث ربيع خاكسار ۞
اول لعينلر اون بيك اريلر يقين ۞ آره يه آلديلر سيدي همين ۞
جكدي تيغ اول بهلوانني باوفا ۞ اول سلاله اهل آل مصطفا ۞
ايكي يكا تيغي بر آن ايندورر ۞ خارجيي بي محابه اولدورر ۞

1985 Çevre alub it gibi yapışdılar
Cefâ kılub her yanadan üşdiler

1986 Ana dört yirde katı zahm urdılar
Seyle benzer kanı akar gördiler

1987 Yine anı bir la'în-i hâkisâr
Böğrinden urdı 'Alî'yi nâ-bekâr

1988 İrdi ardından hasîs-i kaltabân
Omuzından çaldı anı ol zemân

1989 Kolcuğuzu[25] kaldı ve yâr olmadı
Hem kılıc dahi vefâdâr olmadı

1990 Girü döndi câncuğazın tağlayu
Atası katına geldi ağlayu

1991 Oğlunı gördi Hüseyn-i nâm-dâr
Âh kıldı ağladı ol zâr u zâr

1992 Anası çün gördi oğlın ol zemân
Yırtdı yüzin ağladı kıldı figân

1993 Gördi ol hâlinde oğlancuğını
Âh kıldı diremedi öğini

1994 'Aklı geldi kesdi saçın bî-karâr
Bozdı yüzin nevha kıldı zâr u zâr

1995 Gördi kız kardaşları ol dem hemân
Ağlaşuben kıldılar zâr u figân

1996 Bir gırî kopdı ki feryâd ol zemân
Çarha çıkdı bunlarun âhı hemân

1997 Geldi Seyyid dutdı oğlancuğını
Aldı eğninden çıkardı tonunı

1998 Yatdı Seyyid dizi üzre ol zemân
Olmış-idi gevdesinden kan revân

1999 Gözin açdı didi baba bana su
Ol zemânda âhir oldı sözi bu

[69a]

[٦٩]

2000 Babasınun dizi üzre virdi cân
Ey dirîgâ dir Hüseyn-i pehlüvân

2001 Geldi bize ol mübârek sâz u berg
Kerbelâ içinde uş irişdi merg

2002 Eyerletdi Zü'l-Cenâh atı revân
Geydi cevşen_ve zırh ol pehlüvân

2003 Hamza kalkanın götürdi şîr-vâr
Kıldı ol demde hamâyil Zülfikâr

2004 Işığın geydi sünü aldı ele
'Azm kıldı tâ ki meydâna gele

2005 Nâgehânî çadır içinde figân
Geldi anı Seyyid işitdi hemân

2006 Sordı Seyyid ağlayanı kim-durur
Tâ bu resme zârî vü efgân urur

2007 Didiler kim 'Alî-i Asgar-durur
Su diyü ağlar yüreği gargardur

2008 Eytdi getürün anı getürdiler
Kucağına aldı meydâna irer

2009 Na'ra urdı ey cemâ'at işidün
Siz bu ma'sûma bir içim su virün

2010 Yidi gün oldı ki bu içmedi su
Bir içim su virinüz tâ içe bu

2011 Danuk olsun ol Çalab Tengri bize
Bu günâhı dutmayam yarın size

2012 Dedeme sizden şikâyet itmeyem
Tengri dergâhında sizi dutmayam

2013 İşbu sözi çün işitdi ol çeri
Kıldılar gavgâ kamu leşker ü eri

2014 Korkdı ol dem 'Amr-i nahs-ı nâ-bekâr
Eydür ey Şît-i Rebî'-i hâkisâr

[69b]

بابا سینگ دیری اوزره ویردی جان ۵ ای دریغا دیر حسین پهلوان ۵
کلدی بیزه اول مبارک ساز برک ۵ کوبک ایچنده اوشر ایرشدی مرک ۵
ایرلتدی ذوالجناح آنی روان ۵ کیدی جوشن وزیره اول پهلوان ۵
حمزه قلنقاب کتوردی شیروان ۵ قلدی اولدمره حمایل ذوالفقار ۵
ایشبغین کیدی سکوالدی اله ۵ عزم قلدی تاکه میدانه کله ۵
تاکهانی چادیر ایچنده فغان ۵ کلدی آنی سید ایشتدی همان ۵
صوردی سید اغلیانی کمدرر ۵ تا بو رسمه زار یو افغان اورر ۵
دیدیلر که علی عسکر دورر ۵ صوردیو اغلی یره کی غرغورر ۵
ایتدی گتورو که آنی کتورر دیلر ۵ قوجا غینه آلدی میدانه ایرر ۵
نعره اوردی ای جماعت ایشیدوک ۵ سیز بو معصومه بر ایچیم صوویرک ۵
بدی کون اولدیکه بو ایچمدی صو ۵ بر ایچیم صوویریکوز تا ایچه بو ۵
دانوده اولسون اول چلب تکری بیزه ۵ بو کناه دوتمیم یارین سیزه ۵
دده مسهبزدن شکایت ایتمسه ۵ تکری درتماهنده سیزی دوتمیم ۵
ایشبو سوزی چون ایشتدی اول چریب ۵ قلدیلر غوغا قمدن لشکر و آری ۵
قور قدی اولدمره عمر عنسی نابکار ۵ ایدر ای شیث ربیع خاکسار ۵

2015 Şimr-ile Şît-i Rebî'î geldiler
Bin kişiyle tîrü bârân kıldılar

2016 Nâka adlu bir la'în-i rû-siyâh
Urdı oğlancuğı ağzından nagâh[26]

2017 Ensesinden çıkdı çün oğlanun ok
Seyyid ol okı çeküb ağladı çok

2018 Girü anasına getürdi anı
Her kim anı göricek yandı cânı

2019 Miskîn ana ağladı zârî kılur
İki oğlı hasretinden yakılur

2020 Kendü eliyle Hüseyn-i nâm-dâr
İki oğlın yire gömdi ol kibâr

2021 Diledi kim kendü meydâna gire
Alnına takdîr ne yazdıysa göre

2022 Hatunı kızları kız kardaşları
Çevre üşdiler Hüseyn'e her biri

2023 Kime koyuben gidersin dir bizi
Tengri'ye ısmarladım dir ben sizi

2024 Himmetünüz bile olsun yâ kirâm
Eyle didi atını depdi İmâm

2025 Ol çeriye sürdi atın kıldı hîz
Târumâr itdi buları bâ-sitîz

2026 Hâricîlerden çü götürdi tamar
Yine döndi karşu durdı şîr-vâr

2027 Na'ra urdı döndi cevlân eyledi
Vasf-ı hâle uşbu şi'ri söyledi

Şi'r-i İmâm Hüseyn ('aleyhi's-selâm)

2028 Benem ol ibn-i Rasûl-i Kirdigâr
Kim Muhammed'dür dedem tâc-ı kibâr

[70a]

١٢٥

شمر بله شیث ربیعی کلدیلر ٥ بیك کشیله تیرو بارآت قلدیلر ٥
ناقه آدلو بر لعینی روسیاه ٥ اوردی اوغلك بحوغی اغزندن نگاه ٥
اکسه سندن چقدی چوق اوغلان اوا ٥ ستیز اول اوقی چکوب اغلادی چوق ٥
کیر آنه سینه کتوردی آسینه ٥ هر کیم آنی کوریجك یاندی جانه ٥
مسکین آنه اغلدی زاری قلدی ٥ ایکی اوغلی حسرتندن یا قلدی ٥
کندو الیله حسینی نامدار ٥ ایکی اوغلی یره کومدی اول کبار ٥
دیله دیکم کندو میدانه کیره ٥ الینه تقدیر نه یازدی بسه کوره ٥
خاتونی قیزلری قیز قرداشلری ٥ چوره اوشدیلر حسینه هر بری ٥
بکه توبوبن کیدرستین دیر بزی ٥ تنکریه اصمز لدم دیرین سیزی ٥
همتو کوز بیله اونسون یا کرام ٥ ایله دیدی آنی دیدی ایسما ٥
اول جریه سوزدی آتن قلدی خیز ٥ تارماز ایتدی بولاری یا ستیز ٥
خارجیلر دن چوکو توردی طمار ٥ بینه دونری قرشو دوردی شیر وار ٥
نعره اوردی دونری جولدن ایلدی ٥ وصف حاله اوشبو شعری سویلدی ٥

شعر ایهام ٥ حسین ع م ٥

بنم اول ابن رسول کردیکار ٥ کیم محمد دن بدم تاج کبار ٥

2029 Tengri aslanı ‘Alî atam benim
“**Hel etâ**” didi hakkında Kirdigâr

2030 Fâtıma’dur hem anam bint-i Rasûl
Arı sudan arıdur ol hûb-nigâr

2031 Ben Hüseyn ibn-i ‘Aliyy’em bî-gümân
Kamu bilürsiz anı ey hâkisâr

2032 Hem Hasan[27] ibn-i ‘Alî’dür kardaşım
Ol şebâbi’l-cenneti hem nâm-dâr

2033 Bencileyin kankınızdur ey la‘în
Aslınuzı gösterün iy nâ-bekâr

2034 Bizde dîn ve devlet îmân buldınuz
Girü dönüb kamu oldunuz fişâr

2035 Bu cihânda kim bilürdi sizleri
Her birinüz bir beg oldı üstüvâr

2036 Mustafâ’nun hânedânı hürmeti
Kâfir-idinüz kamu murdâr-ı hâr

2037 Girü dönüb ana yagı oldunuz
Kim idersiz kavmini siz hor u zâr

2038 Ey la‘în-i Hâricî hem rû-siyâh
Kılmaya rahmet size Perverdigâr

Nazm-ı Sühan

2039 Dâdumızı komaya Tengri bizüm
Sizden ala dünyâda budur sözüm

2040 Hem kıyâmetde giresiz Tamu’ya
Od içinde ‘ibret ola kamuya

2041 Ey la‘în ve bed-fi‘âl-i hâkisâr
‘Amr-i nahsı kaltabân ve bî-karâr

2042 Nâme saluben okudunuz bizi
Biz ho geldük siz çevürdinüz yüzi

[70b]

تنگری اسلاه فی علی آنم بنم ٥ هل آیی دیری حقنده کردکار ٥
فاطمه درهم آنانم بنت رسول ٥ آری صوردن آریدر اول خوب بکار ٥
بن حسین ابن علیکم بیه کمان ٥ قامو بیلور سیز آیی آیی خاکسار ٥
هم حسین ابن علیدر قرداشم ٥ اول شباب الجنت هم نامدار ٥
بنجیلین قانقیکوز درآیی لعین ٥ اصلیکوزی کوستردوک آیی ناکار ٥
بزده دین و دولت ایمان بولدیکوز ٥ کیرو دونوب قامو اولدوکوز مشار ٥
بوجیانده کیم بلوردی سیزلری ٥ هر بریکوز بزبک اولدی استوار ٥
مصطفانک اخندآنی حرمتی ٥ کافریدیکوز قمومز دآری خار ٥
کیرو دونوب اکایاغی اولدوکوز ٥ کیم ایدر سیز قومنی سیز خوار ٥
آیی لعینی خارجی هم روسیاه ٥ قلمیه رحمت سیزه بوردکار ٥

نظم سخن

دادومیزی قومیا تنگری بیلزم ٥ سیزدن آله دنیاده بودر سوزم ٥
هم قیامتده کره سیز طامویه ٥ اودا بچنده عبرة اوله قامویه ٥
آیی لعین و بد فعال خاکسار ٥ عمر نحسی قلتبان ولی قرار ٥
نامه صالدیا اوقودوکوز بیری ٥ بیزجو کلدوک سیز جوردیکوز بزنی ٥

سر حوزه

2043 Sad-hezârân nâm u la'net başuna
Kendü elinle ağu katdın aşuna

2044 Eyle didi depdi atın şîr-vâr
Hamle kıldı leşkere ol nâm-dâr

2045 Kalbi götürdi hemân-dem şîr-zâd
İstedi kim Hâricî'den ala dâd

2046 Târumâr itdi buları pehlüvân
Bî-kıyâs Hâricî'yi kırar hemân

2047 Her kime ki gürz ururdı nâm-dâr
Hurd u hâşâk ider-idi hâr-zâr

2048 Düşdi ol kavm ortasına şehriyâr
Heybetinden kamu oldı bî-karâr

2049 Yine döndi çıkdı leşkerden girü
Geldi çadır önine durdı öri

2050 Zahm yimişdi yidi yirde katı
Gitmiş-idi 'aklı ve hûş dâkati

2051 Susızın yarılmış-idi dudağı
Ağzı kurımış solmış gül yanağı

2052 Bağladılar zahmını anun çün hemân
Girü döndi leşkere ol pehlüvân

2053 'Amr-i nahs eydür çeri hâzır olun
Kim Hüseyn kalmış-durur siz key bilün

2054 Anı şimdi ele getürmek gerek
Araya alub işin bitürmek gerek

2055 'Amr-i nahs eydür hemân dört bölünün
Dört yanadan siz ana hamle kılun

2056 Ne ki didi yine öyle kıldılar
Her yanasından ana at saldılar

2057 Hamle kıldı şîr-i Yezdân anlara
Gürz-ile darb urdı ol bî-dînlere

[71a]

سر هزاران نام لعنت باشوکا ۵ کندو الکله آغو قانکرک آشوکا ۵
ایله دیدی دیدی آت شیرو وار ۵ حمله قلدی لشکره اول نامدار ۵
قلبی کوتوردی همانده شیر وار ۵ ایشتدیکه خارجیدن آله دار ۵
تارمار ایتدی بولاری پهلوان ۵ بی قیاس خارجیی قرار همان ۵
هر کمکه کورزاورزدی نامدار ۵ خوردی خاشاک ایده ریدی خاردار ۵
دوشدی اول قومه اوزه سینه تمر یار ۵ هیبتندن قاموا اولدی قرار ۵
سینه دوندی چقدی لشکرده کیرو ۵ کلدی چادر اوکینه دوردی اوری ۵
زخم یمشدی یدی یزده قتی ۵ کتمشیدی عقل و خوش دا قتی ۵
صوسیزین یارلمشیدی دوده عی ۵ اغزی قورتمش صولمش کلیکا عی ۵
بقلدیلر زخمی آنوک چون همان ۵ کیرودوندی لشکره اول پهلوان ۵
عمر خسرایدر خجری خاصیر اولوک ۵ کندحسین قالمشدور سیزی بلوک ۵
آی شمدی اله کتورمک کرک ۵ آره یه آلوب ایشیزی بتورمک کرک ۵
عمر عسرایدر همان دوزه بولونوک ۵ دورت یکادن سیز اکا حمله قلوک ۵
نکی دیدی بنه اویله قلدیلر ۵ هر یکا سندن اکا آت سالدیلر ۵
حمله قلدی شیر یزدان آنلره ۵ کوزیله ضربه اوردی اول بیدینلره ۵

2058 Meymene ve meysere kalb ü cenâh
Ol gün ol gice uruşdı tâ sabâh

2059 Hâricîlerden götürürdi tamar
Dem-be-dem na'ra ururdı şîr-vâr

2060 Kopdı feryâd u figân u dâr u gîr
Ara yirde kaldı ol sâ'at emîr

2061 Yalınuz bir yarıcı yokdur ana
Elli beş bin Hâricî n'eydem sana

2062 Tîg ü gürz ve sünü-y-ile üşdiler
Kasd kıldılar Hüseyn'e düşdiler

2063 Yetmiş üç yirde yidi zahmı katı
Kanı çok akmış kesilmiş dâkati

2064 Ol dahi çok Hâricî kırdı hemîn
Allâh emri çün ana irdi yakîn

2065 Girü döndi tâ ki leşkerden çıka
Tâkati kalmadı yüz urdı Hak'a

2066 Eytdi yâ Rabbî bu zâlimler bize
Zulm iderler bunlara sen vir cize[28]

2067 Sen havâle kıl bir eri bunlara
Tâ şefâ'at kılmaya kamu kıra

2068 Ulu kiçi 'avreti oğlanların
Kılma rahmet bunlara sen yâ Mu'în

2069 Çün zebûn oldı Hüseyn ibn-i 'Alî
Tâkati tâk oldı ol dem ol velî

2070 Sünüsinün dibini urdı yire
Bir sâ'at süyünendi kim 'aklın dire

2071 Komadılar yine çevre aldılar
Yidi mel'ûnlar ilerü geldiler

2072 'Amr-i nahs ve Şimr-i mel'ûn Bahterî
Selîm ile Eş'as oğlıdur biri

[71b]

میمنه و میسره و قلب جناح ۞ اول کون اول کیجه اورشدی ناصیاح ۞
خارجیلر دن کونورردی طمار ۞ دمبدم نعره اورردی شیر و آر ۞
قوبدی فریاد و فغان دار کیر ۞ آره یرده قالدی اول ساعت امیر ۞
بالکوز بر یارجی یوقدر اسکا ۞ اللتی بش بیک خارجی نیرنم سکا ۞
تیغ کورز و سکلو بیله اوشدیلر ۞ قصر قلدیلر حسینه دوشدیلر ۞
یتمش اوچ یرده یدی زخمی سقیه ۞ قانی چوق آقمش کسیلمش دا قیه ۞
اولدی چوق خارجی قردی همین ۞ الله امری چون اکا ایردی یقین ۞
کیرو دونری تاک لشکر دن چقا ۞ طاقتی قالمادی یوز اوردی حقا ۞
ایتدی یاری بو ظالملر بیره ۞ ظلم ایدرلر بونلره سن ویرجه ۞
سن حواله قلی برارلی بونلره ۞ تا شفاعت قلمیا قامو قیره ۞
اولدوکچی عورتی اوغلانلرین ۞ قلمه رحمت بونلره سن یا معین ۞
چون زبون اولدی حسین ابن علی ۞ طاقتی طاق اولدی اولدم اول علی ۞
سوکوسیلک دیبنی اوردی یره ۞ بر ساعت سیوکندیکم عقلین دیره ۞
قومدیلر بینه چوره الدیلر ۞ دیدی ملعونلر ایلرو کلدیلر ۞
عمر خنس و شمری ملعون بخشی ۞ سلیم ایله اشقت اوغلی در بری ۞

2073 Birisi Şît ve Rebî'î'dür be-nâm
'Âmir idi ol biri de nâ-temâm

2074 'Amr-i nahs eydür gulû kılsun çeri
Ara yire alalum ol serveri

2075 Şimr-i la'în bildi kim ol nâm-dâr
'Aklı gidüben kalıbdur şöyle zâr

2076 Kolı kurusun sünü urdı ana
Düşdi atından felek kaldı tana

2077 Yidi mel'ûn yine çevre aldılar
Anı öldürmeğe niyyet kıldılar

2078 Zü'l-Cenâh atı katından gitmedi
Ol Hüseyn'i koyuben terk itmedi

2079 Her ki katına gelürdi ber-güzîn
Eyle deper kim kırar başın gözin

2080 Hâricîlerden kimesne katına
Varamadılar Hüseyn'ün atına

2081 Eytdiler ki tîrü bârân idelüm
Ok-ula öldürmeyüb tâ n'idelüm

2082 Zü'l-Cenâh'ı oka dutdılar hemân
Eyle san kanatlu oldı der-zemân

2083 Kipri gibi kıldılar anun tenîn
'Âciz oldı kaldı hayrân u hazîn

2084 Yüzüni sürdi Hüseyn'ün kanına
Gözlerinden kan yaş akıtdı yine

2085 Sıçradı at kimse karşu durmadı
Eyle getdi gözler anı görmedi

2086 İrdi bir demde Hüseyin evine
Geldi dur(dı) bârigâhı önine

2087 Çıkarur dilin başını sarkıdub
Kişner ağlar kanlu yaşlar akıdub

[72a]

١٢٩

بیرسی شیث و ربیعی در بناسه ٥ عامیر ایدی اول بیره ناتمامه ٥
عمر نخعی ایدر غلو قلسون جری ٥ آره یره آلوب اول سنر وری ٥
شمری لعین بلدیکی اول نامدار ٥ عقل کیدوبا قالیدر شویله زار ٥
قوی قوردسون سکو اوزدی اکا ٥ دوشمری آتندن فلک قالدی عکا ٥
بیری ملعونه بینه چوره الدیلر ٥ آنی اولدرمکه نیت قلدیلر ٥
ذوالجناح آنی قاتندن کیمدی ٥ اول حسین قیوبا ترک ایمدی ٥
هر که قاتینه کلوردی بر کوزن ٥ ایلدیلر کیم قرار باشین کوزن ٥
خارجیلردن کمسنه قاتسینه ٥ وآره مادیلر حسینک آسینه ٥
ایندیلر که تیرو باران ایده لوتم ٥ اوقوله اولدرمیوب تانیره لوتم ٥
ذوالجناحی اوقه دوتدیلر همان ٥ ایله صان قاتلوا اولدی درزمان ٥
کیدی کیدی قلدیلر آنوک شنین ٥ عاجز اولدی قلدی حقیر آنوخزین ٥
یوزوی سوردی حسینک قاتنه ٥ کوزلرندن قان یاش آقدی بینه ٥
سنجردی آت کمسه قوتشو دور مدی ٥ ایله کتدی کوزلر آنی کوزمدی ٥
ایردی بردمده حسین اوینه ٥ کلدی طوز بارسا هی اوکینه ٥
چقاروردیلین باشینی صنر قروب ٥ کیشنی اغلادر قانلو یاشلر آقدوب ٥

2088 Hâle kim ʻavret halâyıklar anı
Eyle gördiler Hüseyn'ün atını

2089 Getdi bunlarun hemân-dem ʻakl-ı hûş
Yire döküldiler ol dem bâ-hurûş

2090 Kıldılar zârî ve feryâd u figân
Didiler ol dem Hudâvend'e emân

2091 Çü Zeyne'l-Âbidîn gördi bu hâli
Yirinden durdı ol dem zârî kılı

2092 Baş açuk yalın ayak taşra çıkar
Hayme-gâhından durub ana bakar

2093 Ki yokdur bile gördi Seyyid-i pâk
Figân idüb çü kıldı yakasın çâk

2094 Didi ya Zü'l-Cenâh kanı emîrüm
Gözüm nûrı benim mîr ü kebîrüm

2095 Mübârek başına toprak savurdı
Vâ Hüseynâ diyü ol dem çağırdı

2096 Zâr u nâlân eyleyüb didi ol dem
N'oldı ey Zü'l-Cenâh Seyyid-i ʻâlem

2097 Ehl-i Beyti Şâh Hüseyn'ün ol zemân
Kıldılar feryâd u zârî ve figân

2098 Saçların kesdiler ol dem yüzlerin
Yüzdiler dırnağ-ile bunlar hemîn

2099 Didiler ki yâ Emîre'l-mü'minân
Kime kodun bizi ey sâhib-kırân

2100 Bu Havâricler arasında temâm
Yalınuz kodun bizi sen yâ İmâm

2101 Ne kılalum ey Hüseyn-i bâ-safâ
Kimseye kılmadı bu dünyâ vefâ

2102 Ey dirîgâ bu zemân biz nâ-murâd
Nâ-murâd oldı bize bu nâ-murâd

[72b]

حالة كه حضرت خلاّ بغلر آيي ۞ ايله كوردبلر حسينك آتيي ۞
كندي بونك روك همانده عقلي خوش ۞ بره دوكلديلر اولدم باخروش ۞
قلديلر زاري و فرياد و فغان ۞ ديديلر اولدم خداوندا امان ۞
چوزين العابدين كوردي بو حالي ۞ يرندن دوردي اولدم زاري قلي ۞
باش آچق يالين آياق طشره چقدي ۞ خيمه كاهندن دوروب اسكا بقدي ۞
كه يقدر بيله كوردي سيدي پاك ۞ فغان ايدوب چو قلدي يا قسين چاك ۞
ديدي يا ذوالجناح قاني اميرم ۞ كوزم نوري بنم ميرو كبيرم ۞
مبارك باشنه طيز آق ساوردي ۞ واحسينا ديو اولدم چاغردي ۞
زار و نالان ايليوب ديدي اولدم ۞ نولدي اي ذوالجناح سيدي عالم ۞
اهل بيت شاه حسين اول زمان ۞ قلديلر فرياد زار و فغان ۞
ساچلرين كسديلر اولدم يوزلرين ۞ بوزديلر ديرناخيله بوزلر همين ۞
ديديلر كه يا امير المؤمنات ۞ كيمه قودوك بيزي اي صاحب قرآن ۞
بو خوارجلر آتسنه همام ۞ يالكوز قودوك بيزي سن يا امام ۞
نه قلدلوم اي حسين با صفا ۞ كيمه قلمادي بونيا وفا ۞
اي دريغا بو زمان بيز نامراد ۞ نامراد اولدي بيزه بو نامراد ۞

ايلدوبر

2103 Eyle diyü zârî kıldılar katı
Kamu susız kalmamışdı tâkati

2104 Ortancı oğlıydı İmâm'ın ol emîr
Adı Zeyne'l-Âbidîn bedr-i münîr

2105 Yidi yaşında idi ol dem şebâb
Aya benzerdi yüzi hem âfitâb

2106 Ana kılmışdı vasiyyet şîr-i Hak
Hamle kılmagıl oğul sakla sebak

2107 Tâ ki bizüm aslımız ey cân-ı men
Götürülüb batmasun bu dünyâdan

2108 Kavmini 'ammûların kardaşların
Anub ağlayub dökerdi yaşların

2109 Hem bu kadar ol şehîdler yatuben
Tengri nûrı rahmetine batuben

2110 Çün Hüseyn'ün atı geldi ilerü
Sürdi yüzin anlara döndi girü

2111 Râvîsi eyle rivâyet eyledi
Naklinün içinde böyle söyledi

2112 Ol Medîne yolını dutdı revân
Beryenün yazusına batdı hemân

2113 Hayme-gâhdan öyle vaktinde gitdi
Yarın öylede Medîne'ye yitdi

2114 Rasûlün ravzasına irdi hemân
İşigine baş döğer eyler figân

2115 Çün Medîne halkı anı gördiler
Hem şehîd olmış Hüseyn'i bildiler

2116 Çıkmış-idi banlamağa hem Bilâl
Hâle kim bu atı gördi oldı lâl

2117 Kendü özün ol mescidden atdığın
Tengri'nün fermânını buldı hemîn

[73a]

١٤١

ایله دیو زاری قیلدیلر قاسیق ۵ قامو صوسیز قلما منده طاقتیق ۵
اوز تانجی اوغلیدی اسمامک اول امیر ۵ آدی زین العابدین بدری منیر ۵
بیدی یاشنده ایدی اولدی شباب ۵ آیه نگرزدی یوزی هم آفتاب ۵
اکا قلمش دی وصیت شیر حق ۵ حمل قلمه غیل اوغول صقله سبق ۵
تاکه بیلدم اصلیمی ای جان من ۵ کوتورو لوب باغسوه بودونیاده ۵
قومنی عمولرین قردا شلرین ۵ آکوب اغلاه یوب دوکردی یاشلرین ۵
هم بوقدر اول شهیدلر یانوبن ۵ تنکری نوری رحمتنه باتوبن ۵
چون حسینک آیی سلدی ایلرو ۵ سوردی یوزین انلره دوندی کیدرو ۵
داوسی ایله روایت ایلدی ۵ نقلینک ایچنده بویله سویلدی ۵
اول مدینه یولینی دوندی روان ۵ بویه نوک یازوسینه باندی همان ۵
حجه کاهدن اویله وقتنده کیدی ۵ یارین اویله ده مدینه یه یتدی ۵
رسولک روضه سینه ایردی همان ۵ ایشیکینه باش دوکن ایلر فغان ۵
چون مدینه خلقی آیی کوردیلر ۵ هم شهید اولمش حسینی بلدیلر ۵
چیقمشدی باکماغه هم بدل آل ۵ حاله کیم بو آیی کوردی اولدی لال ۵
کندو اوزون مسجدن اول اندیقین ۵ تنکرینک فرمانی بولدی همین ۵

[٧٣]

2118 Çünki bildiler Hüseyn'i ol zemân
Kıldılar anun içün zâr u figân

2119 Er ü 'avret ulu kiçi ne ki var
Kıldılar ol dem kamu feryâd u zâr

2120 Yine geldük biz Hüseyn'ün sözine
Kim ne geldi Kerbelâ'da özine

2121 Hâle kim atından ayrıldı Emîr
Hâricîden on la'în-i bâ-mekîr

2122 Adlarını eydeyüm bir bir sana
Dut kulağun bir zemân benden yana

2123 Bahterî Mazrak Hanrâ'a'dur bile
'Âmirî Dâvûd Seleme Şimr-i'le

2124 Eynez[29] oğlıdur Sinân-ı nâ-bekâr
Birisi Şît ve Rebî'-i hâkisâr

2125 Geldiler ol dem Hüseyn'ün üstine
Her biri başını kesmek kasdına

2126 Gözin açdı bunları gördi Emîr
Girü döndiler kamu olub hakîr

2127 Zehresi yok birisi yakın gele
Hâl-i hikâyet nedür anı bile

2128 Birbiriyle bir zemân danışdılar
Kimi râzî kimisi giçmek diler

2129 'Âkıbet ikisi râzî oldılar
Yürüyüb Seyyid katına geldiler

2130 Birisi ol Ebter oğlıdur Sinân
Ol birisi Şimr-idi hem bî-îmân

2131 Geldi ol Şimr-i la'în-i bed-gümân
Göğsine bindi Hüseyn'ün der-zemân

2132 Tengri'den korkmadı ol bedbaht-ı şûm
Mustafâ'dan hem utanmadı zalûm

[73b]

چونکه بلدیلر حسینی اول زمان ٥ قلدیلر آنوك ایچون زار و فغان ٥
ارو عورت اولوب کیجی نگه وار ٥ قلدیلر اولدم قهو فریاد زار ٥
بنه کلدوك بیر حسینك سوزینه ٥ کمسنه کلدی کربلا ده اوزینه ٥
حاله که آنلرك آیریلدی امیر ٥ خارجیدن اوت لعینی بامکیر ٥
اولوبدی ایکره یوم بر بر سکا ٥ دوت قلاغلك بر زمان بنده یکا ٥
بختری مزرك خنزاعه دور بیله ٥ عامری داود سلمه شمر بیله ٥
ابتر اوغلیدر سنان تا بکار ٥ بر بیه شیث و ربیع خاکسار ٥
کلدیلر اولدم حسینك اوستینه ٥ هر بری باشنی کسمك قصدینه ٥
کوزین آچدی بر نظری کوردی امیر ٥ کیرو دوندیلر قهر اولب حقیر ٥
زهره بیه یوق بر بیسی یاقن سکله ٥ حال حکایت نه در آنی بیله ٥
بر بر یله بر زمان دآنشدیلر ٥ کمی راضی کمی سی کیجمك دیلر ٥
عاقبت ایکیسی راضی اولدیلر ٥ یورو یوب سیدر قاشینه کلدیلر ٥
بر بیه اول ابتر اوغلیدر سنان ٥ اول بر بیسی شمری بدی هم ایکاه ٥
کلدی اول شمری لعینی بزکمان ٥ کوکسینه بندی حسینك در زمان ٥
تنکریدن قورقمادی اول بدبخت شوم ٥ مصطفادن هم اوتاغدی ظلوم ٥

کسدی

2133 Kesdi saçını Hüseyn'ün ol la'în
Oku la'net canına yâ ehl-i dîn

2134 Gözüni açdı hemân sâ'at emîr
Eytdi adun ne okurlar ya hakîr

2135 Didi Şimr'em başunı kessem gerek
İletüb mâl-ile milk alsam gerek

2136 Seyyid eydür göğsüni aç göreyin
Beni öldürmeğe hüccet vireyin

2137 Açdı Şimrî Hüseyn anı görür
Didi saddak ya Muhammed bu-durur

2138 Şimrî eydür ya Hüseyn-i nâm-dâr
Nişe saddak didün ya şâh-ı kibâr

2139 Söyledi ol dem Hüseyn-i pâk-i dîn
Bana dedem dimiş-idi ey la'în

2140 Eyitdi ki seni şehîd eyleyenün
Göğsi kara yir gibi ola anun

2141 Uş senün göğsün kara kuzgun gibi
Eyle didi ol nebîlerün begi

2142 Eytdi gelgil sana bir şart ideyin
Sözümi işidürsin ya la'în

2143 Gel bir içim su virürsen sen bana
Ta helâl idem bugün kanım sana

2144 Danuk olsun üstime Rabbil-'ibâd
Âhiretde kılmayam ben seni yâd

2145 Dedeme dahi şikâyet itmeyem
Hem bu işünden hikâyet itmeyem

2146 Şimrî eydür ana ya bu'l-kerem
Kamu 'âlem su olursa virmeyem

2147 Kim Yezîd'ün dileği budur hemîn
Seni susız öldürem ben ya emîn

[74a]

١٤٣

كسدي صاجي حسين اول لعين ٥ اوقور لعنت جانه يا اهلي دين ٥
كوزوني آجدي همان ساعت امير ٥ ايتدي آدكنه اوقورلن يا حقير ٥
ديدي شمر نه باشوكي كسم كرك ٥ ايلتوب ماليله ملك النسم كرك ٥
سيتلايدر كوكسوكي آچ كوره بن ٥ بني اولدرمكه حجت ويره بن ٥
اجدي شمري حسين آينه كوروز ٥ ديدي صدق يا عمر بودور روز ٥
شمري ايدر يا حسين نامدار ٥ نيشه صدق ديدوك يا شاه كبار ٥
سويله دي اولدرم حسين پاك دين ٥ بكا دكدم دمشيري اي لعين ٥
ايتدي كه سني شهيد ايلميه نوك ٥ كوكسيه قاره بزكبي اولدة آنوك ٥
اوش سنك كوكسوك قره قوزغوك ٥ ايلديدي اول سبيلرك بكيب ٥
ايتدي كلكيل سكا بر شرط ايده بن ٥ سوزدي ايشدور سنك يا لعين ٥
كل بزي بجيم صوويرز سنك سن بكا ٥ تا حلال ايدم بو كون قانم سكا ٥
دايف اولسون اوستيمه رب العباد ٥ آخرنده قلميم بن سني يا ... ٥
دده مه دآچي شكايت اتميم ٥ همبو ايشوكدن حكايت اقيم ٥
شمري ايدر اكا يا بو الكرنم ٥ قاموعالمه صوا اولورسه وبرميم ٥
كه يزيدك ديلكي بودر همين ٥ سيني صوسيز اولدورم بن يا امين ٥

2148 Bana seni susız öldürgil didi
Ben nice terk eyleyem bu ögüdi

2149 Eyle didi kasd kıldı ol la'în
Kim şehîd ide Hüseyn'i ol hemîn

2150 Seyyid eydür ana ki ey bî-edeb
Bu benim hançerüm-ile kıl ta'ab

2151 Boğazumı öpdi benim Mustafâ
Kesemez hançer anı ey bî-vefâ

2152 Beni ensemden şehîd it ya la'în
Kılmaya rahmet sana Rabbi'l-mu'în

2153 Korkmadı Tengri'den ol dem ol habît
Hem Muhammed'den utanmadı ol it

2154 Yoğ-idi kalbinde îmân eseri
N'eyledi gör nûr-ı çeşm-i Haydar'ı

2155 Yüzi üstine çevürdi Seyyid'i
Hançeri çaldı la'în gör n'eyledi

2156 Kesdi başını hemân-dem ol la'în
Pes şehîd oldı Hüseyn-i pâk-i dîn

2157 Çün döküldi kanı yire ol zemân
Düşdi kavga 'âleme oldı figân

2158 Zelzele düşdi cihâna dâr u gîr
Hem göğe çıkdı ki feryâd u nefîr

2159 Gulgule kıldı melâyik ağladı
Ay ve güneş nûrın ol dem bağladı

2160 Cebrâ'îl atdı başından 'imâme
Mîkâ'îl İsrâfîl hod pâre câme

2161 Rûy-i İslâm ol zemân oldı siyâh
Hem şerî'at gevheri oldı penâh

2162 Fâtıma zârî kılub ol dem revân
Mustafâ katına vardı der-zemân

[74b]

بكا سنى صوبيدا اولدرر كل ديدى ٥ بن بنجه تورك ايلبم بو اوكودى ٥
ايله ديدى قصد قلدى اول لعين ٥ كه شهيد ايده حسينى اول همين ٥
سيد ايدر اكا كه اى بى ادب ٥ بو بنم خنجرومه قل تعب ٥
بو غزوى اوبدى بنم مصطفا ٥ كسه مز خنجر آلى اى بى وفا ٥
سنى اكسمدن شهيد ايت بالعين ٥ قلمه رحمت سكا رب المعين ٥
قورقمدى شكر بدن اولدم اول جنبت ٥ هم محمد ده اوتمادى اول ايت ٥
يوغدى قلبنده ايمان اثرى ٥ نيلدى كور نورى چشم خيدرى ٥
يوزى اوستينه جوردى سيدى ٥ خنجرى چالدى لعين كور نيلدى ٥
كسدى باشنى همان دم اول لعين ٥ بس شهيد اولدى حسينى پاك دين ٥
چون دوكلدى قانى يره اول زمان ٥ دوشدى قوغا عالمه اولدى فغان ٥
زلزله دوشدى جهانه دار و كير ٥ هم كوكه چقدى كه قرى يا دو نفير ٥
غل غله قلدى ملايك اغلدى ٥ آى وكوش نورين اولدم بغلدى ٥
جبرائيل اتدى باشندن عمامه ٥ ميكائيل اسرافيل خوف و ياره جامه ٥
روى اسلام اول زمان اولدى سياه ٥ هم شريعت كوكهدى اولدى پناه ٥
فاطمه زارى قلوب اولدم روان ٥ مصطفا قاتينه وارديدر زمان ٥

ايتدى

2163 Eytdi babanuz bu ʻâsî ümmeti
Kuzularıma kılur cevri katı

2164 Ağladı ol dem melekler zâr u zâr
Gözlerini kevkebün dutdı gubâr

2165 Tâcını başından atdı ol zemân
Hûri gılmân ile Rıdvân-ı cinân

2166 Seyyid-i sâdât-ı Âl-i Mustafâ
Nûr-ı çeşm-i hem ʻAliyyü'l-Murtazâ

2167 Düşdi atından çün ol zât-ı şerîf
Kerbelâ hâkine ol cism-i latîf

2168 Yir ve gök oldı karanluk ol zemân
Yaradılmış kamusı kıldı figân

2169 İns ü cinn vü dîv peri ve mûr u mâr
Zârî kıldı vahş tuyûr her ne ki var

2170 Hem deniz dibindekiler ağladı
Cûşa geldi cümle deryâ çağladı

2171 Eyle dutdı karanluk çün ʻâlemi
Görmez idi hergiz âdem âdemi

2172 Ol karanuluk içinde kopdı yil
Taşı toprağı götürdi akdı bil

2173 Hâricîler kaldılar kamu hacîl
Kimseneye bakımazlar mekr ü hîl

2174 Kamusı oldılar ol dem hor u zâr
Bilmediler nice oldı kâr u zâr

2175 Mum gibi akdı demür oldı revân
Fürkatinden Şâh Hüseyn'ün ol zemân

2176 Taşı demürden katı oldı hemân
Gönli o zâlimlerün bilgil ʻayân

2177 Çünki karanluk açıldı gördiler
Hânedânına Hüseyn'ün irdiler

[75[a]]

١٤٥

ایتدی بابا کوز بو عاجز امتی ٥ قوزوردی همه قلوز جوری قتی ٥
اغلادی اولدم ملک لر زار زار ٥ کوز لریني کوکبوک دوتدی غبار ٥
تاجنی باشندن اتدی اول زمان ٥ حوری غلمان ایله رضوان جنات ٥
سیدی ساداتی آل مصطفا ٥ نوری چشمی همم علی المرتضا ٥
دوشدی آتندن چوه اول راه شریف ٥ کربلا خاکنه اول جسمی لطیف ٥
یرو کوک اولدی قرنلق اول زمان ٥ یاره دیامش تا موسی قلدی فغان ٥
اشر و جنه دیو پری و مور و مار ٥ زاری قلدی وحش طیور و هر نگه وار ٥
هم دکزدن بنده کیلر اغلدی ٥ جوشه کلدی جمله دریا چغلدی ٥
ایله دوتدی قرنلق جون عالمی ٥ کورمز ایدی هر کز آدم آدمی ٥
اول قره کولق ایچنده قویدی یل ٥ طاشی طاغی کتوردی افدی یل ٥
خار جیلر قالدیلر قاموجیل ٥ کمسنه یه باقیمز لر مکر و حیل ٥
قاموسی اولدیلر اولدم خور و زار ٥ بلمدیلر بنجه اولدی کار و نار ٥
مؤمن کبی افدی دمور اولدی رواه ٥ قرنتندن شاه حسین اول زماه ٥
طاشی دمور دی قتی اولدی همان ٥ کوکلی اول ظالملر دک بیکلی عیان ٥
جون که قرنلق آجلدی کوز دیلر ٥ خاندانه حسینک ایزدیلر ٥

[٧٥]

2178 Aldı başı Şimr-i mel‘ûn ol zemân
‘Amr-i nahs’a getürürken nâgehân

2179 Taş içinden çıkageldi çün bir el
Gördi anı Şimr-i la‘în ü zagal

2180 Ol elün ayası içinde bu haber
İşit eydeyin sana ey bahtuvâr

2181 Yazılıydı ki Hüseyn’i öldüren
Bulmaya Tengri’den îmân u emân

2182 Hem şefâ‘at Mustafâ’dan bulmaya
Tamu odundan ebed kurtulmaya

2183 Anı okudı la‘în ü hâkisâr
Müstehâze oldı ol dem hor u zâr

2184 Geldi çün başı getürdi ol la‘în
‘Amr’un önünde kodı bâ-hışm u kîn

2185 Hâle ‘Amr’un gözi düş oldı ana
Titredi yaprak gibi n’eydem sana

2186 Her ki gördi cümle bî-hod oldılar
Kamusı bu işe hayrân kaldılar

2187 Yüzlerini gözlerini dutdılar
Cümle ol dem Şimr’e la‘net itdiler

2188 ‘Amr eydür ey dirîgâ bu zevâl
Olmasaydı yiğ-idi oldı vebâl

2189 Gelün imdi biz evine varalum
Giri kalanını alub gelelüm

2190 Kasd kıldılar Hüseyn’ün evine
Mustafâ’nun hânedânı hayline

2191 Kamu bir kezden yürüdi ol çeri
Haymeleri yağma kıla heb varı

2192 Yalınuz Hüccâc-ı Maşrak ol zemân
Kalmış-idi ağlayu kılur figân

[75b]

الدي باشي شمري ملعون اول زمان ٥ عمر بن سعد كتوردكن ناكهان ٥
طاش ايجندن جيقه كلدي چون بال ٥ كوردي آني شمر لعينو دغل ٥
اول الك ايا ايجنده بوحتر ٥ ايشت ايده بن سكا اي بختور ٥
يا رسول بكه حسين اولدورن ٥ بو ملعيا تنكري دن ايماندا مان ٥
هم شفاعت مصطفادن بولميا ٥ طامو اوصندن ابد قورتول ميا ٥
آني اوقودي لعين خاكسار ٥ مستحقه اولدي اولدم خوردزار ٥
كلدي چون باشي كتوردي اول لعين ٥ عمر اوكنده قودي باخشم كين ٥
حاله عمر كوزي دوشي اولدي اكا ٥ تيره دي يا تراق كبي بيدم سكا ٥
هركه كوردي جمله بيخود اولديلر ٥ قاموسي بو ايشه حيران قالديلر ٥
يوزلريني كوزلريني دوتديلر ٥ جمله اولدم شمر لعنت ايتديلر ٥
عمر ايدر اي دريغا بوزوال ٥ اولمسيدي يكيدي اولدي وبال ٥
كلوك امدي بزاوينه واره لوم ٥ كيزي قالك نبي آلوب كله لوم ٥
قصد تلديلر حسينك اوينه ٥ مصطفانك خاندآني خبلينه ٥
قاموبو كوزدن بوردي اول جري ٥ حيملري يغما قيلهب وآري ٥
يالكوز حجاجي مشرف اول زمان ٥ قالمشيدي اغليو قلوز فغان ٥

لعديم

2193 Gördi kim irdi Havâric hâkisâr
Cân fidâ kıldı hemân-dem şîr-vâr

2194 Terkeşini alâyına dökdi tîz
Yay elinde ok çıkardı bâ-sitîz

2195 Terkeşinde yüz yigirmi ok var-idi
Her biriyle birin öldürür-idi

2196 Ok tükendi eline ol aldı tîg
Araya düşdi hemân-dem bî-dirîg

2197 Hâricî'den seksen iki düşürür
Ol la'înler ana kılıc üşürür

2198 Üşdiler anı şehîd eylediler
Bârigâha ilerü sağladılar

2199 Ol ebter Sâlih oğlı ilerü
Girdi çadır kapusından içerü

2200 İrişen girdi içerü gördiler
Ol hatunlar yirlerinden durdılar

2201 Korkusından titrediler kamusı
Gayret etdi bunlara dîn nâmusı

2202 Şehribânû hatunıydı Seyyid'ün
İki dahi kızı var-idi anun

2203 İki kız kardaşları dahi bile
Ağlaşurlardı kamu zârî ile

2204 Bârigâhı kamu yağma kıldılar
Her ne ki buldılar ise aldılar

2205 So(y)dılar ol âhiret hatunların
Aldılar geydükleri heb donların

2206 Tengri'den korkmadı ol kavm-i zalûm
Soydılar bunları ol bedbaht-ı şûm

2207 'Amr-i nahs irdi ve gördi bunları
Kim kamu soymışlar ol hatunları

[76[a]]

١٤٧

كوردكيم ايزدي خوآرنج خاكسار ٥ جان فدا قيلدي همانلرنه شيروان ٥
تركشينه آلا يمه دوكدي تيغ ٥ باي النده اوق چقردي باسميغ ٥
تركشيندن يوز يكرمي اوق وآريدي ٥ هر بريله بيرين اولدوروردي ٥
اوق توكندي آلينه اول الدي تيغ ٥ آره يه دوشدي همانلرنه دريغ ٥
خارجيلرن سكسن ايكي دوشوردي ٥ اول لعينلر آنكا قيلنج اوشوردي ٥
اوشديلر آني شهيد ايلديلر ٥ باركاهه ايلرو ساغلاديلر ٥
اول ابتر صالح اوغلي ايلرو ٥ كيردي جادينه قابوسندن ايچرو ٥
ايريشن كردي ايچرو كوردي ٥ اول خاتونلر يرلرندن دوردي ٥
قورقوسندن تتره ديلر قاموسي ٥ غيرت ايدي بونلره دين ناموسي ٥
شهري بانو خاتونبري سيروك ٥ ايكي داجي قرى وآريدي آنوك ٥
ايكي قيز قرداشلري داجي سيله ٥ اغله شرلردي قهوزاريدي ايله ٥
باركاهي قاموينه آقيلديلر ٥ هرنكه بولديلر ايسه الديلر ٥
صوبلر اول آخرن خاتونلرين ٥ الديلر كيدوكلري هب دوتلرين ٥
تنكريزن قورقماديدي اول قوم ظلوم ٥ صوبديلر بونلري اول بدبخت شوم ٥
غم تحسن ايزدي دكوردي بونلره ٥ كيم قاموصوبيمشلر اول خاتونلري ٥

2208 Burnını kulaklarını yır(t)dılar
La'l ü incü küpelerin aldılar

2209 Hâricîler soymış-idi her birin
Bir pelâs içinde komışlar varın

2210 'Amr-i nahs eydür eyâ kavm-i hakîr
Kim kılıpdur buncılayın dâr u gîr

2211 Sad-hezârân nâm u la'net sizlere
Kim bile Hak'dan ne gele bizlere

2212 Eyledinüz bunca nâ-hak kanları
Nişe soydınuz ey bedbaht anları

2213 Vay size yarın eğer kim Mustafâ
Da'vî kıla işbu hâli Murtazâ

2214 Şehribânû kiçi oğlın gizledi
Eteğin örtüb buları gözledi

2215 Yidi gün idi bular su içmedi
Ağlamakdan gözlerini açmadı

2216 Su getürdiler bulara ol zemân
İçdiler suyı çü hatunlar hemân

2217 Ol gün ezîne güniydi bil yakîn
Çün bu kazâ bunlara irdi hemîn

2218 Şimr-i mel'ûna buyurdı kim gelün
Başını ol dört kişilerün alun

2219 Ol şehîdlerün katına geldiler
Bularun başını kesüb aldılar

2220 Hem yigirmi bir dahi 'avret bile
Aldılar bunları girdiler yola

2221 Mustafâ'nun kızlarını aldılar
Develere baş açuk bindürdiler

2222 Başları dahi sünüye dikdiler
Ekinin gaflet gönülde ekdiler

[76b]

بوزنی قولاق قلرینی یزدیلر ٥ لعل انجو کوبه لرینی الدیلر ٥
خارجیلر صوی یمشیدی هر برین ٥ بر بلاسز ایچنده قومشلر وارین ٥
عمر نحس ایدر ایا قوم حقیر ٥ کیم قلیدر بو نجه دار کیر ٥
سر هزاران نام لعنت سیز لره ٥ کیم بیلر حقدن نه کله سیز لره ٥
ایلدیکوز بونجه ناحق قانلری ٥ نیته صویدیکوز ای بر بخت انلری ٥
وای سیزه یارین اگر کیم مصطفا ٥ دعوی قیله اشبو حالی مرتضا ٥
شهری یانوکیچی اوغلین کزلدی ٥ انه کین اوزتون بولاردیکوزلدی ٥
یدی کون ایدی بولاره صو انجمدی ٥ اغلمقدن کوزلری آچمدی ٥
صوکتوردیلر بولاره اول زمان ٥ انجدیلر صوی جوخاتونلر همان ٥
اول کون ارینه کونیدی بیلیقین ٥ جون بو قضا بولاره ایردی همین ٥
عمری مقصوده بیوردیکه کهوک ٥ باشینی اول دوره کشیلروک الوک ٥
اول شهید لروک قاشینه کلدیلر ٥ بولاروک باشینی کسوب الدیلر ٥
هم یکری بردی عقوبه سبله ٥ الدیلر بونلری کزدیلر یوله ٥
مصطفانک قیزلرینی الدیلر ٥ دوه لره باش آچق بندردیلر ٥
باشلری دای سکویه دکدیلر ٥ اکنین غفلت کوکلده الدیلر ٥

اولارده

2223 Ol aradan yine döndiler girü
Kûfe'den yana yüriyüb ilerü

2224 Şeb hayır olsun size yâ dostân
Hoş temâm oldı yedinci dâsitân

2225 Ger 'ömür virür-ise Hak ey 'azîz
Bâkîsini diyevüz işidesiz

Meclisü's-Sâmin

2226 Sekizinci meclisi başlayalum
Ma'rifet dalına gül aşlayalum

2227 Şimdiden girü olısar mu'cizât
Kim ne gösterdi Hüseyn-i bâ-sıfât

2228 Cân-ile dinlegil ey pâk-i'tikâd[30]
Tâ olasın hazretinde bâkî şâd

2229 Râvîler eyle rivâyet eyledi
İbn-i Mahnef Lût oğlu söyledi

2230 Ol dahi 'Ammâr'dan kıldı haber
Zeyd-i Mekkî böyle dir ey bahtuvâr

2231 Hâricîler yüridiler ilerü
Ol aradan çünki döndiler girü

2232 Ol şehîdleri kodılar gitdiler
İşid imdi andagılar n'itdiler

2233 Gün tolunacak yire inmiş-idi
Kim çeri ol aradan dönmiş-idi

2234 Ol çeride bir deveci var-idi
Tama'ı çok Hâricî murdâr-idi

2235 Ol şehîdler arasına yüridi
Bir şikâr girse elüme dir-idi

2236 Giceye değin aradı bulmadı
Gözüne hîç nesne anun ilmedi

[77a]

١٤٩

اول ارادت بنه دوندیلر کیرو ٥ کوفه دن یکا یوری یوب ایلرو ٥
شب خیز اولسون سینه یا دوستان ٥ خوش تمام اولدی بدی آستان ٥
کر عمر ویرز بیسه حق ای عزیز ٥ باقی سببی دیه وزایشده سیز ٥

مجلسی ٥ الثامن ٥

سکزنجی مجلسیه بشلادیلوم ٥ معرفت دالیه سلاشلادیلوم ٥
شدیدن کیرو اولیسه معجزات ٥ کنه کوستردی حسینی باصفات ٥
جانیله دکلر کلای پاک اعتقاد ٥ تا اولدسن حضره شنده باقی شاد ٥
داویلر ایله روایت ایلدی ٥ این مخنف لوط اوغلو سویلدی ٥
اول دخی عمی ردنه قلدی خبر ٥ زیده مکی بویله دیر ای بختور ٥
خارجیلر یوریدیلر ایلرو ٥ اول ارادت چونکه دوندیلر کیرو ٥
اول شهیدلری قودیلر کتدیلر ٥ ایشتدی امدی انده غیلر تندیلر ٥
کون طلو ناحق یره ایمشیدی ٥ کنه جبری اول آره ده دوغمشیدی ٥
اول جبریده بردوه جی واریدی ٥ طمعی چوق خارجی مرد آریدی ٥
اول شهیدلر آره سینه یوریدی ٥ بر شکار کرسه الومه دیریدی ٥
کچه یه دکین ارادی بولمادی ٥ کوزونه هیچ سنه آنک ایلمدی ٥

2237 Nâgehân irdi Hüseyn'ün katına
Fikri kıldı ol Havâric yatına

2238 Kamu donlarını almışlar yakîn
İllâ bir ayak donı kalmış hemîn

2239 Anı gördi kıldı tama' tâ la'în
Kim çıkaraydı Hüseyn'ün iç donın

2240 Hâle kim kasd eyledi ol nâ-bekâr
Dutdı eliyle Hüseyn-i nâm-dâr

2241 Dutuben çekdi elini kim ala
Alımadı işid imdi ne kıla

2242 Çekdi hançeri ol la'în ü bî-îmân
Kesdi sağ elin Hüseyn'ün der-zemân

2243 Sol eliyle dutdı Seyyid çün hemîn
Anı dahi kesdi yine ol la'în

2244 Ol la'înün yok-durur gözünde nûr
Hem dahi Hak rahmetinden oldı dûr

2245 Diledi kim çıkara donın ol it
Karşudan tâ ki göründi bir yigit

2246 Kaçdı ol mel'ûn deveci gizlenür
Ol şehîdler arasında izlenür

2247 Sürdi atın ilerü geldi yigit
İndi atından oturdı key işit

2248 Sundı kocdı ol Hüseyn'i bî-karâr
Yüzin urdı göğsine ağladı zâr

2249 İy ciger-gûş-i Resûl-i Kirdigâr
Ne hikâyetdür bu ey şâh-ı kibâr

2250 İşbu göz(sü)z Hâricîler kavm-i dûn
Seni öldi mi sanur ey zû-fünûn

2251 Ânı bilmezler bular kim sen bugün
Baban u dedenle kılursın dügün

[77b]

ناگهان ایردی حسینک قاتنه ٥ فکری قلدی اول خواتخ یاتسنه ٥
قامودونک ریبی المشلر یقین ٥ ایرتی بر آیق دونی قاملش همین ٥
آینی کوردی قلدی طمعه تا العین ٥ کیم چقاریدی حسینک انچ دونین ٥
حاله کیم قصد ایلدی اول نابکار ٥ دوتردی الیله حسینی نامدار ٥
دوتوبا چکدی الینی کیم آله ٥ الیماده ایشذا ایمدی نه قله ٥
چکدی خنجر اول لعینوی ایماه ٥ کسردی صانغ الین حسینک درزماه ٥
صول الیله دوتردی سیر چون همین ٥ آینی دخی کسردی ینه اول لعین ٥
اول لعینک یقدرر کوزونده نور ٥ هم دخی حق رحمتندن اولدی دور ٥
دیله دیکم چقره دونین اول ایت ٥ قی تشودن تاکه کوزندی بر یکیت ٥
فاجری اول ملعون دوه چی کزلنور ٥ اول شهیدلر آره سنده ایرلنور ٥
سوردی آت ایلرو کلدی یکت ٥ اندی آتندن اوتوردی کی ایشت ٥
صونری قوجری اول حسینی قی قرار ٥ یوزین ارردی کوکسینه اغلادرار ٥
ای چکر کوشی رسول کردکار ٥ نه حکایتدر بو ای شاه کبار ٥
ایشبو کوزوز خارجیلر قوم دوه ٥ سنی اولدیمی سنوری ذوقنوت ٥
آینی بلمزلر بولر کیم سن بکوت ٥ بابا کوردکه قیلوز سنی دوکوت ٥

اوجاوه

2252 Uçmak içinde şerâben hem tahûr
İçürürler sana çevren dolu hûr

2253 Ol Havâricler yiri nâr-ı cahîm
Tamu içinde yiyeler hem zakûm

2254 Söyleyüben ağlar-idi zâr u zâr
Gözedürdi ol deveci nâ-bekâr

2255 Bir dahi çün çıkageldi hem yine
Ol dahi geldi Hüseyn'in katına

2256 Yüzi nûra benzer-idi sûreti
Ay u güneş anı görmek hasreti

2257 Dün içinde şu'lesi aydan arı
Oldı rûşen dün içi ey din eri

2258 Katına geldi Hüseyn'in ol zemân
Nevha kıldı ağladı ol mâh-tabân

2259 Eytdi ey gözüm nûrı cânım benim
Gönlümün yimişi sultânım benim

2260 Ol Çalab hakkı ki Benî Âdem'e
Kıldı peygamber bu cümle 'âleme

2261 Sana olan zulm hergiz olmadı
Dünyâda bu zulmi kimse görmedi

2262 Zulm kıldılar ciger-gûşum sana
Cevr kıldılar kuzıcağım bana

2263 Tanuk olsun Tengri râzı olmayam
Dâdun almayınca dâhî komayam

2264 Nâgehân bir er dahî geldi yakîn
Ol Hüseyn'in katına irdi hemîn

2265 Boyı uzun yüzi gökcek donları
Cümlesi ol cennetün hulleleri

2266 Öpdi kocdı ağladı ol zâr u zâr
Gözlerinden kan yaş akar bî-karâr

[78a]

٥١

اوچماق ایچنده شرابا هم طهور ٥ ایچورر لرسکا چورك دولو حور ٥
اول خوار جلر یری ناری جحیم ٥ طاموا ایچنده یه لرهم زقوم ٥
سویلیوبا اغلریری زار زار ٥ کوزه دوردی اول دوه جی نابکار ٥
بردی جون جیقه کلدی هم بنه ٥ اول دخی کلدی حسینك قاتینه ٥
یوزی نوره بنکزر یلدی صوره یه ٥ آی کوسنش آیی کوزمك حسره یه ٥
دون ایچنده شعله سی آیدن آیری ٥ اولدی روشان دون ایچی آی دنه اری ٥
قاتینه کلدی حسینك اول زمان ٥ نوحه قلدی اغلادی اول ماه تبان ٥
ایتدی ای کوزوم نوری جانم بنم ٥ کوکلومك یمیشی سلطانم بنم ٥
اول جلب حقیقی بنی آدمه ٥ قلدی پیغامبر بو جمله عالمه ٥
سکا اولان ظلم هر کز اولمدی ٥ دونیاده بو ظلمی کمسه کرمدی ٥
ظلم قلدیلر جکر کوشم سکا ٥ جور قلدیلر قوز بجا غیم بکا ٥
طائف اولسون تنکری راضی اولیم ٥ دادوکه آلما منجه دآخی قومیم ٥
ناکهان بر آردخی کلدی یقین ٥ اول حسینك قاتینه ایردی همین ٥
بویی اوزره یوزی کوکلك دنکری ٥ جمله سی اول جنه توك حله لری ٥
اوبدی قوجدی اغلدی اول زار زار ٥ کوزلرندن قان یاش آقردی قرار ٥

2267 Ey ciger-gûş-i rasûl-i Kirdigâr
Zulm kıldılar sana ey nâm-dâr

2268 Nâgehânî bir dahî geldi yine
Ay güneş kul ânun alnı nûrına

2269 Yir ü gök hem ʻarş ü kürsî ins ü cân
Yüzi nûrıyla münevverdür cihân

2270 Yüzi **tâ-hâ** gözi "**mâ zâğa'l-basar**"
Saçı **ve'l-leyl** özidür şâh-ı beşer

2271 Nûr-idi ol geydügi hulleleri
Hem ʻimâme nûr-idi ey yol eri

2272 İlerü geldi selâm virdi hemîn
Zârî kıldı rahmeten li'l-ʻâlemîn

2273 Eydür ey cîger-gûşem sana ol an
Bulmaya rahmet sana mihnet kılan

2274 Düşmân-idi kamusı bunlar bana
Anun-içün cevr kıldılar sana

2275 Ben buları sürdüm-idi ya ʻazîz
Buldılar fursat bu kavm-i nâ-temiz

2276 Kıldılar ne kim dilerdi hem bular
Tengri'den rahmet bular bulmadılar

2277 Ey ciger-gûşem bular âhir benim
Ümmetim değil ve lâkin düşmenim

2278 Yarın olıcak kıyâmet âşikâr
Oda koya bunları Perverdigâr

2279 Hem bulara ben şefâʻat kılmayam
Bunları ben ümmetimden bilmeyem

2280 Yidi yıl bil ol kıyâmet günleri
Ol ʻArasât'da dutalar bunları

2281 İy karındâş ol günün her bir güni
Elli bin yılca olısar uzunı

[78b]

ای جگر کوشه‌ی رسول کردگار ٥ ظلم قلدیلر سکا ای نامدار ٥
ناگهانی بزدی سلدی بینه ٥ ای کوشش قول آنوک آلنی نورینه ٥
بزوکدن هم عزیزی کوردی انسوجانه ٥ یوزی نورلی منور دوزجهانه ٥
یوزی طه کوزی ماز آغ البصر ٥ ساجی و اللیل اوزیدر شانه بشر ٥
نوریدی اول کیدوکی حله لری ٥ هم عمامه نوریدی ای یول اری ٥
ایلرو سلدی سلام ویردی همین ٥ زاری قلدی رحمتا للعالمین ٥
ایدر ای جگر کوشم سکا اولان ٥ بولمیا رحمت سکا محنت قلدی ٥
دوشمانیدی قاموسی بولنلر بکا ٥ آنکیچون جور قیلدیلر سکا ٥
بن بوزری سوردوم یدی یا عزیز ٥ بولدیلر فرصت بو قوم نا تمیز ٥
قلدیلر نکمدیلر دی هم بولاز ٥ تنگریدن رحمت بولاز بولمادیلر ٥
ای جگر کوشم بولاز آخر بنم ٥ امتیم دکل ولاکن دوشمه نیم ٥
یارین اولیجاق قیامت آشکار ٥ اوده قویه بولنلری بزوزدکار ٥
هم بولاره بن شفاعت قلمیم ٥ بولنلری بن امتمدن بیلمه نیم ٥
یدی بیک یل اول قیامت کونلری ٥ اول عره صانده دوتالر بولنلری ٥
ای فرزندانش اول کونلک هر بزکونی ٥ الیتی بیک یلنجه اولیسز اوزونی ٥

صلاه

2282 Sonra bunları koyalar Tamu'ya
Anda kala 'ibret ola kamuya

2283 Eyle diyü ağlar-idi zâr zâr
Kerbelâ'da ol Rasûl-i Kirdigâr

2284 Ol deveci karşuda durur-idi
Korkusından sanasın erir-idi

2285 Gördi kim geldi yine bir pâdişâh
Na'ra urdı ağladı vü kıldı âh

2286 Sundı götürdi Hüseyn'i eline
Benzedi ol gün kıyâmet günine

2287 N'ideyin ey kuzucağım dir seni
Ol sâ'at bunda vireydi Hakk beni

2288 Zülfikâr'ı depredeydüm ben revân
Virmeyeydüm bunlara hergiz emân

2289 Böyle diyü ağladı ol zâr zâr
Anun-ile kamusı hep kıldı zâr

2290 Eydivirgil ey kuzucağım bana
İşbu zulmi ne kişi kıldı sana

2291 Elcügezlerüni kim kesdi senün
Söyle bana kim cezâsını anun

2292 Vireyim söyle bana ey cân u dîl
Eydüvir anı bana gizlemegil

2293 Çün Hüseyn'in gövdesinden geldi ün
Eydür ey baba di yatur ol zebûn

2294 Ol cemâ'atden ikisi durdılar
Ol devecinin katına vardılar

2295 Söylediler ana kim ey nâ-bekâr
Niçe kıldun sen Hüseyn'e böyle zâr

2296, Kalmadı nutkı la'înün söyleye
Ta bulara bir cevâbın eyleye

[79[a]]

١٥٢

صكره بونلاري قيالر طاموية ٥ انده قاله عبرت اوله قاموية ٥
ايله ديو اغلريدي زار زار ٥ كربلاده اول رسول كردكار ٥
اول دوه جي قشوده دورريدي ٥ قورقوسندن سانه سيني اريديدي ٥
كوردكه كلدي سنه بر پادشاه ٥ نعره اوردي اغلدي وقلدي آه ٥
صوندي كتوردي حسينه اليني ٥ بنكز دي اول كون قيامت كونيني ٥
نيده بن اي قوزوجاغيم ديرسني ٥ اول ساعتده بنده ويريدي حق بني ٥
ذو الفقاري دبره ديدم بن روات ٥ ويرميديوم بنلره هر كز امات ٥
بونيه ديه اغلدي اول زار زار ٥ آنوكيله قاموية هب قلدي زار ٥
ايدي ويركل اي قوزوجاغيم بكا ٥ ايشبو ظلمي نه كيشي قلدي سكا ٥
لجوكز لروكي كه كسدي سنك ٥ سويله بكا كه جرا سيني آنوك ٥
ديره بنم سويله بكا اي جانوديل ٥ ايدوديرآي بكا كز له مكلف ٥
چون حسينك كوده سندن كلداوه ٥ ايدر اي بابا ديه يا نور اول زبون ٥
اول جماعتدن اكسيه دوردياز ٥ اول دوه جينك قاتينه وآر دياز ٥
سويلديلر اكا كه اي نابكار ٥ نيچه قلدون سن حسينه بويله زار ٥
قالمدي نطقي لعينوك سويليه ٥ تا بوردره برجوابي ايليه ٥

2297 Şâh-ı Merdân ana nefrîn eyledi
Ana yüzün tonuza dönsün didi

2298 Nice kim ömrün ola ey bî-safâ
La'net okugıl hemîşe sen sana

2299 Sûreti tonuza döndi ol zemân
La'net okur kendüye ol kaltabân

2300 Döndi ol sâ'at Emîrü'l-mü'minîn
Ol birine deveci dir ya emîn

2301 Ne kişilerdür bular bir bana eyid
Kim bulardan bana oldu bu kayıd

2302 Eytdi ey mel'ûn benem Hızır nebî
Bu'l-beşerdür ol biri Âdem safî

2303 Biri İbrâhîm ve İsma'îl biri
Mustafâ'dur enbiyâlar serveri

2304 Sana nefrîn eyleyen şîr-i Hudâ
Ol 'Alî'dür Şâh-ı Merdân Murtazâ

2305 Bu hikâyeti rivâyet eyleyen
Didi ol Veysel Karân'dur söyleyen

2306 Eytdi bir gün Kâ'be içinde tavâf
Eyler-idüm dinle bunı bî-güzâf

2307 Gördüm idi bir kişi ağlar gelür
Çağırur kendüye ol la'net kılur

2308 Burka' ile örtülübdür sûreti
Yüzi görünmez belürmez sîreti

2309 Veyis eydür ilerü vardum ana
Sordum ahvâlin nedür eytgil bana

2310 Burka'ın götürdi ve gördüm anı
Tonuza döndürmüş ânı ol Ganî

2311 La'net okudum dir ana ben dahî
İşidenler la'net okun siz dahî

[79b]

شاه مردان آنکا نفرین ایلدی ب ٥ انکا یوزنی طوکوزه دوندی سوندی دیدی ٥
بجه کیم عمرنی اولدی آی بی صفا ٥ لعنت اوقوغیل همیشه سن سکا ٥
صوره بی طوکوزه دوندی اول زمان ٥ لعنت اوقورکندویه اول قلتبان ٥
دوندی اول ساعت امیر المؤمنین ٥ اول بربنه دوه جی دیر یا امین ٥
نه کیشیلر دور بولدز بر بکا ایدی ٥ کیم بولدردن بکا اولدی بو قید ٥
ایتدی ای ملعون بنم خضر نبی ٥ بو البشر در اول بری آدم صفی ٥
بری ابراهیم و اسمعیل بری ٥ مصطفادر انبیالر سرسری ٥
سکا نفرین ایلیرن شیری خدا ٥ اول علیدر شاه مردان مرتضا ٥
بو حکایه بی روایت ایلیرن ٥ دیدی اول ویس القرآندر سویلیرن ٥
ایتدی بر کون کعبه ایچنده طواف ٥ ایلر یدم دسله بوبی بی کزاف ٥
کوردم ایدی بر کیشی اغلر کلور ٥ جاغیردر کندویه اول لعنت قلور ٥
بو قعیله اورتولبدر صوره سی ٥ یوزی کوردم بلور مز سیره سی ٥
ویس ایدر ایلرو وار دوم انکا ٥ صوردم احوالک ندر اینکل بکا ٥
بو رقعین کوتوردی و کوردوم آنی ٥ طوکوزه دوندر میش آنی اول غنی ٥
لعنت اوقوردوم دیر انکا بن دخی ٥ ایشتدکلر لعنت اوقوک سیز دخی ٥

راویسی

2312 Râvîsi eyle rivâyet eyledi
Hem kitâbında hikâyet eyledi

2313 Ol şehîdler Kerbelâ'da kırk gice
Şöyle yatdı gice gündüz ey hoca

2314 Her gice nûr iner idi anlara
Âşikâre görünürdi illere

2315 Gündüz arslanlar gelürdi anları
Giceye dek bekler idi bunları

2316 Kırk gün anda eyle kaldılar bular
İşid imdi hikmet-i Perverdigâr

2317 Ol yörede dört kal'a var-idi
Halkı anın illâ Cuhûdlar-idi

2318 Ol zemân ki Hayber'ün Cuhûdları
Kaçub andan bunda olurdı varı

2319 Her gice ol nûrı görürdi bular
Kamu bir gün bir yere cem' oldılar

2320 Bunlarun iki reîsi vâr idi
Biri İbrâhîm biri 'Azer idi

2321 Didiler kim ey halâyıklar gelün
Ne kişilerdür bu ölenler bilün

2322 Her gice âlem münevver nûr-ile
İrte arslanlar gelürler şûr-ile

2323 Çevre beklerler bulara varalum
Tengri hâsıdur buları görelüm

2324 Maslahat değil bular taşra dura
Gelünüz buları gömelüm yire

2325 Ol halâyık bir yire dirildiler
Kazma kürek balta alub geldiler

2326 Ol arada anları heb gezdiler
Anda ol şehîdlere yir düzdiler

[80a]

١٥٥

راويسي ايلدر روايت ايلدي ۞ هم كتابندن حكايت ايلدي ۞
اول شهيدلر كربلادن فرق كيجه ۞ شويله باندي كيجه كوندزاي خوجه ۞
هر كيجه نورانيدر ايدي انلر ۞ آشكاره كورونوردي ايل لر ۞
كوندزارسلانلر كلوردي انلري ۞ كيجيلرك بكلر ايدي بونلري ۞
فرق كوندن انده ايله قالديلر بولا ۞ اشيتمدي حكمت بزوردكانه ۞
اول بوره ده دورت قلعه وار ايدي ۞ خلقي آنك الك جهوقلار ايدي ۞
اول زمانك كه خيروك جهوقلري ۞ قاچوب اندن بونده اولوردي وآري ۞
هر كيجه اول نوري كوردي بلاز ۞ قاموبزكون بزيره جمع اولديلر ۞
بونلروك ايكي رئيسي وار ايدي ۞ بري ابراهيم بري عمر ايدي ۞
ديديلر كه اي خلايقلر كلوك ۞ نه كيشيلر درلر بو اولنلر بيلوك ۞
هر كيجه عالم منور نوريله ۞ ايرته ارسلانلر كلورلر شوريله ۞
جوره بكلرلر بولاره وارلوقم ۞ منكري خاصي درلر بلاري كوره لوقم ۞
مصلحت دكل بولاره طشره دوره ۞ كلوكوز بولاري كومه لوقم بره ۞
اول خلايق بزيره ديريلديلر ۞ قازمه كورك بالته آلوب كلديلر ۞
اول اراده انلري هب كزديلر ۞ انده اول شهيدلره يردوزديلر ۞

2327 Gövdeleri bir yire dirdi bular
Katına çünki Hüseyn'ün vardılar

2328 Bildiler anı ve eytdiler ki bu
Begleridür bunlarun budur ulu

2329 Şöyle ayrı defne kıldılar anı
Bir yire gömdiler ol ayruğını

2330 İki yılgun ağacın getürdiler
Bir başında bir ayakda dikdiler

2331 Seyyid'ün kabrine kıldılar nişân
Bu-durur bu leşkerün begi 'ayân

2332 Anda Seyyid dahi öz oğlanların
Kendü eliyle yire komuşdı yakîn

2333 Ayağı ucına geldi ol zemân
Bunlarun kabri ki bi-emr-i Müste'ân

2334 Ol Cuhûdlar bu şehîdler kabrine
Çekdiler dîvâr anın çevresine

2335 Kapu asub berkidüben gitdiler
Çün bular Hakk rahmetiyle yatdılar

2336 Ol Havâricler oluben rû-siyâh
Kıldılar zecri bulara bî-günâh

2337 Çün Havâricden Cuhûdlar yeg olub
Defne kıldılar buları çün gelüb

2338 Niçe la'net okumayan resmine
Mustafâ vü Murtazâ'nun hasmına

2339 İşid imdi ey 'azîz-i bâ-safâ
N'eyledi ol Hâricî-i bî-vefâ

2340 Yürüdiler ol aradan ilerü
Kûfe'den yana yöneldiler girü

2341 İrdiler Kûfe'ye bir menzîl yakîn
Ol arada kondılar bâ-mekr ü kîn

[80b]

کوره‌لری بریره دیردی بولان ٥ قاتنه چونکه حسینك وارد بلان ٥
بلدیلر آنی وایتدیلر که بو ٥ بکلریدن بونلرك بودورا اولو ٥
شونده ایری دفنا قلدیلر آنی ٥ بریره کومدیلر اول ایرو غنی ٥
ایکی یلغون اغاجین کتوردیلر ٥ بر باشنده بر اباقده دکدیلر ٥
سیدوك قبرینه قلدیلر نشان ٥ بودورز بو لشکروك بکی عیان ٥
انده سیددی اول اوغلانلرین ٥ کندو ایله بره قومشدی یقین ٥
آیاغی اوجینه کلدی اول زمان ٥ بونلرك قبری که بامر منتقان ٥
اول جهودلر بو شهیدلر قبرینه ٥ چکدیلر دیوار آنك چوره سینه ٥
قابو آصوب برکدوبا کتدیلر ٥ چون بوردر حق رحمتیله یاتدیلر ٥
اول خوارجلر اولو بار وسیا ٥ قیلدیلر زجری بوردره بی کنا ٥
چون خوارجدن جهودلر یل اولنه ٥ دفنه قلدیلر بوردری چوره کلوب ٥
بنجه لعنت اوقومایك رسمینه ٥ مصطفا و مرتضانوك خسمینه ٥
ایشلامدی ای عزیز و با صفا ٥ نیلدی اول خارجی بی وفا ٥
یورودیلر اول ارادت ایلرو ٥ کوفه‌دن یکا یونلدیلر کیرو ٥
ایردیلر کوفیه بر منزیل یقین ٥ اول اراده قوندیلر بامکر و کین ٥

نحس ملعونك

2342 Şimr-i mel'ûnun evi anda-idi
Ol arada bir köy içinde-y-idi

2343 Evine geldi la'în ü bî-safâ
Başı getürdi bile ol bî-vefâ

2344 Kodı bir taşt içine başı revân
Kendü yukaru oturdı şâdumân

2345 Var-idi bir Sünnî hatunı anun
Katına geldi ki eydür la'înün

2346 Kanda idün ey Havâric dir ana
Şimr'i kakır çok söyleme dir buna

2347 Üstümize Hâricî gelmiş-idi
Padişâh-ile yagı olmuş-idi

2348 Kırduk anları bu baş anun didi
Yiyecek yidi geberdi uyudı

2349 Hele kim yatdı uyudı ol habît
Ol Rasûl'ün mu'cizâtın key işit

2350 Doldı nûr-ile hemân sahn-ı sarây
Geldi dört hatun sanasın yüzi ay

2351 Çevre aldılar Hüseyn'in başını
Ağlaşur her biri döker yaşını

2352 Biri sonra aldı başı dizine
Ol birisi dahi geldi sözine

2353 Hem öperler ağlaşurlar zâr u zâr
Nevha kıldı kamusı nevmîd-var

2354 Biri eydür ey benim gözüm nûrı
Dahi eydür ey ciger-gûşem biri

2355 Biri eydür ey şehîd-i Kerbelâ
Biri eydür ey sülâle-i Mustafâ

2356 Kıldılar sana bu zâlimler belâ
Ne ki kıldılar kamu yarın bula

[81[a]]

٥٧

شمري ملعونك اوي اندا ايدي ٥ اول اراده بركوني ايچنده يدي ٥
اوينه كلدي لعينك بي صفا ٥ باشي كتوردي بيله اول بي وفا ٥
قودي بر طشت ايچينه باشي روان ٥ كندو بوقاردا اوتوردي شادمان ٥
قاريدي بر سيني خاتونيني آنوك ٥ قاتينه كلدي كه ايدر لعينوك ٥
قنده ايدوك اي خوار بخت دنيا كا ٥ شمري قافيه جق سويلمه دنيه بوكا ٥
اوستومزده خارجي كلميشدي ٥ بادشاهيله باغي اولميشدي ٥
قردوق انلري بوباش آنلاردي ٥ بيه جك يدي كبردي اويودي ٥
حاله كه ياتدي اويودي اول خبث ٥ اول رسولك مجمعاتني ايشت ٥
دولدي نوريله همان صحني سراي ٥ كلدي دورت خاتون صناسي يوزوآي ٥
جوزه الدي بر حسينك باشيني ٥ اغلشر هر بري دوكر ياشيني ٥
بري صوتر الدي باشي دبزينه ٥ اول بري بي دخي كلدي سوزينه ٥
همم اوبرلر اغلاشورلر زار زار ٥ نوحه قلدي قاموسي نومدي وار ٥
بري ايدر اي بنم كوزم نوري ٥ داخي ايدر اي جكر كوشوم بري ٥
بري ايدر اي شهيدي كربلا ٥ بري ايدر اي سلاله مصطفا ٥
قلديلر سكا بو ظالملر بلا ٥ نه كه قلديلر قهو تارين بلا ٥

2357 Dünün iki bahşı giçince bular
Ağladılar nevha zârî kıldılar

2358 Yine taşt altına kodılar revân
Durıgelüb yüridiler ol zemân

2359 Gözedürdi anları hatun hemîn
Valih hayrân ol oturmışdı hazîn

2360 Kasda kıldı ta bunlar gide-y-idi
Dutdı birinin eteğin komadı

2361 Eytdi kimlersiz eyâ şâh-ı nisâ
Lutf eylen bir haber virün bana

2362 Döndi eydür Fâtıma'dur birisi
Biri Hatice Hüseyn'in ebesi

2363 Âsiye'den sana ki kıldum haber
Ol biri Meryem-durur ey bahtuvâr

2364 Gitdi anlar ol münevver nûr-ile
Cennete benzer behişte hûr-ile

2365 Geldi hatun taştı götürdi revân
Aldı başı dizine ol pâk-i cân

2366 Issı su getürdi yudı başını
Taradı saçın sakalın kaşını

2367 Hidmet eyledi Hüseyn'e ol delim
Göricek bildi Hüseyn'i ol selîm

2368 Gördi anı kıldı nevha bâ-hurûş
Âh idüben getdi ol dem 'akl-ı hûş

2369 'Aklı geldi başına durdı öri
Durıgelüb Şimr'i uyardı giri

2370 Hatun eydür ey la'în u bî-safâ
Uşbu kimün başıdur ey bî-vefâ

2371 Seyyid'ün başı değül mi ey bed-gümân
Hâricî midür Hüseyn ey bî-îmân

[81b]

دونوك ایکی بخشی کیچه بولار ٥ افلدیلر نوحه زاری قلدیلر ٥
بنه طشنا کتینه قودیلر روان ٥ دوری کلوب یوریدیلر اول زمان ٥
کوره دوردی انلری خاتون همین ٥ واله خیران اول اونور مشری حزین ٥
قصره قلدی تابوتلر کیده یدی ٥ دونری بربنك ذاته کیتن قومدی ٥
ایتدی کلمز سیز ایا شاه نسا ٥ لطف ایلك بز خبر ویرون بکا ٥
دوندی ایندر فاطمه دور بری سیه ٥ بری خنجه حسینك ابه سیه ٥
آسیه دن سکا که قلدوم خبر ٥ اول بری من عمدر دور ای بختور ٥
یتدی انلر اول منور نوریله ٥ جنته بنکزر بهشت حوریله ٥
کلدی خاتون طشنه کوتوردی رواه ٥ آلدیاشی دیزینه اول پاك جاه ٥
ایتیه صوکتوردی یودی باشنی ٥ طاره دی ساجین سقالین قاشنی ٥
خرمت ایلدی حسینه اول دلنیم ٥ کوریجك بلدی حسینی اول سلیم ٥
کوردی آنی قلدی نوحه باخروش ٥ آه ایدوب اکتدی اولدی عقل هوش ٥
عقل کلدی باشینه دوردی اوری ٥ دوری کلوب شمری او یاردی کری ٥
خاتون ایدر ای لعینلر بی صفا ٥ اوش بو کمك باشیدر ای بی وفا ٥
ستدوك باشی دکولمی ای بدکمان ٥ خارجمیدر حسین ای بی ایمان ٥

سر همایه

2372 Sad-hezârân nâm u la'net ey la'în
Sana gelsün yoğumış gön(lin)de dîn

2373 Ben sana şimden girü oldum harâm
Ey utanmaz Hâricî-i nâ-temâm

2374 Çarşafın başına aldı ol zemân
Çıkdı evinden yürüdi dir revân

2375 Çün sabâh nekkâreler çaldı bular
Başları sünü ucuna aldılar

2376 Mustafâ'nun hânedânı kızların
Deveye bindürdiler ayak yalın

2377 Yürüdiler Kûfe'den yana bular
Çünki Kûfe yakınına irdiler

2378 Pes haber aldı ki Abdullâh-ı şûm
Kim irişdi leşker-i Amr-i zalûm

2379 Hükm kıldı on bin er oldı süvâr
Kûfe'nün şehrin araya aldılar

2380 Ta kimesne el getürmesün diyü
Mü'minler hamle getürmesün diyü

2381 On biniyle şehre girdi 'Amr-i nahs
On biniyle dahi ol Şimr-i ahnes

2382 Dikmiş-idi sünülere başları
Anı görenler dökerdi yaşları

2383 Yüzüni gün görmeyen hatunları
Deveye bindürmiş-idi anları

2384 Başları boynı kulakları açuk
Kana bulaşmış kamu saçı pîçuk

2385 Ümmü Gülsüm Şehribânû varısı
Ol hatunlar kamu cennet hûrisi

2386 Ol utanmaz bî-edeb Hâricîler
Gör buları niçe rüsvây kıldılar

[82a]

١٥٩

سن هزاران نام لعنت ای لعین ٥ سکا کلسون یوغومش کوکره دین ٥
بن سکا شمدن کرو اولدم حرام ٥ ای اوتمز خارجی تا تهام ٥
چارشنبه فین باشینه الدی اول زمان ٥ چقدی اوندن یورودی دیر روان ٥
چون صباح نقاره لر چالدی بولار ٥ باشلری سکوا وجونه الدیلار ٥
مصطفانك خاندانی قینلرین ٥ دوه یه بندرر دیلر ایاق یالین ٥
یورودیلر کوفه دن یکا بولار ٥ چونکه کوفه یا قینه ایردیلار ٥
بن خبر الدیکه عبد الله شوم ٥ کنه ایرشدی لشکری عمر ظلوم ٥
حکم قلدی اون بیك ار اولدی سوار ٥ کوفه نك شهرین ارآیه الدیلر ٥
تا کمسنه ال کتورمه سون دیو ٥ مؤمنلر حمله کتورمه سون دیو ٥
اون بیك یله شهره کردی عمر عنس ٥ اون بیك یله دآخی اول شهری احنس ٥
دیکمشیری سکولره باشلری ٥ آیغی کورن لر دوکردی یاشلری ٥
یوزوبی کون کورمین خاتونلری ٥ دوه یه بندرر مشیدی انلری ٥
باشلری بوینی قولاقلری آچوق ٥ قانه بولاشمش قمو ساچی یچوق ٥
اوتم کلثم شهری یانوقاری سیه ٥ اول خاتونلر قامو جنت حوری ٥
اول اوتانمز بی ادب خارجیلر ٥ کوز بولاری بیکه رسوای قلدیلر ٥

2387 Anı gördi Kûfe halkı ol zemân
Âh kıldı ağladı pîr ü cüvân

2388 Eytdiler ol dem eyâ Rabbi'l-'azîm
Kıl cezâsın Hâricîye ya kerîm

2389 Kimisi ağlar kimi zârî kılur
Kimisi hasret odına yakılur

2390 Çoğı halkun mescide girmiş-idi
Ağlamağa kamu yüz urmış-idi

2391 Zinnet-ile Hâricî yüridiler
Ta sarâyun kapusına irdiler

2392 Tahtı üzre çün ki 'Abdullâh-ı şûm
Tâcı başında oturur ol zalûm

2393 Karşusında oturur Nu'mân-ı har
Ol la'în u Hâricî itden biter

2394 Geldiler ol Tengri'nün düşmânları
Taht alayında kodılar başları

2395 İlerü getürdiler hatunları
Baş aşağa şöyle hayrân anları

2396 Cümlesin bir sofaya giçürdiler
Önlerinde perde dutub durdılar

2397 Bir kızıl altun leğen çün getürür
Seyyid'ün başın içine yitürür

2398 Ol 'Abdullâh-ı Ziyâd oğlı anı
Kodılar bakdı ana korkdı canı

2399 Hâle kim gördi Hüseyn'ün yüzini
Kendüden gitdi unutdı özüni

2400 Ol sarây içindekiler ne ki var
Baş aşağa şöyle hayrân kaldılar

2401 Aldı başı dizi üstinde kodı
'Amr-i nahs'ı ilerüye okudı

[82b]

آنی کوردی کوفه خلقی اول زمان ٥ آه قلدی اغلدی بیر وجوان ٥
ایتدیلر اولدم ایا رب العظیم ٥ قل جزا سن خارجیه یا کریم ٥
کمسه اغلر کبی زاری قلسور ٥ کمسه حسرت اودینه یا قلسور ٥
جوقی خلقون مسجده کیرمشیدی ٥ اغلمه غه قاموبوز اوزمشیدی ٥
زنه نیله خارجی یوری دیلر ٥ تا سر آیوك قاپوسنه ایردیلر ٥
تختنی اوزره جونکه عبد الله شوم ٥ تاجی باشنده اوتورر اول ظلوم ٥
قرشوسنده اوتورر نعمان خی ٥ اول لعینو خارجی ایتدی بیتر ٥
کلدیلر اول تنکرینك دوشمانلری ٥ تخت آلاینده قودیلر باشلری ٥
ایلرو کتوردیلر خاتون لری ٥ باش اشاغه شویله حیران انلری ٥
محمد سین بر صوفیه کیجورردیلر ٥ اوکلره ده پرده دوتوب دوردیلر ٥
بر قزل التون لکن جون کتورر ٥ سیدوکه باشین ایچینه یتورر ٥
اول عبد الله زیاد اوغلی آنی ٥ قودیلر بقلدی اکا قورقدی جانی ٥
حاله کم کوردی حسینك یوزینی ٥ کندودن کتدی اونوتدی اوزونی ٥
اول سرای ایچنده کیلر نکه وار ٥ باش اشاغه شویله حیران قالدیلر ٥
الدی باشی دیری اوستنده قودی ٥ غم تختنی ایلرویه اوقودی ٥

2402 Sandalı kodılar oturdı ana
Şimr-i mel‘ûn Eş‘as oğlı bir yana

2403 Ol la‘în bir bir hikâyet eyledi
Nice ceng itdüklerini söyledi

2404 Hâle ki geldi Hüseyn’ün sözine
Yine bakdı Seyyid’ün ol yüzine

2405 Hışm-ile ol dem İmâm dahi ana
Eyle bakdı kim la‘în kaldı dana

2406 Titredi yabrak gibi ol dem yakîn
Aldı başı ata dizinden hemîn

2407 Damdı halkından anun bir katre kan
Deldi donın uyluğa geçdi revân

2408 İndi tahta deldi ol tahtı dahi
Üzerinde döşenen rahtı dahi

2409 Yire giçdi deldi ol yiri hemân
İndi gitdi durmadı ol katre kan

2410 Ol la‘în çığırdı feryâd eyledi
Hay görün bana ‘ilâc idün didi

2411 Nice ki ot ekdiler onulmadı
Ol la‘înün uyluğı hoş olmadı

2412 Yiyisinden katına ol mel’ûnun
Kimse gelmez oldı hergiz bil anun

2413 Hem çürüdi hem yiyidi uyluğı
Eyle idi Hakk Te‘âlâ buyuruğı

2414 Dünyâda ne ki tımarcı var-idi
Ana ot eylemeğinden zâr-idi

2415 Anca kim misk-ile ‘anber kor-idi
Taşra ovada kokusı var-idi

2416 ‘Âciz oldılar yiyisinden yakîn
La‘net oku cânına ey ehl-i dîn

[83a]

١٦١

صنداڭي قودىلر اوتوردي اكا ٥ شمري ملعون اشغت اڭي بريكا ٥
اول لعين بر بر حكايت ايلدي ٥ بنجه جنك ايتدوكلري سويلدي ٥
حاله كه كلدي حسينك سوزينه ٥ ينه بقدي سيدوك اول يوزينه ٥
خشميله اولدم ايمانم داخي اكا ٥ ايله بقديكم لعين قالدي دكا ٥
تيذره دي يا براق كبي اولدم يقين ٥ الدي باشي آنه ديرلر هم بين ٥
دمري خلقندن آنوك بر قطره قان ٥ دلدي دونين اولوغا كچدي روان ٥
اندي تخته دالدي اول تختي دخي ٥ اوزه رنده دوشنان رختي دخي ٥
بره كچدي دلدي اول بري همان ٥ اندي كتدي دورمدي اول قطره قان ٥
اول لعين جعفر دي فرياد ايلدي ٥ هاي كوروك بكا علاج ايدوك ديدي ٥
بنجه كه اوت اكديلر اوكوطدي ٥ اول لعينك اوليوغي خوش اوتمدي ٥
بي سنك قاتنه اول ملعونوك ٥ كمسه كلمز اولدي هركز بل آنك ٥
هم جوروردي همديبيدي اوليوغي ٥ ايله يدي حق تعالي بيوروغي ٥
دنياده سنكه تمازجي واريدي ٥ اكا اوت ايلمكندن زاريدي ٥
آنجه كيمه منكيله خنجر قوريدي ٥ طشره اووآده قوقسي واريدي ٥
عاجز اولديلر بيپ سندن يقين ٥ لعنت اوقوجانبينه اي اهلي دين ٥

2417 ‘Âkıbet ol renc-ile öldi ol it
Nice oldı kalanını key işit

2418 Ol la‘în ‘Abdullâh eydür siz bilün
Kim Yezîd’e bunları iltivirün

2419 Eş‘as oğlı alayın ben dir
İllâ Muhtâr’ı bend-ile bile vir

2420 Ânı dâhî ben Yezîd’e ilteyin
Sözünüzi yine andan dutayın

2421 ‘Abdullâh hükm itdi çün yitürdiler
Zencir-ile Muhtâr’ı getürdiler

2422 Hâle girdi ki sarâya ol cüvân
Gördi başını Hüseyn’ün nâgehân

2423 Âh kıldı ‘aklı başından gider
Düşdi yire bî-hod oldı nâm-dâr

2424 Gözlerinden dökdi ol seylâb-ı hûn
Zârî zârî ağladı ol zû-fünûn

2425 ‘Aklı geldi gözin açdı ol zemân
Nevha kıldı ağladı ol pehlüvân

2426 Ol Ziyâd oğlı la‘în u bî-vefâ
Söyledi Muhtâr’a ol dem bâ-cefâ

2427 Eytdi gördün mi ki begüni nice
Kavmi-y-ile kırduk uş ucdan uca

2428 Sen dilerdin ki bizi öldüresin
Yidi iklîmi bize güldüresin

2429 Gördün âhir sen didügün olmadı
Devletün ey sana yâr olmadı

2430 Hem Yezîd’ün güçlü imiş devleti
Ana devlet size virdi mihneti

2431 Dahi şimden girü ne ağlarsın senün
Âhir oldı ‘ömrün-ile devletün

[83b]

عاقبت اول زنجیله اولدی اول ایتی ۞ بنجه اولدی قلدی نیچی کی ایشیتی ۞
اول لعین عبدالله ایدر سیز بیلوک ۞ کیم یزیده بونلری ایلتی ویروک ۞
اشفت اوغلی آلاین بن دیر ۞ الا مختاری بندیله بیله ویر ۞
آخی داخی بن یزیده ایلته یین ۞ سوز وکوزی ینه اندن دوتایین ۞
عبدالله حکم ایتدی چون یتوردیلر ۞ زنجیریله مختاری کتوردیلر ۞
حاله کردی کسر آیه اول جوان ۞ کوردی باشینی حسینک ناکهان ۞
آه قلدی عقلی باشندن کیدر ۞ دوشدی یره بیخود اولدی نامراد ۞
کوزلرندن دوکدی اول سیل آه بخون ۞ زاری زاری اغلادی اول ذو فنون ۞
عقلی کلدی کوزین آچدی اول زمان ۞ نوحه قلدی اغلدی اول پهلوان ۞
اول زیاد اوغلی لعینوب بی وفا ۞ سویلدی مختاره اولدن باجفا ۞
ایتدی کوردوکمی بکوکی بنجه ۞ قومیله قیردوق اونش اوچره اوجه ۞
سن دیلردیکی بزی اولدوره سنی ۞ یدی اقلیمی بیزه کولدوره سنی ۞
کوردوک آخر سن دیدوکوک اولمدی ۞ دولتوک آلی سکا یاز اولمدی ۞
هم یزیدوک کوجلو ایمش دولتی ۞ اما دولت سیزه ویردی محنتی ۞
داخی شمدن کیرو نه اغلارسن سنوک ۞ آخر اولدی عمرو کیله دولتوک ۞

دونری

2432 Döndi Muhtâr söyleyüb eydür ana
Ne direm ben dinle ey mel‘ûn sana

2433 Öldüğüm-çün ağlamazam ben bu dem
Dünyânın devletini dahi n’idem

2434 Ağladuğum ol-durur bu dem hazîn
Kerbelâ’da gerek idüm ey la‘în

2435 Göstereydüm sana erlik nicedür
Dünyâ gündüz mi ve yâhud gicedür

2436 Ben dahi anda şehîd ola-y-ıdım
Anda bunlarun-ile kala-y-ıdım

2437 Bir gün ola dir eğer ben kurtulam
Size ne kılmak gerekdür ben bilem

2438 Ölür isem hükm anundur çâre ne
Ölmez isem irgüre Hakk önüne

2439 Bendeyin ben âl-ile geldüm ele
Tengri kurtarsa beni bu kez hele

2440 Danuk olsun ol Kadîm-i Lâ-yezâl
Ol münezzeh pâdişâh-ı Bî-zevâl

2441 Ben dahi gö(r)klü giyesi geymeyem
Yâhu bir datlu yiyesi yimeyem

2442 Arpa daru ola benim yiyesim
Bir pelâs ola dahi hem giyesim

2443 Ben Hüseyn’ün dâdını sizden alam
Ol Yezîd ibn-i zinâya ne kılam

2444 Dün ü gün kılıcı elden komayam
Sizi kırmakdan dahi usanmayam

2445 Ne Yezîd’i ne Ziyâd’ı ne seni
Komayam Hakk kurtarur ise beni

2446 Eytdi ol dem ki ol ‘Abdullâh ana
Bu haber düş ola ey Muhtâr sana

[84[a]]

١٦٤

دوندی مختار سوز یلیوب ایدر اول ٥ ندیم بن دکله ای ملعون سکا ٥
اولدو مکیچون اغلاماز بن بودم ٥ دنیانوك دولتینی دآخی نیدم ٥
اغلدو غوم اولدورز بودم حزین ٥ کربلاده کرك ایدوم ای لعین ٥
کسترید وم سکا ازلك بیجه دوز ٥ دنیا کوندوزی ویا خوف جکدوز ٥
بندنجی انده شهیدا ولا یدم ٥ انده بونلاره وکیله قالا یدم ٥
برکون اولادیزا کوبن قوز تولاتم ٥ سیزه نه قلمق کرکدر بن بلاتم ٥
اولوز ایسم حکم آنوکدر جاره نه ٥ اولمز ایسم ایرکوره حق اوکنه ٥
بنده ین بن آلیله کلدوم اله ٥ تنکری قوز تازسه بنی بوکز هله ٥
دآنق اونسون اول قدیم لایزال ٥ اول منزه پادشاه بی زوال ٥
بندنجی کونکلوکیه سیسی کیتیم ٥ یاخوبز دآنلق بیه سی یمیم ٥
ازیه دآرو اولا بنم بیه سیم ٥ بربلمس اولادآخی هم کیه سیم ٥
بن حسینك دآدینی سیزدن آلم ٥ اول یزیدابن زیاده نه قیلم ٥
دونوکون قیلیجی الدن قومیم ٥ سیزی قرمقدن دخی اوسان میم ٥
نه یزیدی نه زیادی نه سنی ٥ قومیم حق قوز تازسه بنی ٥
ایتدی اولدمکه اول عبدالله اکا ٥ بر خبر دوش اولا ای مختار سکا ٥

[٨٤أ]

2447 Hele ben şimdi begüni uş senün
Kavmini kardaşların kamu anun

2448 İster isem seni dahi öldürem
Sana da'vî kılugunı bildürem

2449 Döndi Muhtâ(r) eydür ana ey la'în
Sen Hüseyn'i ya'nî öldü sanasın

2450 Hâşa lillâh ölmedi ol diridür
Dedesinün babasınun yâridür

2451 Ölü sensin ey hakîr ü nâ-bekâr
Kim ana zecr eyledün ey hâkisâr

2452 Hele kayırmaz eğer ben ölmeyem
Uş bu dâdı ben Yezîd'e komayam

2453 Çünki Muhtâr uş bu sözi söyledi
Ol Havâricler ta'accüb eyledi

2454 Didiler ol dem Hâricîler 'ayân
Yezîd'e göndürme bunı hemân

2455 Kamu 'âlem müdde'îler bileler
Bunı bunlarun elinden alalar

2456 Bend içinde böyle söyler şimdi bu
Vay eğer kurtulur ise bu delü

2457 Bunı şimdi sen Yezîd'e iltmeği
Fürkat eylegil eyâ begler begi

2458 Aldılar Muhtâr'ı girü gitdiler
Hâricîler yine zindana iltdiler

2459 Gider-iken ağlar-idi zâr u zâr
Eydür-idi kim eyâ Perverdigâr

2460 Bend içinden sen halâs eyle beni
Kim bulardan dâdım alam ya Ganî

2461 'Âkıbet ol bend içinden kurtulur
Hâricîlere delim mihnet kılur

[84b]

هل بن شمدي بكوكي اوش سنوك ٥ قومني قرد آشلرين قاموانك ٥
انستر ايسم سني حي اولدورم ٥ سكا دعوي قلوغكي بلدورم ٥
دوندي مختار ايدرا كما اي لعين ٥ سن حسيني يعني اولدوسانه سني ٥
خاشه لله اولمدي اول دير يدوز ٥ دده سنك بابا سنك يا ريدز ٥
اولو سنسين اي حقير و يا بكار ٥ كيم اكا زجر ايلدوك اي خاكسار ٥
هل قايرمز اكر بن اول ميم ٥ اوش بو دادي بن يزيده قومم ٥
چونكه مختار اوش بو سوزي سويلدي ٥ اول خوارجلر تعجب ايلدي ٥
ديديلر اولدم خارجيلر عيان ٥ يزيده كوندورمه بوني بيل همان ٥
قاموعالمه مرآ عيلر بيله لر ٥ بوني بونلاردك النده آله لر ٥
بندا ايچنده بويله سوزيلر شمدي بو ٥ واي اكر قورتلوز ايسه بو دلو ٥
بوني شمدي سن يزيده النمكي ٥ فرقت ايله سلى آيا بكلر بكي ٥
الديلر مختاري كيدو كتديلر ٥ خارجيلر بينه زندانه التديلر ٥
كيدريكن اغلاريدي زار زار ٥ ايدرايديكم آيا بزوردكار ٥
بندا ايچنده سن خلاف ايله بني ٥ كيم بولاردن دادنيم آلمه باغي ٥
عاقبت اول بندا ايچنده قورتلوز ٥ خارجيلره دليم محنت قلوز ٥

خارجيلر

2462 Hâricîler bir yire dirişdiler
Danışuğa bir araya üşdiler

2463 Didiler ki bunları n'itmek gerek
Şâm'a bir kişi alub gitmek gerek

2464 Eytdiler ki 'Amr'un işidür yine
Bunları ilte Yezîd'ün katına

2465 Râzî oldı 'Amr-i nahs-ı bî-îmân
Buları Şâm'a ilete der-zemân

2466 Şimr-i mel'ûnı dahi aldı bile
Eş'as oğlı ve Şît girdiler yola

2467 Başları hatunları götürdiler
On bin er bindi nekâre urdılar

2468 Yürüdiler Kûfe'den Şâm iline
'Azm kıldılar Dımışg'un yolına

2469 Var-idi ol yolda bir deyr-i 'azîm
İki bin yıldan berü kalmış kadîm

2470 Deyr içinde dört yüz ruhbân olur
Cümlesi İncîl 'ilmin kamu bilür

2471 Buların ulusı bir ruhbân-idi
Kamusından fâzıl u dânâ-idi

2472 'Uzlet[31] eylemişdi bir hâlî makâm
Taşra çıkmamış-idi kırk yıl temâm

2473 Kudret-ile ol gün ol taşra çıkar
Deyr tamından temâşâya bakar

2474 Kıldı tâ ki Kûfe'den yana nazar
Karşudan gelür göründi bir haşer

2475 Ol çeri çün deyre yakın geldiler
Var-idi bir hoş merg-zâr kondılar

2476 Deyr tamından görür ruhbân-ı Rab
Ol çeride nûr iner çıkar 'aceb

[85[a]]

١٦٥

خارجیلر تزیره دیو سنشدیلر ٥ دآنبشوغه بزاراآیه اونشدیلر ٥
دیدیلر که بونلری یتمك كوك ٥ شامه بركشی آلوب كتمك كوك ٥
ایتدیلر که عمرك ایشیدوز بینه ٥ بونلری ایلنك یزیدوك قاتنه ٥
دآزی اولدی عمر كنشی سیه ایعان ٥ بولاری شامه ایلمه درز زمان ٥
شمری ملعونی دخی الدی بیله ٥ اشغت اوغلی وشیث كیزدیلر یوله ٥
باشلری خاتونلری كوتوردیلر ٥ اون بیك ازبندی نقاره اوردیلر ٥
یوروردیلر كوفه دك شانم ایلینه ٥ عزم قلدیلر دمشغوك یولینه ٥
وآریدی اول یولده بزدیر عظیم ٥ ایكی بیك یلدن برو قلمش قدیم ٥
دیو ایچنده درت یوز رهبان اولغه ٥ جمله سی انجیل علمینی قاموسیلوز ٥
بولاروك اولوسی بزرهبان یدی ٥ قاموسندك فاضلوردآنایدی ٥
عزلت ایلمشری بزخالی مقام ٥ طشره چقمامیشدی قرق ییل تمام ٥
قدره تیله اول كون اول طشره چقر ٥ دیو طامندن تماشایه بقر ٥
قلدی تاكه كوفه دك یكانطر ٥ قرشودك سلوز كوروندی بزخنثر ٥
اول جری چون دیره یاقین سلدیلر ٥ وآریدی بزخوش مرغوزار قندیلر ٥
دیو طامندن كوروز رهبانی دب ٥ اول چریده نوز ایسز چقر حجب ٥

2477 Göklerün kapusı açılmış revân
Yire indi çok ferişteh ol zemân

2478 Tulp tulp cavk cavk iner çıkar
Vâlih hayrân oluben ruhbân bakar

2479 Eytdi bu hikmet nedür Kadîr ü Rabb
Pes bunı kılsam gerekdür ben taleb

2480 Gördi başını Hüseyn'ün ol kişi
Anladı ol kudreti gördi işi

2481 Ol suretde gördi kim balkıydı nûr
Râhib eydür ey 'aceb hikmet nedür

2482 Damdan indi taşra çıkdı der-zemân
Leşkerün katına yürüdi revân

2483 Eytdi kimdür ulunuz eydün bana
'Amr-i nahs'ı biri gösterdi ana

2484 Geldi ol dem 'Amr'a hidmet eyledi
Kendü vasf-ı hâlin ol dem söyledi

2485 Eytdi ey beg bizüm olur işbu deyr
Kıluram toksan yıl ola bunda seyr

2486 Kırk yıl oldı ben ki taşra çıkmadım
Bu cihânun sûretine bakmadım

2487 Şimdi çıkdım taşra çün geldüm size
Hâcetümizi virün siz de bize

2488 Uşbu başlarun birini dilerem
Tanlacak size yine ben tabşuram

2489 Geldi el sundı Hüseyn'ün başına
Kasda kıldı ala gide işine

2490 Didiler ko alma anı gel berü
Ol alınmaz ko yirinde git girü

2491 Yine döndi deyr içine girdi ol
Aldı kırk altunı taşra geldi ol

[85b]

کوز کلروک قابوسی آچلمش روان ٥ یره اندی چوق فرشته اول زمان ٥
طلب طلب جوق جوق ایتز چقار ٥ وآله خیران اولوب بار ضبان بقار ٥
ایتدی بو حکمت ندر قدیر رب ٥ بس بوی قلسم کر کدر بن طلب ٥
کوردی باشنی حسینک اول کشی ٥ طمکدی اول قدره یتی کوردایشی ٥
اول صورتده کوردیکنه بالقیدی نور ٥ راهب ایدر ای عجب حکمت ندر ٥
دامدن اندی طشره چقدی درزمان ٥ لشکرک قاتنه بورودی روان ٥
ایتدی کمدر اولو کوز ایدوک بکا ٥ عمری یتمیش بری کسترسی آسا ٥
کلدی اولدم عمره خدمت ایلدی ٥ کندو وصف حالنی اولدم سویلدی ٥
ایتدی ای بک بیزم اولوز ایشبو دیر ٥ قلورم طقسان یل اوله بوندہ سیر ٥
قرق یل اولدی بنکی طشره چقمدم ٥ بو جهانوک صوره نینه باقمدم ٥
شمدی چقدم طشره چون کلدم سیره ٥ حاجتومیزی ویروک سیزده بیره ٥
اوش بو باشلروک بربنی دیلرم ٥ طمکلمق سیزه بنه بن طبشرم ٥
کلدی آل صوندی حسینک باشینه ٥ قصده قلدی آله کیده ایشینه ٥
دیدیلر قوا آلمه آنی کل بدو ٥ اول آلنمز قویرنده کنیت کیرو ٥
بنه دوندی دیر ایچینه کیردی اول ٥ الدی قرق التونی طشره کلدی اول ٥

کلدی عمر

2492 Geldi ʻAmr alayına kodı anı
Eytdi ey beg bellü bilgil sen beni

2493 Kim emînem çün bu deyr içinde ben
Bu gice inan bana bu başı sen

2494 Uşbu altun sizün ola ey kişi
Tanlacak girü getürem ben başı

2495 Altunı aldı hemân ol dem laʻîn
Aldı başı deyre girdi ol hemîn

2496 Deyrinün kapusın berkitdi revân
Orta yire kodı başı ol zemân

2497 Kendü geçdi deyri üstinde durur
ʻİzzet-ile şöyle karşu oturur

2498 Gicenün bir bahşı geçdi nâgehân
Bir tırak kopdı feryâd ü figân

2499 Sakfe açıldı hemân-dem gördi pîr
Deyr içi gündüz bigi oldı münîr

2500 Deyr içi oldı melâyikden dolu
Arasında bunlarun birkaç ulu

2501 Çağırurlar kim budur Âdem safî
Ol birisidür anun Nûh-ı nebî

2502 Biri İbrâhîm ve İsmâʻîl biri
Kim bulardur Tengri'nün peygamberi

2503 Arasında bunlarun bir nûr var
Kamusından ol münezzeh şâh-vâr

2504 Hem ʻimâme hem hulleleri
Geymiş-idi Tengri'nün peygamberi

2505 Bir yanında Haydar-ı Kerrâr ʻAlî
Bir yanında Şâh Hasan ibn-i Velî

2506 Çünki gördi bunları ruhbân-ı pîr
Düşdi yire ʻaklı gitdi ol fakîr

[86[a]]

١٦٧

كلدي عمر آلديني قودي آيني ٥ ايتدي اي بك بللو بلكل سن بني ٥
كيم امينم چون بودير ايچنده بن ٥ بو كيجه ايمان بكا بو باشي سن ٥
اوشبو النون سيزدن اولاي كيتي ٥ طكلمه جق كيرو كتورسه بن باشي ٥
التوني الدي همان اولدم لعين ٥ الدي باشي دينه كزدي اول همين ٥
دينيك قاپوسين توكتدي روان ٥ اوزتيره قودي باشي اول زمان ٥
كتدوكجدي دينه اوستنده دوروز ٥ عزتيله شوبله قرشو اوتوروز ٥
كجه نوك برجنشي كجدي ناكهان ٥ برطرافه قوبدي فريادو فغان ٥
سقفه آچلدي همان دم كوردي بير ٥ دينه ايچي كوندوز بكي اولدي منير ٥
دينه ايچي اولدي ملايكدن دولو ٥ آره سنده بونلروك برفج اولو ٥
چاغرن لر كيم بودور آدم صفي ٥ اول بريسيدر آنك نوح نجي ٥
بري ابراهيم و اسماعيل بري ٥ كيم بولردر تنكرينك پيغامبري ٥
آره سنده بونلروك برنوز و آر ٥ قاموسندن اول منزه شاهوار ٥
هم عمامه هم حله لري ٥ كيمشيدي تنكرينك پيغامبري ٥
برياننده حيدر وكرار علي ٥ برياننده شاه حسن ابن ولي ٥
چونكه كوردي بونلري زهبان بير ٥ دوشدي يره عقلي كيتدي اول فقير ٥

2507 Bir zemândan ʻaklı geldi başına
Canı oldı hazretinden âşina

2508 Gözin açdı gördi deyri dolu nûr
Geldi ilerü yüzin ol dem yire ur

2509 Aldı başı dizi üstine kodı
Eytdi ey er hürmetün hakkı didi

2510 Ne kişisin bu kerâmet sende var
Kendü özüni eyle bana âşikâr

2511 Ol Çalab hakkı sana bu devleti
Rûzî kıldı eyle bana hürmeti

2512 Lutfun ile sen bana bildür seni
Mahrûm eylemegil sen senden beni

2513 Seyyid ol dem Tengri'nün emri ile
Söyledi ruhbâna bülbül diliyle

Şi'r-i Kerden-i Sırr-ı Hüseyn Bâ-Ruhbân

2514 Eytdi dinle eydeyin ruhbân sana
Başıma gelenleri önden sona

2515 Benven ol dünyâda çok mihnet gören
Benven âhir ol şehîd-i Kerbelâ

2516 Benven ol ibn-i Rasûl-i Kirdigâr
Babam oldur kim ʻAliyyü'l-Murtazâ

2517 Ol ʻAlî'dür ki ana Perverdigâr
Kendü lutfından buyurdı **"hel etâ"**

2518 Anam adı Fâtıma'dur ey ʻazîz
Dedem adıdur Muhammed Mustafâ

2519 Benem ol ma'sûm u maktûl ey ulu
Zulm-ile oldum şehîd-i mübtelâ

2520 Cevr-ile susız beni öldürdiler
Kahr kıldılar bu zâlimler bana

[86b]

بزرمانده عقلی کلدی باشینه ٥ جانی اولدی حضره شندن آشینه ٥
کوزینی آچدی کوردی دیری دولونه ٥ کلدی ایلرو یوزینی اولدم یره اوز ٥
آلدی باشی دیزی اوستینه قوردی ٥ ایتدی ای ارحم متوکل حقی دیه ٥
نه کشی سنی بو کرامت ستره وار ٥ کندو اوزوکی ایله بکا آشکار ٥
اول جلب حقی سکا بودر لتی ٥ روزی قلدی ایله بکا حرمتی ٥
لطفوك ایله سن بکا بیلدرسنی ٥ محروم ایلمه کلسن سندن باقی ٥
سیدا اولدم تنکریك امری ایله ٥ سویلدی رهبانه بلبل دیلیله ٥

شعری کرد آن ٥ سری حسین با رهبان ٥

ایتدی دکله ایده بن رهبانه سکا ٥ باشیمه کلنلری اولدن صوکا ٥
بنون اول دنیاده حق محنت کورن ٥ بنون آخر اول شهیدی کربلا ٥
بنون اول ابن رسول کردکار ٥ باباسم اولدر که علی المرتضا ٥
اول علیدر که اسکا پروردکار ٥ کندو لطفندن بیوردی هل اتی ٥
آنم آدی فاطمه در ای عزیز ٥ دده آدیدر محمد مصطفا ٥
بنم اول مغصوم مقتول ای اولو ٥ ظلمیله اولدوم شهید مبتلا ٥
جوریله صوسیز باقی اولدردیلر ٥ قهر قیلدیلر بو ظالملر بکا ٥

بن عریب

2521 Ben garîbven ben şehîd ü ben katûl
Müdde'îlerden delim gördüm belâ

2522 Bana olan kimseneye olmadı
Bî-vefâlardan bana geldi cefâ

Nazm-ı Sühan

2523 Ol cemâ'at bizde buldı devleti
Yine dönüb bize kıldı mihneti

2524 Bizim evde Tengri'yi birlediler
Döndiler Tengri'ye 'âsî oldılar

2525 Hâle kim ruhbân bu sözi dinledi
Kıldı feryâd zârî zârî inledi

2526 Kesdi zünnârı bırakdı ol zemân
'Işk-ile îmân getürdi bî-gümân

2527 Bir leğen kodı ilerü ol 'azîz
Yudı başını Hüseyn'ün key temiz

2528 'Ûd u 'anber misk hem mâverd-ile
Yudı başı ağlayuben derd-ile

2529 Eydür idi ey dirîgâ bilmedüm
Dünyâlık dirmege niyet kılmadum

2530 Ger bana ma'lûm olaydı bu nişân
Yire altun dolduraydım ben revân

2531 Virüben şimdi bunı ala idüm
Tapusında kul olub kala idüm

2532 Eyle diyüb ağlar-idi zâr u zâr
Gözlerinden yaş dökerdi bî-karâr

2533 Subha değin durmadı zâr eyledi
Sabâh olıncak işid ki n'eyledi

2534 Sekizinci meclisimüz hoş temâm
Oldı ger kuvvet vire Rabbi'l-enâm

[87a]

١٦٩

بن غريبون بن شهيد وبن تتول ٥ مده عيلرندن دليم كوردم بلا ٥
بكا اولان كمسنه يه اولمادي ٥ بي وفالردن بكا كلدي جفا ٥

نظم ٥ سخن ٥

اول جماعت بزده بولدي دولتي ٥ بنه دونوب بيره قلدي محنتي ٥
بيزم اوده شكرجي بر لدياسر ٥ دوندياسر تنكريه عاصي اولديلر ٥
حاله كيم رهبان بوسوزود كلدي ٥ قلدي فريادر زاري زاري انكلدي ٥
كسره زناري برقدي اول زمان ٥ عشقله ايمان كتوردي بي كمان ٥
بر لكن قودي ايلرو اول عزيز ٥ بودي باشني حسينك كي تميز ٥
عودو عنبر مثل هم ماورديله ٥ بودي باشي اغليو بن دردي له ٥
ايدر ايدي اي دريغا بلمدوم ٥ دنيالك دير مكه نيت قلمدوم ٥
كربكا مغلوم اوليدي بونشات ٥ بيره الكتون دولدوريدم بن روان ٥
ويروبا شمدي بوني آلايدم ٥ طابنسنك قول اولوب قالايدم ٥
ايله ديوب اغلاريدي زار زار ٥ كوزلرندن ياش دوكردي بي قرار
صبحدكن دورمدي زار ايلدي ٥ صباح اولنجه ايشيدكه نيلدي ٥
سكز نجي مجلسيمز خوش تمام ٥ اولدي كر قوت ويره رب الانام ٥

2535 Tengri ger ‘ömür virürse ey ‘azîz
Bir hikâyet idevüz işidesiz

2536 Vaktunuz hoş hayr ola ey dostân
Söylene yine size bir dâsitân

2537 Tâ bu meclisi dahi bir bir size
Eydevüz emr iderse Hakk bize

Meclisü’t-Tâsi‘

2538 Tokuzuncı meclisi âgâz idelüm
Şi‘r cengine yine sâz idelüm

2539 İşid imdi ey ‘azîz-i bâ-safâ
Kim ne oldı hâl-i Âl-i Mustafâ

2540 Her ki dinler uşbu sözi ‘ışk-ıla
Dînin arturur îmânın sıdk-ıla

2541 Çün sabâh oldı ve geçdi ol gice
Hâzır oldı Hâricîler ey hoca

2542 Geldiler ol deyre başı aldılar
Hem süvâr oldılar nefîr çaldılar

2543 Geldi râhib ‘Amr-i nahsa söyledi
Gördüğün cümle hikâyet eyledi

2544 Çün la‘în işitdi ruhbân sözüni
Endîşeye saldı ol dem özüni

2545 Eydür ey ya Rabb ne ‘âsî olmışuz
Ol Rasûl ümmetliğinden kalmışuz

2546 Kaygu-y-ile bu çeri yüridiler
Musul’a bular çü yakın irdiler

2547 Musul’un şehrinde bir beg var-idi
Mü’min ü sâdık ve hem dindâr-idi

2548 Hem ‘İmâd Velîd adıydı ol begün
Ümmetiydi sıdk-ıla peygamberün

[87b]

شکری کز عمر و بر رسه ای عزیز ه بر حکایت ایده وز ایشیه سبز ه
وقتوکوز خوش خبر اوله ای دوستان ه سوبلنه بینه سینه بر دآستان ه
تا بو مجلسی دآخی بر بر سبز ه ایده وز امر ایدر سیه حق بیان ه

مجلسی ه التاسع ه

طقوز نجی مجلسی آغاز ایده لوم ه شعر جنکینه بنه ساز ایده لوم ه
ایشدامدی ای عزیزی با صفا ه کیمسه اولدی حال آل مصطفا ه
هر که درکلر اوشبو سوزی عشقله ه دینین ارتورر ایمانین صوقله ه
چوز صباح اولدی وکچدی اول کجه ه خاطر اولدی خارجیلر ای خوجه ه
کلدیلر اول دیره باشنی الدیلر ه هم سوار اولدیلر نفیر چالدیلر ه
کلدی رآهب عمر عنسه سویلدی ه کور دوکون جمله حکایت ایلدی ه
چوز لعین ایشتدی رهباه سوزنی ه اندیشه یه صالدی اولدم اوزونی ه
ایدر ای بارب نه عاصی اولمیشوز ه اول رسول امت لکندن قالمیشوز ه
قیغوبیله بوجری یوریدیلر ه موصله بونلر چو یافتی ایردیلر ه
موصولوک شهرنده بر بک وآریدی ه مؤمنو صادق وهم دندآریدی ه
همدعماد ولیذ آدیدی اول بکوک ه امتیدی صدقله بیغامبروک ه

ناکهان

2549 Nâgehân irdi haber kim "Yâ (e)mîr
Uş Hüseyn'ün başı irdi ya nezîr"

2550 Bu haberi çün işitdi ol revân
Âh kılub ağladı kıldı figân

2551 Okudı halkını şehrün ol 'azîz
Eytdi zinhâr olmasun ki bakasız

2552 Bu işe her kim rızâ virse yakîn
Gide gönlünden anun îmân u dîn

2553 Ab u ekmek virmediler çün bular
Kapuların bağlayuben durdılar

2554 'Amr-i nahsa çün hikâyet itdiler
Şehri koyub bir yanaya gitdiler

2555 Var-idi ol yirde bir deyr yine
Geldiler kondılar ol deyr önine

2556 Yire kodılar Hüseyn'ün başını
Dökdi mü'minler görüb göz yaşını

2557 Damdı ol yire andan bir kadre kan
Meşhid eylediler anda ol zemân

2558 Meşhid-i kandur ana dirler hele
Anı görmişdür müsâfirler ola

2559 Ol gice anda karâr eylediler
İrte oldı çün nekâre urdılar

2560 Göçdiler ta ki yürüdiler yine
İrdiler ta ki Nısıbin şehrine

2561 Çün Nısıbîn'e haber eylediler
Ulu kiçi cümle karşu geldiler

2562 Bilmeden bula(rı) karşuladılar
Aldılar anları şehre girdiler

2563 Sünülerde götürürler başları
Nice lâyık göre Hakk bu işleri

[88a]

١٧١

ناگهان ایردی خبر کیم یا میر ٥ اوش حسین تمامیشی ایردی یا ترز ٥
بو خبری چون ایشتدی اول روات ٥ آه قیلوب اغلادی قلدی فغان ٥
اوقودی خلقی شهرک اول عزیز ٥ ایتدی زنهار اولمسونکه باقه سیز ٥
بو ایشه هر کیم ریضا ویرسه یقین ٥ کیده کوکلوندن آنوک ایمان نردین ٥
آبرو اتمک ویرمدیلر چون بولار ٥ قابولارین بغلیوب یاد ورد دیلر ٥
عمر خنسه چون حکایت ایتدیلر ٥ شهری قویب بریکا یه کتدیلر ٥
وآریدی اول یرده بردیز سینه ٥ کلدیلر قوندیلر اول دیز اوکینه ٥
یره قودیلر حسین باشینی ٥ دوکدی مومنلر کوروب کوز یاشنی ٥
دمدی اول یره اندن بر قدره قان ٥ مشهد ایلدیلر انده اول زمان ٥
مشهد و قنطره اکادیلر هله ٥ آنی کور مشهد ور مسافر اولمه ٥
اول کیمه انده قرار ایلدیلر ٥ ایرته اولدی چون نقاره اوردیلر ٥
کرچدیلر تاک یوسوردیلر سینه ٥ ایردیلر تاک نصیبین شهر ینه ٥
چون نصیبینه خبر ایله دیلر ٥ اولو کچی جمله قرشو کلدیلر ٥
بلمدن بولا قرشولا دیلر ٥ الدیلر انلاری شهره کردیلر ٥
سکولرده کوتورورلر باشلری ٥ بنجه لایق کوره حق بو اشلری ٥

2564 Ol Şît-i Rebî'î Hüseyn'ün başını
Götürürdi gör Çalab'ın işini

2565 Diledi kim şehir kapusından gire
Ol halâyıklar ta 'acâyib göre

2566 Kapudan girmedi atı ol zemân
Nite depdi yürümedi hemân

2567 İner andan bir ata dahi biner
Yürümez ol at dahi anca deper

2568 Depdi atı kamçı urdı başara
Sıçradı at anı çün vurdı yire

2569 Yire düşdi baş elinden gördiler
Şehir halkı key ta'accüb kıldılar

2570 Yüz bin âdem eylemişlerdi gulû
Uşbu sırra oldılar hayrân kamu

2571 Ol başı ne baş idügin bildiler
Kamusı bunlara la'net kıldılar

2572 Çünki bildi 'Amr-i nahs-ı bî-edeb
Anlara halk eyleyiserdür ta'ab

2573 Taşrada konun didi siz anlara
Çevre alub beklenüz dir bunlara

2574 Kendü şehr içinde kondı ol pelîd
Şimr-i mel'ûn hem Rebî' oğlı işid

2575 Hâle kim kondı karâr itdi ol it
Gördiler kopdı hemân-dem bir bulut

2576 Çok çeri kondı ve kıldılar karâr
Bir kara bulut göründi âşikâr

2577 Karanuluk[32] geldi dutdı 'âlemi
Eyle oldı görmez âdem âdemi

2578 Toz u toprak kalkuben tâ yağdı taş
Her neye değer ise kıldı haşhâş

[88b]

اول شیث ربیعی حسینک باشینی ۵ کوتورردی کوز جلا بلا ایشینی ۵
دیله دیکه شهر قبوسندن کیره ۵ اول خلایقلر تا عجایب کوره ۵
قابودن کرمدی آنی اول زمان ۵ نیته دیدی یوزومدی همان ۵
ایتر اندن بر آته داخی بنی ۵ یوزو مز اول آت دخی آنجه دیر ۵
دیدی آنی قمچی اوردی باشره ۵ سچره دی آن آنی چون اوردی بره ۵
بره دوشدی باش اندن کوردیلر ۵ شهر خلقی کی تعجب قیلدیلر ۵
بوز بیک آدم ایلمشلردی غالو ۵ اوش بر سره اولدیلر حیران قمو ۵
اول باشی نه باش ایدوکین بلدیلر ۵ قاموسی بونلاره لعنت قلدیلر ۵
چونکه بلدی عمر خنسی سنیه ادب ۵ انلره خلق ایلیسر در تعب ۵
طشره ده قونوک دیدی سنی انلره ۵ چوره آلوب بکله کوزدیر بونلره ۵
کندو شهر ایچنده قوندی اول بلید ۵ شهر ملعون همه ربیع اوغلا شید ۵
حاله کنه قوندی قرار ایتدی اول بیت ۵ کوردیلر قوندی همان اندم بر بلوت ۵
چون چری قوندی و قلدیلر قرار ۵ بر قره بلوت کوردیلر آشکار ۵
قره قولق کلدی دوندی عالمی ۵ ایلمه اولدی کوزمز آدم آدمی ۵
توزو طیراق قال قوبا تا یغدی باش ۵ هر نیده کتره ایسه قلدی خش خاش ۵

بو سرطن

2579 Bir sâ'at içinde eyledi helâk
Şehir halkından be-gâyet kırdı pâk

2580 Giri kalan ânı gördi ey 'amû
Kıldılar Hâricîye gulû kamu

2581 Eytdiler gidün ve ger ne sizleri
Kıraruz biz ka(mu) siz yüzsüzleri

2582 'Amr-ı mel'ûn ânı gördi kıldı âh
İşine bedbaht peşmân rû-siyâh

2583 Ey dirîgâ dir ne bedbaht olmışam
Ta ebed Tamu dibinde kalmışam

2584 Bindi ata şehr içinde yürüdi
Tende canı korkusından eridi

2585 Geçdiler andan ilerü gitdiler
Şâm'a irince işit ki n'itdiler

2586 Çün Haleb şehrine geldiler yakîn
Bildiler ehl-i Haleb cümle hemîn

2587 Kim Hüseyn'i eylemişlerdür şehîd
Mü'mindi hem Haleb kavmi işid

2588 Ağladılar kamu zârî kıldılar
Nevha vü feryâd u bî-hûş oldılar

2589 Şehr içinde yine bir beg vâr-idi
Kamu halk anun katına yürüdi

2590 Didiler ki kamu bizi kırsalar
Mâl u milk uşağımızı sürseler

2591 Hânedâna müdde'î biz olmazuz
Hem bu zulme biz tesellî kılmazuz

2592 'Amr-i nahsa ilçi saldı ol emîr
Eytdi kılman bu yana tedbîri bir

2593 Kim bu şehrün halkı râzî olmadı
Size istikbâle karşu gelmedi

[89a]

١٧٢

بر ساعت اچنده ایلدی هلاك ٥ شهر خلقندن بیغایت قردی پاك ٥
کیردی قلان آخی کوردی انی عمو ٥ قلدیلر خارجیه غلو قمو ٥
ایتدیلر کیدوك وکرنه سیز لری ٥ قیرارز بن قاسیز یوسیوزلری ٥
عمر ملعون آنی کوردی قلدی آه ٥ اشیه بدبخت پشمان رسیاه ٥
ای دریغا دیرنه بدبخت اولمشم ٥ تا ابد طاموده بیندره قالمشم ٥
بندی آنه شهر اچنده یورودی ٥ تنده جانی قورقوسندن اریدی ٥
کچدیلر اندن ایلرو کتدیلر ٥ شامه ایرنجه اشتکی نیتدیلر ٥
چون حلب شهرینه کلدیلر یقین ٥ بلدیلر اهلی حلب جمله همین ٥
کیم حسینی ایامشلر دور شهید ٥ مومندی هم حلب قومی اشید ٥
اغلدیلر قاموزاری قلدیلر ٥ نوحه وفریاد و بی خوش اولدیلر ٥
شهر اچنده بنه بر بك وار ایدی ٥ قامو خلق آنوك قاتنه یوردی ٥
دیدیلر که قاموبیدی قیرسلر ٥ مالی ملك اوشا غمری سورسلر ٥
خانه دانه مده عبی بن اولمازدی ٥ هم بو ظلمه بن تسلی قلمازدی ٥
عمر خنسه الیه صالدی اول امیر ٥ ایتدی قلماك بو یکا تدبیری بر ٥
کمبو شهرك خلقی دانیه اولمش ٥ سیزه استقباله قرشو کلمدی ٥

2594 Gelmenüz imdi bu şehre siz yakın
Gelsenüz bunlar size eyler akın

2595 ʻAmr-i nahs işitdi çün oldı melûl
Eş‘as oğlı Şimr-i mel’ûn-ı fuzûl

2596 Eytdiler imdi bize n’itmek gerek
Şehrün öninden gice gitmek gerek

2597 Göçdiler andan yürüdiler girü
Şehr alayından geçeler ilerü

2598 Haleb halkı burc-i bârû üstine
Çıkdılar bunlara sögmek kasdına

2599 Çağırırlar ey Havâric hâkisâr
La‘net olsun sizlere ey nâ-bekâr

2600 Hâricîlersiz eyâ kavm-i la‘în
Oldı size la‘neti Hakk’ın hemîn

2601 İdesiz da‘vî Müselmânuz diyü
Cümlenüz kemter Cuhûd’dan şûm-rû

2602 Yarın olıcak kıyâmet âşikâr
Nâr-ı cehennem kalasız hor u zâr

2603 Dünyâ içün dîni elden kodunuz
Âhiretde döne Hakk’dan yüzünüz

2604 Uşbu resme söylediler hayr u şerr
Ey utanmaz ʻAmr-i nahs u pür-haşer

2605 Virmediler bunlara zâd u ta‘âm
Karşu çıkub söylemediler kelâm

2606 İlerüye yürüdi kondı sipâh
Kimi güler kimi ağlar kılur âh

2607 Hâmileydi Şehribânû-yi nigâr
Anda doğdı çün bir oglı âşikâr

2608 Adı Muhsin kıldı ol gün feth-i bâb
Ma‘sûm oğlanlar gibi şâh-ı şebâb

[89b]

کلمه کوزا ایدی بو شهر سیز یوقین ٥ کلمه کوز بولنلر سیزه ایلر آقین ٥
عمر نحس ایشدی چون اولدی ملول ٥ اشغت اوغلی شهری ملعون قیلور
ایلر آمدی بزه نیمک کرک ٥ شهر دوک اوکندن کچه کیمک کرک ٥
کوجدیلر اندن یورودیلر کیرو ٥ شهر الا بیندن کچه لر ایلرو ٥
حلب خلقی بورج بارو اوستنه ٥ جقدیلر بولنلره سوملک قصدینه ٥
جاغورلر ای خوارج خاکسار ٥ لعنت اولسون سیزلره ای نابکار ٥
خارجیلر سیز ایا قوم لعین ٥ اولدی سیزه لعنی حقک همین ٥
ایده سیز دعوی مسلمانوز دیو ٥ جمله کوز کمتر جهودن شوم رو ٥
یارین اول یحق قیامت آشکار ٥ نار جهنم قلک سیز خوار زار ٥
دنیا ایچون دینی الدن قودو کوز ٥ آخرتده دونه حقدن یوز وکوز ٥
اوشبو رسم سویلدیلر خیر و شر ٥ ای او تنمز عمر نحس و بر حشر ٥
ویرمدیلر بولنلره زاد و طعام ٥ قرشو چیقوب سویلمدیلر کلام ٥
ایلرویه یورودی قوندی سپاه ٥ کمی کولر کمی اغلر قلور آه ٥
حاملیدی شهری بانوی نکار ٥ انده دوغدی چون بر اوغلی آشکار ٥
آدی محسن قلدی اول کون فتح باب ٥ معصوم اوغلی نلر کبی شاه مهتاب

اول کچ

2609 Ol gice gitdi cihândan ol yine
Uçdı uçmaga atası katına

2610 Anda kodılar yaragın kıldılar
Anun için bir gün anda kaldılar

2611 Anda dahi sonra bir meşhed olur
Şehre yakındur Haleb kavmi bilür

2612 Ol aradan dahi göçdiler girü
Bindi leşker çün yürüdi ilerü

2613 Çün Ma'ar şehrine yaklaşdılar
Şehir halkı kapuları açdılar

2614 Dürlü ni'metler çıkardılar revân
Anları konukladılar ol zemân

2615 Ol gice kondılar irte gitdiler
Şeyz'e irdiler işit ki n'itdiler

2616 Şeyz'e irmişdi haber ki geldiler
Ol Hüseyn'ün başını çün bildiler

2617 Şehir halkı didiler ki kamu biz
Ger kıralar oğlumızı kızımız

2618 Uşbu zulme virmeyevüz biz rızâ
Olmayavuz Hâricî ey Murtazâ

2619 Kapuları bağladılar durdılar
Çün irişüb Hâricîler gördiler

2620 Durmadılar ol aradan geçdiler
Şehr önine konmadılar göçdiler

2621 Gice kondı irte gitdi yolına
Hâricîler irdiler Şâm iline

2622 Çün ki yakın geldi Dımışk'a çeri
Didiler ol dem Yezîd'e anları

2623 İşidicek çün şâz oldı anları
Ol fuzûl karşu varun dir bunları

[90a]

١٧٥

اول کچه کتدی جهاندن اول بینه ٥ اوچدی اوجماغه آته سیی قاتینه ٥
انده قودیلر یر آغین قلدیلر ٥ آنوک ایچون بر کون انده قلدیلر ٥
انده داخی مکره بر مشهر اولور ٥ شهره یاقیندر حلب قوه بلور ٥
اول آرادن داخی کوچدیلر کیرو ٥ بندی لشکر چون یورودی ایلرو ٥
چون مغرب شهرینه یقلشدیلر ٥ شهری خلقی قابولاری اچدیلر ٥
دورلو نعمتلر چقردیلر روآت ٥ انلری قونقلادیلر اول زمان ٥
اول کچه قوندیلر ایرته کتدیلر ٥ شیزره ایردیلر ایشتکه تندیلر ٥
شیزره ایرشدی خبر که کلدیلر ٥ اول حینک باشنی چون بلدیلر ٥
شهر خلقی دیدیلر که قاموبیز ٥ کرفرآلر اوغلومزی قیز بیمز ٥
اوشن بو ظلمه ویرمیه وز بز رضا ٥ اولمیاوز خارجی ای مرتضا ٥
قابولاری بغلادیلر دوردیلر ٥ چون ایرشون خارجیلر کوردیلر ٥
دورماديلر اول آرادن کچدیلر ٥ شهر اوکینه قونغادیلر کوچدیلر ٥
کچه قوندی ایرته کتدی یولنه ٥ خارجیلر ایردیلر شانم ایلنه ٥
چونکه یقین کلدی دی شقه جری ٥ دیدیلر اولدم یدیک انلری ٥
ایشدیجک چون شان اولدی انلری ٥ اول فصول قرنشو وآرک ذریتنی

2624 Tulp tulp cavk cavk ol çeri
Hâricîler karşular ol leşkeri

2625 Öylelik yol kalmış-idi ki bular
Ta Dımışk'un kapusına ireler

2626 Altı günde bunları getürdiler
Şehre yakın bir yire yitürdiler

2627 Şöyle üç gün bunları hayrân u zâr
Kapu önünde dutuben durdılar

2628 Sünüler ucında ol başlar durur
Develer üzre hatunlar oturur

2629 Sad-hezârân halk-ı 'âlem hâss u 'âm
Anlara karşu temâşâ şâd ü kâm

2630 Mustafâ'nun hânedân u kavmini
Nicesi kıldı gör ol kavm-i denî

2631 Hem rebî'ü'l-evvelin on altısı
Leşkeriler şehre girdi kamusı

2632 Halk-ı 'âlem bunlara üşmiş kamu
Kimi şâz kimisi ağlar kaygulu

2633 Ol halâyık ortasında bir kişi
Var-idi mü'min ü bâzirgân işi

2634 Şehr-i zoli ilinde olur-idi
Adı Sa'îd hem işit ki n'eyledi

2635 Nâgehân bir mescide[33] girdi Sa'îd
Gördi bu kavm ağlaşurlar ber şehîd

2636 Eytdi n'içün ağlaşursız ya kirâm
Halk-ı 'âlem şâzlıkdadır temâm

2637 Eytdiler ey hoca n'eydelim sana
Ol getürdükleri başı görsene

2638 Ol 'Alî oğlı Hüseyn'ün başıdur
Ağlamak mü'minlerün pes işidür

[90b]

طلب طلب جوق جوق اول جوق ٥ خارجيلر قرشولر اول لشكري ٥
اويلك يقل قاملشيري كه بولر ٥ تا دمشقوك قاپوسينه ايره لر ٥
آلتي كونده بونلري كتورديلر ٥ شهره ياقين بريره يتورديلر ٥
شويله اوچ كون بونلري خيرآن زاره ٥ قاپوا وكنده دوتوب ادورديلر ٥
سكولر اوجنده اول باشلر دورر ٥ دوه لر اوزره خاتونلر اوتورر ٥
سده هزاران خلقي عالم حاضر وقام ٥ انلره قارشو تماشا شادوكام ٥
مصطفانك خاندانى قومني ٥ بيجه سيه قلدي كورا اول قوم دني ٥
هم ربيع الاولك اون آلتي سيه ٥ لشكريلر شهره كردي قاموسيه ٥
خلق عالم بونلره اوشمش قمقا ٥ كي شاز كيسي اغلر قيغولوا ٥
اول خلايق اورته سنده بر كشي ٥ وآريدي مومن وبازرگاه ايشي ٥
شهره زولي ايلنره اولوريدي ٥ آدي سعيدم ايشتكه نيلدي ٥
ناكهان بر مجيده كردي سعيد ٥ كوردي بو قوم اغلشورلر بر شهيد ٥
ايتدي بيجون اغلشورسيز يا كرام ٥ خلق عالم شاز لقده در تمام ٥
ايتديلر آي خوجه نيده ليم سكا ٥ اول كتورديلر كلري باشي كورسكا ٥
اول علي اوغلي حسينك باشيدر ٥ اغلمق مومنلر وك پس ايشيدر ٥

بيجه سيه

2639 Nicesi ağlamayalum ya şitâb
Hasretinden canımız oldı kebâb

2640 Çün Sa‘îd işitdi bunlardan sözi
Taşra geldi mescid içinden özi

2641 Ta nazar kıldı Hüseyn’ün başına
Bildi zîrâ olmış-idi âşinâ

2642 Gördi ol hatunları zâr u hazîn
Ağladı yaş ile doldurdı gözin

2643 Şehribânû ol Hüseyn’ün hatunı
Başı açuk getürürlerdi anı

2644 Ümmü Gülsüm ile hem Zeyneb dahi
‘Ali’nün kızları-durur ya ahî

2645 Hem Hüseyn’ün kızları dahi hemîn
Yigirmi bir hatun idi ehl-i dîn

2646 Yinlerin başları üstine dutub
Ağlaşurlardı gözleri kan döküb

2647 Şehribânû oğlın almış önine
Benzemiş ol gün kıyâmet günine

2648 Ol bâzirgân gör(di) çün bu heybeti
Tâkati kalmadı getdi kuvveti

2649 Zâr u zârî ağladı ol şîr ü merd
Nevha kılub kıldı ol feryâd u derd

2650 Alayında bunlarun kan ağladı
Ağlamag-ıla yüreğin dağladı

2651 Ümmü Gülsüm eydür ana ey yigit
Ağlamagun ne sebebden bize eyt

2652 Güler oynar bu halâyık ne sebeb
Sen yalınuz niçün ağlarsın ‘aceb

2653 Sa‘îd eydür anun içün dahi ben
Ağlaram sizi bilürem çünki hem

[91[a]]

١٧٧

بنوب اغلامیا لوم یاشتاب ٥ خسرتبدن جانمز اولدی کباب ٥
چون سعید ایشتدی بونلردن سوزی ٥ طشره کلدی منجید ایچرن اوزی ٥
تا نظر قلدی حسینک باشینه ٥ بلدی زیرا اولمشیدی آشینه ٥
کوردی اول خاتونلری زار حزین ٥ اغلدی یاشیله دولدوردی کوزین ٥
شهری باندا اول حسینک خاتونی ٥ باشی آچق کتورزلردی آنی ٥
اوتم کلثم ایله هم زینب دآخی ٥ علینک قیزلاریدورلر یا آخی ٥
هم حسینک قیزلری دآخی هماین ٥ یکرمی بر خاتون ایدی اهلی دین ٥
یکلرین باشلری اوستنه دوتوب ٥ اغلاشورلردی کوزلری قان دکیب ٥
شهری باندا اوغلن آلمش اوکینه ٥ بکزمش اول کون قیامت کوینه ٥
اول بازرکان کورجون بو هیبتی ٥ طاقتی قالمادی کتدی قوتی ٥
زار و زاری اغلادی اول شیرمرد ٥ نوحه قیلوب قیلدی اول فریاد درد ٥
الا ینده بونلروک قان اغلدی ٥ اغلما غیله یوره کن دآغلدی ٥
اوتم کلثوم ایدر آکا ای ویکت ٥ اغلما غوک نه سبدن بوزه ایت ٥
کولر اوینار بو خلایق نه سبب ٥ سن یالکوز نیچون اغلرسن عجب ٥
شعید ایدر آنوک ایچون دآخی بن ٥ اغلرم سیری بلورم چونکه هم ٥

2654 Ümmü Gülsüm dir şükür ol Tengri'ye
Bir kişi bizi bilürmiş bî-riyâ

2655 Sa'îd ol dem vardı bir halvet yire
Yırtar ol dülbendini ive ive

2656 Altı yüz akçe değerdi bir kasab
Pâre pâre eyledi bir demde heb

2657 Başını örtmeğe virdi bunlara
Çıkageldi her birine bir pâre

2658 Şehribânû hazretine yitmedi
Sayusın yanıldı dürüst yırtmadı

2659 Omuzında bir hülâsa fûta var
Sundı Şehribânû'ya ol nâm-dâr

2660 Ümmü Gülsüm eydür ey sâhib-kerem
Ben bu sözi Mustafâ'ya söylerem

2661 Ta bu demde sen bizi kıldun 'azîz
Âhiretde Hakk seni kıla temîz

2662 Bir dahî bize mahâba kılasın
Ol Havâriclere bir söyleyesin

2663 Başları birez ilerü ilteler
Kim halâyık ana meşgûl olalar

2664 Bizleri gâyet melâmet etdiler
Hâcetimüz sende işbu didiler

2665 Sa'îd eydür n'ola bu canım fidâ
Kılayın ben size ey sâhib-vefâ

2666 Sad-hezârân can fidâ olsun size
Canımı terk eyleyem ben bu söze

2667 Yürüdi Şît-i Rebî'in katına
Gördi ol mel'ûnı binmiş atına

2668 Ol Hüseyn'ün başını dutmış-idi
Dînini dünyâya ol satmış-idi

[91b]

اوتم کلثوم دیر شکر اولی تنگری یا ٭ بر کیشی بری بلور مش ایدی ریا ٭
سعید اولدم وآردی برخلوة بره ٭ بر تار اول دولبند بنی ایره بره ٭
الیتی یوز اقچه دکردی بر قصب ٭ پاره پاره ایلدی بر دمده هب ٭
باشنی اورتمکه ویردی بونلره ٭ جیقه کلدی هر برینه بر پاره ٭
شهری بانو حضرتینه یتمدی ٭ صایوسن یا کلدی دورست بر تمدی ٭
اومورنده برخلاصه فرط وآر ٭ صورتدی شهری بانویه اول تامدار ٭
اوتم کلثوم ایدر ای صاحب کرم ٭ بن بوسوزی مصطفایه سویلرم ٭
تا بودمده سن بری قلدرول عزیز ٭ آخرنده حق سنی قیله تمیز ٭
بر دای بره محابه قیله سنی ٭ اول خوار جلره بوسویله سنی ٭
باشلری برز ایلرو ایلته لر ٭ کم خلایق اکا مشغول اولدلر ٭
بزلری غایت ملامت ایتدیلر ٭ حاجه تیموز سندن ایشبو دیدیلر ٭
سعید ایدر نولا بوجانم فدا ٭ قیلدین بن سیزه ای صاحب وفا ٭
سن هزار ان جان فدا اولسون سیزه ٭ جانمی ترک ایلیم بن بوسوزه ٭
یورودی شیث ربیعلی قاتینه ٭ کدردی اول ملعونی بنمش اتینه ٭
اول حسینک باشنی دوتمیشدی ٭ دینینی دونیایه اول صاتمشدی ٭

کلدی

2669 Geldi ol dem Sa‘îd ana söyledi
Uş sana otuz kızıl altun didi

2670 İlerürek yürü gel birez buyur
Şît eydür kanı altunun getür

2671 Aldı altunı ilerü meyl eyledi
Râvîler böyle rivâyet söyledi

2672 İrtesi kapuyı içerü girdiler
Öyle vaktında sarâya irdiler

2673 Geldi Hâricîler gördi bunları
Şimr ile ‘Amr ve ol mel‘ûnları

2674 ‘İzzet-ile ‘Amr-ı nahs’ı aldılar
Şimr-i mel‘ûnla içerü girdiler

2675 Yidi kapu geçdiler i‘zâz ile
İrdiler ol demde ‘izz u nâz-ile

2676 Hâle kim gördi Yezîd’ün yüzüni
‘Amr-i nahs ol dem yire kor yüzüni

2677 Tahtı üstinde Yezîd-i bed-fi‘âl
Oturuben kılur-idi hîle âl

2678 Tâcı başında dîbâce egnine
Alub oturmışdı tahtı üstine

2679 Cümle giydügi murassa‘ donları
Hâricî bed-baht ve kara günleri

2680 Sağ yanada kızıl altun sandalı
Almış-idi kim komışlardı anı

2681 Sol yana dahi gümişden var-idi
İncü la‘l-ile murassa‘lar idi

2682 Hâricî begleri sandalda oturur
İki yüz serheng durur baş getürür

2683 Dört yüz kuldur ki satun almış kamu
Donı altundur kuşağından berü

[92a]

١٧٩

كلدي اولدم سعيدا كا سويلدي ٥ اونش سكا اوتوز قبز ال التونه دي ٥
ايلرورك يورو كل برز بيوز ٥ شيت ايدوز قاني التونك كتوز ٥
الدي التوني ايلرو ميله ايلدي ٥ راويلر بويله روايت اتا سويلدي ٥
ايزنه يه قابوي ايچرو كيردي لر ٥ اويله وقتنده سر آيه ايتدي لر ٥
كلدي خارجيلر كوردي بونلري ٥ شمر يله عمر واول ملعونلري ٥
عز تيله عمر بخنسي آلديلار ٥ شمري ملعونله ايچرو كزديلار ٥
يدي قابو كچديلر اغز آز ايله ٥ ايتديلر اولدمده عز نازيله ٥
حاله كه كوزدي يديدوك يوزني ٥ عمر بخنس اولدم يره قوز يوزني ٥
تخني اوستنده يديدوبر فعله ٥ اوتوروبن قلور بدي حيله اله ٥
تاجي باشنده ديباجه اكنيه ٥ آلوب اوتور مشدي تخني اوستنه ٥
حمله كيدوكي مرصع دونلري ٥ خارجي بدبخت وقره كونلري ٥
صاغ يكاده قزل التون صندالي ٥ التمشي كه قومشلردي آني ٥
صول يكاده آخي كومشدن وآريدي ٥ انجو لعليله مرصعلر ايدي ٥
خارجي بكلري صندالده اوتورر ٥ ايكي يوز شرصلي دورر باش كوتورر ٥
دورت يوز قولدر كهاتون المش قو ٥ دوني التوندر قوشاغندن بر ٥

2684 Taht öninde el kavuşduruben durur
Tahtun üzerinde mel‘ûn oturur

2685 ‘Amr-i nahs’ı Şimr-i mel‘ûn-ı la‘în
Kıldılar ana du‘â dir âferîn

2686 Yezîd dahi kıldı tahsîn anlara
Virdi hil‘at ol iki hâinlere

2687 Kızıl altun sandallar getürdiler
Ol iki mel‘ûn geçüb oturdılar

2688 Sordı anlara Yezîd-i nâ-bekâr
Kim nite kıldunuz eydün kâr ü zâr

2689 ‘Amr-i nahs ana rivâyet eyledi
Kamusın bir bir hikâyet söyledi

2690 Eytdiler ki pâdişâhun devleti
Anlara kıldı belâ ve mihneti

2691 Pes buyurdı başları getürdiler
Yezîd’ün alayına yitürdiler

2692 Seyyid’ün başını ol dem aldılar
Bir kızıl altın leğene kodılar

2693 Aldı bir Hâricî önine kodı
Yüzine bakdı Yezîd ta söyledi

2694 Eytdi kanı akrabâ vü hayşimüz
Ceddimüz dahi ulumız kişimüz

2695 Kim olar Bedr u Huneyn’ün cengine
Kırılub düşdi buların hengine

2696 Diri gerek idi anlar da bugün
Buları görüb kılalar dügün

2697 Dâdumı aldım Muhammed’den bu dem
Kırdum oğlanlarını kıldum nedem

2698 Bir küçücek koz elinde var-idi
Ol la‘înün ya‘nî hod şeh-vâr idi

[92b]

تخت اوکنده آل قوشورو بادورن ٭ تختوك اوزه زنده ملعون اوتورن
عمر تخنی سنمری ملعونی لعین ٭ قلدیلر آلما دعا دنیر آفرین ٭
یزید دآخی قلدی تحسین آنلره ٭ ویردی خلعت اول ایکی خاینلره
قیزل التون صندالر کتوردیلر ٭ اول ایکی ملعون کچوب اوتردیلر ٭
صوردی آنلره یزید و تا بکا نه ٭ کیم نیته قلدوکز ایدوکز کارزانه
عمر تخنس اکا روایت ایلدی ٭ قاموسنی بر بر حکایت سویلدی
ایتدیلر که پادشاهوك دولتنی ٭ آنلره قلدی بلا و محنتنی ٭
بس بیوردی باشلری کتوردیلر ٭ یزیدوك آلاینه یتوردیلر ٭
سیدوك باشنی اولدم آلدیلر ٭ بر قیزل التون لکنه قودیلر ٭
آلدی بر خارجی اوکنده قودی ٭ یوزینه باقدی یزید تا سویلدی ٭
ایتدی قانی اقره باوخیشیمز ٭ جد بیمز دآخی اولوم کشیمز ٭
کیم اولار بدری حسینك حنکنه ٭ قریلوب دوشدی بو لاریك هنکنه ٭
دیدی کوك ایدی آنلرده بوکون ٭ بو لاری کوروب قیلاوده کون ٭
دادوی الدنیم محمدك بودم ٭ قردوم اوغلانلریني قلدم نردم ٭
بر کوجوجك کوزالنده وآریدی ٭ اول لعینك یعنی خوده شهوآریدی ٭

اورریدی

2699 Urur idi ol Hüseyin'in başını
Ağzına yüzine gözi kaşını

2700 Ol ağız kim Mustafâ öper-idi
Gam-güsârım dir-idi oğşar-idi

2701 Gönlüm ârâmı ciğer-gûşem benim
Gözüm nûrı hem ten içinde canım

2702 Gürz ile ağzına urdu ol la'în
Kanı çıkdı yardı ol dem dudagın

2703 Çünki anı eyle kıldı ol pelîd
Kayseri'den var-idi bir hoş yiğit

2704 Kayser'ün ilçisiydi ol zemân
Adı Abdüşşems idi bir pehlüvan

2705 Durdı yirinden hemân-dem şîr-vâr
Eytdi şâhâ bir serencam sana var

2706 Cümle begler ana kıldılar nazar
Kim 'aceb bu begümizden ne sorar

2707 Yezid eydür ki ne sorarsın eyit
Sor cevabun eydeyin sana işit

2708 Eytdi şâhâ dînünüz ne dîn-durur
Hem nebînüz resmini dahi buyur

2709 Bana eydün kim yaratmışdur sizi
Kim-durur peygamberünüz din sözi

2710 Ana eydür ol Yezid-i bed-fi'âl
Kamuları yaradan Tengri Te'âl

2711 Yir ve gök Uçmak Tamu'yu yaradan
Kudretinden Âdem'i hem türeden

2712 Hem Rasul'üdür Muhammed Mustafâ
Bizüm ol peygamberimüz bâ-sâfâ

2713 Dînimüz İslâm dîni-durur bizim
Uş su'âline cevâb oldu sözüm

[93a]

١٨١

اورورايدي اول حسينك باشيني ٥ آغزينه يوزينه كوزي قاشيني ٥
اول آغزيكم مصطفا اوبه ريدي ٥ غمكسارنم دبريدي اوغشاريدي ٥
كوكلوم آراسي جكر كوشتم بنم ٥ كوزنم نوري همم تن ايچنم جنم ٥
كوزيله آغزينه اوزدي اولعين ٥ قانيه جقدي يازدي اولدم دودآغين ٥
چونكه آنيه ايله قلدي اول پليد ٥ قيصريدن وآريدي برخوش يكت ٥
قيصروك ايلچيسيدي اول زماه ٥ آدي عبد الشمس ايدي بر ملواه ٥
دوزدي بريدن همانده شبرووار ٥ ايتدي شاها بر صوز نجم سكا وار ٥
جمله بكا آكا قلديلر نظر ٥ كه عجب بو بكو مزدن نه صوراه ٥
يزيد ايدر كه نه صوراسين ايت ٥ صوز جوابوك ايده ين سكا ايشته ٥
ايتدي شهادينو كوزنه دين دوزه ٥ همدنبي كوزرسيني داخي بيوزه ٥
بكا ايدوك كه بر تمشرسيدي ٥ كه دوزبيغامبر بكوزديك سوزي ٥
آكا ايدرا اول يزيدي بر فعال ٥ قاموللاري ياره دن تنكري تعالى ٥
بزه كوك اوجماق طاموي ياره دن ٥ قوزره تندن آدي همم دوريدن ٥
همم رسوليدر محمد مصطفا ٥ بزنم اول پيغامبر بمز با صفا ٥
دينمز اسلامم ديني دوزدر بزنم ٥ اوش صوراكه جواب اولدي سوزنم ٥

[٩٣أ]

2714 Yine eydür kim Yezîd'e ol yigit
Bir hikâyet dahi eydeyin işit

2715 Eytdi şâhâ Rûm ilinde bir deniz
Eydeyin bir hoş hikâyet dinleniz

2716 Ol denizün adıdur Bahrü'l-karîn
Bir cezîre var içinde eydeyin

2717 Ol adanun ortasında kal'ayı
Eylemişler ana muhkem kulleyi

2718 Sâfî mermerdür taşı burc u beden
Kamusını eydeyin işit neden

2719 Eylemişler kapusın âc âbanos
Altun ile incü kılmışlar pusûs

2720 Kal'anun içinde var bir deyr ulu
Deyrün içinde bir ev ey bahtulu

2721 İşit ol evi nedendür ey kişi
Sâfî altundan murassa'dur daşı

2722 Ev içinde dahi bir sandûk var
Sâfî inciden-durur ey şehriyâr

2723 Sandukun içinde yidi kat harîr
Ol harîre sarılıdur bir darîr

2724 Kaçan ölmüş bir eşek dırnagını
Misk u 'anber birle sarmışlar anı

2725 Sarılu sandûkun içinde durur
'Âlemün halkı kamu anda gelür

2726 Pâdişâhlar begler ile hâs u âm
Yidi iklimin halâyıkı tamâm

2727 Gelür ana kamu 'âlem yüz urur
Anı hem 'ışk-ıla ziyâretlenür

2728 Ya niçün bir kez ana 'Îsâ meger
Binmiş imiş bu 'ibâret ol haber

[93b]

یمنه ایدر کیم یدیره اول یکت ٥ بر حکایت دآخی ایده بن اشته ٥
ایتدی شهار روم ایلنده بر دکیز ٥ ایده بن بر خوش حکایت دکلکیز ٥
اول دکیزوك آدیدر بحر القرین ٥ بر جزیره وار ایچنده ایده بن ٥
اول آدآنوك اورته سنده قلعه ٥ ایلمشلر آنا محکم قلعه ٥
صانی مرمردن طاشیله بورجی بن ٥ قاموسینی ایده بن ایشیت مدن ٥
ایلمشلر قابوسنی عاج آبه نوس ٥ التونیله ایجو قلمشلر بسوس ٥
قلعنوك ایچنده وار بر دیر اولو ٥ دیرون ایچنده بر اوای تختلو ٥
ایشیت اول اوی نه دندر ای کیشی ٥ صانی التوندن مرصع در آشی ٥
اوای ایچنده دآخی بر صاندوق وار ٥ صانی ایچیدندور رای شهریار ٥
صندوقوك ایچنده بیدی قات حریر ٥ اول حریره صار بلیدر بر ضریر ٥
قاچن اولمش بر اشك دیر ناغی ٥ مشکی عنبر بر له صار مشلر آنی ٥
صار لو صندوقوك ایچنده دوروز ٥ عالمك خلقی قهو آنده کلور ٥
پادشاهلر کلر یله خاص عام ٥ بدی اقلیموك خلاییقی تمام ٥
کلور آنا قاموعالمه یوز اورر ٥ آنی هم عشقیله زیارت لنور ٥
یانیجون برکز آنا عیسی آمکز ٥ بنمش ایمش بو عبارة اول خبر ٥

2729 Kimse bilmez bindi mi ʻÎsâ ana
Şimdi halk canı fidâ eyler buna

2730 Bir dahi sözüm işit eydem sana
Dut kulağun bir zemân benden yana

2731 Bir zemân ben tâcir-idim yâ (e)mîr
Mâl ile yürür-üdüm anda rû-gîr

2732 Rûm ilinden diler idüm ki varam
Ben Yemen etrâfı iklîmin görem

2733 Uğradı yolum Medîne şehrine
İrişi geldüm Muhammed devrine

2734 Sordum anda kim bu şehrün ulusı
Kimdür eytdiler Muhammed kamusı

2735 Yine sordum ki ne sever ol kişi
Didiler kim hoş koku mürteşî

2736 Yük içinde iki yüz miskâl misk
Bir şişe kâfûr hem lâdân-ı huşk

2737 Etegüm altında bir destâr-ile
Aldum anı almadum kimse bile

2738 Şehr içine girüben sordum revân
Ol Muhammed evi kandadur nişân

2739 Aldı bir kişi eve geldi beni
Eytdi budur kim sorursın sen anı

2740 Bir yigidi kapuda gördüm durur
Boyı servi yüzi gökcek alnı nûr

2741 İlerü geldüm selâm virdüm ana
Sordum adun nedür sen eyt bana

2742 Eydür Enes ibn-i Mâlik'dür adum
Ne dilersin dir eytdüm maksûdum

2743 Ben eytdim dilerem ki gireyin
Mustafâ'nun hazretine ireyin

[94ᵃ]

١٨٤

كمسه بلمز بنل همي عيلي آكا ٥ شمدي خلق جاني فدا ايلر بوكا ٥
بردخي سوزم ايشيت ايدم سكا ٥ دوت قولاغوك بزمان بنزت بكا ٥
بزمان بن تاجر بدم يا مسيد ٥ مالبله يورو رودم اندا اروكيد ٥
روم النزت ديلر ايدم كه وارم ٥ بن يمن اطرافي اقليمن كورم ٥
اوغره دي يولم مدينه شهرينه ٥ ابرشي كلدم محمد دوزينه ٥
صوردم اندا كيم بو شهرك اولوسي ٥ كيمدر ايتديلر محمد قاموسي ٥
بنه صوردوم كه سوز اول كشي ٥ ديديلر كيم خوش قوقو مرشي ٥
يولك ايچنده ايكي يوز مثقال مشك ٥ بر شيشه كافور هم لاداني خشك ٥
انه كوم النزه بر دستار بله ٥ الدوم آني الما دوم كمسه بله ٥
شهر ايچنه كيرو با صوردم روان ٥ اول محمد اوي قنده دوزنيشان ٥
الدي بر كشي اوه كلدي بني ٥ ايتدي بودر كيم صوررسن سن آني ٥
بر يكيدي قابوده كوردم دوزه ٥ بوي سروي يوزي كوكجك آيني نوره ٥
ايلرو كلدم سلام ويردوم آكا ٥ صوردم آدوك ندرسن ايتدي بكا ٥
ايدرآنس ابن مالكدر آدم ٥ نه ديلرسن ديرايتدم مقصودم ٥
بن ايتدم ديلر مكه كيره بن ٥ مصطفانك حضرتنه ايره بن ٥

2744 Eytdi dur bir dem ki destûr alayın
Ne buyururlarsa girü geleyin

2745 Girdi destûr aldı geldi ol yigit
Aldı beni eve girdi key işit

2746 Girdim ev içine gördüm yâ emîr
Yüzi nûrından ol ev olmış münîr

2747 Hidmet etdim tuhfe kodum önine
Hatice dirler imiş hatunına

2748 Şöyle oturur buları görmişem
Yüzümi ayaklarına sürmişem

2749 İlerü vardum yüzüm urdum ana
'Işk-ıla gülüb dahi söyler bana

2750 Sordı adım tuhfei kıldı kabûl
Didim adım 'Abdüşşems ey bâ-usûl

2751 Didim ana yâ Muhammed adunı
Gördüm İncîl'de senün bünyâdunı

2752 İmdi ben îmân getürürem sana
Ya Muhammed 'arza kıl îmân bana

2753 Ol sâ'at îmân getürdüm ben ana
Bu sözi kırk yıl ola didim sana

2754 İlerü adum çün 'Abdüşşems idi
Sonradan Seyyid 'Abdulvehhâb kodı

2755 Hem beş oğlum beş kızumı ben dahi
Mü'min itdim bil sözümi ya ahî

2756 Kırk yıl oldı ben Müselmân olalı
Oldum ola ehl-i îmân olalı

2757 Az zemândan gördüm iki nûr gelür
Ay ve güneş nûrına hayrân olur

2758 Bunları gördi Muhammed Mustafâ
Durıgeldi hoş hırâmân bâ-safâ

[94b]

ایتدی دوزیر دمکه دستور آله بن ٥ نه بیورور لرسه کیرو کله بن ٥
کردی دستور الدی کلدی اول یکت ٥ الدی بنی اوه کردی کی ایشیت ٥
کردم او ایچنه کوردم یا امیر ٥ یوزی نورلندی اول اوا اولمش منیر ٥
خدمت ایتدم تحفه قودوم اوکنه ٥ خنجه دیرلر اعش خاتونه ٥
شویله اوتورمش بوردی کوزمشم ٥ یوزومی آیقلرینه سوزمشم ٥
ایلرو وارمدم یوزم اوردم اکا ٥ عشقیله کولوب دیدی سویلر بکا ٥
صوردی آدیم تحفه قلدی قبول ٥ دیدم آدم عبد الشمس ایدی با اوصول ٥
دیدم اکا یا محمد آدی کیم ٥ کوردوم انجیلده سنک نیادکی ٥
امدی بن ایمان کتورورم سکا ٥ یا محمد عرضه قل ایمان بکا ٥
اول ساعت ایمانه کتوردم بنی اکا ٥ بوسوزی قرق یل اوله دیدم سکا ٥
ایلرو آدم چون عبد الشمس ایدی ٥ صکره دن سید عبد الوهاب قودی ٥
هم بش اوغلوم بش قیزوم بنزی ٥ مؤمن ایتدم بل سوزومی یا اخی ٥
قرق یل اولدی بن مسلمان اوله جق ٥ اولدوم اوله اهلی ایمان اوله جق ٥
آز زماندن کوردم ایکی نور کلوب ٥ آی وکونش نورینه خیران اولوب ٥
بونلری کوردی محمد مصطفا ٥ دوری کلدی خوش خرامان باصطفا ٥

الدی بونلری

* Bu sayfada kendisinden önceki sayfada yazılan sekiz beyit tekrar yazılmış ve üstü çizilmiştir.

2759 Aldı bunları hemân döndi yine
İkisini aldı iki dizine

2760 Birini bir dizi üstine alur
Biri bir dizine gelür oturur

2761 İki kolıyla kocar ikisini
Bir birin öperdi gâh birisini

2762 Eydür idi ey dil-ârâmım benim
Ey gözüm nûrı dîl ü cânım benim

2763 Ey utanmaz ol alayunda duran
Gözi ağzı yara yüz yirde uran

2764 Ol degül mi kim Muhammed ohşadı
Gözümün nûrı ciger-gûşım didi

2765 Ey münâfık sen ana kâfir didün
Kendü adun sen Müselmân eyledün

[95a]

١٨٥

ایندی دور بزدمکه دستور آلیب ٥ نه بیورر لرسه کیرو کله بن ٥
کیردی دستورا الدی کلدی اول بکت ٥ الدی بنی اوه کیردی کیتدی ایشیت ٥
کیردم اوه آنی کوردوم ای امیر ٥ یوزی نورلندت اول اوا اولمش منیر ٥
خدمت ایتدم تحفه قودوم اوکینه ٥ خنجه دیرلر ایمش خاتونینه ٥
شویله اوتورب بولدی کوزمشیم ٥ یوزدی ایکلیبنه سوزمشیم ٥
ایلرو وارودوم یوزدوم اوردوم اسا ٥ عشقیل بن کوکلوی دیردیم بکا ٥
صوردی آدم تحفه کلدی قبول ٥ دیدم آدم عبد الشمس ای با اوصول ٥
دیدم اسا یا محمد آدو کبی ٥ کوردم انجیله سوزی بنبادکبی ٥
الدی بونلری همان دوندی بینه ٥ ایکیسنی الدی ایکی دیردی نه ٥
بری بزدیری اوستنه آلوره ٥ بری بزدیرینه کلوز اوتوروره ٥
ایکی قولیله قوجاز ایکیسنی ٥ بزبرین اوبزدی کاه بری سنی ٥
ایدوزایدی ای دیلک آدم بنم ٥ ای کوزوم نوری دیلوجانم بنم ٥
ای اوتانمز اول الا یوکده دولاه ٥ کوزی اغزی یاره یوزیزده اوراه ٥
اولدکلمی کبه محمد اوخشادی ٥ کوزومک نوری جکر کوشم دیدی ٥
ای منافق سن اسا کافر دیدوک ٥ کندو آدوک سن مسلمان ایلدوک ٥

[٩٥أ]

2766 Bir eşek dırnağına kim ol kadar
Kâfir ‘ibâdet ider ey bî-haber

2767 ‘Îsâ ana bindi yâhud binmedi
Görmedi hîç kimse anı bilmedi

2768 Ol kadar ta‘zîm ve ri‘âyet ana
Eylemişlerdür eyâ nefrîn sana

2769 Andan eydürsin ki Tengri bir-durur
Hem Muhammed ana sâhib-sır-durur

2770 Niçe ümmetsin Muhammed’e ey har
Sana la‘net gelsün ey itden biter

2771 Kendi özüni ana ümmet bilesin
Sevgülü evlâdını öldüresin

2772 Ne cevâb eydesin ey bed-baht ana
Sad-hezârân nâm u la‘net cânuna

2773 Ey Cuhûd’dan hor u kâfirden biter
Gönlün içi dopdolu ve kîn ü şer

2774 Sana Tengri n’eyleyiser ey hakîr
Âhirette görisersin ya darîr

2775 Çün Yezîd işitdi anı kakıdı
Tutun anı bu dem öldürün didi

2776 Eydür ey mel‘ûn bu sözi kim didüm
Eğri mi didüm ya doğrı söyledüm

2777 Doğrı söz içün bana ölmek gerek
Eğrilere Hakk neler kılmak gerek

2778 Döndi eydür ey sülâle-i Mustafâ
Ey Hüseyn ibn-i ‘Alî sırr-ı Hudâ

2779 Danuk ol ben sana eytdüm Tengri bir
Hem Muhammed’dür rasûl-i bî-nazîr

2780 Dutuben anı hemân sürüdiler
Çıkarub taşra çü boynun urdılar

[95b]

تراشك دنيرنا غينه كنه اولقدر ٥ كافر عبادت ايدر اي بي خبر ٥
عيسيه اكا بندي يا خود بنمدي ٥ كوزمدي هيچ كمسه آني بلمدي ٥
اول قدر تعظيم ورعايت اكا ٥ ايلمشلر در ايا نفرين سكا ٥
اندن ايدر سنكي تنكري بر دور ٥ همه محمد اكا صاحب سر دور ٥
بنجه امت سين محمده اي خر ٥ سكا لعنت كلسون اي ايدن بتر ٥
كندو اوزوكي اكا امت بيله سين ٥ سنو كلو او لادينى اولدوره سين ٥
نه جواب ايده سين اي بدبخت اكا ٥ سندهدا آلان نام لعنت جانوكا ٥
اي جهود دت خور و كافر دن بتر ٥ كوكلوك ايچي طوب طولو وكنوشتر ٥
سكا تنكري نيلي سنى اي حقير ٥ آخرتده كوريسرسين يا ضرير ٥
جون يديد ايشتدي آني ناقدي ٥ طوتوك آني بودم اولدورك دديي ٥
ايدر اي ملعون بو سوزي كيم ديدنم ٥ اكر بي ديدنم يا طغري سويلدنم ٥
دوغري سوز ايچون بكا اولمك كرك ٥ اكري لره حق نلر قلمق كرك ٥
دوندي ايدر اي سلاله مصطفا ٥ اي حسين ابن علي سري خدا ٥
دانوده اول سن بن ايتدم تنكري بر ٥ همه محمد در رسولي بي نظير ٥
دوتوبا آني همان سورو دي يلر ٥ جقروب طشره جوبنون اوردي يلر ٥

اني اولدم

2781 Anı ol dem çünki öldürtdi Yezîd
Oku rahmet canına oldı şehîd

2782 Yine buyurdı Yezîd-i nâ-bekâr
Getürün dutsakları dir hâkisâr

2783 Vâr-idi bir suffa karşu anları
Geçürüb ol suffaya hatunları

2784 Geçdiler oturdılar zâr u hazîn
Toz u toprak dutmışdı hem yüzlerin

2785 Ol ciger-gûş-i Rasûl-i Kirdigâr
Şöyle oturdı melûl u hor u zâr

2786 Başını anası dizine kodı
Âh idüb ve **Kulhuvallâh** okudı

2787 Âh idüben ağlar idi zâr u zâr
Ol ciger-gûş-i Rasûl-i Kirdigâr

2788 Mustafâ'nun kızı kızları bile
Hem Hüseyn'ün kızları hatun ile

2789 Şöyle zârî kıldı oturdı bular
Hâricîler bunlara ne kıldılar

2790 Ol arada var-idi bir mashara
Kılur idi ol Yezîd'e tashara

2791 Masharaya ad okurlardı Züheyr
İlerüye geldi eydür ey emîr

2792 Bu ne hatunlardur ey bed-baht-ı şûm
Ey münâfıklar begi[34] ibn-i zalûm

2793 Eytdi bunları getürmişler esîr
Eydür Züheyr birini vir ya emîr

2794 Didi kangısı gerekse yâ Züheyr
Al yüri git sana virdim ben esîr

2795 Geldi dutdı Ümmü Gülsüm elini
Öri dur didi ve çekdi kolunı

[96a]

١٨٧

آنى اولدم جونكى اولدورتدى يزيد ٥ اوقورخت جانينه اولدى شهيد ٥
بنه بيوردى يزيد و نابكار ٥ كتوروك دوشسا قلرى دينرخ كبار ٥
وايدى بر صفه قرشو انلرى ٥ كجوروب اول صفه يه خاتونلرى ٥
كجديلر اوتوردىلر زار حزين ٥ توزوطبراق دوتمشدى هم بوزلرين ٥
اول جكر كوشى رسول كردكار ٥ شويله اوتوردى ملولى خوار زار ٥
باشنى آتاسى دينه قودى ٥ آه ايدوب وقل هو الله اوقودى ٥
آه ايدوبا اغلاريدى زار زار ٥ اول جكر كوشى رسول كردكار ٥
مصطفانك قزى قيز لارى بيله ٥ هم حسينك قز لارى خاتونه ايله ٥
شويله زارى قلدى اوتوردى بولر ٥ خارجيلر بونلره نه قلديلر ٥
اول اراده وايدى بر مسخره ٥ قلوز ايدى اول يزيده مسخره ٥
مسخره يه آدا اوقوزلر دى زهير ٥ ايلروبه كلدى ايدر اى امير ٥
بونه خاتونلر دور واى بدبخت شوم ٥ اى منافقلر نكى ابن ظلوم ٥
ايتدى بونلارى كتور مثلى اسير ٥ ايدر زهير بر بنى و بر يا امير ٥
ديدى قنغى سبى كركسه يا زهير ٥ آل نورى كيت سكا و بردم بنا اسير
كلدى دوتدى اوم كلثوم الينى ٥ اورو دوردى ديدى وجكدى قولينى ٥

2796 Seni virdi bana emîr yâ nigâr
Tut elün benden didi yâ hâkisâr

2797 Fâtıma'nun kızıyam ben ya hakîr
Kim olasın sen ki yâ kimdür emîr

2798 Kim Züheyr işitdi feryâd eyledi
Taşra çıkdı kendüye dâd eyledi[35]

2799 Çekdi hançer kesdi elini revân
Girdi eydür yâ nigârın el-emân

2800 Uş bu el kim sana değdi imdi el
Ey nigârın sen bana eyle helâl

2801 Döne geldi çün Yezîd'e söyledi
Sögdi ana katı nefrîn eyledi

2802 Sad-hezârân nâm u la'net cânuna
Asl u neslüne vü hânümânuna

2803 Ey la'în ü Hâricî bed-baht-ı şûm
İt donuz yiğ ola senden yâ zalûm

2804 Eyle didi çıkdı gitdi ol zemân
Söyleyümedi Yezîd ü kaltaban

2805 Anca kim istediler bulmadılar
Kancarı gitdügüni bilmediler

2806 Yine anda bir kocacuk vâr-idi
Zeyd ibn-i Erkam ana dirler-idi

2807 Mustafâ'dan kalmış-idi yâdigâr
İşbu hâle kılmadı sabr ol kibâr

2808 Na'ra urdı tut elün ey nâ-bekâr
Kimdür ol önündeki ey hâkisâr

2809 Kamu 'âlem halkınun ol yigregi
Oldur âhir kamu mürseller begi

2810 Kılasın da'vî Müslümân'am diyü
Sana la'net gelsün ey itden girü

[96b]

سني ويردي بكا امير يا نكار ٥ طرة الولك بندن ديدي يا خاكسار ٥
فاطمه نوك قيزي يمن يا حقير ٥ كيم اولا سني سن كه يا كمدر امير ٥
چون زهيرا ايشتدي فريادا ايلدي ٥ طشره چقدي كندي دادا ايلدي ٥
چكدي خنجر كسدي الينى روانه ٥ كيردي ايدر يا نكارين الدمانه ٥
اوشبوال كيم سكا دكدي امدي الله ٥ اي نكارين سن بكا ايلمجلا له ٥
دونه كلدي چون يزيده سوئيلدي ٥ سوكدي اكا قاتي نفرين ايلدي ٥
سر هذا آن تا نم لعنت جانوكه ٥ اصلو نسلوكه وخانومانوكه ٥
اي لعينو خارجي بز تخيتي شوم ٥ ايت دوكوزيك اول سنره يا ظلم ٥
ايله ديدي چقدي كيتدي اول زمانه ٥ سوئيله يومدي يزيدو قلتبانه ٥
انجه كيم انسته دبلر بزلما دبلر ٥ قنجري كندوكوني بلمدبلر ٥
بنه انده بز قوجا جوق وآريدي ٥ زيد ابن ارقم اكا دينلر ايدي ٥
مصطفادن قالمشيدي يادكار ٥ ايشبو حاله قلمدي صبرا ول كبار ٥
نعره اوردي طرت الولك اي نابكار ٥ كمدر اول اوكوكده كي اي خاكسار ٥
قاموعالم خلقينك اول يكره كي ٥ اولدر آخر قاموسز سلر بكي ٥
قيلا سني دعوي مسلما نم ديو ٥ سكا لعنت كلسون اي انده كيدو

آني

2811 Anı buyurur Yezîd urun didi
Tiz çıkarun taşra öldürün didi

2812 Hâricîler anı ol dem dutdılar
Ol pîr ü ʻazîzi şehîd itdiler

2813 Ol Yezîd ü Hâricî vü serserî
Hükm kıldı getürün hatunları

2814 Taht alayına getürdiler revân
Mihnet odına tutuşmışlar hemân

2815 Yalın ayak başı açuk yüzleri
Ol nübüvvet hânedânı kızları

2816 Toz u toprağa bulaşmışlar kamu
Zârî zârî ağlaşurlar ey ʻamû

2817 Ol kavümde bir Yahûdî var-idi
Adı ʻİmrân ol kişi dîndâr-idi

2818 Ol Muhammed Mustafâ'nun kavmini
Gördi ol dem Yezîd'e söyler bunı

2819 Eytdi şâhâ ol kimün başı-durur
Kim bu hâliyle alâyında durur

2820 Yâ bu hatunlar kimündür ya emîr
N'eylediler bunları kıldun esîr

2821 Eytdi hoca düşmanımun başıdur
Bunlar anın kavmi ve yoldaşıdur

2822 Ol Yahûdî dir bu başun nûrı var
Az kişiye benzemez bu nâm-dâr

2823 Ben şerîfe benzedürem bu eri
Kimün oğludur eyit bu serveri

2824 Atasınun anasınun adını
Eydüvirgil bilişini yâdını

2825 Yine eydür ol Yezîd-i bed-fiʻâl
Çünki sordun eydeyin yâ hoş-hısâl

[97a]

١٨٥

آني بيورر يزيد اورك ديدي ٥ تيز جقاروك طشره اولدركدي ٥
خارجيلر آني اولدم دوشديلر ٥ اول بيرو عزيز و شهيد اتديلر ٥
اول يزيد و خارجيو سز سري ٥ حكم قلدي كتوروك خاتونلري ٥
تخت آك بينه كتوردلر روان ٥ محنت اودينه توتشمشلر همان ٥
يالن آياق باشي آچق يوزلري ٥ اول نبوت خاندآني قيزلري ٥
توزو طبرآغه بولشمشلر قمو ٥ زاري زاري اغلاشورلر آي عمو ٥
اول قومزه بزيهودي و آريدي ٥ آدي عمر آن اول كشي دينده آريدي ٥
اول محمد مصطفى نوك قومي ٥ كوردي اولدم يزيده سويلر بوني ٥
ايتري شهها اول كموك باشيدر ٥ كه بو خاليله الا يكده دورر ٥
يا بو خاتونلر كموكدر يا اسير ٥ تيلديلر بونلاري قلدوك اسير ٥
ايتدي خوجه دوشمانموك باشيدر ٥ بونلر آنك قومي و يولدآشيدر ٥
اول يهودي ديدي بو باشوك نوري وار ٥ آز كشيه بكزه من بو نامودار ٥
بن شريفه بكزه دورم بو اري ٥ كموك اوغلو دورايت بو سري ٥
آنه سينوك آنه سينوك آديني ٥ ايدوو نيركه بلشيني يا ديني ٥
بنه ايدر اول يزيد و بد فعال ٥ جونكه صوردوك ايدين يا خوش خصال ٥

2826 Bil ʻAlî atası adıdur bunun
Fâtıma'dur anası bilgil anun

2827 Hoca eydür Fâtıma kimün kızı
Ol Muhammed kızıdur tüket sözi

2828 Ol Cuhûd eydür Yezîd dinle sözüm
Ne cevâb eyler sana anla özüm

2829 Dâvûd devrinden bizim devre degin
Seksen iki ata geçdi ey laʻîn

2830 Bu Cuhûdlar bana ʻizzet kıldugı
Ululadugı ve hürmet kıldugı

2831 Kamuları elüm öperler benim
Ayağumun suyın içerler benim

2832 Seksen iki atadan berü bular
Ululayub bana hürmet kılalar

2833 Ol Muhammed hod Rasûlullâh idi
Aranuzdan dahi gitdi gitmedi

2834 Anun oğlancuklarını kırasız
Dahi mekr ü şerr ü hîle kılasız

2835 Tengri size nice rahmet eyleye
Ya nice Ahmed şefâʻat eyleye

2836 Ey Cuhûd'dan kemter ve Nasrânî'den
Kılmayısar sana rahmet Yaradan

2837 Sad-hezârân nâm u laʻnet özine
Gökden insün başuna vü yüzüne

2838 Ey utanmaz bî-hayâ bedbaht-ı şûm
Kimse kılur mı bu hâli ey zalûm

2839 Ol Yahûdi çün bu sözi söyledi
Ol Yezîd ü Hâricî naks eyledi

2840 Eydür ana ey Yahûdî ol Rasûl
Buyurubdur bu hadîsi pür-usûl

[97b]

بلا علي آته سي آديدر بونوك ٥ فاطمه در آته سي بلكل آنوك ٥
خوجه ايدر فاطمه كمرك قيزيدر ٥ اول محمد قيزيدر توكت سوزي ٥
اول جهود ايدر يزيد دكل سوزم ٥ نه جواب ايلر سكا اكله اوزوم ٥
داود دورندن بنم دوره دكين ٥ سكسن ايكي آته كچدي اي لعين ٥
بو جهود لر بكا عزة قيلدوغي ٥ اولولا دوغي وحرمت قلدوغي ٥
قامو لاري الوم اوبزلر بنم ٥ آيا غومك صوين ايچرلر بنم ٥
سكسن ايكي آته دن بر وبولا آز ٥ اولولا يوب بكا حرمت قلا لر ٥
اول محمد خوف رسول الله ايدي ٥ آنه كوزدن دآخي كندي كتمدي ٥
آنوك اوغلي نجو قلا ديني قبره سيغ ٥ دآخي مكر وشر وحيله قلا سيغ ٥
تنكري سيزه بنجه رحمت ايلميه ٥ يا بنجه احمد شفاعت ايلميه ٥
اي جهود دن كمك ونصر آنيدن ٥ قلميا بسز سكا رحمت ياك دن ٥
سز هر آن نام لعنت اوروسا ٥ كوركدن انسون باشوكا ويوركا ٥
اي اونا نمز بيه حيا بدبخت سوزم ٥ كمسه قيلوزي بو حالي اي ظلوم ٥
اول يهودي جون بو سوزي سويلدي ٥ اول يزيد وخارجي نقص ايلدي ٥
ايدر اكا اي يهودي اول رسول ٥ بيوريدر بو حديثي بز او صول ٥

اول يهودي

2841 Ol Yahûdî kim vire mâl u harâc
Ana yok-durur kasas andan sirâc

2842 Bu hadîsi ger buyurmasa Rasûl
Şimdi seni öldürürdüm ey fuzûl

2843 Ol Yahûdî eydür ana ey hakîr
Bir sözüni dutdun anun yâ darir

2844 Ya kalanın n'eyledün ey hâkisâr
Kırdın oğlancukların (sen)hor u zâr

2845 Sad-hezârân nâm u la'net cânına
Sana gelsün dahi vü îmânuna

2846 Sencileyin bir la'în İblîs işi
Görmedim ben görmedük ola kişi

2847 Bunı didi durdı yirinden revân
Aldı tiz başın Hüseyn'in der-zemân

2848 Kodı yüzin yüzine âh eyledi
Kendi özine dini hem-râh eyledi

2849 Danuk ol dir yâ Emîre'l-Mü'minîn
Tengri Ahmed Rasûl'idür yakîn

2850 Dokuzuncı meclis uş oldı temâm
Yarın onuncıda hatm ola kelâm

2851 Şeb hayır olsun eyâ sâhib-kerem
İrte gün dahi bile olsun be-hem

Meclisü'l-'Âşir

2852 İdelüm onuncı meclisden haber
Dinle cânun var ise ey pür-hüner

2853 Var-ısa canunda îmân bâ-safâ
Sen bu sözi dinlegil ey bâ-vefâ

2854 İşidenler uşbu sözi derd-ile
Gide kaygusı gönülden gerd-ile

[98a]

١٩١

اول يهودي كه ويره مالو خراج ٥ اكا يقدور رز قصص اندن سراج ٥
بو حديثي كز بيوز مسه رسول ٥ شمدي سني اولدورردم اي فضول ٥
اول يهودي ايدر اكا اي حقير ٥ بر سوزوني دوندوك آنوك يا ضرير ٥
يا قلاندن نيلدوك اي خاكسار ٥ قردوك اوغلانجو قلرين خوررار ٥
سندهدا آران نام لعنت جانوكا ٥ سكا كلسون داخي و ايمانوكا ٥
سنجلادين بر لعين ابليس ايشي ٥ كوزمدم بن كوزمدوك اوله كيشي ٥
بوني ديدي دوردي يرندن روان ٥ الدي تيز باشين حسينك درزمان ٥
قردي يوزين يوزينه آه ايلدي ٥ كندو اوزينه دينى همراه ايلدي ٥
دانق اول دين يا امير المؤمنين ٥ تنكري احمد رسولدر يقين ٥
طقوز نجي مجلس امش اولدي تمام ٥ يارين اونونجيده ختم اوله كلام ٥
شب خير اولسون ايا صاحب كرم ٥ ايرته كوزداخي بيله اولسون كرم ٥

مجلس يا ٥ العاشر ٥

ايده لوم اونونجي مجلسدن خبر ٥ دخلي جانوك وار ايسه اي بر هنر ٥
وار ايسه جانوكده ايمان با صفا ٥ سن بو سوزي دخلي كل اي باوفا ٥
ايشدنلن اوشبو سوزي دردله ٥ كيده قيغوسي كوكلدن كردله ٥

2855 Her kim anlardan olursa merd ola
Olmayanlar bellü hod nâ-merd ola

2856 Kim işidürsen erenler sözini
Tâ göresin hem erenler yüzini

2857 Enbiyâ sözin işidüb kıl selâm
'İlm ve erkân (hem) îmân ola temâm

2858 Evliyâya rahmetullâh diyesin
Sen dahi ahret kayusın yiyesin

2859 Dinle imdi bu onuncı dâsitân
Kim nice hatm olıser ey dostân

2860 Ol mu'allem koca îmânı dürüst
'Arza kıldı ol Yezîd'e karşu cüst

2861 Eydür ol dem ey Yezîd-i nâ-bekâr
Uş Müslimân oldum imdi pâyidâr

2862 Sad-hezârân can fidâ İslâm-içün
Tengri dergâhındaki in'âm-içün

2863 Başım ve mâlım fidâ olsun yakîn
Ahmed'e yârenlerine ey la'în

2864 Ölür-isem Mustafâ'nın 'ışkına
Hakk bağışlar ol Hüseyn'ün sıdkına

2865 Ger Hüseyn'in 'ışkına bugün ölem
Yarın anda rahmet ü şefkat bulam

2866 Çün Yezîd buyurdı anı dutdılar
Kocacığı pâre pâre itdiler

2867 Ol Hüseyn'ün 'ışkına can oynadı
Hâricîler Hakk'dan îmân bulmadı

2868 Pes Yezîd-i nahs hükm itdi girü
Ol esir olanları alun berü

2869 Taht alâyına getürdi anları
Mihnete boyanmış ol hatunları

[98b]

هر كيم انلردن اولورسه مرد اولور ٥ اولميانلر بلكه حق نامرد اولور ٥
كيم اشيدرسك ارنلر سوزيني ٥ تاكوره سن همدارنلر يوزيني ٥
انبيا سوزين اشيدوب قل سلام ٥ علم وارسان ايمان اول تمام ٥
اوليايه رحمت الله دريه سين ٥ سندخي اخره قيوسين يه سين ٥
دكله ايدي بو اونوتمي دا سيتان ٥ كيم نجه خم اولسه اي دوستان ٥
اول معلم قوجه ايماني دور روشت ٥ عرضه قلدي اول يزيده قرشو جيست ٥
ايدن اولدم اول يزيدي نابكار ٥ اوش مسلمان اولدم امدي بايدار ٥
سز هزار ان جان فدا اسلام يولونه ٥ شكري درسا هنده كي انعام چونه ٥
باشم و مالم فدا اولسون يقين ٥ احمده يارنلريمه اي لعين ٥
اولوريسم مصطفانك عشقينه ٥ حق باعثلر اول حسينك صدقينه ٥
كر حسينك عشقينه بولكون اولمه ٥ يارب انده رحمت و شفقت بولمه ٥
چون يزيد بيوز آي دوندي يلسز ٥ قوجه جوغي باره باره ايتديلر ٥
اول حسينك عشقينه جان اوينديي ٥ خار جيلر حقدن ايمان بولمديي ٥
بس يزيد و محنس حكم ايتدي كرو ٥ اول اسرا اولنلري الول بروه ٥
تخت الايه كتوردي انلري ٥ محنته بويا غمش اول خاتونلري ٥

بارخ

2870 Başı açuk anları yalın ayak
Bürümişdi yüzlerin toz u toprak

2871 Ümmü Gülsüm ve Sekîne geldiler
Zeyneb Rukıyye Yezîd'i gördiler

2872 Kıldılar feryâd ü zârî ve figân
Didiler dâd eyâ zâlim bed-gümân

2873 Çığrışurlar yâ Muhammed Mustafâ
Vâ Hüseynâ ey 'Aliyyü'l-Murtazâ

2874 Kandesiz görün bizüm hâlimizi
Bu Yezîd önünde ahvâlimizi

2875 Ehl-i Beyt'ün senün ehlün ya Rasûl
Karavaş diyü getürmüş bu fuzûl

2876 Ümmü Gülsüm ana döndi söyledi
Kangı kâfir buncılayın eyledi

2877 Sen kâfirden biter oldun ey la'în
Mustafâ'ya eyledün çün buğz u kîn

2878 Ey utanmaz Hâricî bedbaht-ı şûm
Hem zinâ oğlı haram-zâde zalûm

2879 Pâdişâhlık böyle midür ey velek
Kim sana la'net okur cümle felek

2880 Bu senün 'adlin midür ey nâ-bekâr
Tâ bizi böyle getürdün hor u zâr

2881 'Avretün kızun karavaşunı sen
Yidi perdenün içinde dutasın

2882 Mustafâ'nun kızların gelinlerin
Uşbu hâl-ile esîr eyleyesin

2883 Eydesin benven Muhammed ümmeti
Ol vire bir gün sana Hak âfeti

2884 Alnımıza uşbu yazılmış-idi
Sana rahmet ol Hudâ'dan olmadı

[99a]

١٩٢

باشیغه آچوب انلری یالن ایاق ٥ بورومشری یوزلرین توز طیراق ٥
اوم کلثوم و سکینه کلدیلر ٥ زینب رقیه یزیدی کوردیلر ٥
قلدیلر فریاد و زاری و فغان ٥ دیدیلر داد ایا ظالم بو کمان ٥
چغری شوزلر یا محمد مصطفا ٥ و احسینا ای علی المرتضا ٥
قنده سیز کوروک بیزم حالمزی ٥ بو یزید اوکونده اخوا ایلری ٥
اهل بیتوک سنوک اهلوک یا رسول ٥ قاره وش دیو کتورمش بو فضول ٥
اوم کلثوم اکا دوندی سویلدی ٥ قنقی کافر بو تجیلاین ایلدی ٥
سن کافردن بیتر اولدوک ای لعین ٥ مصطفایه ایلدوک چون بغض کین ٥
ای اونا نمز خارجی بدبخت شوم ٥ هند زنا اوغلی حرم زاده ظلوم ٥
پادشاه لق بویله میدر ای ولک ٥ کیم سکا لعنت اوقور جمله فلک ٥
بو سنوک عدلک میدر ای نابکار ٥ تا بیری بویله کتوردوک خوار زار ٥
عوره توک قیرلوک قره وشوک سن ٥ یدی یوزه نوک ایچنده دوته سین ٥
مصطفانوک قیزلرین کلن لرین ٥ اوشبو حالیله اسیر ایلیه سین ٥
ایده سین بنوا محمد اومتی ٥ اول دیره بر کوره سکا حق افتی ٥
الیمزه اوش بو یازلمشیدی ٥ سکا رحمت اول خدادن اولمدی ٥

[٩٩]

2885 Bunı eydür ilerüye sürünür
Sunuben kardaşınun başın alur

2886 Kendü yüzin urdı anun yüzine
Kasda kıldı kim kıya kendi özine

2887 Âh kıldı gitdi andan ʻakl-ı hûş
Andagılar kamusı kıldı hurûş

2888 ʻAkıl geldi yine nefrîn eyledi
Dâdumızı senden ala Hak didi

2889 Döndi eydür ol Yezîd-i nâ-bekâr
Ne kişidür yâ bu söyleyen nigâr

2890 Didiler kim ol ʻAlî'nün kızıdur
Didi Yezîd anun-çün artuk sözidür

2891 Atasına benzer uş bunun sözi
Katı söyler hîç utanmaz kendi özi

2892 Ümmü Gülsüm'e dönüb söyler Yezîd
Eytdi gördünüz mi ne kıldı Mecîd

2893 Siz dilerdinüz ki tahtı dutasız
Saltanat oyunın bizden ütesiz

2894 Tengri sizün işinüz onarmadı
Bizden alub tahtı size virmedi

2895 Bana ol Hak rûzî kıldı devleti
Bize devlet size virdi mihneti

2896 Bildügünüz kamusı oldı yalan
Olmadı atan Emîrü'l-mü'minân

2897 Ümmü Gülsüm eydür ana ey Yezîd
Hâricîler'dür yalancı ey pelîd

2898 Hâricî'i ve münâfıkları Hakk
Kamu yalandur didi andurarak

2899 Sensin ol yalancılarun ulusı
Hâricîler münâfıklar ulusı

[99b]

بوني ايندر ايلرويه سورونه صونوبا قرد آشينوك باشين آلور
كندويوزين اوردي آنوك يوزينه قصره قلدي كه قيا كندو اوزينه
آه قلدي كندي اندن عقل هوش انده غيلر قاموسي قلدي خروش
عقل كلدي بينه نفرين ايلدي دآدو مزي سندن آله حق ددي
دوندي ايندر اول يديدونا بكا نه كشيدن يا بوسويله يا نكا
ديديلر كه اول عليمك قيزيدن دنيديد آنوك چون آرتق سوزنو
آه سينه بنكن راوش بنى نوك سوزنه قاچي سويلر هيچ اوتا نمز كندا اوزنه
اوتم كلثومه دونوب سويلين يدنيد ايتدي كوز دوكوزيه نه قلدي بجيد
سيز ديلر ديكوز كه تختي دونه سز سلطنت اويونن بزدن اونه سز
تنكري سيزوك ايشيكوزنا وكارمدي بزدن آلوب تختي سيزه ويرمدي
بكا اول حق روزي قلدي دولتي بزه دولت سيزه ويردي تختي
بلدوكوكوز قاموسي اولدي بلانه اوتمدي آتك امير المؤمنان
اوتم كلثوم ايندر اكا اي يدنيد خارجيلر دزيلانجي اي بليد
خارجي ومنافقلري حق قاموبلاندز ديدي اندز ورق
سن سين اول بلانجيلر دوكل اولوسي خارجيلر منافقلر اولوسي

ديدي مدي

2900 Diyimedi Yezîd ayruk hayr u şerr
Ol ‘Alî evlâdına kıldı nazar

2901 Eytdi bu oğlan kimin durur hakîr
Didiler kim Seyyid’ündür yâ emîr

2902 Eydür ey oğlan görür misin sizi
Nicesi eyledi Hak a‘lâ bizi

2903 Diler idi ol atan deden senün
Menber üzre analar adın anun

2904 Anı emîrü’l-mü’minîn okuyalar
Görmedi lâyık anı Perverdigâr

2905 Tengri anı bize rûzî eyledi
Ol bu resme nice herze söyledi

2906 Döndi Zeyne’l-Âbidîn eydür ana
Ey utanmaz nahs eydeyin (ben) sana

2907 Di bu menber kime olmışdur ‘ayân
Senün atan deden mi kıldı beyân

2908 Yâ benim atam dedem mi eyledi
Çün İmâm-zâde bu sözi söyledi

2909 Mustafâ benim dedem mi ya senün
Murtazâ benim atam mı ya senün

2910 Dedemi anub salavât vireler
Dedeni kâfir diyüben yireler

2911 Sen eğer atamı öldürdün ne var
Dedeni dedem dahi öldürdi zâr

2912 Âhrıbâ hayş u kabîle kavmüni
Kırdı ol Bedr u Huneyn’de kamunı

2913 Dedem adıdur Muhammed Mustafâ
Atam ol ibn-i ‘Aliyyü’l-Murtazâ

2914 Sen haram-zâde şakî Hindî-bece
Benüm ile olısarsın bir yâ nice

[100a]

١٩٥

دیی مدی یدنید ایتر وق خلق وشتر ٥ اول علی اولادینه قلدی نظر ٥
ایتدی بو اوغلان کلکدور حقدن ٥ دیدیلر کیم سید و کدر یا امیر ٥
ایدر ایدی اوغلان کورر میسن سیزی ٥ بنجه سی ایلدی حق اعلا بیزی ٥
دیلر ایدی اول آتک دکک سنوک ٥ منبر اوزره اکا لر آدین آنوک ٥
آن امیر المؤمنین او قویالر ٥ کورمدی لایق آنی بر وردکار ٥
تنکری آنی بیره روزی ایلدی ٥ اول بورسمه بنجه هرزه سوبلدی ٥
دوندی زین العابدین ایدر اکا ٥ انی اونا نمز تحنس ایده بن سکا ٥
دی بو منبر کیمه اولمشدر عیان ٥ سنوک آتک دکمی قیلدی بیان ٥
یا بنم آتم دکم ایلدی ٥ جون اعانم زاده بو سوزی سوبلدی ٥
مصطفا بنم دکم یاسوک ٥ مرتضا بنم آتم یاسوک ٥
دکمی آکوب صلوات ویره لر ٥ دکه کافر دیو بن بره لر ٥
سن اکر آتمی اولدر دون نوار ٥ دکه کی دکم دانی اولدردی نار ٥
آخر باخیشی قبیله قومکی ٥ قردی اول بدری حنینده قامکی ٥
دکم آدیدر محمد مصطفا ٥ آتم اول ابن علی المرتضا ٥
سن حرمزاده شیخی هندی بیجه ٥ بنوم ایله اولیسر سین بز یا بنجه ٥

[١٠٠أ]

2915 Ben Rasûl'ün kızı oğlıyam yakîn
Sen kimün oglu olasın yâ la'în

2916 Bu cemâ'at irmeseydi böyle ben
Taht üzere oturaydun böyle sen

2917 Hele yarın âhiretde göreler
Eğri kimdür doğrı kimdür bileler

2918 Çün Yezîd ol dem bu sözi dinledi
Dutub bu oğlanı öldürün didi

2919 Dutdı cellâd anı öldüre idi
Na'ra urdı Ümmü Gülsüm komadı

2920 Söyledi ol dem Yezîd işit sana
Eydeyim sözüm kulak urgıl bana

2921 Ol zemân kim Mekke'yi aldı Rasûl
Deden evin sakladı ol pür-usûl

2922 Kim Ebû Süfyân evine yürüye
Düşmenimdür didi Seyyid bî-riyâ

2923 Şimdi oğlancuklarını kırasın
Kendü özüne anı devlet bilesin

2924 Bu senün 'adlin midür yâ devletün
Mustafâ'ya hürmetün yâ 'izzetün

2925 Ol halâyık kamu anlar bu sözi
Ağlaşurlar kamu göyindi özi

2926 Korkdı dınmadı Yezîd-i nâ-bekâr
Eydür oğlan gör n'ider Perverdigâr

2927 Senün atan dünyâda diler idi
Kim emîrü'l-mü'minîn ola adı

2928 Olmadı çün ol murâda irmedi
Uş ben oldum Tengri ana virmedi

2929 Söyledi ol dem Hüseyn oğlı 'Alî
Kim benim atam dedem oldı velî

[100b]

بن رسولوك قیزی اوغلیم یقین ٭ سن کمونك اوغلو اولسین یا لعین ٭
بو جماعت ایزمه سیدی بو ویله بن ٭ تخت اوزره اوتوریدوك بو ویله سن ٭
هله یارین آخرتده کوره لم ٭ اگری کمدر دوغری کمدر بیله لم ٭
چون یدیدی اولدم بو سوزی دکلدی ٭ دوتوب بو اوغلانی اولدوروب دیدی ٭
دوتدی جلاد آنی اولدوره ایدی ٭ نعره اوردی اوم کلتوم قومدی ٭
سقیلدی اولدم یدیدی شبث سسکه ٭ ایده یم سوزم قلاق اوزغل بکا ٭
اول زمانکم مکه ده الدی رسول ٭ دده اوبن صقلدی اول بو اصول ٭
که ابو سفیان اوبنه یوز رو یا ٭ دوشمه ممدر دیدی سیدی بیریا ٭
شمدی اوغلانه جفا ریتی قیرمیسن ٭ کندو اوزوکا آنی دولت بیلسین ٭
بو سنك عدلکمیدر یا دولتوك ٭ مصطفا یه حرمتوك یا عزتوك ٭
اول خلایق قاموا سلر بو سوزی ٭ اغلاشورلر قاموکوبندی اوزی ٭
قورقدی دنیادی یدیدو تا بکا ٭ ایدر اوغلانکوز بیدر بزوردکا ٭
سوك آتلغ دنیاده دیلکز ایلدی ٭ که امیر المؤمنین اولا آدی ٭
اولمادی چون اول مراده ایرمدی ٭ اوشبو بن اولدم تنکری اکا ویرمدی ٭
سوبلدی اولدم حسین اوغلی علی ٭ که بنم آتم دده اولدی ولی ٭

هم کمز

2930 Her ki mü'mindür Müslimân da bize
Dir emîrü'l-mü'minîn ne dir size

2931 Hak dedeme dünyâyı kıldı harâm
Âhiretde sen yanısarsın müdâm

2932 Yine dutdı ol Yezîd eydür ana
Bir sorıncam vardur ey oğlan sana

2933 Fazlınuz nedür 'Arab üzre sizün
Haddüni bil söyleme artuk sözün

2934 Hem 'Arab üzre fazîlet bizde var
Beğleri bizüz fasîhat bizde var

2935 Döndi Zeyne'l-Âbidîn eydür yalan
Söyledün eyâ itden kemter olan

2936 Cebrâ'îl bize geldi yâhud size
Vahiy size mi inübdür yâ bize

2937 Siz dedem katında îmân buldunuz
Siz bize eyt ki ne râhat kıldunuz

2938 Vahiy gökden bize tenzîl eyledi
Hem risâlet bize te'vîl eyledi

2939 Emr ü nehyi bizden öğrendi kamu
Size ne eydürler ey itden ulu

2940 Benim anam Fâtıma'dur bilesin
Anun atası Rasûle'l-Mürselîn

2941 Senün anan Hind-i bâzâr 'avreti
Atan ol 'akreb ağusı ey köti

2942 Deden hod Bedr u Huneyn'ün Cuhûd'ı
Sen bulardan dahi biter Yahûdî

2943 Ulu dedem rahmeten li'l-'âlemîn
Bir kaçan ola dedenle ey la'în

2944 Yâhud ol dedem 'Aliyye'l-Murtazâ
Anunla nice bir olur ey digâ

[101[a]]

١٩٧

هر كه مؤمن در مسلمانده بيره ٥ دير امير المؤمنين ده دير سيره ٥
حق دده دنياء قلدي حرام ٥ آخرنده سن ياني سر سين مدام ٥
بنه دوندي اول يزيد ايدر اسما ٥ بر صور بجم و آردنجا اوغلانه سما ٥
فضلو كوزندر عرب اوزره سوزوك ٥ حرمي بل سويلمه ازتوف سوزوك ٥
همه عرب اوزره فضيلت بزده وآر ٥ بكلري بزوز فصيحت بزده وآر ٥
دوندي زين العابدين ايدر يلدن ٥ سويلدوك آيا ايتدك كمتر اولانه ٥
جبرائيل بزه كلدي تا خوف سينه ٥ وحي سينه هي اينوبدر تا بيره ٥
سير دده تم قاتنده ايمان بولدوكوز ٥ سز بيره ايتكه نه راحت قلدوكوز ٥
وحي كوكدن بيره تنزيل ايلدي ٥ همه رسالت بيره تأويل ايلدي ٥
امر و نهي بزدن اوكرندي قمر ٥ سيره ايدر لر اي ايتدك اولو ٥
بنم ايم فاطمه دور بيله سنين ٥ آنوك آنه سي رسول المرسلين ٥
سنوك آنك هندي بازر عوره تي ٥ آنك اول عقرب آغوسي اي كوتي ٥
دده ك خوف بدر حنينوك جهودي ٥ سن بولاردن دآخي بتر يهودي ٥
اولو دده تم رحمة للعالمين ٥ بر قجن اول دده كله اي لعين ٥
تا خوف اول دده تم علي المرتضا ٥ آنوكله نيجه بر اولور اي دعا ٥

2945 Çün ki atam ol Hüseyn-i bâ-safâ
Yâ bir midür senün-ile ey bî-vefâ

2946 Billâhi utan ne fazlat sizde var
Nice dirsin yâ ululuk bizde var

2947 Bir dahi ne eydeyin işit sana
Dut kulagun bir zemân benden yana

2948 Dîni ve Kur'ân'ı farzı sünneti
Bizde buldılar Muhammed ümmeti

2949 Hem tahâret arılık İslâm ve dîn
Cümle bize gelmedi mi ey la'în

2950 Cebrâ'il dahi mugarrebler[36] bile
Bize fahr eyledi bunlar cem'-ile

2951 Dedeme Kur'ân'da Rabbi'l-'âlemîn
Buyurubdur rahmeten li'l-'âlemîn

2952 Sen okumadın mı Kur'ân ey digâ
Bilmedün mi sırr-ı hâl-i Mustafâ

2953 Ol dedem 'Alî hakkında hem Hudâ
Kendü lutfından buyurdı **"hel etâ"**

2954 Bu su'âlime cevâb eyle senün
Var-ise ger gövden içinde cânun

2955 Çün Yezîd işitdi bu sözi hemân
Ditredi yaprak gibi ol kaltabân

2956 Dili bağlandı ve bozardı yüzi
Nutkı dutuldı ve unutdı özi

2957 Yidi yaşındaydı Zeyne'l-Âbidîn
Yezîd-ile da'vâ kıldukda hemîn

2958 Mu'cizât ve hem vilâyet idi ol
Nice bahs eyler anunla ol fuzûl

2959 Az zemândan yine söyledi Yezîd
Ne dilersin dile benden ber-mezîd

[101b]

چون که آتم اول حسینی با صفا ۵ یا بر میدر سنو کیله ای بی وفا ۵
بالله او تات نه فضلت سیزده وار ۵ نیجه دیر سین یا اولولق بزده وار ۵
بردی نه ایده بن ایشیت سکا ۵ دوه قلاغوک بر زماه بنده یکا ۵
دینی و قرآنی فرضی سنتی ۵ بزده بولدی بلر محمد اومتی ۵
هم طهارت آریلق اسلام و دین ۵ جمله بیزه کلمه بی ای لعین ۵
جبرائیل دائی مغربلر بیله ۵ بیزه فخر ایلری بولنلر جمعیله ۵
دده قرآنده رب العالمین ۵ بیورو بدر رحمة للعالمین ۵
سن او قرمادوکی قرآن ای دغا ۵ بلمدوکی سیری حالی مصطفا ۵
اول دده علی حقنده هم خدای ۵ کندولطفندن بیوردی هل اتی ۵
بو سوآلیمه جواب ایله سنوک ۵ وار ایسه کر کودک ایچنده جنوک ۵
چون یدیز ایشیدی بو سوزی همان ۵ دنره دی یا برآف کبی اول قلتبان ۵
دیلی بغلندی و بوزاردی یوزی ۵ نطقی دونولدی و اونوتدی اوزی ۵
یدی یاشندیکی زین العابدین ۵ یدیدیلر دعوی قلدوقده همین ۵
معجزات و هم ویلایت ایدی اول ۵ نیجه بحث ایلر آنوکله اول فضول ۵
ازرماندن بنه سوزلدی یدیلر ۵ نه دیلرسین دیلر بندن برمزید ۵

اکا ایدر

2960 Ana eydür ol İmâmi'l-Müslimîn
İtmeyecegüni dime ey la'în

2961 Eytdi dile ne dilersen dileğün
Hâcetüni ben revâ kılam senün

2962 Seyyid eydür dileğüm senden budur
Babamun başın girü bana buyur

2963 Yezîd eydür hoş revâ kıldum anı
Dahi nedür dileğün göster kanı

2964 Didi bir hâcet dahi oldur sana
Atamı öldüreni virgil bana

2965 Tâ bugün dâdumı andan alduram
Atamı öldüreni ben öldürem

2966 Ol sâ'atde döndi Yezîd söyledi
Kimdür anı öldüren bulun didi

2967 Hîç kimesne söylemedi dinmedi
Yüzine bakub Yezîd'e dönmedi

2968 Eytdi yine tîz bulun didi Yezîd
Anı kimdür öldüren eydün bicid

2969 Eydür anlar anı şâhâ öldüren
Senün üzerine leşker düşüren

2970 Evvelâ Hüseyn'e saldı nâmeler
Dönüb yine bunları kırdı bular

2971 Her ki mâlı dökdi düşürdi çeri
Ol öldürmişdür Hüseyin serveri

2972 Söyledi ol demde Yezîd anlara
Sad-hezârân nâm u la'net sizlere

2973 Ey utanmaz 'Amr-ı nahs tâ Şimr-ile
Sizden olmuşdur Hüseyn'e çok belâ

2974 Çün ki bildi ol Yezîd-i bî-vefâ
Buyurur tîz bağlayub kılun cefâ

[102[a]]

اما ایدر اول امام المسلمین ۵ ائمیه جکوکی دیمه ای لعین ۵
ایتدی دیله نه دیلر سك دیله کوك ۵ حاجتوکی بن روا قیلم سنوك ۵
سیتدیله ایدر دیله کوم سسندن بودر ۵ بابا موك باشین کیزو بکا بیور ۵
یدیدا ایدر خوش روا قیلدم آنی ۵ دآنی ندر دیله کوك کوستر قنی ۵
دیدی بن حاجت دخی اولدر سکا ۵ آنه هی اولدوره نی و بن کل بکا ۵
تا بوکون دآدوهی اندن الدورم ۵ آنه هی اولدوره نی بن اولدورم ۵
اول ساعتده دوندی یدید سویلدی ۵ کمدر آنی اولدورن بولوك دیدی ۵
هیچ کمسنه سویلمه دی دیمه دی ۵ یوزینه باقوب یدیده دوغه دی ۵
ایتدی بنه تین بولوك دیدی یدید ۵ آنی کمدر اولدورن ایدوك دی جید ۵
ایدر انلر آنی شاها اولدورن ۵ سنوك اوزه ریکم لشکر دوشورن ۵
اولا حسینه صالدی تامه لر ۵ دونوب بنه بونلری قیز دی بولار ۵
هرکه مالی دوکدی دوشوردی چری ۵ اول اولدر صندر حسین سرو بری ۵
سویلدی اولدمده یدید انلره ۵ سز هذا آنه نام لعنت سنه لره ۵
ای اوبا نمز عمر خسس تا شمیله ۵ سز دن اولمز حسینه حق یله ۵
چونکه بلدی اول یدید دونیه وفا ۵ بیورز تین بغلیوب قلوك جفا ۵

2975 ‘Amr-ı nahsı Şimr-i mel’ûnı dahi
Dutdılar ol dem buları ey âhî

2976 İletüben meydân içinde basdılar
Anlarun burnun kulağın kesdiler

2977 Anlara urdılar çok darb-ı şedîd
Eyle oldı ol Havâricler çü it

2978 Dönüben iki deve getürdiler
Ol yabânî develere sardılar

2979 Saldılar ol develeri yazuya
Aluben gitdi buları tîziye

2980 İki Sünnî bindi iki yügrük ata
Kamçı urub deveyi önine kata

2981 Kodılar ol develeri bir zemân
Ol la‘înler bulmaya Hak’dan emân

2982 Develer kaçar tağa daşa gider
Ol Hâricîleri anlar gör n’ider

2983 Daşa ağaca urarak anları
Pâre pâre itdiler mel‘ûnları

2984 Ol la‘înler kaldılar bir yazıda
İşidenler la‘net okun Yezîd’e

2985 Allâh’un kudreti ile iki la‘în
İki kancık köpek oldılar yakîn

2986 Su (diyü) bunlar yılışur çöllere
Yügrişüben hâ gezerler yollara

2987 Gözlerine görinür çölde sular
Ana varınca yügürdişür bular

2988 Bunlar ana irişince kum olur
Ussı gider bunlar anda yıkılur

2989 Bir zemân yatur yine kalkar gider
Su görünür ana dahi ‘azm ider

[102b]

عاشور غنسي شهري ملعوني دخي ٥ دونديلر اولدم بولاري اي آخي ٥
ايلتو بامبدآت ايچنده بافديلر ٥ انلرونك بوزنون قلدي غن كنديلر ٥
انلره اوردیلر چوق ضرب بشديد ٥ ايله اولدي اول خوار جلر وايندت ٥
دونوبا ايكي دوه كتوردیلر ٥ اول بباني دوه لره صاردیلر ٥
صالديلر اول دوه لري بازويه ٥ آلوبا كتدي بولاري تيزيه ٥
ايكي سني بندي ايكي يوكروك آته ٥ قچه اوروب دوه ي اوكينه قاشه ٥
قويلدي اول دوه لري بز زمانت ٥ اول لعنلر بو ملعونه حقدن امان ٥
دوه لر قاچر طاغه دآشه كيدر ٥ اول خارجيلري انلر كورنيدر ٥
دآشه آغاجه اورآرق انلري ٥ باره باره ايتديلر ملعونلري ٥
اول لعنلر قالديلر بز يازيده ٥ ايشيدنلر لعنت اوقوك بو يده ٥
الله هوك قدرتي ايله ايكي لعين ٥ ايكي قانجق كوبك اولديلر يقين ٥
صو بونلر يليشور چول لره ٥ يوكريشوبن هاكزرلر بولانه ٥
كوزلرينه كوريلنور چولده صولر ٥ اكا وارنجه يوكوردبشور بولر ٥
بونلر اكا ايريشنجه قوتم اولور ٥ اوچتي كيدر بونلر انده يقلور ٥
بز زمان يانورينه قالقار كيدر ٥ صوكورونور اكا دآخي عظم ايدر ٥

يليشور

2990 Yılışarak ana varurlar revân
Su bulunmaz ol dahi kumdur hemân

2991 Tâ kıyâmet günine dek bunlara
Böyle cezâ virdi Hak mel'ûnlara

2992 Âhiretde n'olacağın Hak bilür
Mü'min olan anlara la'net kılur

2993 Didi Yezîd yâ 'Alî ibn-i Hüseyn
Bir dahi hâcet dilegil böyle sen

2994 Eydür bize destûr olsun gidelim
Olan hod oldı bu dem biz n'idelim

2995 Eytdi olsun size çok ni'met virem
Hil'at-ile altun-ile göndürem

2996 Eydür imdi bu üçünci hâcetün
Dile benden ne dilerse hazretün

2997 Seyyid eydür mâlı milki n'iderem
Ben bu üçüncide bunı dilerem

2998 Dilerem destûr ola yarın bana
Hutbe okuyam dileğüm bu sana

2999 Râvîsi eyle rivâyet eyledi
Kudret-ile ol gün ezîne yarın idi

3000 Kahkahayla güldi eydür hoş ola
Çün eyitdüm kavle yarın düş ola

3001 Hutbe okumağa destûr eyleyem
Lîki kılmağa namâzı komayam

3002 Seyyid eydür râzî oldum ben ana
Hutbeyi okuduğum yiter bana

3003 Ol gün anlara bu karârı kıldılar
Bir sarâya bunları kondurdılar

3004 Biş yük altun on yük gümüş-ile
Virib-idi taht ve câmeler bile

[103[a]]

٢٠١

يلبشيرك انكا وارلر روآت ٥ صوبولنمز اولدغي قومدر همان ٥
تا قيامت كوفي نه دك بولنلره ٥ بويله جزا ويردي حق ملعونلره ٥
آخرتده نوله جاغين حق بيلور ٥ مؤمن اولان انلره لعنت قلور ٥
ديدي يزيد يا علي ابن حسين ٥ بردغي حاجت ديله كل بويله سن ٥
ايدر بزه دستور اولسون كيده لم ٥ اولان حق فا اولدي بودم بن نيده لم ٥
ايتدي اولسون سيزه حق نعمة ورم ٥ خلعتيله التونيله كوندرورم ٥
ايدر اغدي بو اوچنجي حاجتوك ٥ ديله بندن نه ديلرسه حضره توك ٥
سيتل ايدر مال ملك نيده رم ٥ بن بو اوچنجيده بوني ديلرم ٥
ديلرم دستور اوله يارين بكا ٥ خطبه اوقويم ديله كوم بوسكا ٥
راويسي ايله روايت ايلدي ٥ قدره تله اول كون ازينه يارين ايدي ٥
قهقهيله كلدي ايدر خوش اوله ٥ چون ايتدم قوله يارين دوش اوله ٥
خطبه اوقوماغه دستور ايليم ٥ ليكه قلماغه نمازي قوميم ٥
سيد ايدر راضي اولدم بن اكا ٥ خطبه اوقودوغوم يتر بكا ٥
اول كون انده بو قرآري قلديلر ٥ بر سراية بونلري قوندرديلر ٥
بشر بوك التون واون بوك كومشيله ٥ ويز بيري تخت وجاملر بيله ٥

3005 Ümmü Gülsüm anı kılmadı kabûl
Eydür altun-ile bizi aldar mı ol

3006 Öldüre kardaşlarımı zulm-ile
Kan bahâ virmek diler altun-ile

3007 Almazam ben altunı kodum Hak'a
Tengri dâdım ala ol dînden çıka

3008 Ol sarây içinde cem' oldı bular
Nevha kılub ağlaşurlar zâr u zâr

3009 Gicesi pinhân Müslimânlar gelür
Anlar-ile ağlaşur zârî kılur

3010 Dürlü donlar anlara getürdiler
İllâ anlar donı kara geydiler

3011 Anlara mü'minler altun u gümiş
Getürür her gice pinhân yâd u biliş

3012 Çün sabâh oldı baş kaldurdı gün
Ol gün ezîne idi yâ zû-fünûn

3013 Kuşluk oldı çün salâ okudılar
Halk-ı 'âlem mescide dirildiler

3014 Mescide geldi 'Alî ibn-i Hüseyn
Menber önünde oturdı bâ-hazîn

3015 Geldi sonra Yezîd-i pür-zagal
Bile Mervân ol Ziyâd-ı pür-hiyel

3016 Halk dahi mescide toldı hâss u 'âm
Okudı Kur'ân'ı hâfızlar temâm

3017 Ban okudılar mü'ezzinler yine
Çıkdı bir Hâricî minber üstine

3018 Niçe dürlü herze hezyân söyledi
Ol 'Alî hakkında bühtân eyledi

3019 Çün temâm okuyuben indi girü
Sonra Zeyne'l-Âbidîn durdı örü

[103b]

اوتمه کلتوم آیی قلمدی قبول ۵ ایدر التونیله بزی الدری اول ۵
اولدوره قرد اشدر رسمی ظلمیله ۵ قان بها و برمك دیلر التونیله ۵
المزنم بن التونی قودوم حق ۵ شکری دادیم آله اول دینکز جقه ۵
اول سرآیی ایچنده جمع اولدیلر ۵ نوحه قلوب اغلشور لر زار زاره ۵
کیجه سی پنهان مسلمانلر کلور ۵ انلر یله اغلاشور زاری قلور ۵
دور لودونلر انلاره کتوردیلر ۵ الا انلر دونی قره کیدیلر ۵
انلره مومنلر التونی کومیش ۵ کتورر هر کیجه پنهان یاذ یلیش ۵
چون صباح اولدی و باش قالدردیلر ۵ اول کون ارینه ایدی یاذ و قتون ۵
قوشلق اولدی چون صلا اوقودیلر ۵ خلق عالم مسجیده دیرلدیلر ۵
مسجده کلدی علی ابن حسین ۵ منبر اوکنده اوتوردی باحزین ۵
کلدی منکره هم یذیدی بر زغل ۵ بله مروان اول زیاذ و بر حیل ۵
خلق دخی مسجیده طولدی خاص و عام ۵ اوتوردی قرآنی حافظلر تمام ۵
باك اوقوردیلر مسوزین لرینه ۵ چقدی بر خارجی منبر اوستینه ۵
بیچه دور لو هرزه هذیان سویلدی ۵ اول علی حقنده بهتان ایلدی ۵
چون تمام اوقویو با اندی کیرو ۵ منکره زین العابدین دوردی ارقه ۵

ایدر اعدی

3020 Eydür imdi Yezîd direm sana
Dünki va‘dinden îcâzet vir bana

3021 Peşîmân olmış-ıdı Yezîd sözine
Bakmadı ‘Alî Hüseyn’in yüzine

3022 Baş önine salub key oldı hacîl
Kim bile ne söyleye bu şîr-dil

3023 Kaldırub başın Yezîd-i bed-fi‘âl
Çıkmasun dir minbere kim bu ‘ayâl

3024 Durduğı yirde sözüni söylesün
Ol arada bildüğin şerh eylesün

3025 Didiler ki şâhâ çıksun minbere
Nâ-resîdedür çıkarsa ne göre

3026 Yidi yaşındadur Zeyne’l-Âbidîn
Niçe mihnet çekmiş-idi ol pâk-i dîn

3027 Ağdı minber üstine ol şîr-vâr
Hoş fesâhat virmişdi Perverdigâr

3028 Başladı okudı tevhîd ol usûl
Okudı ardınca hem medh-i Rasûl

3029 Sonra agaz eyledi ol vasf-ı hâl
Hak ana virmiş fesâhat ber-kemâl

3030 Söyledi şi‘r-ile kendü hâlini
Anası kardaşları ahvâlini

Şi‘r-i Zeyne’l-’Âbidîn (ibn-i) İmâm Hüseyn ibn-i ‘Alî

3031 Ya cemâ‘at beni bilün bî-riyâ
Benven ol âl-i Rasûl-i Kibriyâ

3032 Benem ol ibn-i Hüseyn-i ber-güzîn
Atam olmışdur şehîd-i Kerbelâ

3033 Fâtıma’dur atam anası bilün
Atam atası ‘Aliyyü’l-Murtazâ

[104[a]]

ایدرا ایمدی ای یزید دیرم سکا ۞ دونکی وعد کردن ایجازه دیر بکا ۞
پشیمان اولمشدی یزید سوزینه ۞ بقمدی علی حسینک یوزینه ۞
باش اوکینه صالوب کی اولدی خجل ۞ کیم بلدی سویلیه بو شیر و دیل ۞
قالدور روب باشین یزید و بز فعالی ۞ چقمی آسون دیر منبره کیم بو عیالی ۞
دوردونجی یزده سوزونی سویله سون ۞ اول آدمه بلدوکن شرح ایله سون ۞
دیدیلر که شهدا چقسون منبره ۞ تا رسیده در چقرسه نه کوره ۞
ایدی یاشینده دور زین العابدین ۞ بنجه محنت چکمشیدی اول پاک دین ۞
اغدی منبره اوستنه اول شیر واز ۞ خوش فصاحت بر مشدی بر ورد کار ۞
باشلدی اوقودی توحید اول اصول ۞ اوقودی آردنجه همه مدح رسول ۞
شکره آغاز ایلدی اول وصف حال ۞ حق اکا دیرمش فصاحت بر کمال ۞
سویلدی شعر ایله کندو حالینه ۞ آنه سی قرد آشلری احوالینه ۞

شعری زین العابدین ۞ ایمام حسین ابن علی ۞

یا جماعه بنی بیلوک بیریا ۞ بنوا اول آل رسول کبریا ۞
بنم اول ابن حسین بر کوزین ۞ آنم اولمش شهیدی کربلا ۞
فاطمه در آنم آنه سی بیلوک ۞ آنم آنه سی علی المرتضا ۞

3034 Ol ʻAlî'dür ki Rasûl eydür idi
Şehri ben ʻilmün kapusıdır ana

3035 Babamun kardaşı degül mi Hasan
Ulu dedem ol Muhammed Mustafâ

3036 Dahi ulu ceddüm İbrâhîm idi
Ol Halîlullâh şâh-ı Enbiyâ

3037 Çünki aslımız bulardur bî-gümân
Bize niçün kıldılar bunca cefâ

3038 Dedemi öldürdi bular mekr-ile
ʻAmmuma virdiler zehr-i nâ-sezâ

3039 Yâhu görün Kerbelâ'da n'itdiler
Ne cefâlar bunlar kıldılar bize

3040 Asl u kavmümizi kamu kırdılar
Kanı kardaşcuklarum oldı hebâ

3041 Yâ cemâʻat siz eğer bileydinüz
Kim bular bize nice kıldı cezâ

3042 Kamunuz gözyaşını dökeydinüz
Tâ olaydınuz şehîd-i mübtelâ

3043 Kardaşlarumla ʻammularumı bular
ʻAmmum oğlanlarını babam-ile

3044 Su yolunı bağladılar ser-te-ser
Hükm kıldılar bu melʻûnlar bile

3045 Su katında kamu susuz oldılar
Şehâdet buldı kamusı cemʻ-ile

3046 Ya cemâʻat ne kıla bu sizlere
Bu size insâf kıla mı ʻadl-ile

3047 Bir kişi kim Rasûl oğlanlarını
Böyle kıla anda olmaz dîn hayâ

3048 Beni itdiler yesîr ü hor u zâr
Anamı hem ʻammiyetlerim-ile

[104b]

اوّل علیدر که رسول ایدر ایدی ٥ شهری بن علمک قبوسیدر براکا ٥
بابامک قرداشی دکولمی حسن ٥ اولودر دم اول محمد مصطفا ٥
دائی اولوجرقم ابراهیم ایدی ٥ اول خلیل الله شاهی انبیا ٥
چونکه اصلیمز بولاردر بی کمان ٥ بیزه نیچون قلدیلر بونجه جفا ٥
دده‌می اولدردی بونلر مکر یله ٥ عمومه ویردیلر زهری ناسزا ٥
یاخو کوروک کربلاده نتدیلر ٥ نه جفالر بونلر قلدیلر بیزا ٥
اصلو قومومزی قامو قردیلر ٥ قانی قرداشجو قلدیلر اولدی هبا ٥
یا جماعت سز اکر بیلیدیکوز ٥ کم بولاز بزه بنجه قلدی جزا ٥
قامو کوز کوز یاشینی دوکیدیکوز ٥ تا اولیدیکوز شهیدی مویتلا ٥
قرداشلرمله عمولرومی بولاز ٥ عمولرم اوغلانلاریني بابامیلا ٥
صویولوني بغلادیلر سز نسز ٥ حکم قلدیلر بو ملعونلر بیلا ٥
صو قاتنده قامو صوسوز اولدیلا ٥ شهاده بولدی قهوت جمعیلا ٥
یا جماعت نه قیلا بوسز لسه ٥ بو سیزه انصاف قلاری عدیلا ٥
بر کشی کم رسول اوغلانلاریني ٥ بویله قیلا انده او امز دنین حیا ٥
بنی ایتدیلر تیسیر و خوروز آز ٥ آنه‌می هم عمیه‌لر همی له ٥

باشراچو

3049 Baş açuk yalın ayak bunlar bizi
Fâş u rüsvây bindürüb develere

3050 Develer örgüci bizi sakladı
Saklamadı hem bu kavm-i bî-hayâ

3051 Dedem eytdi bî-asıldan yok vefâ
Hem asîlden gelmeyiserdür hatâ

3052 Bunlarun aslı dibindendür la'în
Ataları ibn-i Süfyân-ı dana

Nazm-ı Sühan-ı İmâm Zeyne'l-'Âbidîn ('aleyhi's-selâm)

3053 Biz Muhammed evlâdı diğil miyüz
Tâ kılursız bizlere bu cevri siz

3054 Dâdımuzı Hak bizüm sizden ala
Hem Muhammed Mustafâ da'vî kıla

3055 Ey utanmaz 'âsî ümmetler yakîn
Ne cevâb idesiz âhiretde hemîn

3056 Ol cemâ'at çün bu sözi dinledi
Ağlaşuben kamusı zâr inledi

3057 Kasda kıldılar gulû-yi 'âmm ola
Hâricîler kamusı bed-nâm ola

3058 Anı gördi ol Yezîd-i nâ-bekâr
Korkusından ditredi ol hâkisâr

3059 Na'ra urdı ol mü'ezzine ki dur
Bân okugıl uşbu dem kâmet getür

3060 Çün mü'ezzin örü durdı banladı
El götürdi Allâhu ekber didi

3061 Sadakallâh didi Zeyne'l-Âbidîn
Çün işitdi ol yüce Tengri adın

[105[a]]

٢٠٥

كلدي اولدم سعيد اما سيله دي ٥ اوش سكا اوقوز قيز التوه ديدي ٥
باش آچوق يالين آياق بونلر بري ٥ قاشور سوآي بندور روب دولدي ٥
دوه لر اوركوجي بري سقلادي ٥ سقلاما دي هم بو قوي بي حيا ٥
دده م ايتدي بي آصلدن يوق وفا ٥ هم آصلدن كلمي سنر دوزختا ٥
بونلر وك اصلي دينلر نذر لعين ٥ آته لري ابن سفيانو دغا ٥

نظم سخن ٥ امام زين العابدين ع ٥

بن محمد اولادي دكلميوز ٥ تا قلوز سين بيز لره بوجور سين ٥
داد ايمزي حق بن م سنزدن آلا ٥ هم محمد مصطفا دغري قيلا ٥
اي اوتانمز عاصي اومتلر يقين ٥ نه جواب ايده سنز آخرتده هين ٥
اول جماعت چون بوسوزي دكلدي ٥ اغلاشوبا قاموسي زار ايلدي ٥
قصره قلديلر عالم اهله ٥ خارجيلر قاموسي بدنام اوله ٥
آني كوردي اول يديرو تا بكاز ٥ قرقوسندن دنره دي اول خاكسار ٥
نعره اوردي اول موءزينه كه دور ٥ باك اوقوغيل اوش بودم قامت كوز ٥
چون موءزين اورودوردي باكلدي ٥ الله اكبر ديدي ٥
صدق الله ديدي زين العابدين ٥ چون اشتري اول يوجه شكري آدين ٥

[١٠٥أ]

3062 "*Eşhedü en lâ-ilâhe*" çün didi
Sonra "*illallâh*" ile hatm eyledi

3063 'Alî ibn-i Hüseyn dir ki "*sadak*"
Kim şehâdet doğrılara gele Hak

3064 "*Eşhedü enne Muhammed*" çün didi
Seyyid anda katı feryâd eyledi

3065 Aldı başından 'imâmesin revân
Atdı mü'ezzin önine ol zemân

3066 Yâ mü'ezzin dir Muhammed hürmeti
Sabır kıl bir dem okuma kâmeti

3067 Döndi eydür ey Yezîd-i nâ-safâ
İşbu dem adın okursın Mustafâ

3068 Ol benim dedem midür yâhud senün
Doğrısını söyle var ise canun

3069 Ger benim dedem-durur ol diyesin
Halk arasında yalan söyleyesin

3070 Ger Hüseyn'ün dedesidür diyesin
Niçün anı zulm-ile öldüresin

3071 Ümmetem diyü şehâdet idesin
Hem adına sen salavât viresin

3072 Dönesin sonra Muhammed aslını
Kırasın kavmini asl u neslini

3073 Anun oğlancuklarını zehr-ile
Kırasın susız buları kahr-ile

3074 Andan eydesin Müslimân'am diyü
Ey münâfık Cuhûd'lar senden iyü

3075 Sad-hezârân nâm u la'net başuna
Kendü elinle ağu katdın aşuna

3076 Kâfir ü Cuhûd dahi İrmeni'den
Kamusından artuk oldun ya bu dem

[105b]

اشهد ان لا اله چون دیدی ٥ صکره الا الله ایله ختم ایلدی ٥
علی ابن حسین دینر که صره ٥ کیم شهادت دوغریلره کلمه حق ٥
اشهد ان محمد چون دیدی ٥ سبب اندن قانی قریا دایلدی ٥
اندی باشندن عمامه سین روان ٥ اندی منوزین اوکینه اول زمان ٥
یا موزین دینر محمد حرمتی ٥ صبر قیل بردم اوقومه قامتی ٥
دوندی ایدر ای یزیدی تا صفا ٥ اشبودم آدین اوقوز سین مصطفی ٥
اول بنم دده مدر یا حق رسول ٥ دوغریسینی سویله وآرا بسه جنوک ٥
کر بنم دده دوزر اول دیبه سین ٥ حلق آرا سنده یلان سویله سین ٥
کر حسینک دده سیدر دیبه سین ٥ نیچون آنی ظلمیله اولدوره سین ٥
امتم دیبو شهاده ایده سین ٥ کم آدینه سن صلوة ویره سین ٥
دوه سین صکره محمد اصلینی ٥ قرآسین قومنی اصلو نسلینی ٥
آنوک اوغلدن بحق قلرینی زهریله ٥ قیره سین موسیز بولاری قهریله ٥
اندن ایده سین مسلمانه دیو ٥ ای منافق جهود لوسندن ایو ٥
سزه آران نامه لعنت باشوکه ٥ کندز الیکله آغز قتریک آشوکه ٥
کافر و جهود دخی ایر مینرن ٥ قاموسندن آرتق اولدن یاندم ٥

ایست دن

3077 İt vefâ sakladı sen itden ulu
Vefâ saklamadun sen ey bed-hulu

3078 Bir kapuda bir sünücek bulsa it
Öldürürsen gitmez andan key işit

3079 İtden eksük olduğun itden biter
Sen vefâ saklamadun kıldun hatar

3080 Siz dedemden dîn ü îmân buldunuz
Yine döndünüz muhâlif oldunuz

3081 Vay sana ol günde ey bedbaht u şûm
Kim dedem da'vî kıla senden zalûm

3082 Bellü bil dünyâya gelen öliser
Her ne ki iderse anda bulısar

3083 Bize bugün oldı yarın sizedür
Size Damu odı Uçmak bizedür

3084 Hâle kim ol uşbu sözi söyledi
Mescid ehli cümle gavgâ eyledi

3085 Çün Yezîd'e kıldılar ol halk gulû
Kurudı korkudan ol itden ulu

3086 Çağırur ol dem mü'ezzine ki dur
Tîz uzat durma bu dem kâmet getür

3087 Ol mü'ezzin durdı kâmet eyledi
Ol cemâ'at çün ikâmet eyledi

3088 Kıldılar Cum'ayı taşra geldiler
Her biri evlü evine vardılar

3089 Ol Yezîd-i Hâricî durdı örü
Geldi taht üzere oturdı girü

3090 Bu haber yayıldı gulû kıldılar
Ol cemâ'at bir araya geldiler

3091 Şehir halkı ulu kiçi hâss u 'âm
Kıldılar gavgâ Yezîd üzre temâm

[106a]

[١٠٦أ]

3092 Kasda kıldılar sarâyın yıkalar
Anı dutubeni oda yakalar

3093 Nâgâh andan bir bulud çıkdı revân
Kabladı şehr üstüni pes ol zemân

3094 Şöyle dutdı karanuluk ʻâlemi
Ol halâyık dir kıyâmet ola mı

3095 Yağdı tolu yağmur ile esdi yel
İndi dağlardan Dımışk üstine sel

3096 Aldı şehrün bir yanın yıkdı hemân
Niçelerün evini kıldı vîrân

3097 Yüz bin âdemden artuk oldı helâk
Niçelerün davarını kırdı pâk

3098 Hem havâda kuşcuğazları hitâb
Kırdı dağlarda canâvar bî-hisâb

3099 O gice Yezîd'e düş-vâr oldı hâl
Râvîler eyle rivâyet kıldılar

3100 İbn-i Mahnef Lût oğlı söyledi
Yazdı Yahyâ'dan rivâyet eyledi

3101 Kim Dımışk içinde oldı bir figân
Vasfa sığmaz ol figân ey dostân

3102 Sonra mahlûk kamu feryâd eyledi
Bir yere dirilüben dâd eyledi

3103 Mustafâ evlâdını öldürdiler
Bunlara çok mekr ü cefâ kıldılar

3104 Tengri hışmı bizi gâret eyledi
Şehri yıkdı halka âfet eyledi

3105 Cümle birden gavgâ kıldılar ana
Didiler kim ey utanmaz görsene

3106 Sen ʻAlî oğlunı kırdun ya laʻîn
İrdi bize Allâh'un zecri yakîn

[106^{b}]

قصده قلدیلر سرآیین یغالر ٥ آنی دوتوبنی اوده یاقه لر ٥
تا کاه اندن بر بلوه چقدی روان ٥ قابلدی شهر اوستونی پس اول زمان ٥
شویله دوتدی قاره کولوک عالمی ٥ اول خلایق دیر قیامت اولمی ٥
یاغدی طولو یغمور ایله اسدی یل ٥ اندی داغلردن دمشق اوستینه سیل ٥
الدی شهرونک بر یانین یقدی همان ٥ بیچه لرونی اوینی قلدی ویران ٥
یوز بین آدم دن ارتق اولدی هلاک ٥ بیچه لرونک دوآرینی قیزدی پاک ٥
هم هوآده قوشجو عن لاری خیانه ٥ قردی داغلرده جنا ورلیه حسابه ٥
اوکه یزیده دوشوار اولدی حال ٥ راویلر ایله روایت قیلدیلر ٥
ابن مخنف لوط اوغلی سویلدی ٥ یازدی یحیادن روایت ایلدی ٥
که دمشق ایچنده اولدی بر فغان ٥ وصفه صغمز اول فغان ای دوستان ٥
صکره مخلوق قاموقن یاد ایلدی ٥ بر بره دیر یلوبن داد ایلدی ٥
مصطفا اولادینی اولدردیلر ٥ بونلره حق مکر وجنا قلدیلر ٥
تنکری خشمی بزی غارت ایلدی ٥ شهری یقدی خلقه آفت ایلدی ٥
حمله بردن عوغا قلدیلر اسما ٥ دیدیلر که ای اوتانمز کورسکل ٥
سن علی اوغلونی قردوک یالقین ٥ ایردی بیره اللهوک زجری یقین ٥

نه روادر

3107 Ne revâdur eyledün bu işleri
Ne-y-idi eyt sen bularun suçları

3108 Anu çün gördi Yezîd-i nâ-bekâr
Gövdesinde canı oldı bî-karâr

3109 Didi kim biz ne kılalum ya vezîr
N'eyleyelüm didi Mervân'a hakîr

3110 Yezîd'e eydür ki Mervân-ı har
Ol la'în ü Hâricî itden biter

3111 Eytdi şâhâ sözümi işit sana
Eydeyim bunları gönder bir yana

3112 Yoksa nâgehân gulû-yi 'âmm ola
Tacı tahtı bunlar elünden ala

3113 Çünki ol dem söyledi bu sözi ol
İşidüb anı Yezîd kıldı kabûl

3114 Yidi günden sonra yarag eyledi
Hem okudı bunları hoş söyledi

3115 Eydür imdi ne dilersiz vireyüm
Mâl u ni'metle sizi göndüreyüm

3116 Bunlar eydür ki mâl-ile sen bizi
Aldayumazsın yakîn bil bu sözi

3117 İşümiz senün-ile bilgil yakîn
Âhirete kaldı bizüm ey la'în

3118 Tengri bizüm dâdımız senden ala
Sanmagıl ki itdüğün sana kala

3119 Hele şimdi bizi göndür gidelüm
Medîne'ye varıben sabr idelüm

3120 Var-idi bir pehlüvân-ı pür-hüner
Adı 'Amr ibn-i Celâl ey bahtuvâr

3121 Mü'min ve sâdık ana dirler idi
Mâlı dahi çok ve hem dîndâr idi

[107[a]]

نه روا در ایلدوك بو ایشلری ٥ نه یدی ایتدرسن بو لارك سچلری
آنی چون كوردی یدیدی تا بكار ٥ كوزه سنده جانی اولدی بی قرار
دیدی یكم بز نه قلدك لوم یاوز بز ٥ نیله یه لوم دیدی مروانه حقیز
یدیده ایدرك اول مروانی خنز ٥ اول لعینو خارجی ایتدن بتر
ایتدی شهاسوزدی ایشیت سكا ٥ ایده یم بونلری كوندر بز یكا
یوقسه ناكهان خلوی عام اوله ٥ نابی تخت بوندن الوكدن آله
چونكه اولدم سوییلدی بو سوزی اول ٥ ایشیدوب آنی یدیدی قلدی قبول
بدی كوندن صكره یاتاق ایلدی ٥ هم اوقودی بونلری خوش سیلدی
ایدر ایمدی ندیلرسین دیره یوم ٥ مالی نعمتله سینی كوندوره یوم
بونلر ایدرك كه مالیله سن بدی ٥ آنده یومزسین یقین بلی بو سوزدی
ایشومیز سنو كیله بلی كل یقین ٥ آخره نه قالدی بیدوم ای لعین
لنكری بیدوم دادیمز سندن آله ٥ صمغیل كی ایتدو كوك سكا قاله
هل شمدی بزی كوندر كیده لوم ٥ مدینه یه واریبن صبر ایده لوم
واریدی بز بهلوانی بز هنز ٥ آدی عمر ابن جلال ای بخت وار
مومن و صادیق اكا دیرلر ایدی ٥ مالی دانچی چق و هم دیندار ایدی

3122 Pes Yezîd anı ilerü okudı
Bunları ilt sen Medîne'ye didi

3123 Şehribânû Ümmü Gülsüm-i nigâr
Sayru idi ikisi ey bahtuvâr

3124 Ol gün anda ikisi de öldiler
İkisi bile şehâdet buldılar

3125 Bî-vefâdur bu vefâsız rûzigâr
Ayrılıkdur 'âkıbet âhir yanar

3126 Çün ki teslîm oldı ol iki nigâr
İkisin iki ziyâret kıldılar

3127 Anları defne kılurlar hemân
Yol yaragın kılar anlar ol zemân

3128 Ağlayu bunlar yürüdiler hemîn
İrdiler çün Yesrib iline yakîn

3129 Pes Medîne şehrine irdi bular
Ol halâyık cümle karşu geldiler

3130 Nevha ile karşu geldiler kamu
Zâr u zâr inileşürler ey 'amu

3131 Aldılar bunları şehre geldiler
Mü'minler ağlaşı feryâd kıldılar

3132 Bâkî 'ömri anda oldılar emîn
Derd ü mihnet çok çekip-durur hemîn

3133 Bunda hatm oldı bu maktel ey cüvân
Dinleyene rahmet ide Müste'ân

3134 İşit yine ey 'azîz –i bâ-safâ
Tâ neler çekdi bu Âl-i Mustafâ

3135 Dîn yolında oynadılar baş u cân
Mâl u milk ve oğl u kız u hânümân

3136 İmdi gel sen ey 'azîz-i bâ-safâ
Arturunuz dîn içün sıdk u vefâ[37]

[107b]

پس یدنید آنی ایلرو اوقودی ۵ بونلری ایلت سن مدینه یه دیدی ۵
شهر و بانو اوم کلشوی نکار ۵ صیرو ایدی ایکیسی ای بخت وار ۵
اول کون انده ایکیسیده اولدیلر ۵ ایکیسی بیله شهاده بولدیلر ۵
بی وفادر بو وفاسوز روزیکار ۵ آیریلقدر قافیت آخر یکار ۵
چون که تسلیم اولدی اول ایکی یکار ۵ ایکی سین ایکی زیارت قلدیلر ۵
انلری دفنه قلوزلر چون همان ۵ یول یرآغن قلر انلر اول زمان ۵
اغلیو بونلر یورودیلر همین ۵ ایردیلر چون یثرب ایلینه یقین ۵
پس مدینه شهرینه ایردی بونلر ۵ اول خلایق جمله قرشو کلدیلر ۵
نوحه ایله قرشو کلدیلر قمو ۵ زار زار ایکیله شورلر ای عمو ۵
الدیلر بونلاری شهره کلدیلر ۵ مؤمنلر اغلاشیب قریاد قلدیلر ۵
باقی عمری انده اولدیلر امین ۵ درد و محنت چوق چکیدلر رهین ۵
بونده ختم اولدی بو مقتل ای جوان ۵ دخلینه رحمت ایده مستعان ۵
اثبت یینه ای عزیزو باصفا ۵ تانلر چکدی بو آل مصطفا ۵
دین یولنده اویندیلر باشوجا ۵ مالو ملک و اوغلی قیزو خانمان ۵
ایغدی کلسن ای عزیزو باصفا ۵ ارتورو کوردین ایچون هر قوصنا ۵

واریسه

3137 Var-ise cânun taleb kıl dîn-i hâss
Tâ olasın Damu odından halâs

3138 Nazar kıl bu yetmiş iki milleti
Cümlesi nahs biri bilmez tâ'ati

3139 Yetmiş üçünci Muhammed ümmeti
Ehl-i farz u sünnetidür rahmeti

3140 Dîn ve îmân bayluğını ey safâ
Sıdk-ile artur cihânda yâ vefâ

3141 Her ne ki buldı Muhammed ümmeti
Sıdk-ile buldı bu dînde devleti

3142 Sıdkun olsa i'tikâdun pâk ola
Dâimâ milkün senün eflâk ola

3143 Sıdk-ile irdi irenler Tengri'ye
Sıdkun artur kim iresin bî-riyâ

3144 İ'tikâdı sen ana şükrâne bil
Sıdkunı artur dün ü gün edâ kıl

3145 Tâ'at eyle hem 'ibâdet pîşesin
Kıl 'imâret dîn içinde mîşesin

3146 'İlmi mûnis eyler-isen özüne
Bil iş ola dîn ü îmân özüne

3147 Cehd kıl ki 'aklun kemâle irişe
Hem bu cânun ol makâma irişe

3148 Ol makâmdur bî-nihâyet dergâhı
İrmez ana illâ merd-i âgâhî

3149 Her kim anun dergâhınun hâssını
Bilür ise sildi gönli pâsını

3150 Ger dilersen Tengri'ye kim iresin
Evliyâya ir ki anı göresin

3151 Evliyâlar ulusı kutb-ı cihân
Ol 'Alî geldi cihâna bî-gümân

[108[a]]

[١٠٨أ]

3152 Pâdişâh-ı ʻâlem ve sultân-ı dîn
Genc-i esrâr-ı maʻânîdür yakîn

3153 Ol sülâle-i hâss ol sırr-ı sakî
Anı sevenler olalar müttakî

3154 Ger anun ʻışkın gönülde dutasın
Dünyâya aldanmayasın ütesin

3155 ʻAklı yoldaş eylegil kendü özüne
Evliyâyı rehber eyle özüne

3156 Ol-durur Hakk'a kılavuz ey ʻazîz
Anun-ile hayr u şer olur temîz

3157 Kâfirün küfri ve Firʻavn-ı dalâl
Oldı nâdân olmadı ʻaklı kemâl

3158 Nefs-i emmâre iletür Tamu'ya
Mutma'inne vâcib oldı kamuya

3159 Ey Hudâvendâ bizüm canımuzı
Nefs elinden kurtar îmânımuzı

3160 Pes bu sözi dinleyeni ey Hudâ
Yarlıgagıl bâ-şehîd-i Kerbelâ

3161 Bu fakîri kim duʻâ ile ana
Rahmet ide Tengri lutfından ana

3162 Devr-i ʻâdil pâdişâh idi zemân
Nazma geldi bu ʻacâyib dâsitân

3163 Bin benim bigi duʻâcı kim anın
Medhin okur dün ü gün ol sultânın

3164 Vasfa sığmaz ʻadl ü insâf ü kerem
Kendü ʻâdil ibn-i ʻÂdil muhterem

3165 Ben zaʻîfi bu duʻâ-gû-yı fakîr
Söyledüm bu sözi der zikr-i emîr

3166 Gerçi kim anun günâhı çok ola
Rahmetün katında zerre yok ola

[108b]

پادشاه عالم و سلطان دين ٥ كنجي اسرار معانيدر يقين ٥
اول سلاله خاص اول سري سقي ٥ آني سونلر اولالر متقي ٥
كر آنوك عشقين كوكلده دوته سين ٥ دونيايه الدرت مياسين اوته سين ٥
عقلي يوقلدا اش ايلكل كندو اوزوكا ٥ اوليايي رهبر ايله اوزوكا ٥
اولدورر حقا قيلاوزاي عزيز ٥ آنوكيله خير و شر اولور تميز ٥
كافرلوك كفري و فرعقلي ضلال ٥ اولدي تادان اولمدي عقلي كمال ٥
نفس امّاره ايله توز قاموسيا ٥ مظهر بينه و آجب اولدي قاموسيا ٥
اي خدا آونده بيرونم جا نمزي ٥ نفس الندن قورتر ايما نمزي ٥
پس بو سوزي دنكليني اي خدا ٥ يازليغا غيل باشهير كربلا ٥
بو فقيري كنه دعا ايله اكا ٥ رحمت ايده شكري لطفندن اكا ٥
دوري عادل پادشاه ايدي زمان ٥ نظمه كلدي بو عجايب داستان ٥
بيل بنم بكي دعاجي كنه آنك ٥ رحمن اوقورز في كون اول سلطانك ٥
وصف صيفهر عدل انصاف كرم ٥ كندو عادل ابن عادل محترم ٥
بن ضعيفي بو دعا كوي فقير ٥ سوزيلدم بو سوزي دير دكري اميز ٥
كرچه كنه آنوك كناهي چوق اول ٥ رحمتوك قاتنده ذره يوق اول ٥

ما ايله

3167 Yâ İlâhî rahmetün bî-müntehâ
Kamulara rahmet eyle bî-bahâ

3168 Ol (ahid)den dönmegil yâ safâ
Tâ şefâ'at kıla sana Mustafâ

3169 Mustafâ'nun şefâ'ati hürmeti
Sen bağışla bu yazuklı ümmeti

3170 Kimdür ol şâh kim ol Meddâh-ı fakîr
Kim kıla da'vî hünerden ol hakîr

3171 Kendü lutfından meğer ehl-i kerem
Urmaya 'aybın yüzine muhterem

3172 Yazdum anı yâdigâr olmağ-içün
Okuyanlar bir du'â kılmağ-içün

3173 Okuyanı dinleyeni yazanı
Rahmetünle yarlıgagıl yâ Ganî

3174 Kıssa dahi burada oldı temâm
Mustafâ'nun yüzine yüz bin selâm

Temmetü'l-kitâb bi-'avnillâhi'l-Meliki'l-Vehhâb
Tahrîren fî evâsıtı şehri Zi'l-ka'deti'ş-Şerîfe el-yevm
Cum'a fî vakti'l-'asri
Fî-Sene tis'a ve erba'în ve elf
Ketebe el-hakîr el-fakîr Murtazâ Halîfe
İbn el-Hâc Hasan İnşâ'allâhu Te'âla

Kâtib el-hakîr el-fakîr Murtazâ
İbn el-Hâcî

[109a]

107 ٢١٢

يا إلهي رحمتوك بي منتها ... غاية رحمت ايله بي بها
اول ... دن دون مكلسن يا صفا ... تا شفاعت قيلا سكا مصطفا
مصطفا نوك شفاعتي حرمتي ... سن بغشلا بو يازو قلي اومتي
كه دخي اول شاه كه اول مراتي ... كه قيلا دعوي هشر دن اول حقير
كنز ... مغفرن مكر اهلي كرم ... اورميا عيبن بو زمه محشرم
يازدوم آنى ... ديكاز اولما عيبون ... اوقو يا نلر بزدعا قلما خيبون
اوقو يا في دخله يني يازه ... رحمتوكله يازلغا غبل يا غني
قمته دآني بوزه ده اولدي سيام ... مه آغا نوك بو زمه بو زيك سلام

تمت الكتاب بعون الله الملك
الوهاب

عم عم عم
عم عم
عم
عم
عم

جمعه في وقت العصر
لسنة واربعين والف

كتب الحقير الفقير مرتضى خليفه
ابن الحاج حسن انشاء الله تعالى

كاتب الحقير الفقير مرتضى
ابن الحاج

[١٠٩]

NOTLAR

1 Kaynaklarda Şüreyh şeklinde geçmektedir.

2 Yazmada Eşgat olarak yazılan bu isim kaynaklarda ve diğer nüshalarda "Eş'as" olduğu için metnin tamamında bu şekli tercih edilmiştir.

3 Kemankeş'te (5b) Müslim'in iç oğlu olduğu yazıyor.

4 Yazmada "beşer" şeklinde

5 Yezid'de 'z'nin noktası unutulmuş

6 Bu kelime yahud olmalı

7 Guluvv şeklinde yazılması gereken bu kelime bu nüshada "gulû" olarak yazılmıştır.

8 Yazmada "öri"

9 Gırîv şeklinde yazılması gereken kelimee bu nüshada "girî" şeklinde yazılmıştır.

10 yazmada "kâyetde"

11 Diğer kaynaklarda Hurr-i Riyâhî şeklinde geçmektedir.

12 Bu mükerrer yazılmıştır.

13 Kemankeş nüshasında "hemen peşinden, hemen arkasından" anlamında "der peyince" şeklinde yazılan bu kelime bu nüshada "der yanınca" şeklinde yazılmıştır.

14 Yazmada "size"

15 Bir yire : Kemankeş

16 Kuddâme ismindeki şahıs, 875. beyitte anlatıldığına göre daha önce Hz. Hüseyin tarafından görevlendirilmişti. Aynı isimli şahıs ilerleyen beyitlerde (1317, 1319, 1358, 1360, 1364 vd.) tekrar Hz. Hüseyin efendimizin safında savaştığı görülecektir. Müellif veya müstensihin sehven düştüğü bir hata olduğu kanaatindeyiz

17 Rast : kemankeş

18 Yazmada "bî-tekellîf" şeklinde

19 Yazmada ""hanefiyyât" şeklinde.

20 Salih olanlar zikir halindedirler manasında olup, müellif " 'indî zikrun sâlihûn" şeklinde yanlış yazmıştır.

21 Yazmada "Hunû" şeklinde

22 Edhem ismindeki at, daha önce (1056. beyit) öldüğü anlatılasına rağmen burada tekrar karşımızaçıkmaktadır.

23 Yazmada "kipri"şeklinde

24 Müellif "müşki" yazmıştır.

25 Müstensih "kolcukazu" şeklinde yazmıştır.

26 Yazmada "negâh" yazmıştır.

27 Müellif buraya “Hasan” yazacağı yerde sehven “Hüseyin” yazmıştır.

28 Müellif burayı “cize” şeklinde yazmışsa da, kastedilen “cezâ” kelimesidir.

29 Diğer kaynaklarda Enes şeklinde geçmektedir.

30 Yazmada “i‘tikât”.

31 Yazmada “izlet” şeklinde.

32 Metinde “karakuluk” şeklinde yazılmıştır.

33 Metinde “sin” harfi konulmamakla birlikte, bir sonraki sayfada “mescid” olarak yazılmıştır.

34 Metinde “ba” harfinin noktası konulmamıştır.

35 Metinde “ya” harfinin noktası konulmamıştır.

36 mukarreb

37 Müstensih sehven tekrar “safâ” yazmıştır.

DİZİN

A

'Abbâs 68, 70, 188, 190
'Abbâs-i 'Alî 70, 184, 186, 244, 258, 260, 276, 278, 280, 282, 286, 288, 290, 292
'Abdullâh 52, 60, 76, 78, 82, 88, 92, 96, 98, 100, 102, 108, 112, 128, 134, 136, 140, 148, 154
'Abdullâh (bin Hasan) 244, 246, 254, 256, 258
'Abdullâh (bin Müslim) 194, 202, 204, 206
'Abdullâh bin Müslim 192
'Abdullâh (bin Ziyâd) 284, 364, 366, 370
'Abdullâh İbn-i 'Abbâs 72
'Abdullâh (ibn-i Hasan) 250, 252
'Abdullâh ibn-i Hasen 248
'Abdullâh ibn-i Müslim 198, 200
'Abdullâh-i la'în 48
'Abdullâh-ı 'Abbâs 72
'Abdullâh-ı Ziyâd 366
'Abdü'l-Melik Mervân 46
'Abdulvehhâb 414
'Abdu Rahman Mahnef oğlı 52
'Abdüşşems 408, 414
Hz. Âdem 42, 408
Âdem safî 354, 380
Ahmed (Hz. Muhammed) 44, 426, 430
Hz. 'Alî 52, 54, 58, 124, 156, 158, 168, 184, 212, 218, 234, 238, 250, 254, 262, 318, 354, 380, 382, 400, 426, 434, 442, 450, 454, 462, 468
Âl-i 'Alî 94
'Alî Asgar 294
'Alî (Ekber) 308, 312
'Alî Ekber 294, 302
'Alî Ekber bin İmâm Hüseyn 296
'Alî Ekber ibn-i İmâm Hüseyn 304
Âl-i evlâd-i Rasûl 132
Âl-i Hânedân 144
'Alî-i Asgar 314
'Alî ibn-i Hüseyn 310, 450, 458
Âl-i Murtazâ 172
Âl-i Mustafâ 92, 254, 310, 336, 386, 466
'Alî oğlu Hüseyn 46, 398
Âl-i Rasûl 98, 224
Âl-i Rasûl-i Kibriyâ 452
'Aliyye'l-Murtazâ 150, 156, 440
'Aliyyü'l-Murtazâ 44, 180, 222, 336, 382, 432, 436, 452
'Âmirî 330
'Ammâr 344
'Amr-ı Âs 46, 48
'Amr 140, 144, 150, 152, 172, 364, 376, 380
'Amr-ı dûn 142
'Amr-ı mel'ûn 392
'Amr-ı nahs 84, 148, 150, 160, 168, 170, 174, 178, 188, 194, 212, 214, 224, 236, 240, 244, 246, 248, 252, 258, 262, 264, 274, 280, 290, 294, 304, 306, 310, 314, 318, 320, 324, 338, 342, 378, 386, 388, 390, 394, 404, 406, 444, 446
'Amr ibn-i Celâl 464
'Arab 440
Asgar 230
Âsiye 362
'Avf 70
'Avn 70
'Avn-i 'Alî 184, 246, 250, 258, 260, 262, 264, 266
'Avn ibn-i 'Alî 262
'Avn-i velî 244
'Azer (Yahudi Reislerinden) 356

B

Bahrü'l-karîn 410
Bahterî 246, 248, 310, 330
Basra 48, 78
Bâ-Yezîd 82
Bedr 406, 436, 440
Hz. Bilâl 328
Bû Bekr (bin 'Alî) 70, 274
Bû Bekr-i 'Alî 268

C

Ca'fer-i Dayyâr 220
Cebrâ'îl 334, 440, 442
Ciger-gûş-i rasûl-i Kirdigâr 44, 118, 160, 212, 268, 346, 350
Cuhûd 224, 270, 356, 358, 394, 418, 426, 458

D

Dârık 306
Hz. Dâvûd 330, 426
Dımışg 376
Dımışk 44, 76, 396, 398, 462
Dücâne oğlu 'Abdullâh 214, 216
Durmah-i Hakîm 176

E

Ebâ Bekr-i 'Alî 220, 244, 258, 260, 266, 270, 272, 274
Ebâ Bekr'ibn-i 'Alî 270
Ebû Bekr 276
Ebû Süfyân 438
Edhem 180, 184, 274
Ehl-i Beyt 58, 230, 234, 244, 280, 326, 432
Ehl-i Beyt-i Mustafâ 288
Emîn (Hz. Hüseyin) 58, 72, 148, 150, 158, 164, 192, 198, 216
Emîr (Hz. Hüseyin) 56, 66, 72, 134, 150, 152, 154, 168, 192, 200, 206, 244, 268, 302, 330
Emîre'l-Mü'minân (Hz. Hüseyin) 80, 166
Emîre'l-Mü'minîn (Hz. Hüseyin) 56, 64, 68, 70, 72, 82, 90, 104, 146, 148, 150, 158, 166, 170, 192, 216, 220, 224, 428
Enes ibn-i Mâlik 412
Ensârîler 158, 206
Eş'as 144
Eş'as oğlı 178, 186, 368, 370, 376, 394
Eş'as oğlı Ahmed 52
Eş'as Rebî'î 178
Esed ibn-i Dücâne 248, 250
Esved 122, 124
Evlâd-ı Rasûl 178
Eynez oğl Sinân 330
Ezrak 234, 236, 238, 240

F

Hz. Fâtıma 318, 362, 382, 422, 426, 440, 452
Fir'avn 470
Furât 136

H

Hacer ibn-i Hicer 178, 208, 260
Hâcir 156
Haleb 392, 394, 396
Halîlullâh 42, 454
Hz. Hamza 314
Hânî 50, 84, 88, 102, 134
Hânî bin 'Urve 50, 64, 66
Hânî ibn-i 'Urve 86
Hanrâ'a 330
Hâricî 48, 52, 78, 82, 88, 94, 98, 100, 102, 106, 110, 112, 118, 120, 122, 126, 144, 148, 154, 156, 158, 160, 164, 172, 174, 178, 180, 182, 184, 186, 188, 190,

196, 198, 200, 202, 204, 206, 208, 210, 214, 216, 220, 224, 226, 228, 232, 234, 238, 242, 246, 250, 266, 272, 278, 282, 302, 310, 318, 322, 324, 340, 342, 344, 346, 358, 360, 362, 364, 366, 374, 386, 394, 396, 398, 404, 406, 420, 422, 424, 426, 430, 432, 434, 446, 450, 456, 464
Hâricî-i Şâmî 112
Hârîc-i Şâmî 106, 110, 112
Hârût-ı Râ'î 52
Hz. Hasan 168, 234, 246, 256, 454
Hz. Hasan ibn-i 'Alî 318
Hz. Hasan ibn-i Velî 380
Hâşimî 58, 190
Hz. Hatice 414
Hatice (Hz. Hüseyn'in ebesi) 362
Havâric 46, 76, 90, 92, 98, 100, 104, 108, 112, 114, 120, 128, 130, 138, 148, 160, 166, 174, 178, 194, 200, 210, 214, 236, 252, 258, 262, 270, 282, 284, 288, 290, 304, 326, 340, 346, 348, 358, 360, 374, 394, 402, 446
Hayber 356
Haydar-ı Kerrâr 380
Haydar 334
Hicâz 72, 190, 252
Hicer 208
Hicer ibn-i Hacer 182, 280, 310
Hind 440
Hindistân 280
Hindi-zâde 168
Hıtâ 280
Hızır nebî 354
Hüccâc-ı Maşrak 292, 338
Huneyn 406, 436, 440
Hûri 336
Hurr 136, 138, 148, 150, 154, 156, 158, 204, 206, 212, 214, 216
Hurre 148, 150, 152, 210
Hurr-i Râhî 186
Hurr-i Râhî bin Yezîd 136
Hz. Hüseyn 44, 52, 54, 56, 58, 60, 66, 68, 70, 72, 76, 78, 80, 86, 90, 132, 134, 136, 138, 140, 142, 144, 146, 148, 152, 154, 156, 158, 160, 168, 170, 172, 174, 178, 180, 184, 186, 188, 190, 194, 200, 206, 212, 214, 216, 218, 220, 222, 228, 236, 238, 244, 256, 260, 266, 276, 278, 282, 284, 288, 290, 292, 294, 300, 302, 310, 312, 314, 316, 320, 322, 324, 326, 328, 330, 332, 334, 336, 338, 344, 346, 348, 352, 358, 360, 362, 366, 368, 370, 372, 374, 378, 382, 384, 388, 390, 392, 396, 400, 402, 408, 420, 428, 430, 438, 442, 444, 448, 452, 458
Hz. Hüseyn ibn-i 'Alî 106, 132, 140, 146, 164, 166, 318, 322, 418
Hüseyn oğlı 'Alî 306

İ

İblîs 128, 270, 428
Hz. İbrâhîm 354, 380, 454
İbn-i 'Abbâs 60
İbn-i 'Alî 46
İbn-i Dücân 216
İbn-i Mahnef Lût oğlu 48, 56, 188, 218, 344, 462
İbn-i Merzûk 186
İbn-i Mizâc 204
İbn-i Rasûl (Hz. Hüseyin) 178
İbn-i Rasûl-i Kirdigâr 382
İbn-i Süfyân 456
İbrâhîm (bin Hüseyn) 184
İbrâhîm (ibn-i 'Amr) 142
İbrâhîm (ibn-i Müslim) 62, 104, 106, 126,
İbrâhîm (Yahudi Reislerinden) 356

'İmâd Velîd 386
İmâm (Hz. Hüseyin) 56, 58, 62, 66, 72, 74, 134, 144, 146, 148, 182, 188, 280, 316, 328, 368
İmâm Hüseyn 162, 182, 222, 284, 296, 316
İmâm Hüseyn ibn-i 'Alî 74, 452
İmâmi'l-Müslimîn (Hz. Hüseyin) 82
İmâmi'l-Müttakîn (Hz. Hüseyin) 66
İmâm Zeyne'l-'Âbidîn 456
'İmrân (Yahudilerden) 424
İncîl 376, 414
İrmeni 458
İskender 192
Hz. 'Îsâ 42, 410, 412, 418
Hz. İsma'îl 354, 380
İslâm 334, 408, 430, 442
İsrâfîl 334

K

Ka'be 44, 354,
Kâdî 50, 100, 102
Kâdî oğlı 114
Kâdısâ 132
Kâmil ibn-i Zamm 196
Kâsım (bin Hüseyn) 184
Kâsım (bin Ca'fer-i Tayyâr) 220, 222, 226
Kâsım (bin Hasan) 236, 238, 240, 242, 244
Kâsım bin Hasan 234
Kâsım ibn-i Ca'fer 224
Kâsım ibn-i Hasan 228, 232
Kâsım ibn-i Hâtem 138
Kâsım ibn-i İmâm Hasan 230
Kayser 408
Kayseri 408
Kays oğlı Hanef 274
Kelîmullâh 42
Kerbelâ 42, 44, 132, 136, 138, 144, 154, 162, 174, 188, 212, 218, 234, 260, 268, 284, 296, 302, 314, 330, 336, 352, 356, 360, 372, 382, 452, 454, 470
Kerrâr 274
Kesîr oğlı Muhammed 52, 54, 134
Kuddâme 158, 160, 200, 202, 220, 224, 226
Kuds 176
Kûfe 48, 56, 58, 62, 76, 78, 80, 108, 130, 132, 134, 148, 190, 196, 344, 358, 364, 366, 376
Kur'ân 126, 128, 172, 256, 442, 450

M

Ma'ar 396
Ma'rûf-ı Hayr 66
Mazrak 330
Medîne 328, 412, 464, 466
Mekke 52, 58, 66, 68, 70, 72, 76, 78, 80, 114, 438
Mervân 46, 450, 464
Hz. Meryem 362
Mîkâ'îl 334
Mizâc-i Dımışkî 204
Mısr 48
Hz. Muhammed 156, 212, 222, 266, 270, 316, 334, 406, 412, 416, 418, 426, 432, 442, 456, 458, 468
Muhammed bin 'Alî 70, 184
Muhammed Bin Enes 238, 244, 246
Muhammed (bin Kesîr) 54, 56
Muhammed (bin Mikdâd) 216, 258
Muhammed ibn-i Mikdâd 214
Muhammed ibn-i Muhtâr 166, 168
Muhammed ibn-i Müslim 62, 104, 106, 126
Hz. Muhammed Mustafâ 42, 44, 50, 220, 382, 408, 414, 424, 432, 436, 454, 456
Muhkem 154
Muhkem bin Tufeyl 154
Muhkem ibn-i Tufeyl 178, 308

Muhsin (Hz. Hüseyin oğlu) 394
Muhtâr 52, 54, 56, 84, 88, 94, 98, 100, 134, 166, 370, 372, 374
Muhtâr (ibn-i ʻAmr) 142
Münâm oğlı ʻAbdullâh 52
Munzar oğlı Nuʻmân 48, 50
Murtazâ 94, 158, 172, 278, 300, 342, 358, 396, 436
Hz. Mûsâ 42
Müselmân 394, 414, 416, 422
Müslim 52, 58, 62, 64, 66, 80, 86, 90, 94, 96, 98, 100, 102, 106, 108, 110, 112, 116, 118, 120, 128, 134
Müslimân 430, 440, 450, 458
Müslim ibn-i ʻAkîl 76, 86, 102
Hz. Mustafâ 48, 118, 132, 150, 156, 158, 162, 164, 166, 172, 176, 180, 182, 192, 198, 214, 220, 222, 224, 232, 254, 256, 268, 270, 274, 278, 284, 286, 300, 304, 318, 330, 334, 338, 342, 358, 360, 364, 398, 402, 408, 412, 420, 422, 430, 432, 436, 438, 442, 458, 462, 472
Musul 306, 386

N

Nâka 316
Nasır bin Kaʻbe 208
Nasr 208
Nasrânî 270, 426
Nasrî 144
Nasr-i Ensâr 144
Nevfil oğlı Varka 52, 308
Nısıbin 388
Hz. Nûh-ı nebî 380
Nuʻmân 46, 48, 76, 78, 366
Nuʻmân ibn-i Munzar 88
Nuʻmân-i Munzar 136
Nûr-ı çeşm-i Haydar (Hz. Hüseyin) 334

O-Ö

ʻOsmân bin Rebîʻ 272
ʻÖmer bin Dârık 306

P

Pirûzan 244, 246, 248, 250

R

Rakiyye 230
Hz. Rasûl 48, 118, 122, 150, 160, 172, 194, 234, 244, 278, 328, 360, 386, 408, 426, 428, 432, 438, 452, 454
Rasûl-i Kirdigâr 168, 316, 420
Rasûl oğlı Hüseyn 156
Hz. Rasûlullâh 42
Rây 140, 142, 152
Rebîʻ 144, 218, 264, 272, 330
Rebîʻ oğlı 390
Rey 154
Rıdvân 336
Rûhullâh 42
Rukiyye 300, 432
Rûm 410, 412
Rüstem 192

S

Saʻd 62, 158, 184, 210, 218
Saʼdî 64
Saʻd-i Vakkâs 48, 140
Saʻd-i Vakkâs oğlı ʻAmr 52, 140
Saʻd oğlu Ahmed 134
Saʻîd 212, 398, 400, 402, 404
Sâlih 56, 198
Sâlih-i Seyyâr 260
Sâlih oğlı 340
Sekîne 230, 300, 432
Seleme 330
Serhayl 46

Seyyid (Hz. Hüseyin) 42, 48, 60, 62, 68, 70, 72, 136, 138, 144, 146, 150, 162, 166, 170, 172, 176, 178, 180, 182, 184, 190, 192, 198, 200, 206, 210, 212, 222, 228, 238, 254, 266, 272, 274, 276, 284, 292, 294, 298, 302, 308, 310, 312, 314, 316, 326, 330, 332, 334, 336, 340, 346, 358, 362, 366, 368, 382, 406, 436, 438, 444, 448, 458
Sinbât 306
Sükût oğlı 156
Sülâle-i Mustafâ 418
Süleymân-ı Nasru Hurdâ'î 52
Sünnî 360, 446

Ş

Şâh Hüseyn 326, 336
Şâh-ı cihân (Hz. Hüseyin) 106
Şâh-ı Güzîn (Hz. Hüseyin) 166
Şâh-ı Hicâz (Hz. Hüseyin) 86, 90, 134, 148, 158
Şâh-ı Merdân (Hz. Ali) 354
Şâh-ı Merdân Murtazâ 354
Şâm 44, 376, 392, 396
Şâmî 106
Şehribânû 230, 298, 340, 342, 364, 394, 400, 402, 466
Şehriyâr (Hz. Hüseyin) 76, 320
Şehr-i zoli 398
Şerîf (Hz. Hüseyin) 220
Şerîh Kâdî 50, 54,114
Şeyz 396
Şimr 52, 154, 160, 178, 218, 224, 258, 280, 316, 322, 324, 330, 332, 338, 342, 360, 362, 364, 368, 376, 390, 394, 404, 406, 444, 446
Şimrî 332
Şîr-i Hak 268
Şîr-i Hudâ (Hz. Ali) 354
Şîr-i Yezdân (Hz. Hüseyin) 320
Şît 248, 330, 376, 404
Şît-i Rebî' 242, 248, 280, 310, 314, 316, 390, 402

T

Talha (bin Dârık) 308
Tâlib ibn-i Ca'fer 226, 228
Târık 52
Târık (bin Yûsuf-i Haccâc) 254
Târık ibn-i Yûsuf 252
Tekrîd 306
Türküstân 280
Turmah 176

U-Ü

'Ubeydullah ibn-i Ziyâd 46
Ümmü Gülsüm 230, 300, 364, 400, 402, 420, 432, 434, 438, 450, 466

V

Vâlide-i 'Abdullâh 256
Vâlide-i Kâsım 256
Vâlide-i Kâsım İbn-i Hasan 230
Veyis 354
Veysel Karân 354

Y

Yahûdî 424, 428, 440
Yahyâ 48, 462
Yesrib 466
Yezîd 44, 46, 48, 76, 84, 96, 126, 156, 168, 170, 172, 208, 212, 234, 280, 282, 332, 370, 374, 376, 396, 404, 406, 410, 418, 422, 436, 438, 440, 442, 444, 446, 448, 452, 460

Yezîd-i bed-fi'âl 284, 404, 408, 424, 452
Yezîd-i bî-îman 46
Yezîd-i bî-vefâ 444
Yezîd ibn-i zinâ 372
Yezîd-i Hâricî 460
Yezîd-i nâ-bekâr 406, 420, 430, 434, 438, 456, 464
Yezîd-i nahs 430
Yezîd-i nâ-safâ 458
Yezîd-i pür-günâh 44,
Yezîd-i pür-zağal 450
Yezîd-i zinâ 158
Yezîdler 90
Yûsuf-ı Haccâc 252

Z

Zamm-i Hamîr 190, 194
Zeyd ibn-i Erkam 422
Zeyd-i Mekkî 344
Zeyneb 300, 400, 432
Zeynebi'l-Kübrâ 230
Zeyne'l-Âbidîn 294, 326, 328, 436, 440, 442, 450, 452, 456
Zeyne'l-'Âbidîn ibn-i İmâm Hüseyn 452
Zeyne'l-beşer (Hz. Hüseyin) 170, 176, 198
Ziyâd 46, 76, 372, 450
Ziyâd oğlı 96, 108, 112, 128, 134, 370
Ziyâd oğlı 'Abdullâh 86, 136
Züheyr 132, 134, 170, 172, 180, 186, 206, 208, 210
Züheyr ibn-i Hassâ[n] 170
Züheyr-i Hassân 132
Züheyr (Yezid'in masharası) 420, 422
Zü'l-Cenâh 180, 314, 324, 326
Zülfikâr 314, 352